

KAYSERİ'DEN KOPAN TÜRKÜ

AHMET GAZİ AYHAN'IN HAYATI

AHMET SIVACI

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları
S A N A T D İ Z İ S İ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları No: 155
Kayseri'den Kopan Türkü /Ahmet Gazi Ayhan'ın Hayatı
Ahmet Sıvacı

Bu kitap KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'nin bir kültür hizmetidir.
Eserin tüm hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan kullanılamaz.

Birinci Baskı: Ekim 2019
ISBN: 978-605-9117-38-8

Yayın Koordinatörü: Salih ÖZGÖNCÜ
Yayın Yürütme Kurulu: Erkan KÜP
Mustafa ERDOĞDU
Maide GÜZELOĞLU

Tasarım: www.bilgegrafik.com
Kapak: Ali SARAÇOĞLU

Baskı ve Cilt: Orka Matbaacılık, İncik Mah. Çırağan Sk.
No: 4 Melikgazi / KAYSERİ / info@orkamatbaa.com
T.: +90 352 322 17 00

Adres: Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
T.: +90 352 220 70 90

KAYSERİ'DEN KOPAN TÜRKÜ

AHMET GAZİ AYHAN'IN HAYATI

AHMET SIVACI

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

SANAT DİZİSİ

TAKDİM

Hayal etmenin ve özgürlüğün kaynağı, başarının sırrı, geçmiş deneyimlerin bilgisi ve hakikat arayışı okumaktan geçmektedir. Okumak ve kitap gönülden gönüle yoldur. Okumakla aralanır perdeler, açılır ufuklar, aydınlanır karanlıklar, çözülür sırlar, anlaşılır insanlar. Okumak, bizi cehaletin karanlığından bilgeliğin felahına çıkarır. Yepyeni ufukları bize açan kitaplarla kültürel

mirasımızı ve başka dünyaları okuruz. Her bir kitap yolculuğu ile zamanımızı ve dilimizi en doğru şekilde kullanıp hayattan ve zamandan kazanmış oluruz. Kitap, tarihi bağlamda bir hafıza, kültürel anlamda bir geleneğin tevarüsü, sanatsal bakımdan insanlığa bırakılan mirasın geleceğe taşınması, medeniyet açısından ise zamanı ve mekânı belirleme unsurudur. Kitabı ve eseri olanlar insanlık tarihini yazarlar. İlk çağlarda dahi taşlara, mağaralara yazan insanın amacı kendini ifade etmek ve iz bırakmaktır. Gerek tahtalara, ağaçlara, derilere yazılı olsun gerekse iki kapak arasında sahifelere yazılsın kitap, kültürel bir mirastır, toplumun hafızasıdır. İlk emre muhatap olan insan, okur Yaratan Rabbi'nin adı ile kâinatı, kendini, Rabbini ve kitabı. Bu yönüyle kitap vahiydir, hakikattir, dünya ve ahiret mutluluğunun rehberidir. “Eğitimi önemsiyoruz çünkü cehaletin düşmanıyız.” sloganıyla hareket ettiğimiz güzel şehrimizde ulaşım, yol, su gibi ihtiyaçları şehircilik anlayışıyla görüp giderdiğimiz

gibi, sosyal ve kültürel ihtiyaçları da dikkate almaktayız. Kitapları ve kitap yuvaları olan kütüphanelerimizi hemşehrilerimize sunma gayreti göstermekteyiz. Kayseri Büyükşehir Belediyesi olarak, siz kitapseverleri kitaplarla buluşturmak için elimizden geleni yapıyoruz. Gerek basılı, gerek e-kitaplar ile hayal etmeniz ve hayallerinizi gerçekleştirmeniz için kütüphanelerimize bekliyoruz.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin beşiği olan Kayseri’de tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayımlayarak halkımıza ulaştırma kaygısı taşıyoruz. Biliyoruz ki yayımladığımız eserler geleceğe bıraktığımız mirasımız, hoş bir sedamızdır. Açtığımız her bir kütüphane ve kültür merkezi, yayımladığımız her dergi ve kitap, memleketimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir. Akif’in dediği gibi: “Okuyorsa ahali, yapılamayacak ne var”...

Hayal eden, merak eden, araştıran ve okuyan neslimiz gelecek adına ümit vaat etmektedir. Kütüphanelerimizin raflarında okurlarıyla buluşmayı bekleyen her bir kitap bu anlayışla hareket eden hemşehrilerimizi beklemektedir. Unutmayalım ki bir insanın hayatta kendisine yapabileceği en büyük iyilik; iyi bir okur olmaktır. Bir kütüphanenin rafında, bir kitabın sayfalarında, bir yazının satırlarında gönüllerimizin buluşması dileğiyle...

Dr. Memduh Büyükkılıç

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

vi

AHMET SIVACI

Kayseri doğumlu. İşletme ve Türk Dili ve Edebiyatı mezunu. Şiirin, öykünün, edebiyatın her türünün bilgi işi, bilge işi ve çile işi olduğu inancı ile, farklı imgelerle ve soyut tarzda söyleyip kendi çizgisini oluşturmayı istedi. Dünya şiiri ve öyküsü konusunda araştırma –inceleme çalışmaları yaptı. KAST (Kayseri Sanat Tiyatrosu) adı altında Türk ve dünya klasiklerinden, ayrıca kendi yazdığı oyunları sahneye koydu. Oyunlarını liseler ve amatör topluluklar sahneliyorlar. Kayseri Büyükşehir Belediyesi ‘nin Uluslararası Liselerarası Tiyatro Festivali’nde jüri üyesi. Halen Türk Edebiyatı Dergisi’nde yazıyor ve gazete köşe yazarlığı yapıyor.

BASILMIŞ ESERLERİ:

ŞİİR : Yağmurlar Güle Yağdı (1986), Denizleri Gözlerime Yükleddim (1989), Ay Doğacak Şafakta (1997), Tükeniyor Bir Şeyler (2006), Yalnızlık Akıverdi Avuçlarımdan (2018)

ROMAN : Dağları Al Basarken (2018)

ÖYKÜ : Çınarlar Sessiz Çöker (2008), Son Yaprak da Düştü (2009), Karanlıkta Kar Ayını (2011), Uzun Seneler Sonra (2014), Susuz Yazın Salkım Söğütleri (2015), Raks-ı Mimoza, Raks-ı Bülbül (2016), Karlı Dağın Ateşi (2018)

TİYATRO : Mimar Ağa Sinan Destanıdır (2006)

DENEME : Aşkın Yeni Adı (2012), Düvenönü Yağız Atlı Fayton Durağı (2014),

ARAŞTIRMA-İNCELEME-BİYOGRAFİ : Kayseri Güldestesi (2000), Kayseri-Kunuri Hattı (2009), Kayseri’de İz Birakanlar (2010), Kayseri’de Meslekler ve Ustalar (2011).

İÇİNDEKİLER

Takdim.....	V
Yıldızları Söyledim, Anlatabildimse Eğer.....	9
BÖLÜM I	15
AHMET GAZİ AYHAN VE YILDIZ AYHAN'IN HAYATI.....	15
BÖLÜM II	75
Fotoğraflar.....	109
Afişler.....	141
Gazete sayfaları.....	153
Taş plaklar.....	169
Kaynakça.....	199

YILDIZLARI SÖYLEDİM, ANLATABİLDİMSE EĞER...

Anadolu insanının mayasında vardır türküleri sevmek, türkü söylemek, yine onların ifadesiyle eli kulağa atıp, hançereden çıkan yanık bir sesle; “Türkü Çığırnak”... “*Karadutum, çatal karam çingenem. Nar tanem, nur tanem, bir tanem.*” dizeleriyle başlayan Karadut adlı şiirinde Kayserili bir çingene kızına olan platonik aşkını ya da duygularını anlatan Türk Şiiri’nin ustalarından Bedri Rahmi Eyüboğlu, o çok bilinen sözünde, türkülerimize olan hayranlığını şöyle vurgular:

“Ne zaman bir köy türküsü duysam şairliğimden utanırım.”

Bedri Rahmi nasıl utanmasın ki? Hangi yürek yangınından çıktığı bilinmeyen, hangi çilenin ördüğü kozanın sessiz çığlığı, ünlü bir Kayseri Türküsündeki şu müthiş söze bakın; “*Bir of çeksem karşıki dağlar yıkılır...*” İçten içe kanayan bir yürek yarasından kopan rüzgâra, boraya, fırtınaya, tufana hangi dağlar dayanabilir, hangi yüce dağların karı erimez ki? Dağların cürümü ne ki? Yeter ki derinden bir “Ah!” çekmesin yangın yürek. Yeter ki gönül hançeresinde ateşe vermesin kendini bir hüma kuşu, bir pervane.

Dünyalar erir yalın yalın.

Gönüldeki depremlerden korkmak gerekiyor. Gönül yüce yaratıcının evi, nazargâhı. Gönlün nazarından, ahından, figanından çekinmek gerekiyor. Korkmak gerekiyor. Çünkü gönlün tamiri mümkün değil. Kırılmış, paramparça

olmuş gönül tamir edecek usta yok. Zaten türküler de bunu anlatmıyor mu?

“Kim gönül yıkar ise iki cihan bedhahtı” İşte Yunus’un sözü. Bu bağlamda başka söze gerek var mı bilemiyorum.

Aslında çok sözler söylenmiştir türkülerimiz üstüne. Kayseri Türküleri için de yüreğe adeta kan gibi düşen öyküler anlatılmıştır. Üstelik bir değil çok sayıda öyküler.

Anamızın sütü gibi ak, anamızın sütü gibi temiz türkülerimiz, karlı yüce dağ başlarında, başı dumanlı, uğultulu tepelerde, çam kozalaklarının fırladığı yaylalarda, yatağından taşmış nehirlerde yankılanmış, hayat bulmuştur. Ne söylenirse söylensin türkülerimizin, özellikle Anadolu insanı üzerinde bıraktığı etkileri sözcüklerle ifade etmek mümkün değil. Öyle ya! Gönül fırtınasını, kurumuş göz pınarlarını, kangren olmuş yaraları suskun, kurumuş, çatlak dudakların sessiz feryadını türkülerimizden başka kimler, nasıl anlatabilir ki?

Ve biz... Bizler.

Hangi yöreden olursa olsun, neyi anlatırsa anlatsın, çoğu zaman bir türkünün peşine düşer ve gideriz. Bazen; rüzgârın önünde sürüklenen kuru bir yaprak gibi, bir yaprak ölüsü gibi, oradan oraya savrulur gönül telimizin titrek nağmeleri.

Ah! O kan-ter içindeki nağmeler.

Nasıl da yakalar, sarsar bizi. Nasıl da yakar, kavurur, tüketir, bitirir. O,

kimsesiz, öksüz mısraların her biri güz yağmuru olup üzerimize yağmaya, sonbahar rüzgârı olup gönlümüzde acı acı esmeye başlar. Çünkü bizim türkülerimiz bizi anlatır, bizi söyler.

Ah! Bizim kınalı, ah! Bizim allı-pullu türkülerimiz.

Yürek yaralayıcı, gönül paralayıcı, sevdâ dertlerinden haber verici, sitem yüklü,

gönül içinde sessizce yatan, kara sâplı **Erciyes'ten Kopan Türkü** ya da hançer türkülerimiz.

Karacaoğlan yüzyıllar ötesinden nasıl da görmüş öyle. Nasıl da yaşamış gurbet acısını:

“Gurbette ömrüm geçecek

Bir daracık yerim de yok

Oturup derdim dökecek

Bir münasip yerim de yok.”

Karacaoğlan yalnızca gurbette yaşamının acısını hissetmez iliklerinde. O

yokluk içinde de kıvrır. Sevdalı değil kara sevdalı olduğu belki de hayali bir güzele verecek sadece avuçlarında tuttuğu yüreğidir. Gurbeti, gurbette kaybolanları, çaresizi, ince hastalıklıyı, ümitsiz aşkı, sılayı, ölümü, ayrılığı, gidip de gelmeyenleri, vatan yolunda şehit düşenleri, Yemen'i, Çanakkale'yi, doksan bin şehidimizin karlar altında yattığı Sarıkamış'ı, hastaları, kimsesizleri, açları, çıplakları, talihi kara gelenleri, boz dağlarda yankılanan yürek yakıcı feryatları anlatan tertemiz türkülerimiz.

“Havada bulut yok bu ne dumandır

Mehlede ölüm yok bu ne şivandır

Şu Yemen elleri ne de yamandır.”

İşte ciğerin kangren yarası mısraları... Yüreğe kan gibi düşen, türkü deyip geçilen, hasret kokan çevrelerdeki gizli gözyaşlarının acıdan türkü olduğu sözler. Hangi yürek dayanabilir? Hangi göz pınarı kurumaz? Hangi dil anlatabilir?

“Şu dağın ardında redif sesi var

Varın bakın çantasında nesi var

Bir çift kundura ile bir de fesi var.”

Hangi fes? Hangi kundura Allah aşkına? Açlığın, hastalığın, çölün kumlarının cayır cayır yaktığı, rüzgârına ağıtlar söylediği, yıldızlarını düşürdüğü memleket evlatlarının dramını anlatmaya, türkülerden gayrı neyin gücü yeter?

Bütün çatlak dudaklardan dökülen Kayseri Türkülerimiz.

Askere gidenin, hapse düşenin, âşık olanın can simidi gibi dört elle sarıldığı, dahası, adeta ağlama, inleme, şikâyet etme taşı/duvarı gibi olan türkülerimiz. Şöyle diyor gönlü yangınlar içinde bitmiş, tükenmiş, kül olmuş bir gönlün feryadı;

“Her derdi çekmeye razıyım ama

Takılmasaydı keşki dudaklarıma

Bu isimsiz, paramparça türküler.”

Hangi dilden ya da telden olursa olsun dedik ya! Kınalı parmakların ucu yanık nağmelerini, yanık yüreklerin kokusunu, kurumuş göz pınarların sessiz çığlıklarını anlatan türküleri kimler seher vakitlerinde söyleyip ağlamaz ki? Rakı şişesinde balık olmaya, bir gece intihar etmeye, ayağa, kafaya sıkmaya, edepsizliğe davet eden sözde şarkıların karşısında hayâ ederek başını alıp giden, garip, kimsesiz türküler.

Ve o...

Ahmet Gazi Ayhan.

Türkülerin, özellikle Kayseri türkülerinin sesi, dili olan, çocukluğundan beri sitem dolu, kırgın, küskün yüreğinde, bereketli topraklarda çatlayan, göveren bir tohum gibi türkülerin hayat bulduğu sıra dışı bir insan...

Farklı düşünen, farklı söyleyen, farklı yorumlayan Kayseri türkülerinin sahibi, babası, derleyicisi gerçek anlamda bir sanatçı...

Bazen karlı dağ başlarında kopan bir boran, bazen kimsesiz bir yerde, kimsesizlerin kaldığı çadırın iplerin söken bir fırtına, bazen ince bir yağmur ya da meltem olan adam...

Allah'ın kendisine hediye ettiği müthiş bir gırtlığın, inanılmaz bir tını ve naif bir gönlün sahibi. Ahmet Gazi Ayhan.

Ah! O eski radyolar...

İki düğmeden birini çekersiniz ya da sağa bükersiniz mavi, küçük bir lamba yanar ve siz sesin gelmesi için bir süre beklemek zorunda kalırsınız. İki istasyondan birini dinlersiniz yalnızca. Ankara ve İstanbul Radyo İstasyonları size ajans ile memleket haberleri verir. “Arkası Yarın” ile günümüzdeki TV dizileri gibi, mikro-fonda tiyatrunun dinleyicisi olursunuz. Münir Nurettin Selçuk’tan, Zeki Müren’den, Hamiyet Yüceses’ten, Müzeyyen Senar’dan ve artık bugün hayatta olmayan Türk Sanat Musikisi sanatçılarından o gençlik sesleri ile söyledikleri şarkılar, gönlünüzdeki belki de eski bir sevdadan kalan kabuk bağlamış yarayı yeniden kanatır.

“Yurttan Sesler” size her yöreden, “Şehrin Yüzleri” her sestten türküler sunar, Muzaffer Akgünler, Nezahat Bayramlar, Nurettin Çamlıdağlar, Saniye Canlar ve daha niceleri ile türkülerimizin arkasına takılır gider, bazen hüznlenir, bazen neşe ile dolarız.

Ama...

Ne zaman Ahmet Gazi Ayhan'ın, ne zaman onun, yine kendisi gibi sanatçı eşi Yıldız Ayhan'ın sesini duydunuz, işte o zaman dikkatiniz daha da artar ve radyonun sesini biraz daha yükseltirsiniz. Çünkü Ahmet Gazi Ayhan, hemşerinizi, oğlunuz, Kayseri toprağından biri, Yıldız Ayhan ise Kayserililerin gelinidir.

Ardından bir anonsa kulak kabartırsınız:

“Şimdi de bir Kayseri türküünü sanatçımız Ahmet Gazi Ayhan’dan dinleyeceksiniz. Kendisine eşlik edecek saz sanatçıları...”

*“Ağam İstanbul’u mesken mi tuttun
Gördün güzelleri beni unuttun
Sılaya dönmeye yemin mi ettin
Gayrı dayanacak gücüm kalmadı*

Mektuba yazacak sözüm kalmadı.”

Kayseri türküsünü o yanık sesiyle ve inanılmaz bir ustalıklı çaldığı bağlamasıyla söylediğinde, İstanbul'daki, gurbetteki yakınlarınız gelir aklınıza. Askerdeki oğlunuz, yâriniz, kardeşiniz. Çiftini, çubuğunu satıp ekmek parası için büyük şehirlere göç etmiş, oralarda kaybolmuş, acı vatan dedikleri Almanya'da, öldü mü, sağ mı bilemediğiniz babanız, eşiniz gelir. Bu ünlü Kayseri Türküsündeki gibi vefasızlık gelir. Öyle ya! O yıllarda günümüzdeki gibi ne cep telefonları vardır ne de internetteki sosyal paylaşım sitelerinde canlı konuşma imkânları. Yalnızca, postacının getireceği ve "Posta" dediğinde kalbinizi yerinden fırlayacakmış gibi çarptıran ucu yanık mektuplar vardır. Hemen belirtelim: Bu türkünün sözlerinin çok güzel, hikâyesinin son derece etkili ve duygusal olmasına rağmen, ilgi görmemesinden etkilenen Ahmet Gazi Ayhan, türküyü eviç makamında tekrar besteleyerek bugünkü şekline getirir ve ölümsüz türkülerden biri olarak dillerde dolaşmasına vesile olur.

Ahmet Gazi Ayhan'dan ya da kendisi gibi sanatçı olup, "Keklik" türküsünde adeta bülbül gibi şakıyan Yıldız Ayhan'dan sadece İstanbul'daki vefasız yârin türküsünü mü dinlersiniz? Tabii ki hayır, onun derlediği yüzlerce türkünün yanı sıra Türkiye'de meşhur ettiği, halen dilden dile dolaşan "Gesi Bağları" ile öksüz kızın gönlündeki fırtınayı, acıyı hisseder, adeta yaşar ve üzülsünüz.

Çok sayıda kıtadan oluşan ve çok sayıda hikâyesi anlatılan bu ünlü Kayseri Türküsü, Ahmet Gazi Ayhan'ın sesi ve yorumu ile en katı kalpleri bile öylesine yumuşatır, öylesine kendinden geçirir ki:

*"Gesi bağlarında dolanıyorum
Yitirdim yârimi arıyorum
Bir çift selamına güveniyorum
Atma garip anam beni dağlar ardına
Kimseler yanmasın anam yansın derdime."*

Çok iyi hatırlıyorum, televizyonun hayatımıza yeni girdiği yıllar.

Yıl 1974.

Kazandığım üniversite sınavından dolayı İstanbul'dayım. Rahmetli babam ile İstanbul dönüşü Ankara Gençlik Parkı'ndayız. Kır kahvesinde yüksek bir yere konulmuş siyah-beyaz televizyonu seyredirken babam birden heyecanlanıyor ve yan masalarda oturanların bile duyacağı bir sesle konuşuyor:

"İşte Ahmet Gazi. Şu sağda bağlama çalan. Türkü söyleyen de hanımı Yıldız Ayhan. Gördün değil mi? Gördün onları."

Yalnızca rahmetli babamı değil bütün Kayseri halkını böylesine heyecanlandıran sadece türkülerimiz değil, dinlemiş ama sanırım gençlik duyguları ile olacak pek bir şey hissetmemiştim.

Onlar Kayseri'de defalarca konser vermişler, Kayserililer de onları bağlırlarına basmışlardı. Çünkü ticaretten başka bir şeyden anlamayan Kayseri yargısı az da olsa onlarla önemini yitirmiş, ülkede Kayseri'den de sanatçı çıkabileceği inancını ortaya koymuştu. Zaten Ahmet Gazi Ayhan ile birlikte ya da ondan sonra; Zekeriya Bozdağ, Adnan Türköz gibi Kayserili ses sanatçıları radyo sanatçıları olarak görev yapmışlardı.

Sanırım 1966 yılıydı. Çocukluk çağı ya da yeni yetmelik. Düvenönü'nde bir büfeden alışveriş yaptığım sırada arkamda bir ses duydum. Tam bir Kayseri ağzı;

“ İki paket sigara virele.”

Dönüp baktığımda, uzun boylu, yakışıklı bir adamdı sesin sahibi. İstediklerini aldı ve kendi kullandığı lüks bir otomobile binip gitti.

Büfeci, arkasından kısa bir süre baktı, sonra sordu:

—Tanıdın mı?

—Yok!

—Ahmet Gazi Ayhan.

Kadere bakın ki yıllar yıllar sonra Kayseri Büyükşehir Belediyesi eski başkanı Sayın Mehmet Özhaseki’nin, kültür ve sosyal etkinlikler çerçevesinde, aynı zamanda Kayserili sanatçılara, Kayseri ve milli kültürümüze katkılarından dolayı teşekkür etmek, onlara unutulmadıklarını göstermek amacıyla yapılmasını istediği “Ahmet Gazi Ayhan Sanat Gecesi” hazırlıkları için Eşi Yıldız Ayhan’ı tanıdım.

Üstelik sanatçının yaşadığı Antalya’daki evinde.

Tarihler, 25.11.2011

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu.

Sunumunu yapmakla onur duyduğum, söz konusu gece, sanatçının ailesinin de katılımı ve müthiş bir seyirci topluluğu önünde gerçekleşti. Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri’nin kentsel anlamda kalbine, gıpta edilmiş, edilen güzellikler, hizmetler doldurup taşımasının ardından, bu coğrafyada yaşayan insanların da gönlüne, dolayısıyla insana yatırımın önemi çerçevesinde sırça saraylar inşa etti.

Yıllar sonra...

Kayseri’yi, Kayseri kültür ve değerlerini bütün ülkeye tanıtmak, sevdirmek bağlamında, Kayserili ünlü sanatçı Ahmet Gazi Ayhan’ı ve onun, Kayserililerin gelini olarak bilinen, dahası kendisini Kayserili sayan sanatçı eşi Yıldız Ayhan’ı, geleceğe taşıyacak bir kitabın hazırlanmasını, basılmasını sağladı. Ahde vefa bu olsa gerek.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi’nin kendi değerlerini, nerede, hangi yıl ya da çağda yaşamış, yaşıyor olsa da unutmaması, sahip çıkması demek bunun adı.

Kitabın yayına hazırlanması sırasında, sanatçının eşi Yıldız Ayhan, sanatçının küçük kızı Özlem Ketenci, özellikle büyük kızı Nurdan Ayhan hanımlar son derecede yardımcı oldular bana.

Anılarını anlattılar uzun uzadıya.

Ve ben...

Roman gibi bir ömrü işledim nakış nakış. Belki de biyografi türünde bir ilkti bu. Umarım gelecek nesiller bu kitapla da tanırılar, bilirler Kayseri’yi ve değerlerini. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç’a teşekkürlerimi bildiriyorum.

Ahmet Sivacı

(Yazar)

BÖLÜM I

AHMET GAZİ AYHAN VE YILDIZ AYHAN'IN HAYATI

Ahmet Gazi Ayhan... Yaşadığı süre içerisinde Kayseri türküleri için kaynak olmuş, Kayseri kültürüne, Türk kültürüne; gerek bağlaması, gerek o inanılmaz, Allah vergisi sesi ile ve gerek Türk Halk ve Türk Sanat Müziği formatında yaptığı besteleriyle çok önemli katkılarda bulunmuş, dünya döndükçe asla silinmeyecek izler bırakan bir büyük sanatçı.

Ona, “Erciyes’ten Kopan Türkü” ifadesi kullanılsa sanırım çok daha yerinde olacak ve çok daha yakışacak. Çünkü Onun; tıpkı Erciyes gibi başı dikti. Erciyes, nasıl ki her görenin hayranlığını topluyorsa Ahmet Gazi Ayhan’da halen plaklarda kalan sesi ile dinleyenleri adeta büyülüyor. Büyülemeye de devam edecek.

Milletler kültürleriyle yaşıyorlar. Doğal olarak kültürü oluşturan portreler de, insanın gönlüne, ruhuna küçücük de olsa bir kulübecik kuran, kederini, sevincini kendi dalında, anlayışında dile getiren, aslında birer gönül adamı olan, kendileri gittikten sonra isimleri yadigar kalan sanat adamları denilebilir.

Ahmet Gazi Ayhan’ı ve kendisi gibi yine Türk Halk Müziği sanatçısı olan eşi Yıldız Ayhan’ı; henüz televizyonun olmadığı devirde ve yalnızca Ankara ve İstanbul istasyonu bulunan eski radyolarda dinlediğimi hatırlıyorum. İşte o cızırtılı, lambası ısındıktan sonra ancak sesi duyulabilen eski radyolarda ne zaman; “*Yarım İstanbul’u Mesken mi Tuttun*” ya da “*Gesi Bağlarında Dolanıyorum/ Yitirdim Yarimi Anam Aranıyorum*” türküleri çalınsa rahmetli babamın heyecanlandığını, yerinden şöyle bir doğrulup:

“Ahmet Gazi Ayhan bu. Hemşerimiz. Sese bak sese. Hey! Kurban olduğum Allah! Nasıl ses vermiş öyle. Hanımı da Yıldız Ayhan.” ifadesiyle gururlandığını da hatırlıyorum.

Bizim jenerasyon ya da biz yaştakiler biraz da Onun ve eşi Yıldız Ayhan’ın sesi ile ve onların türkülerini dillerinden düşürmeyen Kayserili yerel sanatçıların hatta bir an dertlenip, bir an efkârlanıp elini kulağına atıp, Kayseri türküleri söyleyenlerin duygularıyla büyüdü, onların ince bir kan şeridi sızan yürek yaralarına şahit olduk sanki.

Kadere bakın ki aradan çok uzun yıllar geçti ve bir gün Kayseri toprağının yetiştirdiği bu büyük sanatçının kendisi ile olmasa da, o cızırtılı taş plaklarda sesini dinlediğim eşi Yıldız Ayhan’ı yakından tanıma, tanışma fırsatı dahası Onun evine misafir olma belki de en güzeli Onun hatıralarını dinleme fırsatı buldum.

2011 yılıydı. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı “ Kayseri Sanatçılarına Sahip Çıkıyor” adı altında bir proje hazırladı ve daha sonra da hayata geçirerek Kayseri’yi, türkülerini yurt genelinde tanıtan, sevdiren, ünlü olmasına zemin hazırlayan değerlerine az da olsa vefa borcunu ödedi.

İşte bu proje doğrultusunda yine aynı yıl içinde ilk olarak Kayseri’de Ahmet Gazi ve Yıldız Ayhan için bir sanat gecesi hazırlamak dolayısıyla gerekli dokümanları temin etme amacıyla yollara düştük. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Konservatuar eski Müdürü Burhan Surluev’in ve benim yol boyunca duyduğumuz heyecanı nasıl ifade edilebiliriz bilemiyorum.

Akşam üstü büyük kızı Nurdan Hanım ile buluştuğumuzda, kısa süren bir sohbet sonrası Nurdan Hanım bizi annesinin yaşadığı eve götürdüğünde ne yol yorgunluğu kaldı ne de uykusuzluk. Bir büyük binadan içeri girip doğal olarak asansörle yukarı katlara çıktığımızda heyecanımız yeniden başladı. Sanki yukarı çıktığımızda, kapıda bizi Ahmet Gazi Ayhan karşılayacak gibi tuhaf bir duygu vardı içimizde. En azından ben öyleydim.

Denize karşı ve harika bir manzarası olan dairede, kendisini bir gün bile yalnız bırakmayan kızı Nurdan Hanım'a rağmen sadece Türk halk müziğimizin unutulmaz sanatçısı, Kayserililerin gelini Yıldız Ayhan yaşıyordu oysa.

Sanatçının evinin duvarları doğal olarak rahmetli eşi Ahmet Gazi Ayhan'ın, kendisinin fotoğrafları ile süslenmişti. Gençlik yıllarına ait fotoğraflar adeta bize:

" Hemşehrilerim, hoş geldiniz. Yıllar sonra da olsa beni hatırladınız." diyor gibiydi.

Ve ben sanırım o sessizce konuşan fotoğraflarla yine sessizce muhabbet ettim.

Çok sürmedi, rahatsızlığından dolayı biraz solgun yüzüyle ama sımsıcak bakışlarıyla O geldi. Halâ güzeldi. Yorgun olmasına rağmen, sesi konuşurken hani o ünlü türküsü; *" Gak gak gubalak, gubalak gubalak oy keklik aman"* türküsünde olduğu gibi adeta bülbül gibi şakıyordu sanatçımız. Kardeşi Sümer Hanım da kendisi gibi son derece sempatik ve insanın içini ısıtan bir yapıya sahipti.

O gece geç saatlere kadar konuştuk. Onu dinledik sürekli. Yaşanmışlığı, Ahmet Gazi Ayhan ile olan mutlu evliliklerini, nasıl tanıştıklarını, sahne hayatlarını, Ahmet Gazi Ayhan'ın ilk çocukları Nurdan'a nasıl beste yaptığını, ikinci çocukları Özlem'in İzmir fuarında nasıl havuza düştüğünü, Yıldız Ayhan'ın kardeşi Sümer Hanım'ın, karı-koca turneye çıktıklarında nasıl yeğenlerine annelik yaptığını ve daha neler neler.

Sanatçımız Yıldız Ayhan, bütün bunları anlatırken ara sıra gözleri uzaklara dalıyor, ara sıra mutlu bir şekilde gülümsüyordu. Hemen yanında oturan Nurdan Hanım annesine yardımcı olurken onların zaman zaman hüznülenmelerine de tanık olduk.

Ertesi gün yine anıların içinde kaybolduk. Geçmişe yolculuk yaptık sanki.

Anlattılar... Anlattılar.

Nurdan Hanım orada misafir olduğumuz iki gün içinde sanatçımızın anlattıklarını, ileride bir kitapta toplanması amacıyla kaydetti ve daha sonra bana verdi. Yine kendilerinin bana hediye ettikleri bir şey vardı ki değeri hiçbir şeyle ölçülemezdi. Ahmet Gazi Ayhan'ın kendi el yazısı ile yazıp bestelediği bir türkünün notalarını ve güfte çalışması yaparken bazı sözcükleri silip yerine başka sözcükleri koyduğu güfteyi halâ ilk günkü gibi canlı koruyan sarı saman iki yaprak kağıt. Eğer sanatla ilgileniyorsanız sarı-saman kağıt üstünde büyük sanatçının göz izlerini, duygularını, mürekkep ve hatta o elinden ömrü boyunca düşürmediği sigarasının kokusunu duyabiliyorsunuz.

Hepsi birer hazine değerinde olan o yıllara ait konser afişleri, taş plaklar, ödüller, fotoğraflar karşısında hayran olmamak içten bile değildi. Adına nostalji deniyordu ve ben söz konusu afişleri onlar için Kayseri'de Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanacak sanat gecesinde sinevizyon gösterisinde kullanılmak üzere emanet olarak Kayseri'ye getirdim.

Şüphesiz Ahmet Gazi Ayhan ve Yıldız Ayhan Türkiye'nin birer ünlü sanatçısıydılar. Ülke kültürüne çok şeyler kazandıran bu insanları özellikle Ali Dağı'nın eteklerinden kopup gurbete düşen ve orada ünlü olan Ahmet Gazi Ayhan'ı doğru olarak tanımanın onun annesinin gençlik yıllarına kadar uzanmak olduğuna

inanıyorum. Zaten Yıldız Ayhan ve Nurdan Hanımlar da babalarını anlatırken onun ailesinden de geniş olarak söz etmişlerdi. Bu yüzden sanatçımızın geçmişine yolculuğa, onun doğduğu köyden ve en azından annesinden başlamak gerektiğini düşünüyorum. Çünkü uzun yıllar sonraya kalacak bu bilgilerin kayıtlara düşülmesi hiç de öyle sıradan ya da önemsiz bir şey olmadığı gibi gelecek kuşakların da faydalanması açısından son derece değer taşıyacaktır.

Kayseri diyarında bir diyar Akçakaya. Nam-ı diğer köy... O yıllarda... Kıraç toprakların, bereketli toprakların, dudakları şerha şerha çatlamış toprakların kısır bulutlara; kimseler görmeden avuç açtığı, boyun büktüğü garip, kimsesiz, yalnız, öksüz, ıssız, sessiz, bağı yanık, bahtı kara mı kara, kapkara, katran karası bir köy.

İnişli çıkışlı tepelerin arasında, yılan gibi kıvrılan, taşlı, dikenli toprak yollardan kalkan tozları, konfeti gibi saçlarına yakıştırmış, yapıştırmış, yanık yüzü insanların, eğer adına yaşamak denirse yaşadığı, soluk aldığı yoksul bir dünya diyebiliriz.

Güneydoğusunda alımlı, çalımli hatta kendini beğenmiş, kendini beğenmeyi kendine yakıştırmış Erciyes var ya! Öyle bir tepeden bakar, öyle bir nazar eder ki eteklerinde sürüm sürünen dağa, taş, kostak kostak yürüyen, kasım kasım kasılan insana.

Büyüler, kim olursa nazar etmeye görsün bir çift gözü. Bir çift kem gözü. Hayran, seyran göz de olsa büyüler adeta. Çünkü Türkiye’de hiçbir dağda olmayan müthiş bir estetik görüntüsü vardır Erciyes’in.

Dedik ya! Efsunlar... Tıpkı ahu bakışlı, ceylan gibi tedirgin, maral gibi ürkek, tıpkı kirpikleri, en keskin ağıya sürülmüş, rüzgârdan hızlı, yıldıktan özgür oklara benzer bir gelin gibi. Derler ki, ne çatal dilli yılan mesken tutar Erciyes’i ne çıyan. Ne büllüm bebekler açar baharda, ne kırmızı gelinlikleriyle al basmış gelincikler. Ne gölgesinde yorgun bir yolcunun uyuduğu, seher vakitlerinde dal uçlarına çiğ düştüğü, koyu yeşil yaprakları sürekli çırpınan, sürekli ses veren bir akasya ağacı. Çiçek açmayı bilmiyor da olsa koca çınar. Kokusuz manolya. Küskün bir mimoza. Şubatta kardelen. Karsız Erciyes’i düşünmek mümkün değil. Onu, ağustos sıcağında bile karsız ne gören olmuştur ne duyan.

İşte! Böyle muhteşem bir dağdır Erciyes. Şu başından bir türlü çekip gitmeyen, kurşun gibi ağır, kurşun gibi gri dumanlar, başında hiç dinmeyen, buz kesen yüzüne kırbaç gibi inen rüzgârlar, ansızın kopan fırtına, karsırgalar, patlayan bora, düşen çiğ, tipi, inim inleyen kayalıklar, şeytanın deresi, ürkütücü, korkutucu karanlık ay ışığında son derece gizemlidir. Ve ölümüne yalnızdır her zaman. Çağlar boyu. Dünya kuruldu kurulalı.

Akçakaya’nın o yıllarda tozlu, topraklı, otlu, taşlı, karda kışta, kıyamette balçıktan, tezekten, keven dikenlerinden, at, eşek, büyükbaş, küçükbaş, bir tek Zümrüd-ü Anka Kuşu hariç tek mil hayvanların kurumuş tezeklerinden geçilmeyen Akçakaya’nın toprak yolları, Erciyes’e ulaşamaz ama burnunun dibindeki, Kuzey yanında dikilip duran dağa, Kayseri’nin bu namlı kabadayısına bir solukta ulaşır. Ali Dağı’na. Dağların hasına.

Türkü yakılır ona. Onun türküsünü çığırırlar, sazının, sözünün eri, bağı yanık, bahtı yanık, gönlü yanık, sesi yanık namlı yiğitler. Kuşların pervaz vurduğu, dağın taşın sessizce dinlediği, veda etmeden, haber vermeden kayıp giden bir yıldızın son defa göz kırptığı türküsünü söylerler.

Ali Dağı derler de dağların hası

Koltuğuna çekmiş koca Talas’ı

İndik Hisarcığa yedik kirazı

.....

Akçakaya hakkında tarihi bilgiler kaynaklarda şöyle verilir:

“ M. Ö. 1500–510 yılları arasında Mazaklar’ın, M. Ö. 510–335 yılları arasında Kapadokyalılar’ın egemenliğinde iken, M. Ö. 335 yılında Büyük İskender’in istilasına uğramıştır.

M. Ö. 312–37 yılları arasında Kayruslar’ın, M. Ö. 37 yılından sonra 1127 yılına kadar Roma-Bizans yönetiminde kalmıştır.

Türklerin 1071 Malazgirt Savaşı ile Anadolu’ya yerleşmeye başlamalarıyla birlikte 1127 yılında bölge Danişmentlilerin eline geçmiştir.

1169 yılında Anadolu Selçukluların idaresine geçen bölge, 1243’de Moğol istilasına uğramıştır. Anadolu Selçuklularının yıkılmasından sonra, önce Eratna sonrada Kadı Burhaneddin Devleti’nin yönetimine giren bölge 1398 yılında Kadı Burhaneddin’in ölümüyle Osmanlı yönetimine bağlanmıştır.

1402 Ankara Savaşı’ndan sonra Karamanoğullarının hâkimiyetine, 1467 yılında tekrar Osmanlıların egemenliğine girmiştir.

Alâeddin Keykubat’ın hanımı, Gıyaseddin Keyhüsrev’in annesi Hunat Hatun bu köyün civarında gezerken çok yorulmuş ve su istemiştir, o dönemde köyde içme suyu sıkıntısı olduğundan, istemiş olduğu su çok geç gelmiş; bunun üzerine Hunat Hatun emir vererek köye içme suyu getirilmesini sağlamış ve bu suyun tapusunu da Akçakaya köyüne vermiştir...

Bursa ve Malatya’da Somuncu Baba adıyla tanınan muhterem zat, Şeyh Hamid-i Velî, 1331 yılında Kayseri’nin Akçakaya köyünde doğmuştur. Rivayete göre Şeyh Hamid-i Velî, köyde çobanlık yaptığı zamanlarda, akşam evine dönmeyen ineği için bir kadın şikâyet gelir, ineği bulduğunda, sahibinin onu merakla beklediğini, neden evine gitmediğini sorar, inek de konuşarak cevap verir, sahibinin kendisine eziyet ettiğini, bütün sütünü alıp yavrusuna bırakmadığını, o yüzden danaya süt olması için biraz daha otladığını anlatır. Bu konuşmaya, onu takip eden ineğin sahibi şahit olmuştur, bunun köyde duyulması ile Şeyh Hamit Hazretleri Akçakaya’yı terk-i diyar eyler...

İlginç bir efsane de, civar köylerin tamamında ermeni, rum yerleşimleri ve kiliseleri

bulunmasına rağmen, Akçakaya’da hiç gayrimüslüm yaşamadığı bilinmektedir. Eskiler buna sebep olarak, o dönemde “*bu köyde 3 günden fazla kalan gayrimüslim yaşamaz*” şeklinde bir inancı gösterirler...”

Akçakaya, o yıllarda yoksul olsa da, yumruk gibi cevizlerin, daha cennet yeşili kabuktayken, al yanaklı elmaların henüz körpeler körpesiyken, dudakları kıpkızıl kirazların, dal uçlarında işveyle süzülüp gelene geçene, dahası elâlemin yabanlarına bile göz kırparak baştan çıkarttığı, mis gibi gül kokan gül üzümlerin, koyu yeşil yapraklar arasında göz süzdüğü, iştah kabarttığı küçük bir yerleşim birimidir. Ve komşuları:

Zincidere... Endürlük... Reşadiye...

İşte Ahmet Gazi Ayhan’ın annesi Hanım, böyle bir yerde doğar. Köyün en güzel mevlit okuyan gelini olan Hanım Gelin, ilk göz ağrısı kocasını bir gün askere uğurlar. Memleketin bilmem hangi uzak bir köşesine ve gözyaşlarını göstermeden. Kayseri tren istasyonunda başlar ayrılıkların en büyüğü. Edebinden elini bile tutamaz ayalinin. Edebinden gözlerine bile bakamaz. Boynunu büker sadece Hanım Gelin, gözleri yerde. Susar sadece.

Kampanalar vurur. Kara vagonlu kara tren, yüreğinden parçalar kopararak çığlık çığlığa çekip gider dağlar

ötesine. Alıp götürür, O en bildiğini, O tek sevdiğini.

Yârini.

Harp yıllarıdır...

Ne ucu, gönül ateşiyle cayır cayır yanmış bir tek olsun mektup alır Hanım Gelin, ne ayrılığın, kara saçları bembeyaz eden ateşinden, ne de deryaları alev alev tutuşturduğu bir selâm. Sisli, kasvetin, Kayseri'nin bütün tozlu, dar, karanlık sokaklarına, bütün toprak damlı evlerine çöktüğü, Erciyes'in başında kara bulutların do-laştığı bir sonbahar sabahı gelen bir haberle kıyamet kopar köyde. Bilmem hangi kumandan imzalı, bilmem hangi tabur, bölük mühürlü bir telgraf:

“Başımız Sağolsun...”

“Vatan sağolsun.”

Kader der, yazgı der, alın yazısı der boynunu bükerek şehit eşi Hanım Gelin. Günlerce atar acısını içine. Gün-lerce “Ya Allah! Ya Bismillah” der, adeta sessiz bir nehir gibi akar ama kırgın ama hüznü dolu sesiyle Kur'an okur, mevlit okur kocasının ruhuna. Hanım Gelin'i dinleyen kendinden geçer. Bir dinleyen bu hüznü dolu sese doyamaz, bir daha, bir daha ister.

Toprak damlı, kerpiç evlerde, tezek yığılı uzun avlularda, tezek kokulu odalarda ne varsa soluk alan her şey, susar adeta. Allah işte böyle bir ses vermiştir Ahmet Gazi Ayhan'ın annesi Hanım Gelin'e.

İşte bu anasının, babasının bir tanesi, ciğerparesi, Zincidere'ye, Reşadiye'ye, daha nice nice Kayseri'nin köylerine sesiyle nam salmış, bülbül Hanım Gelin, kadere boyun eğerek ve bir gün Akçakaya'dan gelin gider Endürlük'e.

Evlenir ikinci defa. Dedikodu olmasın diye. Dul kadın demesinler diye.

Davullu, zurnalı hem de. Al yazmalar içinde gelin gider komşu köye. Al bir at üstünde. Başıkabak, ayağı yalı-nayak oğlanlar, süpürge saçlı, basma entarili, lastik ayakkabılı kızlar, elmalar kapışırken kaderin kendisine çizdiği yola doğru yürür bir sabah. Ana evinden ayrılır. Gözyaşlarını içine akıtarak. Düğün kafilesi Endürlük'e geldiğinde, dam başlarında, allı yeşili fistanlar, şalvarlar, allı, morlu yazmalar içindeki, bilmem kaçınıcı defa yüklü kadınlar, mahzun bakışlı, başları on beş derece yana düşmüş, örgülü saçlı, masum bakışlı, temiz, yanık yüzlü kızlar seyrederek Hanım Gelin'in köye gelişini.

Akçakaya bülbülü Hanım kadın, kapılıp gider sonunda bahtının rüzgârına.

Mehmet Ağaya...

Nam-ı diğer “Gazi” olan Akçakaya'nın tanınmış eşrafından Mehmet'in helâli olur Hanım Gelin. Gazilik, bilmem hangi harpte, cepheye gâvurun tekmi alayına el-aman diletmiş babadan kalmadır zaten. Mukaddes bildiği topraklar için gazi olmak tabii ki Mehmet Ağa için şereflerin, onurların en büyüğüdür ki bazı geceler, uğultulu tepelerden gelen rüzgârların sesiyle uyanır ve gözleri uzaklara, kimbilir hangi cepheye dalar gider. İçinde dayanılmaz ama bastırılmış ama çaresi olmayan bir istek başlar yeniden cepheye dönmek, yeniden silah arkadaşları ile birlikte olmak adına.

Nam-ı diğer iyi at binen Mehmet'e yâr olur Ahmet Gazi Ayhan'ın annesi.

Nam-ı diğer Sarı Efe'ye.

Türk halk müziğimizin unutulmaz sanatçısı Yıldız Ayhan kayınpederini görmemiştir ama kocası Ahmet Gazi Ayhan'ın anlattığını nakletmişti bize. Sarı Efe mal götürürmüş İzmir'e. İşi buymuş. Bir zeybek oynarmış, bir diz vururmuş ki toprağa... Biraz da sözün gelişi abartırsak öyle bir diz vururmuş ki kara bağrına Endürlük toprağının... Toprak sarsılır, toprak titrer, inler, boyun bükürmüş.

El aman dilermiş, Sarı Efe Mehmet'ten. Endürlüklü Mehmet'ten. Sarı Efe Mehmet Ağadan. Belinde kaması, sırtında piştovu ya da deden kalma çakaralmaz'ı bulunurmuş. Elinde, belinde, dilinde köyün ar'ı, namusu olurmuş Ahmet Gazi Ayhan'ın babasının. Halis ardıc ağacından yapılma kolu ile bilmem kaç telli bağlaması varmış. Öyle bir tutarmış ki mızrabı... Öyle bir vururmuş ki tezeneye... Nasırlı parmaklarında çiçek açarmış.

Nağmeler dökülürmüş tel tel.

Derlermiş ki, analar O'nun gibi bağlama çalan birini daha doğurmadı.

Abartma ya da değil tabii ki bilemiyoruz da ama Onun at üstünde bağlama çaldığını söylüyor Yıldız Ayhan. Yanık sesiyle yanık Kayseri türkülerini söylemiş doğal olarak. Bir an gözlerinin önüne getiriyor insan Sarı Efe'yi. Neden bilemiyorum ama Nurdan Hanım da hiç görmediği dedesini anlatırken ben de garip bir hayale dalıyor ve Atının, nal sesleriyle karşılık verdiğini düşünüyorum ağasına. Yelelerini rüzgâra salıp, ıslık çalarak karşılık verdiğini eşlik edip ritim tuttuğunu hayal ediyorum. Üstelik Nurdan Hanım babasından, dedesinin bağlamayı sırtında çaldığını da naklediyor. Gerçekten şaşırtıcı olarak düşünüyorum.

İşte böyle!

Ahmet Gazi Ayhan'ın babası Sarı Mehmet Efe boy pos, kaytan bıyık, kıvrık saçla yakışıklı adammış. Hanım Gelin ile evleneceği gün, yakasız, anasının ak sütü kadar beyaz gömlek giymiş güveyilik. Sinekkaydı tıraş olmuş. Sonunda burma bıyıklı, yandan çarklı bakışlı, yüreği ak mı ak, Endürlüklü Mehmet Ağa ile Akçakayalı Hanım Gelin dünya evine girmişler. Yıldız Ayhan, kayınpederinin her limanda yâr'i olan denizciler gibi, her köyde bir imam nikâhlı helâli olduğunu duymuş kocasından. Ama Mehmet Ağa, Hanım Gelin'i çok sevmiş. Hanım Gelin'i son ayâli, son helâli bilmiş ve bir daha gül üstüne gül koklamamış.

AHMET GAZİ AYHAN'IN DOĞUMU

Ahmet Gazi Ayhan, bilindiği gibi "Karakış" olarak tanımlanan mart ayında doğdu.

Eskilerin mart ayı için söyledikleri bir söz vardır ki her ne kadar günümüzde mevsimlerin değişmesi söz konusu olsa da Kayseri'nin yüksek bir yerindeki küçük bir yerleşim birimi için hâlâ geçerlidir.

"Mart kapıdan baktırır

Kazma kürek yaktırır"

Üstelik günümüzdeki ısınma, ısıtma teknolojisinin köy yerleri de olsa oldukça gelişmiş olduğunu düşünürseniz. İşte Ahmet Gazi Ayhan'ın doğduğu yer olan Endürlük'te o yıl şiddetli bir kış olur. Yıldız Ayhan, daha sonraki yıllarda kayıinvalidesi Hanım'ın kendisine anlattığına göre o gün kar yağıyormuş. Sert esiyormuş rüzgâr. Yaman esiyormuş Ali Dağı'ndan kopup, iniyormuş düze. Talas'ı tokatlıyor, Reşadiye'nin uzun kavakları arasında sinir bozucu sesler çıkartıyor, Zincidere'de çırılçıplak kalmış akasya ağaçlarının, içten içe kurumuş en yiğit dallarını tek vuruşta kırıyor, eylül kaçkını soluk, kuru yaprakları bir solukta düşürüyor, yalçın kayalıklarda bilendikten sonra kırbaç gibi, kamçı gibi iniyormuş Endürlük'ün kara bahtına.

Endürlük'ün kara taştan yapılma kara evlerine. Sünger gibi her şeyi içen, kalın, taş duvarları mahrem bilen evlerine. Yıldız Ayhan, sohbetimiz sırasında kayınvalidesinden ve eşinden duyduklarını anlatırken o an ben de kendimce, Ahmet Gazi Ayhan'ın doğumunu bir tablo gibi çiziyorum.

Güneş olmasına rağmen kuru bir ayaz vardır. Üşüyordur yokluğun her yana sindiği, üşümemek için, geceleri karanlıktan korkmamak için, Ali Dağı'nın karanlıktaki heybetinden, duruşundan, seslerinden ürperen birbirine sokulmuş taş, köy evleri.

Üşüyen, kara taşlı evlerden küçük bir evin, çürümeye yüz tutmuş ahşap kapısı sık sık açılıp kapanır. Genç, yaşlı kadınlar sık sık girip çıkmaktadırlar. O evi yani Kayserili sanatçının doğduğu evi gördüm. Yıldız Ayhan, kız kardeşi Sümer Hanım, kızları Nurdan ve Özlem ile 3 torunu Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin hazırladığı “*Ahmet Gazi Ayhan Anma Gecesi*” ne katılmak üzere geldiklerinde onlarla birlikte gidip görmüştük. Bu eski ama hâlâ ayakta duran küçücük evde kimse yaşamıyordu. Kapı kilitliydi ve artık viran olmuş durumdaydı. Müthiş ilgimizi çekmiş ve “*Bu evde nasıl yaşanılır.*” diye düşünmüştük. Şimdi yeniden Ahmet Gazi Ayhan'ın doğum anlarını bilgiler doğrultusunda biraz da süsleyip, sizleri de o güne götürebilmek amacıyla tasvir ederek anlatalım:

Al yazmalı, bilge, “Koca Ana” olarak nitelendirilebilecek, bilgili, yetişkin, görmüş geçirmiş koca kadınlar, bilge kadınlar vardır odada. Köy yerinde ebelik yapan bir komşu kadın, boncuk boncuk terlerini siler, bir defa daha Hanım Gelin'in. Alnına düşen, yapış yapış olmuş kara saçlarını düzeltir, ak yazmasının içine sokar bir defa daha. Cayır cayır yanan ellerini ovar, ıslatır. Kurumuş dudaklarını ıslatırlar. Kenarlarında göz nuru düşmüş bir çevreyi, bakır bir tas içindeki buz gibi Endürlük suyuna banıp, kar gibi beyaz çarşafların, kar gibi beyaz bir yastığın üstündeki, henüz ellerindeki, parmaklarındaki kınaları bile solmamış Hanım Gelin'in solgun yüzünü ıslatırlar.

21

Tarih 5 Mart 1921...

Kıyamet kopar ansızın heyecandan tir tir titreyen evde. Kıyamet kopar, buruşuk, ak çarşaflar üstünde. Acı kokan, inleyen, sızlatan sessiz bir çılgının ardından incecik, belli belirsiz bir feryat yükselir, kahkahalara arasında ve doldurur tüm odayı.

Ve sanatçımız Ahmet Gazi Ayhan doğar.

Bilge analar, yuyup, ykarlar, sarıp sarmalarlar verirler o incecik feryadı, saatlerce sancılardan kıvranan solgun tazenin kollarına. Solgun taze, basar bağrına ciğerparesini.

Basar göğsüne. Kınalı parmaklar, dokunmaya çalışır kıpkırmızı yüzüne O incecik feryadın. Kadifeye dokunur gibi dokunur hâlâ feryat eden, cıyak cıyak bağırان ciğerpareye.

Ebe koca ana kapıdan çıkar eşikten adımını atar ve çamurlu yolda, tezek kuruları arasında henüz erimedi kar birikintilerini toplayıp avuçlarında sıkmaya çalışan, ayağında kışlık çarıkları, halis koyun yününden örme çorabı, başında eskimiş şapkası, çilli bir delişmen oğlanı çağırır yanına. Bir şeyler fısıldar kulağına delişmen, çilli oğlanın.

Bir şeyler tembihler.

Kirden geçilmeyen eline tam üç tane, o senenin mahsulü ceviz sıkıştırılan, ceplerine halis Endürlük asma-sından kurutulmuş, kara üzüm konulan delişmen, çilli oğlan öyle bir fırlar ki koca ananın yanından... Öyle bir koşmaya başlar ki tepeden aşağı... Dörtne adeta. Şaha kalktı adeta. Kan ter içinde kalırken bir yandan

da bağıırır:

“ Emmiiii! Emmiiii! Emmi laaaaan! Memet Emmiii”

Müjdeyi alan baba, şapkasını biraz geriye atar. Derin bir soluk alır. Bakışlarını önce Erciyes’e çevirir. Sonra Ali Dağı’na. Sonra Kayseri’nin uzaklardaki hayaline. Sisli, tenha, sessiz, bir avuç ağaç, bir avuç ev, bir avuç yollara bakar bir süre. Sonra hızlı adımlarla kır atı bağladığı yere gider. Ağzından saman torbasını alır ve bir sıçrayışta sırtına biner. Gem’i hızla çeker. Topuklarıyla vurur böğürlerine:

“ Deeeh! Hadi oğlum.”

İkiletmez kır at. Birden fırlar. Ok gibi fırlar. Kanat takar adeta. Çamurlu, toprak yollardan, çıplak akasya ağaçların arasından, kerpiç duvarlı, toprak damlı, tahta kapılı, tek katlı, yoksulluğu ciğerlerine kadar sindirmiş evlerin önünden hızla geçer. Bir süre sonra, Ali Dağın eteklerinde durur, gemi azıya alan Kır at. Ağzından köpükler saçır. Karnı inip inip kalkar. Saçları sırlıklıdır. İner, Kır At’ın gözlerinden öper Mehmet Ağa. Sonra döner Ali Dağı’na doğru. Nasır tutmuş ellerini ağzına verir ve haykırır bütün gücüyle. Gür sesiyle:

“Ahmeeeeett! Ahmet Gaziiii! Oğluuuuumm”

Sarı Efe Mehmet, kır at’ın terkindeki bağlamayı çıkarır kılıfından. Bağdaş kurup oturur bir kayanın dibine, vurur bilmem kaç telli bağlamasının teline, nasır tutmuş parmaklarıyla. Vurdukça vurur, çaldıkça çalar, söyledikçe söyler Kayseri Türkülerini. Hiç bir kulağın duymadığı, hiçbir dilin söylemediği, efemsi Kayseri türkülerini. Sonra birden ayağa kalkıp diz vurur buz gibi toprağa Sarı Efe. Kaytan bıyıklı, kara yağız, boylu poslu bir Anadolu Seymeni dönüp durur Ali Dağı’nın şaşkın bakışları arasında.

22

Şaşkın bakışları arasında, çıplak elma ağaçların, ceviz ağaçların.

Ve alkışları arasında, hâlâ yemyeşil, hâlâ diri çam ağaçların.

Uzaklarda bir bebek, alkışlar arasında açar gözlerini, yüzü pembelerden en pembeye dönmüş, solgun dudaklarına kan gelmiş, yorgun bakışları, kara gözleri ıslık ıslık ıslıdayan ve kır atın nal sesleri arasında, yattığı odanın penceresi önünde kişnemesini hatta şaha kalkmasını bekleyen anasının kucagında.

Gürül gürül akan bir çift pınarın başında susuzluğunu giderir.

AHMET GAZİ AYHAN’IN ÇOCUKLUĞU

Sanatçının çocukluğunun yoksulluk içinde geçtiğini öğreniyoruz ailesinden. Kara kaşlı, kara gözlü, kara saçlı bir oğlandır. Bulgur pilavına tahta kaşığı çalamasa da, anası Hanım, yemez yedirir kınalı kuzusuna. Kara bir ekmeğe katık yapmak için, kuru bir soğanın tepesine yumruğunu indirip, cücüğünü çıkartıp yiyemese de, anası Hanım, alaca ineğin sütünden yapılma ayrıntı koyup bakır taslara, içmez içirir yavrusuna.

Naftalin kokulu çeyiz sandığından en kıymetli basmasını çıkartıp basma entariler, pazen donlar diker Ahmet’ine. Göynekler diker. Yün çoraplar örür, tumbul ayacıkları taş zeminli odada üşümesini diye. Karanlık bastığında karanlıktan, kavak ağaçlarının sinir bozucu uğultusundan, uzaktan gelen çakal seslerinden, karda, kışta kurt ulumalarından hatta köpek seslerinden korkmasını diye çoğu geceler bağrında uyutur Ahmet Gazi’yi.

İdare lambasına daha çok koyar bezir yağını da daha çok yırtar karanlığı şafak sökene dek dağlar ardından. Seherde esen seher yelini, kara saçlarının arasında hissedene kadar, sabahlara kadar uyumaz, uyuttur ana yüreği ile. Ninniler söyler.

En çok türküler söyler kulağına. Şerbetlerde, düğünlerde mevlit okuduğu sesi ile.

Günlerce... Aylarca... Yıllarca.

Günlerce, aylarca, yıllarca, kulağına okunan o en tatlı sesi, ana sesini, bunun yanı sıra geceleri çoban köpeklerinin güven veren seslerini duyar Ahmet. Yaprakların, o hiç bitmeyen hışırtısını dinler, geniş ve uzun toprak avludaki ceviz ağacının altında. Ağustos böceklerinin o bitmeyen ötüşlerini duyar uzun yaz gecelerinde. Karanlıkta ateş böceklerini görüp korkar.

Gün, Ali Dağı'nın arkasında batarken çingirak sesleri duyar, koyun melemelerine karışan, tahta kapının eşliğinde ve şiltenin üstünde. Ya da anasının koyduğu hasırın üstünde.

Sesler duyar sürekli. Babasının bağlamasından çıkan her ses, sindi kulaklarının derinliklerine. Bir gün... Ya da üç yıl sonra. Ana rahminden ayrılalı üç koca yılın ardından.

Ve bir gün...

Anlam veremediği, veremeyeceği kalabalıklar görür Ahmet Gazi, taş zeminli odada.

Kapı önünde adamlar vardır başları önde. Çok adamlar. Suskun adamlar. Durgun adamlar. Soran adamlar. Bir O yoktur içlerinde. Kaytan bıyıklarını tuttuğu adam. Kaytan bıyıklarının yanaklarına battığı adam. Esmer, yanık yüzünde güldüğü zaman güvercinlerin havalandığı adam. Yaşlı bir çınarın gölgesine serilmiş hasırın üstünde basma entariyle otururken gördüğü, kır at ile birlikte sapsarı başakların üstünde döndükçe dönen, kırık bir toprak testiden içtiği suyu kılı bağına döken adam.

“Oğluuumm.... Yavruuumm. Aha! Şu kır atın tayını alacağım sana. Hele bir büyü sen.”

dediği, sırtında bile bağlama çalan, Ali Dağı Seymeni.

Anlam veremediği sesler. Islak gözler. Anasının gözpınarlarından boşalan yağmur gibi damlalar. Ahmet'in kara saçlarına, yanık yüzüne, anasının göz pınarlarından düşen gözyaşları.

Ağlamak...

Aylardır ilaç kokuları arasında, kimselere göstermeden ağlamak. Özellikle bu boylu poslu aslan hastaya, eşine göstermeden ağlamak, sağır duvarlara, gecelere boyu ıslanan dilsiz yastıklara. Gönlün sahibine. Helâline. Ayaline. Velinimetine. Er'ine.

Ahmet Gazi Ayhan babasını üç yaşında kaybeder. Bir daha taş zeminli odada bağlama çalınmaz, türkü söylenmez. Anasının mevlid okurken siyim siyim ağladığını yıllar sonra hayal meyal hatırlar. El ayak çekilir, herkesler kapılarını örter. Kır at, nereye gider, kimler alır, Erciyes'teki yıldırlara mı katılır kimse bilinmez. Yıldız Ayhan sohbetimiz sırasında eşi Ahmet Gazi Ayhan'ın babasının önceki eşinden Mahmut adlı erkek ve Asiye adlarında kardeşlerinin de olduğunu da söylüyor. Ahmet Gazi'nin bacası Asiye Hala, Reşadiye köyünde yaşamış ve Reşadiye köyünde ölmüş. Kaç yaşında vefat ettiği ise bilinmiyor.

Ve bir gün...

Hanım Gelin, alır karşısına koca adam alır gibi Ahmet'ini. Sevdüğinden, ayalinden, helâlinden, er yaşıta kara topraklara girmiş velinimetinden yadigâr yavrusu ile Ahmet anlamasa bile konuşur. Kara gözlerinden sicim gibi boşanan yaşlar arasında defalarca yaslar bıraktı bağına. Öpüp, koklar, okşar. Daha sonra Hanım Gelin, denk yapar ne varsa eşya adına. Bir kat döşek, yorgan, yastık, tahta beşik, çul, hasır, kilim, tahta kaşıklar, toprak çanaklar, toprak testi, bakır güğüm, çay bardakları...

Ve anılar...

Üç yıl...

Basar kara bağrına Hanım Gelin yavrusunu ve düşerler bir kağı üstünde Akçakaya yoluna. Baba evine. Son defa bakar döndürüp başını Hanım Gelin. Son defa bakar al yazmalı gelin, iki katlı, kara taşlı, kara bahtlı eve. Gidiş o gidiş olur.

Ahmet Gazi Ayhan'ın anne tarafından dedesinin evi, küçük, eski, sırtını bir tepeye vermiş, dar sokakların birinde, buram buram kasvet, yoksulluk, yalnızlık, kimsesizlik kokan bir evdir. Aslında Akçakaya ile Zincidere arası çok yakındır. Akçakaya'nın Kayseri'ye 12, Talas'a 5 kilometre uzaklıkta, Talas'a bağlı bir köy olduğunu da bu arada belirtmekte fayda var sanırım.

Hanım Gelin, oğlu Ahmet Gazi ile birlikte baba ocağına döndükten sonra, çile, eğer kozasını örmeye başlamışsa, yakmadan, yıkmadan, kırmadan bitirmeden, tüketmeden meğer öyle kolay kolay bırakmaz. Köy yeri derler. Laf, söz çok olur derler. Elin ağzı torba değil ki büzesin derler. O zamanın şartlarında dul bir kadının yaşadığı eve er kişi girdi mi, baban da olsa, kardaşın da olsa söz ederler. Eri ölmüş kadın kısmı demek, bilmem hangi uçurumun kenarında açmış çiçek demek olarak bilinir. Köyün yaşlıları, hatun kişi nikâh altında ölmesi gerektiğini özellikle Hanım Gelin'in anasına söylerler her fırsatta. Babasız büyüyen bebenin adan olmayacağını sık sık tembihlerler. Ne olur? Hanım Gelin bunları duyar ama netsin, neylesin her daim? Üstelik oğlan bebesi bu? Kız bebesi değil ki koyduğu yerde otursun. Ahmet, evlerinin önünde çelik-çomak oynar. Yalnızca evlerinin önünde mi uslu bebeler gibi? Ne gezer. Başka yerler de oyun onun için.

24

Sonunda Akçakaya'nın ulu babaları, ulu anaları. Eş dost, hısımlar, akraba girerler araya ve aslı muhacir, Arnavut göçmeni olan yetmiş yaşındaki köyün bakkalı için dünür düşerler Hanım geline. Hanım Gelin çaresiz kalır. Kara bağır, katran karası olur. Kara saçlarına ak düşer. Sonunda boyun bükerek alın yazısına ve razı olur kendisinden çok büyük köyün bakkalı ile evlenmeye. Zaten o devrin şartlarında genç kızların, dul kadınların bu bağlamda, üstelik harp yıllarında söz söyleme haklarının olmadığını düşünürseniz, kadıncağzın yavrusu Ahmet Gazi uyurken, seher vakitlerinde, kimse görmeden siyim siyim gözyaşı döktüğüne hak verirsiniz. Bir bebesiyle baba ocağını da terk ederek koca evine yerleşir.

Yetmiş yaşında bir adamdır köyün bakkalı. Akçakaya toprağında hızla büyüyen, gelişen adeta delişmen bir tay gibi dağ, taş, tepe seken Ahmet, kendisini ara sıra el ağrı için kucığına alan üvey babanın kucığında üşür hep. Nedenlerini bilemez anlayamaz ve her zaman korkar üvey babasından. Hayal meyal hatırladığı aslında hatırlamayıp anacığınan öğrendikleriyle hayalinde resmettiği, yakıştırdığı uzun boylu, kaytan bıyıklı; “Oğlum” derken hançeresi paramparça olan adamın verebileceği sıcaklığa benzer bir sıcaklığı hissedemez.

Çatık kaşlı, asik suratlı bir adamdır üvey baba. Kocaman nasır tutmuş elleri vardır.

Baba bilir Ahmet anasına yâr olanı. Onun bakkal babasıdır.

Sanatçımız Yıldız Ayhan, eşi Ahmet Gazi Ayhan'ın kendisine anlattığına göre üvey babası kendisini “*Hazır Uğlan*” diye çağırırmış. Uzun bir sopası varmış ve bazı zamanlar Ahmet Gazi de bu sopanın tadına bakmış.

Ahmet Gazi Ayhan, her köy çocuğu gibi çelik-çomak oynamayı çok sevmiş. Kafayı öyle bir çalıştırmış ki oyunda hep birinci olarmış. Büyük kızı Nurdan Hanım, babasının çocukluk yıllarındaki en büyük zevkinin, yine babasının anlattığına göre köye gelen ve akşam bir evde saz çalıp hikâye, masal, destan anlatıcılarını dinlemek olduğunu söylüyor. Yedi yaşından beri tutkunmuş masal anlatıcılarına. Onların anlattıkları masallar, hikâyeler, güldürücü sözler, kahramanlık destanları bir bir yazılırmış beynine. Ayrıca doğadaki sesler

onun her zaman ilgisini çekermiş.

Özellikle karanlıkta, Ali Dağı'ndan kopup gelen, taş zeminli küçük odanın bir köşesine serilmiş yer yatağındaki, gözü kör olasıca, o bir türlü bitmek bilmeyen yokluğun eseri, yamalı şiltenin altında, korkudan kan-ter içinde kaldığı karayelin, uğursuz, ılık üstüne ılık çalan sesi ve meltem rüzgârların; kavak ağaçların, asırlık çınarların hatta ceviz ağaçların yaprakları arasında gezerken garip, tuhaf adeta bir şeyler söylemek, anlatmak isteyen hışırtılarını dinlermiş uzun uzun. Soğuk, karlı, uzun kış gecelerinde Ali Dağı'nın eteklerine kadar inen aç kurtların ürktücü, korkutucu ulumalarından, çakal seslerinden, köpek havlamalarından korkarmış.

Ama Ağustos böceklerinin sıcak yaz gecelerinde çıkarttığı bitmez, tükenmez seslerden çok hoşlanırmış. Hatta kargaların, kurbağaların, gece yatmayı, sabah kalkmayı bilmez ama kostak kostak yürüyüp kendi çöplüğünde ötmeyi iyi beceren çil bir horozun, iri şehla gözlü ineklerin, sesini hamamda bile dinleyememiş dayak azgını boz eşeğin. Azgın, mart kedilerin delirten sesleri bile onun ilgisini çekermiş.

Ne zaman masmavi gökyüzüne özgürlüğe pervaz vursa, hayranlıkla bakakaldığı yabani güvercinlerin takla seslerine şaşar kalırmış. Bazı geceler, başka yer yokmuş gibi toprak damlı evin bacasına tüneyen adı baykuş da olsa, adını koyamasa da uğursuz kuşların, uğursuz ötüşlerini bile dinlermiş gecenin bir yarısı.

Ama en çok annesini dinlermiş Ahmet Gazi. Onun söylediği ninnileri, manileri, ah! O ciğere kan gibi düşen, kim bilir kimin, yangın, yaralı, belki de hâlâ kanayan hangi yüreğin, ciğerin en gizli köşesinden çıkmış, yanmış, yakılmış Kayseri türkülerini.

Çam kozaları, Ali Dağı'nın eteklerine yuvarlanırken, hiç görmediği, hiç bilmediği ama derdinin ummanları doldurduğuna inandığı çobanın sinesinde ses veren, susuz bir kamıştan yapılmış kavalın feryatlarını dinlermiş mehtaplı yaz akşamlarında. Üstelik karanlıkta içten içe yanan ateş böceklerin sessiz çağrısında, kaymadan, akmadan önce son defa göz kırıp duran yıldızların altına uzanarak. Yıldızları seyredermiş saatlerce. Onlara nasıl ulaşabileceğini düşünür, akşamüstleri kırlangıçlarla birlikte cıgılık cıgılığa özgürlüğe kanat vurmak, anasını da alıp bir şeylerden, kaçıp, kurtulmak istermiş.

İlkin kaval çalmayı öğrenir Ahmet Gazi. Üvey babasının bakkal dükkânındaki kamıştan yapılmış kavallardan birini alır, evirir, çevirir, deliklerini sayar, kavalın diline bakar ve kimseden görmeden, kimseden öğrenmeden çalmaya başlar. Anacığınan öğrendiği Kayseri türkülerini söyler kamış kavalların yanık sesinde.

Ama bir şey var ki onun daha fazla ilgisini çeker. Telli saz diyorlardır adına. Bağlama diyorlardır, hayal meyal hatırladığı, hatırlamaya çalıştığı, babası, atası Sarı Efe'nin bağrına yâr gibi basıp, kolunu tutup, parmaklarını tezeneye dokunduğunda tellerden çıkan seslerin taaa uzaklara, Ali Dağı'na, Erciyes Dağı'na kadar rüzgârların sırtında gittiği telli bağlamadır adı. Anacığının, suyun akışına benzer sesinden başka, gördüğünde kalbinin yerinden fırlayacakmış gibi attığı, sapına olsun dokunmak isteyip dokunamadığı, yüreğinin ateşiyle ısıttığı yün kırpıntısı yatağında, düşlerini süsleyen bir bağlamanın, tellerinden adeta bir çığ gibi kopup gelen, bir damla gözyaşı gibi dökülen nağmeler büyülüydür Onu.

Bir de, her gün gidip geldiği ilk mektepte bulunan o eski, kilise çalgı aleti.

Sanatçımız Ahmet Gazi Ayhan, bununla ilgili anılarını şöyle paylaşır ailesi ile:

“ Org diyorlardı adına. Duymuştum sesini birkaç defa. Nasıl çalınır, nereye basılır sürekli düşünürdüm. Uzaklardan delici bakışlarla seyredirdim. Her gün. Ne zaman anamın bezden dikiği çantayı koltuğumun altına alıp, ayağımda kapkara, soğuk, izi, ayaküstiüne çıkan lastik ayakkabılarla, Zincidere'deki eski bir kiliseden bozma, sağ, solu tamir edilip, içi, kubbesi beyaz badana yapılmış mektebe giderdim. Çok farklı, tuhaf, garip bir şeydi. Kim bilir

ne sesler çıkartırdı bu aletten. Kim bilir ne müzikler ya da ne Kayseri türkülleri çalınabilir, söylenebilirdi onunla. Ah! Bir dokunabilseydim. Yasaktı! "Sakın dokunayım demeyin. Sakın yanına bile yaklaşayım demeyin. Bozarısınız." derlerdi. Ama bir gün... Bir gün mutlaka... Kimseler duymadan. Kimseler görmeden, bilmeden dokunmayı, yakından bakmayı düşünürdüm. Çocukluk işte. Adına ister çılgınlık densin, ister delilik densin ne derirse densin ama vazgeçemeyeceğim, dayanılmaz bir arzusunun belki de cesaretin daha doğrusu adımı kesinlikle koyamadığım, belki de merak denilip geçiştirilebilecek bir tutkunun tavan yaptığı gündü.

Sonuçta on- on bir yaşında bir oğlan bebesiydim. Taş Mektepteki hiçbir çocuğun, özellikle yaşıttım oğlanların pek öyle dikkatini çekmemiş en azından içinde in mi var, cin mi var merak bile edilmemişti. Aslında köy çocuklarının nesineydi? Davul- zurna. Bir de bağlama bilirdi onlar. Ama sanki ben farklıydım onlardan. Ayağı yalın, başıkabak, fakir bir köy çocuğu da olsam, onu ilk defa görüp, ilk sesini duyduğunda kendinden geçmişim adeta. Geceler bile o çalgı aletini düşünürdüm. Uzaktan seyredirdim ne zaman bu kiliseden bozma taş mektebe gitsem. Ama onunla konuşurdum. Ona kim olduğunu, nereden geldiğini, kimin yaptığını, marifetinin ne olduğunu, nasıl olduğunu sorardım kimseler duymadan. Kimseler görmeden. Üç yıl, ona daha fazla dokunabilmenin onunla muhabbet edebilmenin, hatta ona yâr, yaren olabilmenin isteği yakar, kavururdu içimi. Sabrettim hep. Hep sabrettim. Ve bir gün:

O gün, ders bitiminde ya da akşamüstü, pırasa saçları örgülü, basma entarili, başında kar gibi kurdelesini olan ak yakalı kızların, lastik ayakkabılı, kafaları sifıra vurulmuş oğlanların, kırlangıçlar gibi çığlık çığlığa mektepten çıkışlarını seyrediyordu hademe efendi.

Muallim efendileri yolcu etti. Bir süre temizlik yaptı. Sonra kara tahtalı sınıfları, sağı solu dolaştı. Ardından mektebin kocaman kapısını, kocaman bir demir anahtar ile sağa doğru, birkaç defa çevirerek kilitledi. Yaşlı, kurumuş bir elma ağacının altına bağladığı boz eşeğin, yerli yersiz çıkan o bülbülleri kışkandıracak (!) sesine aldırmadan bindi ve çekti gitti.

Akşam, bütün kasvetiyle çökmüştü her yana. Her yanı karanlık basmıştı gündüz, çocuk çığlıklarının olduğu sınıfta şimdi derin, ürküten, korkutan, üşüten bir sessizlik vardı.

Bahar olmasına rağmen, eskimiş, sanki hortlamış ruhuyla buz kesiyordu taşlar, duvarlar. Kapılar, pencereler bile özellikle ürpertiyordu insanı. Karanlık ve ben mektep dağılırken sınıftan çıkmamış sıraların arkasına saklanmışım.

Ay ışığının, yüksek pencerelerden girip, soğuk, taş zemine ve üstündeki tuhaf, garip, çirkin insan resimlerinin beyaz badana ile kapatıldığı yüksek duvarlara düştüğü sınıfta sadece ben kalmışım. Kısa bir süre sonra saklandığım sıraların arasından doğruldum. Etrafıma baktım. Ses etmemeye çalışıyordum. Ayaklarımın ucuna basarak ay ışığının düştüğü duvar dibine doğru yöneldim. Üzerine, pencerelerden giren ay ışığı düşmüş orgun yanına doğru gittim ve bir süre seyrettim. İnceledim adeta. Parmak uçlarımla sağına, soluna dokundum.

Heyecanlıydım.

Ellerim titriyordu. Ter içinde kalmışım. Hani o an yanımda biri olsa kalbimin nasıl küt küt attığını duyabilirdi. Oturdum orgun önünde bulunan iskemleye.

Kan-ter içindeydi avuçlarım.

Sonra...

Dokundum tuşlardan bir kaçına. Çıkan seslerden öylesine etkilendim ki derin bir nefes aldım ve öylece kaldım kısa bir süre.

Şaşkındım ve hayretler içindeydim.

Avuçlarımı sildim üstüme. Yeniden dokundum tuşlara. Etrafıma baktım.

Duyulmasından endişe eder gibiydim. Aldırmadım. Hem zaten taş duvarlar öylesine kalındı ki org sesinin bile dışarıya duyulması çok zordu. Üstelik bu eski kilise Zincidere'nin uzak bir yerinde sayılabilirdi. Gönül rahatlığı içinde, bu defa parmaklarımı hızla bütün tuşlar üstünde gezdirmeye başladım. Önceleri gelişigüzel dolaşan parmaklarım, zaman geçtikçe sanki gözleri varmış gibi, sanki daha önceleri defalarca bunu yapmış gibi bilinçli dokunuyor, bu yüzden de tuşlardan uyumlu, hoş sesler çıkartıyordum. Adeta bir şarkının, bir müzik eserinin bestesini yapar gibiydim.”

Çaldıkça kendinden geçmiş Ahmet Gazi. Kırk yıllık bir müzik hocasından ders almış da, nota, usul bilirmiş gibi parmakları tuşlarla dans etmiş. Gün ışıyana kadar sürmüş, eski kilisenin kalın, sağır, soğuk duvarlarına, üstleri çakı bıçağıyla çizik çizik olmuş sıralara verdiği konser Ahmet'in. Yorgun düşmüş sonra. Uyuyakalmış bir köşede. Kocaman anahtarın kapıda çıkarttığı gıcırta sesiyle uyanmış. Saklanmış yine. Sonra bir kedi sessizliğiyle saklandığı yerden çıkmış ve kendini dışarı atmış

Ana yüreği işte. O gece anası Hanım Gelin yer bitirir kendini meraktan. Ertesi sabah oğlunu görür, kaşlarını çatar. Kızamaz. Üvey baba oralı bile olmaz.

Türküdeki gibi, şeytanın neresinde olduğunu, ardıc ağacından kolunun hangi ormanda yettiğini kimsele-
rin bilemediği telli, tezeneli bağlama çalma, hâlâ delicesine, hâlâ dayanılmaz bir org sesi duyma arzusunun olduğu çocuksu düşler birbirini kovalar.

Ahmet, büyüdükçe büyür Ali Dağı'nın şaşkın bakışları arasında.

Ahmet büyür de Zincidere'nin ilk mektep'ine gider olur. Hanım anasının incecik, dal gibi, daha o yaşlarda endamı yerinde, kara gözlü, kara kaşlı, yanık yüzlü, güneş sözlü gözünden bile esirgediği kuzusu. Ağladığında kırk, dökük, içten içe bir yanardağ gibi kaynadıkça kaynayan yüreğinde fırtınalar kopar, boralar patlar delişmen oğulcuğuna. Ona kazaklar örер bozkır soğuşunda üşümesin diye. Çoraplar örер kara koyunun kara yününden.

Öyle ya! Mektepli olmak kolay mı? Okumak. Efendi olmak. Şalvarı mı eskidi? Ana yüreği durur mu hiç? Şalvar diker bulup buluşturur. Tıpkı yemeyip yedirmek gibi. Tıpkı içmeyip içirmek gibi. Tek boynu bükülmesin, mahzun kalmasın akranlarının içinde. Köyün içinde ar olmasın ele güne karşı. Ödö patlar, üşütür, hastalanır Zincidere'nin kara soğuşunda diye. O karda, kışta Zincidere ile Akçakaya arasında gidip geldikçe. Düşünmeden de edemez Hanım kadın. Ya adam boyu karda aç bir kurt çıkarsa karşısına diye.

Masmavi bir nazar boncuğunu diker ceketinin iç cebine. Kazağının arkasına, omuz başına da iğde dalı parçası diker. Cebine sapı keçiboynuzundan yapılma çakı koyar. Dahası hamail takar o incecik boynuna.

Ahmet Zincidere'de mektebe gitmeye devam eder. Kimseler ne duyar, ne görür karanlıktaki konserini. Mektepsiz zamanlarında üvey babasının bakkal dükkânında zorunlu çalışmayı sürdürür. Hele bir tersi olsun. Çatık kaşlar, daha da çatılır. Akşam evde sorulur hesabı. Kayseri ağzı ile “*asvata*” beller. O yıllarda İlk mektep ya da ilkokul zorunlu üç yıldır. Üçüncü sınıfa geldiğinde bazı sıkıntılar baş gösterir.

İlkin defteri yoktur. Defteri bitmiştir ve yeni deftere ihtiyaç vardır. Babaya duyurur

Hanım Gelin. Baba her zamanki gibi oralı bile olmaz. Bir gün öğretmen sorar:

— Ahmet oğlum hani defterin??

— Oğlum defterin nerede?

— Evde. Unuttum da.

Kızı Nurdan Ayhan anlatıyor bundan sonrasını:

“ Babam öğretmenine yalan söylemek zorunda kalmış. Çaresizmiş. Başka yolu yokmuş. İşin sonunda bir kağıdı dayak yemek de olsa, mahpus damlarında çürümek de olsa kafasındakini gerçekleştirmek zorunda olduğunu hissetmiş. Bir gün öğleden sonra babası dışarı çıkmış dükkândan. Giderken de sıkı sıkı tembihlemiş:

—Hazıruglan. Geleceğim. Boş bırakma dükkânı.

—Olur. Boş bırakmam.

Üvey baba gittikten sonra babamın gözleri sarı saman defterlerin bulunduğu rafa takılmış. Dayanılmaz bir istek duymuş içinden. Üç tane kalmışmış sarı saman, bilmem kaç yapraklı defterlerden. Gözü kapıda, uzanmış defterlerden birine. Sonra çekmiş elini. Yeniden uzanmış, yeniden çekmiş. Düşünmüş bir süre.

—Defterimi evde unuttum. Yarın getiririm.

Bakışlarını dükkânın kapısına çevirmiş ve daha sonra bir hamlede defterlerden birini alarak aynı hızla koynuna sokmuş babam. Ellerinin, dizlerinin titrediğini hissetmiş avuçları terden sırlıklam olmuş. Eğer aynada kıpkırmızı olan, cayır cayır yanan yüzünü görmüş olsaymış kendisini bile tanıyamayacakmış. Sesi soluğu kesilmiş. Hareket etmekte zorlanıyor, defterlerin bulunduğu raftan bakışlarını sürekli kaçırıyormuş. En büyük korkusu al al yanan, mor mor dönen yüzünün kendisini ele vermesiymiş. Ertesi gün mektep dönüşünde ilk defa yaptığı, yapmak zorunda olduğu bu işin bedelini ödemek zorunda kalacağını bilmemiş ve aralarında şöyle bir konuşma geçmiştir:

—Dün ben yokken defter sattın mı Hazıruglan??

—Defterlerden biri eksik.?

—Sen mi aldın? Yok çaldın.?

Üvey baba anlamış durumu ve ardı arkası kesilmez nasırlı, buz gibi soğuk ellerle tokatlamaya başlamış. Yetmemiş, dükkânda bulunan o uzun sopa ile bu defa vurmaya başlamış. “ Hazıruglan” dediği üvey oğlu babamın zayıf, sıksa, dünyanın bütün yüklerini taşıyan omuzlarında, sırtında, kıpkırmızı izler bırakmış. Susmuş. Hep susmuş. Karşı koymamış. On yaşında bir çocuk. On yaşında bir yetim. Babasının dükkânından, sarı, saman yapraklı defter çalmak zorunda kalan bir öksüz. Okumak adına. Okuyup adam olmak adına.

Ağlamamış bile. Anası görmesinmiş yeter ki. Üvey babası bu defa yine kaşlarını çatmış ve öfke solu bir sesle bağırarak babama:

“Bir daha mektebe gitmeyeceksin Hazıruglan.”

İşte o an kahrolmuş için için. Gözlerinden iki damla yaş dökülmüş. Anası Hanım çok üzülmüş bu duruma. Bir lokma ekmeğin hatırına, köy yerinde lanet olası, dul kadın dedikodusu için hayatına kahredip huyunu, husunu hiç bilmediği, kabalar kabası, babası belki de ağababası yaşındaki bir yabana layık görülüp O'na, yâr edilen anası, kovasına karşı çıkamamış. Çaresizmiş. Eli, kolu bağlıymış. Sözü geçmez, lâfi dinlenmez imiş. Saçlarında tek tel kara kalmamış ciğerparesi yavrusunun üçüncü sınıftan alınmasından dolayı. O günden sonra bir daha asla mektebe gidememiş babam. “

Büker boynunu, sineye çeker ve seher vakitlerinde rüzgârlara karşı ağladı kimseler görmeden, duymadan Ahmet Gazi. Sonraki günlerde mektepsiz hayata alışır. Kafasında yine o vazgeçemediği isteği vardır. Bir bağlamaya

sahip olabilme arzusu yakara kavurur içini. Anacığınan duyduğu Kayseri türkülerini çalıp söylemeyi ister.

Bir gün, birden aklına mutfaktaki o kocaman tahta kaşık gelir. Büyükçe bir sapı, şişkin bir karnı vardır. Ceviz ağacından yapılma tahta kaşığı, anasına bile göstermeden alıp koynuna sokar ve çıkar evden. Ali Dağı tarafına doğru hızla yürümeye başlar. Hem yürür hem de düşünür. Bir süre sonra köyde atların bazen tımar edildikleri yere gelir ve bakışları yerde aranmaya başlar. Bulur aradığı şeyi. Ölçer, biçer, beğenmez, kaldırıp atar. Yeniden aranmaya başlar, yerleri didik didik edercesine.

Bulur sonunda istediğini. Bu bir at kılıdır. Birkaç defa uzun parmaklarıyla kontrol eder kim bilir hangi atın saçlarından düşmüş kılı. Sonra önceden temin ettiği birkaç küçük çivi, sağlam bir ipin yardımıyla at kılını büyük tahta kaşığın iç kısmına boydan boya gererek bağlar. Yanına bir daha. Olmadı iki daha.

Tamamdır her şey.

Dokunur parmaklarıyla. Çıkan tuhaf bir ses, Ona müthiş bir zevk verir. Gülümser.

Tekrar dokunur. Bu defa başkalarından gördüğü, duyduğu şekilde parmak uçlarıyla değil, plastik bir parçayla dokunur at kılına. Ardından çatlak, ince dudaklarından, anacığınan duyup öğrendiği bir Kayseri türküsü dökülmeye başlar.

Bir daha, bir daha.

Türküye başladığı anda, duvar dibindeki bir papatya başını uzatıp merakla sesin geldiği yöne doğru bakmaya başlar. Çöplükte ne aradığını bilmeden gezinen horoz bile taş kesilir gibi olduğu yerde kalakalır. Ali Dağı'ndan bir rüzgâr gelir ve Onun yanık sesini alıp çok uzaklara doğru, Kayseri üstünden geçip götürür.

Kim bilir hangi yağız, ya da doru atın, belki de kısırağın upuzun saçlarından veya kuyruğundan dökülmüş kılını, maharetli elleriyle tahta kaşığın üstüne bağlayarak elde ettiği çalgı aleti bağlama. Onun ilk göz ağrısı, ilk sevdası, ilk yâri, yareni, sırdaşı olur.

"*Hazırduşlan*" olarak üvey baba elinde sürekli ezilmişliğin, itilip kakılmanın, bunların da ötesinde tek damla olsun "Baba" sevgisi nedir, ne değildir, nasıldır tadamayışın, baba sıcaklığı bilemeyişi, bir yanardağın mağması gibi, kalbinden, çatlak, susuz dudaklarına püskürmesidir söylediği türküler.

Eşi Yıldız Ayhan, Ahmet Gazi Ayhan'ın bütün bunları anlatırken, yokluğun, sefaletin tavan yaptığı zamanları hatırladığını ve çok duygulandığını söylüyor. Özellikle Hacı Ömer Ağa'nın, Sabancıların Konağı'nda misler gibi kokan, iç yakan ama bir kaşık olsun alabilmek, tadabilmek için kapısında çelik-çomak oynadığını, dilenciler gibi kapıda beklediğini, küçücük yüreğinde asla iyi olamayacak yaralar bıraktığını, ne zaman tahta kaşıktan yaptığı bağlamanın at kılından tellerine dokunsa, bu yaraların yeniden, incecik, sımsıcak kanadığını anlatıyor.

Günlerce, haftalarca, aylarca Onun verdiği ama başkalarının asla duymadığı konseri dinler yalçın kayalıklar. Ali Dağı'nın eteklerine fırlayan kurumuş çam kozalakları onun sesiyle uyanır derin uykudan. Dağın yamaçlarından hızla kayalıklara saklanan tavşanlar. Baharda mis gibi kokan sapsarı dağ çiçekleri, Onu dinlerler sessizce.

Ahmet Gazi, Akçakaya'nın dar, taşlı, topraklı, tezekli yollarından hızla eve doğru, yürürken anacığının güzel yüzü gelir gözlerinin önüne. Her zaman solgun yüzü, durgun bakışları, on beş derece yana düşmüş, ak yazmalı başı gelir. Ürperir birden. Adımlarını sıklaştırır. Eve yaklaşırken kalp atışları hızlanır. Dükkanın önünden geçerken kardeşi Mahmut'un dükkânı kapattığını görür ve merakı daha da artar.

Evin önünde kalabalık vardır. Kalabalıklar. Akçakaya'nın üç-beş koca babası, üç-beş ağası, marabası. Eve

giren- çıkan, gözlerini bile göstermekten hayâ eden koca analar vardır.

Kendisinin bile bilmediği bir nedenle durur. Bir süre boş gözlerle uzaktan seyreder kalabalığı. Evin az ilerisinde yakılmış koca bir ateşin üstünde kaynayan koca bir kara kazan dikkatini çeker. Garip, tuhaf bir rahatlama hissederek içinde. İncecik, zayıf, Akçakaya'nın bütün taşlarını yüklemiş vücuduna yayıldığını hissederek. Çok çok kısa kesilmiş, saçlarından, yara bere içindeki ayak tırnaklarına kadar. O uzun sopa birden bire kırılır gözlerinin önünde.

Buz gibidir bakışları, bu yüreğinde sevgi nehirlerinin taşıdığı çocuğun. O an granit taşlar gibidir yüreği. Yalnızca dudaklarında belli belirsiz, sitemli, acı bir gülümseme vardır.

Kalabalığa karışıp gider Akçakaya'nın en sessiz, en تنها, özellikle geceleri en ürktücü uzak bir yerine. Birilerinin başını okşamalarına aldırış bile etmez. Uzun, servi ağaçlarının güneşin batışıyla birlikte, yaprakları arasında ürperten sesler çıkardığı, kasvetin her karışına, her taşına, her otuna, kokusuz her çiçeğine sindiği o yere.

Mezarlığa...

“Er gişi niyetine ”

“ Nasıl bilirdiniz? ”

Köyün bakkalı, Ahmet Gazi'nin, Arnavut göçmeni üvey babası yoktur artık.

HACI ÖMER SABANCININ FABRİKASINDA ÇALIŞMASI

Dayakçı, üvey babası öldükten sonra Ahmet Gazi'nin hayatında değişiklikler, yenilikler olmaya başlar. Her günün sabahında biraz daha boy verir, biraz daha gelişir. Geçim derdi biner. Sıksa omuzlarına çöktü kaygısı bulgur pilavının. Kara bağı gibi nadas nadas kabaran kara toprağa bağdaş kurup bir yumrukta cücüğünü çıkartır kuru soğanın ve kara, tandır ekmeğine katık edip yediği zamanlardır.

Bir marangoza çırak durur.

Zanaat beller belleyebildiği kadar. Ya da ustanın bellettiği kadar. Sever marangozluğu. Zaten eli de yatkındır. Tahta kaşığın orasını burasını küçük çakı bıçağı ile kesip, doğrayıp bağlamaya çeviren ellerin, dahası, anası gibi iyi dikiş diken, iyi yama yapan becerikli ellerin, tahta yontması, çivi çakması çocuk oyuncağıdır.

Bir gün gurbet yolu görünür. Yılın ne olduğunu tespit edemedim ne yazık ki. Zaten eşi ve kızları da sadece babalarının kendilerine anlattığını naklettiler bana. Yılını onlar da tam olarak çıkartamadılar. O yıllarda köyde Sabancılardan Hacı Ömer Ağa köyün tek ağası. Üstelik de akrabası.

Bir gün köyde bir söylenti dolaşır. Köyün yaşlıları, ileri gelenleri duyduklarını duymayanlara söylerler:

“ Hacı Ömer Ağa çıtır fabrikası kurdu Adana'da. Irgat ister köyünden. İster ki karnı aş görsün toprağının genci, gücü kuvveti yerinde olanı. Üstü urba, başı şapka, ayağı kundura görsün. Bebelere bile iş varmış aha! Koca fabrikada. Toplayıp alayımı götüreyim dermiş Adana'ya Emmimiz. Haydin Ağalar. Davete icabet etmek gerek bizim gibi fukara kısmına. Kadın kısmının eteğinin dibinde oturmaktansa, gurbette alın teri, göz nuru dökmek gerekir ekmek adına. Aha! Şu bilek gücüyle bebelerin nafakasını çıkarmak gerekir.”

Ahmet Gazi bu işe de merak salar. Üstelik yaşının küçüklüğüne bakmadan. Evin erkeği olduğunu unutup:

“ Gideceğim de gideceğim.” der tutturur anasına.

Ana yüreği. Bakar durur şaşkın, üzgün, gözleri yaşlar içinde. Oysa tek oğlu, gurbet der bir daha demez. Sonunda razı eder anasını ve düşer gurbet yoluna. Hasret yoluna. Üze üze ağlata ağlata anası yolcu eder oğlunu.

Kayseri tren istasyonunda, kendisi gibi tahta bavulunu, torbasını, azığını, yatağını, döşeğini hatta bağlamasını, hatta bebesinin anası yârine ait tek soluk fotoğrafı, kara sevdasının yadigarı çevreyi alan Akçakayalı, henüz bıyıkları terlememiş yeni yetmeler, sırm gibi delikanlılar, babayiğitler, memleket toprağını sırtlarına vururlar, Erciyes kokusunu ciğerlerine çekerler, ana, baba, özellikle yâr hasretini yüreklerinin en gizli köşesine saklarlar ve ekmeğin belasına dolarlar kara vagonlara.

Önce kampanalar vurur.

Kapkara bir lokomotifin kapkara bacasından, yangın içindeki gönüllerin kapkara dumanları yükselir ikindi vakti. Çelik tekerlekler ıslak raylar üzerinde ağır ağır hareket ederken, tiz bir çığlıkla gözleri daha bir ıslanır istasyonda kalanların.

Ve gider Ahmet Gazi bahtının rüzgârına kapılıp. Bakışları dalgın ve suskundur.

Adana. Koca şehir. Gurbetin öteki adıdır kimilerine göre. Ekmeği, aslanın ağzından alabilmek için elleri, kolları kanlar içinde kalan Akçakayalılar’ın umutları olur. Uçsuz bucaksız pamuk tarlalarında, kar gibi beyaz pamuğu, ak alınlarının teriyle ıslatan, yüreklerinin al kanıyla boyayan yoksulların aziz bildikleri yerdir artık.

Hacı Ömer Emmi’nin çırcır fabrikası.

Ahmet Gazi ilk defa görür pamuğu orada. İlk defa duyar acısını gurbetin. İlk defa akşamın hüznü çok daha farklı sarar bütün ruhunu. İlk defa anasını bu kadar özler. İlk defa pişirir, anasız yer bulgur pilavını, kuru soğanı da, acı soğanın tadı çok daha acı gelir. Irgatlığın ya da işçiliğin ne olduğunu görür, akrabası Sabancı, Hacı Ömer Emmi’sinin fabrikası olsa da.

En çok anasını görür düşünde.

En çok org çalar, bağlama çalar Kayseri türkülerini dinler yarım kalan düşlerinde.

Erken yatar, erken kalkar gurbet odasında.

İşe gider büyük adam gibi.

Herkesler gibi çalışır. Koşar, alın teri döker, emek verir.

Akşamüstleri yorgunluktan bıçak açmaz ağzını. Uyuyakalır oturduğu yerde. Onunla kalanlar usulca uyardırırlar, yatırırlar döşeğine bu, ara sıra pamuk balyaları arasında yanık, incecik ama hiçbir çocuğunkine benzemeyen sesiyle türkü söyleyen, köylü çocuğu olmasına rağmen görgülü, terbiyeli ama çok duygulu oğlanı.

Pamuk balyalarını basar bağrına bağlamanın tezenesi yerine. Pamuk balyalarının üstünde uyur anasının kucağı niyetine. Balya basma makinesinin sesi bile türkü söyler gibi gelir Ona. Balya makinesini dinler. Bir gün öyle bir şey olur ki Ahmet Gazi için farklı bir hayatın adeta başlangıcı olacaktır. Bundan sonrasını sanatçı Yıldız Ayhan ve kızı Nurdan Ayhan bakın nasıl anlatıyorlar:

“O gün Adana’nın öğle sıcağı yine kasıp kavuruyormuş. Ayhan, (Yıldız Ayhan eşine her zaman adını söylemez “Ayhan, Gazi” diye seslenir, konuşmuş.) bir süre dinlenmek için pamuk yığınlarının arasına uzanmış. Rahatmış yattığı yer. Sonuçta çocuk işte. Göz kapakları ağır inmeye başlamış. Bir yandan da öğle paydosunu

geçirmemek için uyumamak için direniyormuş. Uyumuş orada. Bir ara bazı sesler duymuş ama yorgunluktan gözlerini açamamış. Daha sonra bir balya makinesi gelmiş ve pamuk yığınlarından balya yapmaya başlamış. Ayhan yine uyanamamış. Balya yapan adam pamuk yığınları arasında uyuyakalan çocuğu görmemiş olacak ki onun da içinde olduğu bir balya yapıp koymuş kenara ve çekip gitmiş. Allahtan ki kısa bir süre sonra uyanmış. Bakmış, her taraf bembeyaz. Önce bir anlam verememiş bulunduğu konuma. Telaşlanmış. Korkmuş. Bağırması ama onu duyan hiç kimse olmamış. Akıllı çocukmuş Gazi ki ellerini, kollarını oynatmaya başlamış. Terlemeye başlamış ama nasıl ettiyse sakinleşmiş bir anda.”

Nurda Ayhan annesinin anlattıklarını devam ettiriyor:

Babam demişti ki; “Sesim çıktı mı çıkmadı mı ben de bilmiyorum. Ama bir çocuk için gerçekten çok zor durumdu. Kimsenin aklına gelmeyeceği bir şey olmuştu.”

Babam hemen pantolonun cebinden küçük çakısını çıkartmış ve başı hizasından hızla oyum oyum oymaya başlamış balyayı. Bir yandan da güçlkle de olsa nefes alıp vermeye çalışıyormuş. Ama kan-ter içinde kalmış ve avuçlarını, yüzünü silecek ne zamanı varmış ne de silmek aklına geliyormuş. Uğraşa uğraşa sonunda kurtulmuş pamuk balyasından. Kendini son bir hamle ile dışarı atmış. Balya makinesinin uzaktan duyulan sesinden, işçi bağrımlarından öğle paydosunun çoktan bittiğini anlamış. Bir süre seslerin geldiği yöne doğru bakmaya başlamış. Birkaç adım atmış ve birden bire durmuş. Kısa bir süre düşünmesinin ardından hızla arkasını dönmüş ve fabrikanın çıkış kapısına doğru koşmaya başlamış ve çıkıp gitmiş fabrikadan. Soluğu Adana Tren İstasyonu’nda almış babam. Ver elini Kayseri. Akçakaya. Gidiş o gidiş. “ Bir daha da Adana’ya çalışmaya gitmedim.” derdi.

ATATÜRK İLE TANIŞMASI

Ahmet Gazi Ayhan, Adana macerasının ardından, fırıncı çıraklığı, bir saatçi ustanın yanında yine çıraklık yapar ve asıl zanaat olarak marangozlukta karar kılar. Marangozlukta ustalar ustası olur. Öyle ki ilk gerçek bağlamasını da bu isteyken yapar.

Bir başka rivayete göre Ona ilk bağlamasını amcası hediye eder. Öyle ya da böyle.

Ahmet Gazi bir delikanlıdır artık ve bağlaması onun bütün dünyasıdır. Herkeslerden farklı çalar. Herkeslerden farklı söyler Kayseri türkülerini. Gırtlğından çıkan ses Allah vergisidir.

O sese yüreğinden öyle şeyler katar ki, tıpkı bağlamanın her teline dokunuşuna olduğu gibi, kimseler akıl sır erdiremez. Ona özgü bir tavidir. Hiç kimsenin taklit edemediği, eşi emsali olmayan, gelecekte daha çok geliştireceği, yüzlerce, yüzlerce insanı kendisine hayran bırakacak hatta gırtlğı öpölme durumuna gelecek bir tavidir.

Genç Ahmet Gazi, bağlama çalmakla da yetinmez. Zaman zaman halk ozanları ile de atışmaktan da geri kalmaz. Üstelik hiç de onlardan eksik bir yanı da yoktur, hatta fazlası vardır. Güzel halk şiirleri yazar bunları kendince çalıp söyler. Kayseri Halk Evi’nde diğer insanlarla birlikte çalıp söylerken, arkadaşları Onun, bağlamanın telleri üstünde bir cambaz gibi, bir sihirli değnek gibi dolaşan parmaklarını seyrederek.

Köy köy dolaşan, eski zaman anlatıcıları gibi, onlardan küçükken duyduğu, Yusuf ile Züleyha’dan tut da, Hazreti Ali’nin Kan Kalesi Cengi’nden Kesikbaş’a kadar halk hikâyelerini, canavar masallarını anlatır diğerleri de zevkle dinlerlerdi.

Adı gittikçe duyulmaya başlar.

O kimselerin görmediği, kimselerin bilmediği, kimselerin taklit edemediği bağlama tutuşu bile, dilden dile söylenir, kulaktan kulağa yayılır.

Düğünlere O çağırılır ilkin.

Karasinekten geçilmeyen dar sokaklardaki toprak damlı evlerde, zaptiye korkusuyla da olsa yapılan oturak âlemlerinde, işret âlemlerinde O yoksa bile, adını konuşurlar ağalar, beyler. Beli kamalı, burma bıyıklı, kabadayılığın kitabını yazmış Kayseri babayiğitleri.

Akçakayalı, dal gibi incecik, görenlerin dönüp bir daha baktığı, saçları örgülü köy kızların, perde arkasından gizli gizli baktıkları, yüreklerini hoplatan yakışıklı bir uzun delikanlıdır artık.

Tarih kim bilir ne. Hangi gün kim bilir.

Kayseri'deki ev...

Siyah bir araba durur Kayseri'deki evlerinin önünde. Asker üniformalı biri iner içinden. Sivil giyimli biri daha. Çalarlar tahta kapısını evin. Ahmet Gazi çıkar kapının önüne.

Bir arabaya bakar, bir gelenlere. Korkar biraz. Fazla bir şey söyleyemez. *"Buyurun Ağalar."* diyebilir sadece kısık bir sesle. Tok bir sesle irkilir. Eli ayağı tutmaz olur sanki:

"Gazi Paşa Hazretleri memleketimize şeref verdiler. Halkevi'ndeler. Bağlamamı al ve bizimle gel çabuk."

Heyecanlanır Ahmet Gazi. Yutkunur. Başını sallayabilir sadece.

Siyah arabaya bindiğinde o yol ne zaman biter anlayamaz. Elinde bağlaması, içeri girip bir köşeye siner adeta. Salonda O'nu görür. O... Gazi Paşa. Mustafa Kemal Paşa'yı.

Masada bütün haşmetiyle O oturmaktadır. Uzun yıllar süren harplerin, cephelerin yorgun bakışları vardır. Halkevi salonunda Kayseri eşrafı. Kayseri'nin konak ağaları. Konak beyleri yer almıştır. Hükümet adamları. Sol göğsü pırlı pırlı madalyalı kumandanlar.

Ve Kayseri'nin en birinci bağlama çalan, türkü söyleyen ama yürekleri şu an bir kuşunki kadar ürkek, sesi titrek, türküsü, Kayseri'den gayrı başka bir şeyi söylemeyen adamlar sıranın kendilerine gelmesini beklerler. Türküsünü bitiren saygıyla eğilir. Yerlere kadar temenna edip köşelere çekilirler el- ayakaltından. Sıra Ahmet Gazi'ye gelir. Ne okusun? Ne söylesin, nasıl söylesin önceleri bilemez. Kendinden öncekiler Kayseri'ye ait ne var, ne yoksa çalıp, söylemişlerdir Gazi Paşa'nın huzurunda.

Derin bir nefes alır Ahmet Gazi. Başı dik, kendinden emin, heyecanını gizlemeye çalışarak kendisi için ayrılan yere gider ve oturur sandalyeye. Bağlamasını bağrına basar ve parmak uçları, adeta gözleri varmış gibi dokunur sazının tellerine. İlkin, o taş mektepte öğrendiği Kurtuluş Savaşı'na ait destanları, kahramanlık türkülerini çalar, söyler. Daha sonra

Gazi Paşa için söylenmiş türkülerini çalar. Türküsünü bitirmesinin hemen ardından Gazi Paşa'nın, gitmek üzere ayağa kalktığını, ortalığın birden bire karıştığını hisseder sadece.

Giderken, dönüp kendisine baktığını hiç görmez. Hemen bir köşeye çekilir ve kalabalık arasında kendisini kaybettirir, unutturur, başı önünde kalakalır öylece.

Delikanlı çağında da olsa ayaklar arasında kaybolan bir çocuk sayılırmış sanatçımız.

Yalnız Adam, ömrünü cephelerde tüketmiş adam, Kayseri'nin kutlu misafiri, tam arabaya bineceği bir sırada durmuş, arkasını dönerek sormuş:

“Nerede O çocuk? Saz çalan. Türkü söyleyen.”

Ortalık yine karışmış. Herkes birbirine bakmış. “O çocuğu” aranmaya başlamış onca insanın içinde. Fısıltılar, kalabalık arasında yayılmış.

Çok geçmemiş, kısa bir süre sonra, bir kenarda sessizce olup biteni seyreden “O çocuk” bulup getirilmiş Gazi'nin huzuruna.

Yaprak gibi titreyen bir çocuk. Dedik ya! Bıyıkları henüz terleyen, Halkevi'ndeki marifetine bakanın, Onu dinleyenin koskoca bir adam zannedeceği garip, yoksul bir çocukmuş Ahmet Gazi.

Elini öpmüş Ata'sının O çocuk. Gülümsemiş hüznü, mavi gözler. Saçlarını okşamış.

Şöyle demiş sonra:

“Aferin oğlum. Çok güzel çalıp, okudun. Pek beğendim. Sazı sakın bırakma. Ne olursan ol, sazdan vazgeçme. Kabilîyetin var. Çalış. Çok daha çalış.”

Sonra sırtını okşamış, “O çocuk” Ahmet'in. Gazi Paşa Hazretleri, kendisini yolcu etmeye gelmiş kalabalığın bakışları arasında elini cebine atmış ve bir miktar kâğıttan parayı sıkıştırmış Ahmet Gazi'nin terden sırlıklam olmuş avuçlarına.

Elli lira.

Nurdan Hanım diyor ki; “Babam Ahmet, elli lirayı arkadaşlarıyla harcamış, harcamış bitirememiş uzun zaman. Ben hatırlıyorum; yıllar yıllar sonra aklına geldiğinde gözleri buğulanır, derin düşüncelere dalardı. Zaten bu olay kısa sürede, başta köyü Akçakaya olmak üzere bütün Kayseri toprağında günün değil haftaların, ayların konusu olmuş. Duyan duymayana, gören görmeyene anlatmış. Herkes babamı merak etmiş.”

İlk notayı, Kayseri Halkevi'nde öğrenir Ahmet Gazi. Halkevi'nde bağlamasını konuşturur. Sesini, yorumunu dinlerler, sinek uça kanadının sesi duyulur bir salonda. Hatta o devirlerin en namılı türkü adamı, radyo adamı Muzaffer Sarısözen de dinler onu.

Muzaffer Sarısözen, o devrin ve Türkiye'nin tek Radyoevi olan Ankara Radyosu'nun en büyük yetkilisidir. Tek adamdır. Ömrünü türkülere adanmış adamdır. Türkü derlemeye çıkar zaman zaman bütün ülkeye. Yolu bir gün Kayseri'ye de düşer, Halil Bedii Yönetken ile.

Yıl 1940. Kim bilir hangi gün, hangi saat.

Kayseri Halkevi kalabalıktır. Bağlamasını alan gelir. Sesine, yüreğine güvenen gelir.

Ahmet Gaziler, Yahya Yahyabeyoğlular ve Kayseri'nin bağı yanık, derdini bağlamanın tellerine dökenler, ağalar, beyler, efendiler de vardır salonda. Kayseri'nin efsane adamı, gazetecisi, gelecekte Kayseri Belediye Başkanı olacak, gelecekte Yassıada'da çile çekecek, ufak, tefek, Eğribucak Bağları'nın sıcaklığının kavurduğu Osman Kavuncu da var orada. Vururlar bağlamanın tellerine. Osman Kavuncu Ağa, basar bağlamayı bağrına da, boyundan büyük sözler eder, nağmeler düşürür inleyen tellerden:

*“Asmalar da kol uzatmış dallere
Sen düşürdün beni halden hallere*

*Asmalar da kol uzatmış engine
Şimdi rağbet güzel ile zengine
Asmalar da kol uzatmış incire
İkimizi bir sarsınlar zincire”*

Muzaffer Sarısözen “Ağa” der. “Osman Ağa, izin ver notaya alayım.”

Alır da, yıllar yıllar boyu Ankara Radyosu’nda çalıp söylenir bu Kayseri türküsü. O zamanın beli kamalı, gönlü yaralı Kayseri kabadayılarının dilinde dolaşır durur.

Orada bulunanlar isterler ki beğene kendilerini de Sarısözen. İsterler ki rüyada görülse bile inanılmayacak radyoda çalıp söyleseler. O, akıl, sır ermeyen sihirli, cin işi kutudan sesleri duyulsa bütün Türkiye’ye.

Namlı adam olsalar şu yalan dünyada.

Bilinmedik, duyulmadık, kim bilir hangi Kayserili bir ananın, kimselere söyleyemediği kara sevdasının mahcubiyetinden yüzünde kıpkızıl güller açan hangi Kayserili genç kızın, ya da delikanlının, ya da Kayseri Ağası’nın yürek yangınından çıkmış, hangi feryadın sesinden duyulmuş Kayseri türkülerini geçerler bir bir.

Ahmet Gazi gibi gencecik bir Kayseri delikanlısı olan Yahya Yahyabeyoğlu da sarılır bağlamasına ve; “Kırlangıçlar Yüksek Yapar Yuvaı” der:

*“Kırlangıçlar yüksek yapar yuvaı
İner düz ovaya sürer sefayı
Var git oğlan var git sana yâr olmam
Anandan babandan intizar almam
Kırlangıçlar yüksek uçar havada
Yavruları bekliyor aman yuvada
Var git oğlan var git sana yâr olmam
Anandan babandan intizar almam”*

Ahmet Gazi Ayhan’sız olur mu? Kayseri’de cümle âlem bilir Onu. Kayseri’nin taşı, toprağı, kurdu kuşu hatta Ali Dağı, hatta Erciyes Dağı, Yılanlı, Hasan Dağı dinler Onu.

Çeker bağlamasını kucağına, tutar incitmeden kolunu ve dokunur tellerine:

*“Yine yeşillendi de anam Germir Bağları
Bekârım ermez dağların kar’ı hey
Bergüzâr yollamış ağam aman ellerin yâri
Saçımı boynuma ağam anam dolar ağlarım hey
Verseler yârimi yârimi yanıma güler oynarım hey
Arabaya taş koydum
Ben bu yola baş koydum
Seni gelecek diye
Sol yanımı boş koydum
Gine güz geldi de ağam aman ağaçlar gazel hey*

*Ötüür bülbüller dertlerim artar hey
Örtün yorganımı da ağam aman değmesin nazar hey”*

Bir süre susar kalır Muzaffer Sarısözen. Bir şey söyleyemez. Ahmet Gazi’nin, bu kara yağız Kayseri delikanlısının sesinden de, bağlamasından da, bağlama tutuşundan, perdelere basışından da etkilenir. Bu, efemsi Kayseri türküsü, bağlar onu oturduğu tahta sandalyeye.

İnce belli bardaktan, tavşankanı çayı yudumlarken: “Notasız.” der. “Notaya almak gerek. Notaya alacağım.” Sonra bakışları bu genç adamın gözlerine dikilir:

“Başka? Daha başka?”

Susar mı dil, istek büyük yerden gelmişse? Vurmaz mı tezeneye parmaklar?

*Gesi bağlarında dolanıyorum
Yitirdim yârimi arıyorum
Bir çift selamına güveniyorum
Gel otur yanıma hallerimi söyleyim
Halimden bilmiyor ben bu yâri neyleyim*

*Gesi bağlarından gelsin geçilsin
Kurulsun masalar rakı şarap içilsin
Herkes sevdiğini alsın seçilsin
Atma anam atma şu dağların ardına
Kimseler yanmasın anam yansın derdime*

*Gesi bağlarında bir top gülüm var
Hey Allah’tan korkmaz sana bana ölüm var
Ölüm var da şu dünyada zulüm var
Gel otur yanıma hallerimi söyleyim
Halimden bilmiyor ben bu yâri neyleyim*

Sözün bittiği yerdir. Muzaffer Sarısözen, bu gencecik, 19 yaşındaki Kayseri delikanlısından, daha da dinler, daha da. Bildiği ne kadar Kayseri türküsü varsa. Kendi derlediği, duyduğu. Sonra da toplayıp tasını tırağını, bir başka memleketin düşer tozlu, topraklı, taşlı yollarına.

İkinci Dünya Savaşı yıllarıdır. Ünü, namı civar memleketlere kadar uzanmış, adını duyanın, sesini duyanın hayranlıkla, saygıyla iç çektiği Kayseri’nin bu ünlü sesinin, sazının, sözünün, civanın, saz tutan ellerine, bir gün kınalar yakar anası Hanım kadın. Kışlık hırkalar örür kendi elleriyle. Yün çorap örür çift çift. Sarılır kuzusuna sonra. Öper, koklar, ağlar.

Ve Ahmet Gazi, gider kara bir trenin kara bir vagonunda askere. Önce Kahramanmaraş. Konya sonra. Askerlik yaptığı yıllarda Konya tavrının bütün türkülerini öylesine öğrenir, çalar, okur, yorumlar ki Konyalılar’ın bile takdirini kazanır.

Tam dört yıl.

Asker aş yeri karavanadan. Asker türküleri çalar yarenlerine. Hasretlik çeker ne zaman anası aklına gelse

Peygamber Ocağı'nda. Tıpkı müptelası olduğu, tıpkı belalı olduğu tütünden ilk nefesi çeker gibi.

Asker Ocağı'nın yarenlikleri bitmez derler. Hangi birini anlatsın ki Konya Ovası?

Bir gün...

Bitti derler. Buraya kadar. Gayrı sana karavanadan aş yok. Koğuşta döşek yok. Ucu yanık asker mektubu yazmak yok. Nöbet yok, silah yok, talim yok. Yeter dört sene derler ve tutuşturdular eline tezkeresini. Toplar tası, tarağı. Biner, sırtında torbası kara bir vagona.

Günlerce yol gider posta treni ile. Uçsuz, bucaksız ovalar, yoksul, kimsesiz, kerpiçten köyler, ıssız şehirler, ürküten, korkutan dağbaşları.

Döner memleket toprağına. Tam Boğazköprü'de, Erciyes'in, avuçlarını patlayıncaya kadar alkışladığını duyar sanki. Erciyes kokusunu çeker ciğerlerinin taaa derinlerine.

EŞİ YILDIZ SÜSLEN'İN (AYHAN) DOĞUMU

Yıl 1901. Kırım.

Abdülgaffar bebek, 1 yaşında. Kırımlı ana-baba, kaç tane yavruları varsa basarlar Abdülgaffar gibi ötekileri de bağrına, alırlar gelinlik kızları Zayide'yi yanlarına, denk yaparlar pahada ağır, yükte hafif ne varsa ve can korkusundan düşerler göç yoluna.

Dağlar, dağlar ardına.

Hangi köye tanrı misafiri olsalar Moskof zorbalarının ellerinden zor kurtulurlar.

Soyulurlar, iki parça kara, kuru ekmeklerine, iki baş kuru soğanlarına, bir avuç bulgurlarına varıncaya kadar. Aç kalırlar da bebelerin feryad-ı figanı yürek yakar. Ot toplar elleri, yaprak devşirir. Susuzluktan yanarlar. Ama yılmazlar. Vazgeçmezler.

Sonunda;

Türkiye'ye ulaşırlar ve yerleşirler Eskişehir toprağına.

Burada Necati olur adı Abdülgaffar'ın. Uzun yıllar geçer ve gözünü budaktan esirgemeyen, korku nedir bilmeyen, yaman mı yaman, bir delikanlı olur.

Ha Kırım ha Türkiye. İki de vatan toprağıdır onlar için. Kurtuluş Savaşı başlar ve ana bildiği bacısı Zayide'nin elini öperek en önde gider cepheye Necati. Daha sonraki yıllarda şöyle anlatacaktır o yoklukla geçen harp günlerini:

"Athlar savaşa önden giderdi. Piyadeler arkadan. Atların geçtiği yollarda pislikleri olurdu. Bu pisliklerin içinde de arpa taneleri. Arkadan gelenler, arpaları toplar ve su bulunca yıkar sonra da yerlerdi."

Bunları anlatırken duygulanır ama en çok Mustafa Kemal Paşa'nın çok yakında bulunduğu günleri hiç unutamaz. Sivil hayat başladığında Necati, polis olur. Önce Aydın'a gönderirler. Sonra da İstanbul Üsküdar Başkomiserliği'ne. Eskişehir'de bir başka Kırım güzeli Zehra Hanım ile dünya evine girer. Zehra ki, Kırım Hanlığı'nda prenses unvanı olan bir kızdır. Sonuçta evlenirler. Nebahat adlı bir bebekleri dünyaya gelir. Her şey önceleri güllük gülistanlıktır. Ama eksik bir şeyler vardır sanki. Üze üze de olsa Zehra ile Necati ayrı

yollara giderler. Ayrılırlar.

Üsküdar Başkomiseri Necati bey, daha sonraki yıllarda, yine kendisi gibi Kırım göçmeni, İstanbul Selimiye Kışlası'nda Levazım subayı Seyyid Mehmet ile yıllar önce Kırım diyarından evini barkını, yurdunu, gözlerinde sicim gibi, kimselere gösteremediği yaşlarla bırakmış Hanife'nin İstanbul'da yalıda doğmuş, büyümüş, piyano çalan, ud çalan, son derece zeki, eğitilmiş, kültürlü, ırkının bütün cazibesini, Kırım'ın bütün çiçeklerinin kokusunu, güzelliğini üstünde toplamış, Kuzguncuk Güzeli, Fransızca bilen Muazzez ile hayatını birleştirir. Yılmaz doğar. İki buçuk yaşına gelir. Muazzez Hanım, ikinci oğluna gebe kalır.

Doğumdan bir gün önce, aklar giyinmiş, aksakallı bir dede görür rüyasında Muazzez Hanım. Nur yüzlü dede iki elma uzatır. Biri küçük, biri büyük:

—“Hangisini istersin?”

Muazzez Hanım şaşırır. Önce bir şeyler söyleyemez. Sonra kendisi mi söyler, ya da söylettirilir bilemez ama küçüğünü ister elmalardan. Küçüğü verilir. Büyük elma birden yok olur. Kan-ter içinde uyanır Muazzez Hanım. Bir anlam veremez karı- koca. “Hayırdır inşallah.” demekle yetinirler. Yılmaz'ı komşuya emanet ederler ve düşerler hastane yoluna.

Burada bir erkek çocuğu dünyaya getirir Muazzez Hanım. Doğumdan sonra eve döndüklerinde yarım kalır gülümsemeleri ya da mutlulukları. Yılmaz ateşler içinde yanıyordur cayı cayı adeta. Doktor çağırırlar. “Zatürre” der doktor. Çok geçmez, Yılmaz, daha yeni bebeğin, kardeşinin adı konmadan, onu sevmeden, onun yüzüne bakmadan gözlerini kapatır ve derin bir uykuya dalar, bir daha da açmaz.

Zaman su gibi akıp gider. Bir gün bir davetiye alır Necati Bey. Atatürk'ün koruma başkomiseri olur. Yine Mustafa Kemal Paşa'nın emriyle okumuş, eğitilmiş, kültürlü kadınları görev başına çağırırlar. Muazzez Hanım da Defterdarlıkta göreve başlar.

Yeni bir hayat, açar kollarını Baybol Ailesine. Onlar Ankara'ya taşınırlar böylece.

Gökyüzünden bir yıldızın, telli duvaklı gelin olduğu saatlerdir yeryüzüne. Muazzez Hanım, hamiledir. O, hamileliğin verdiği kaygılar içindeyken, 1933 yılında, Cumhuriyet'in kuruluşunun 10. yıl kutlama törenlerine davet edilirler. Necati Bey ve Muazzez Hanım, giyinirler, kuşanırlar ve davete icabet ederek baloya katılırlar. Necati Bey, Gazi Mustafa Kemal Paşa ile eşini tanıştırır:

—“Paşam gelininizi getirdim. Elinizi öpecek.”

Muazzez Hanım'da heyecan doruktadır. Dizlerinin titremesine engel olamaz belki ama aynı heyecanla elini öper Paşa'nın. Saygıyla eğilir önünde. O, bu gibi yerlerde nasıl hareket etmesi gerektiğini çok iyi bilecek kadar kültürlü, eğitilmiş bir genç kadın. Özel durumu da olsa, mümkün olduğu kadar saygıda kusur etmeyecek kadar da dikkatlidir.

Bir ara sohbet sırasında Gazi, İsmet Paşa'ya dönerek sorar:

“Gelinimizle dans eder misin?”

“Tabii ki Paşam.”

Dans sırasında, hamileliğinden dolayı İsmet Paşa'ya bir sıkıntı vermemek için oldukça huzursuz olur Muazzez Hanım. Karnını, olabildiği kadarıyla geri tutmaya çalışır. Kasar kendini. İsmet İnönü bu durumu anlar ve Onun rahatlaması için birkaç söz söyleme ihtiyacı duydu:

“Hayatı derin gör kızım. Rahat ol.”

Tarih 25 Mart 1934

O gün...

Ankara’nın en namlı ebesi kan-ter içinde kalmıştır. Pembe yüzü burcu burcu terlerken Muazzez Hanım’ın, Necati Bey sigara üstüne sigara içer evin bir başka odasında. Hani derler ya! Dokuz değil doksan dokuz doğurur adeta.

Ve birden...

Yan odadan kahkaha sesleri duyulur. Alkışlar duyulur, ayak sesleri, koşuşturmalar derken odanın kapısı ardına kadar açılır. Gülümseyen bir yüz haykırır, soluk almadan:

—Müjde! Beklenen Yıldız indi gökyüzünden.

—Nasıl?

—Kız!

Ayağa kalkar Necati Bey. Uzun bir süre bakar muştucuya. Sonra öyle bir kahkaha atar ki yan odadakiler bile bu kahkahayı duyup kendilerinden geçerler. Ankara’nın en namlı ebesi, memnun ve mutlu ve mantosunun cebi kabarık gittiğinde odanın içinde, o güne kadar adı duyulmamış çiçeklerden gelen bir bahar kokusu vardır. Necati Bey, yıllardır aynı yastığa baş koyduğu, helâlinin, hayat arkadaşının, çocuklarının anasının, ter damlacıklarının sırsıklam ettiği alnından öper. Dört gül uzatır, Onun titremesi geçmemiş ellerine. Evlerinde, gönül bahçelerinde açan dört güldür bu. Adını yıldız koyarlar aileye yeni katılan bebeğin.

Yıldız Süslen...

Her doğan gün, Ona bir bahar dalının boy vermesi gibi boy verir. Serpilir her günün sonunda. Saçları daha da uzamaya, hilal gibi kaşları daha da belirlemeye, bakışları daha bir anlam kazanmaya başlar. O, altından bir topu olur akşamüstleri eve yorgun, argın dönen annesinin, babasının. Muazzez Hanım ciğerpare si Yıldız bebeğine, kendisinden bir parça olan güzeller güzeli gözbebeğine elbiseler diker ki gözler görmedik. Saçlarını tarar çay kokulu sabahlarda. Yağmurlu gecelerde, Onu öylesine sımsıkı basar ki bağrına, bütün marallar kıskanırlar görseler. Masallar anlatır, ninniler söyler, şarkılar mırıldanır buselik makamında. Kemanın notalarına, piyanonun tuşlarına, udun büyüğü tellerine Onun için dokunur. O, uyur. Uyurken seyreder saatlerce. Koklar defalarca.

Yıldız bebek öylesine alışır ki, sonunda müzik sesi duymadan kapatmaz göz kapaklarını. Toz pembe rüyalara dalmaz kuş tüyü yastıklar, yataklar üstünde. Karanlığı sevmez. Işıklar yandığında gülücükler saçılır küçük, pembe dudağından.

Ana yorgun. Baba yorgun. Ertesi sabah Ankara’nın kar yağın havasında işlerine gitmek zorundadırlar. Muazzez Hanım Defterdarlık’ta şeftir. Sorumluluğu büyüktür. Bir radyo alırlar. Hani düğmesini kıvrıdığında mavi, küçük bir lamba yanan ve sesi daha sonra gelen, bilmem hangi milletin malı küçük bir radyo. Yalnızca tek istasyonu olan kim bilir hangi marka radyo. Ankara’dan başka bir yer bilmeyen radyo.

Mutludur Yıldız bebek. Radyo karanlıkta çalsa bile bir daha yaygara yapmaz. Bir daha ne ninni ister anasının kadife gibi sesinden ne de bir anlam vermediği masallar.

Büyüdükçe güzelleşir, serpildikçe biblo gibi olur adeta. Anne Muazzez Hanım nazardan korkar. Kem göz-

lerden korkar. Hatta kendi gözbebeğinden bile kıskanır yavrusunu.

Yıllar su gibi akıp gider.

Yıllar, Yıldız'a bir kardeş daha getirir. Sümer derler adına. İnci Sümer. Geçen günler içinde O, Sümer'e bakar, yedirir, içirir, temizler. Anne olur Ona. Ninniler söyler, masallar anlatır. Hatta şarkılar mırıldanır. Hatta balalayka oynar, bale yapar. Zaten O, ortaokul öğrencisiyken nerede bir akraba düğünü var tüm bildiği şarkıları söyler. Yıldız şakıdıkça dinleyenler kendilerini bir gül bahçesinde hissederek.

Sanatçı Yıldız Ayhan, annesinin defterdarlıkta olduğu zamanlarda beyaz işlemeli yatak örtülerine sarındığını bazılarını kesip, biçip, dikerek ve aynanın karşısına geçtiğini ve gördüğü sinema filmlerindeki kadın artistleri taklit ettiğini söylüyor. O yaşlarda saç fırçalarını mikrofon gibi kullanarak Münir Nurettin'den, devrin en ünlü yaşayan üstatlarından Tamburi Cemil Bey'den, Melahat Pars'dan radyoda duyduğu şarkıları okuduğunu ilave ediyor sözlerine. Bir gün öz amcadan daha amca bildikleri, Diş Dr. Aziz Tunç, babası Necati Bey'e şöyle söyler:

—“Bu kabiliyet kaybedilemez. Hemen ustalardan ders almaya başlasın. Ders ücretleri benden.”

Ana, baba zaten musikişinastır. Zaten udlarıyla, piyanolarıyla, kemanlarıyla musikinin içinde olan aristokrat bir ailedir. Evde sürekli Türk Sanat Musikisi dinleniyordu.

Şu halde neden olmasın? Neden Süslen ki o yıllarda herkesler kendisine “Süslen” diyorlardı ve bu adı ile çağırıyorlardı, devrin en ünlü hocalarından ders almasın?

Ekrem Güyer, Radife Erten, Sadi Hoşses, Melahat Pars'tan nota ve usul derslerinin yanında, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nden Ali Rıza Akpolat'tan diksiyon dersleri alır.

Her ay, ayrı ayrı zarflara koyarak hocaların ücretlerini öder Necati Bey. Ama yetinmez bununla Yıldız. Akşamları erkek kardeşi götürüp getirmek şartıyla Ankara Musiki Cemiyeti'nin de havasını solur günlerce. Meşek eder orada. Bir taraftan okulu, diğer taraftan ev işleri, anneye yardım ve çok sevdiği şarkı söylemek bütün gününü alır. O yıllarda çoban müziği diye kabul ettikleri türkülerini ağızına bile almaz.

Konserlere çağırırlar Onu. Hafta sonlarında Atatürk Orman Çiftliği'nde, yeni yetenekler bulma amacıyla yarışmalar düzenlenir ve O hep birinci gelir. Polis Radyosu'nda amatör olarak şarkılar söyler zaman zaman. Üstelik canlı yayındır. Ama talebe olarak, arkadaşları Nesrin Sipahi, Ayten Zenger ile birlikte, hatır, gönül işi olarak girdikleri Türkiye'nin tek radyo istasyonu olan Ankara Radyosu'nda talebe olarak kalır uzun süre.

1953 Yılı.

Bir afet-i cihan olur Yıldız Süslen. Öyle bir nevcivan olur ki ne diller anlatmaya yeter, ne gözler görmeye dayanır. Baş döndürür. Büyüler adeta. Ne zaman yürüse bir sokakta Yıldız Süslen, aygın, baygın gözleri üstünde hissederek. Kaldırım taşlarına değil, çaresiz gönüllere basar sanki parmak uçları. Ama O, kimselere yandan çarklı, delirtir bakış fırlatmaz.

Küçük heyecanlar, geçici hevesler peşinde olmaz hiç.

“Meşhur şarkıcı olacağım...”

Araba kapımda bekleyecek...

Ben eteklerimi toplayıp arabaya bineceğim. Her parmağında kıymetli yüzükler olacak. Kimsenin giyemeyeceği pabuçlar ayağымda olacak.”

Onun dudakları arasından çıkan, belki de çıkartılan dünyanın en masum isteği.

Genç kızlık hayalleri.

AHMET GAZİ AYHAN'IN RADYO SANATÇISI OLMASI

Ahmet Gazi, askerlik dönüşü Kayseri Devlet Demir Yolları Atölyesi'ne işe girer ekmek parası için. Ekmeğin belasına. O, usta marangozdur ve ağaç malzemelere şekil verir ince uzun parmaklarıyla. “Ahmet Usta” dediler Ona.

Kara trenlerle dost olur. Buharlı lokomotiflerin, astım hastaları, ya da yağız bir kışrağın yarış sonunda burnundan soluduğu gibi, körük gibi nefes alıp verişlerini görür yağın kar altında. Soğuk kış gecelerinde çığlıklarını duyar Akçakaya'dan. Duyar da ona bilmem kaçınıcı senfonisini yakıştırır bilmem kimin.

Şarkılarını dinler kampanaların. Kampanaların, kalp atışlarını ya da vuruşlarını dinler Kayseri Garı'nda. Islak, soğuk, çelik raylar, uzadıkça uzayan tren yolları, yüreğinin en derinliklerine girer kara saplı bir hançer olup. Yalnızlığını duyar, yalnızlığına benzetir, karanlık, mehtapsız, yıldızsız, ürperten, ürküten karlı köknar ormanlarında, yüce dağ başlarında bahtı kara trenlerin. Bir posta treninin vagonunda, garip, kimsesiz, yetim bir yolcu gibi.

Evlenir bir gün, Kayseri'de Hikmet Hanım ile. İşin ilginç yanı, sesi güzeldir Hikmet Hanım'ın. Zaman zaman Türk Sanat Müziği söylüyor, etkiliyordur dinleyenleri. Sahneye çıkmıyordur sadece. Zaten çok ayıptır o yıllar.

Yıl 1944.

Bütün Türkiye'de olduğu gibi Kayseri'de de, özellikle Halkevi'nde Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği söyleyen, bağlama, ud, keman çalanların arasında kulaktan kulağa dolaşan bir söylenti dolaşır:

“Ankara Radyosu yetiştirmek üzere, imtihanla stajyer saz ve ses sanatçısı alacak.”

İlkin bir arkadaşına söyler Ahmet Gazi. İmtihana girmek, şansını denemek istediğini ama tedirgin olduğunu söyler. İçindeki tutkuyu anlatır bir bir. Anlatır ama arkadaşları Onun sınava girse bile kazanamayacağını söyler. O, kızmaz. Ama takar kafaya.

Girecektir.

—Gideceğim, kazanacağım ve buraya geri döneceğim. Göreceksin.

Kayseri Garı'ndan trene biner bir akşamüstü ve ertesi gün sabaha karşı elinde bağlaması, gönlünde titrek bir mum ışığı kadar da olsa umudu iner Ankara Tren İstasyonu'na. Düşer, demir çarık, demir asa Radyoevi'nin yoluna doğru. Yolda karşılaştığı birilerine sorar, yolu kaybettiği zamanlarda. Ankara'nın sisli yamaçlarını seyreder. Sonunda bulur Radyoevi'ni. Gördükleri karşısında bir an şaşkına döner. Yüzlerce kişi Radyoevi'nin kapısında beklemektedirler. Bir an geri dönmeyi düşünür Ahmet Gazi. Bu kadar adamın içinden şansın kendisine güleceğini hiç düşünmez. Ama bu kadar yol gelmiştir. Kalabalığın arasında itişe kakışa geçer ve kapı önünde kurulmuş masada oturanlarla görüşür, sonra da beklemeye başlar biraz tedirginlik biraz heyecan içinde.

İçeri girenler adeta rüzgâr hızıyla girip çıkıyorlardır. Hepsinin yüzleri de asıktır.

Sorar birine:

—”Hemşerim ne söylediler? Ne çaldırdılar?

—”Valla ben içeri girdiğimde, çok adam vardı. Tam türkiye başlayacağım sırada boğazımı bir- iki öksürüp yağlayayım dedim. Vay! Bunu yapan sen misin? Girdiğimle çıktığım bir oldu. “Çık” dediler de başka bir şey demediler yahu. Kovdular resmen.

Moral bozulur Ahmet Gazi’de. Bir an kalabalığın arasından sıyrılıp, arkasına bakmadan çekip gitmek ister. Yüzlerce kişinin arasından seçilemeyeceğine o kadar emindir ki. Üstelik uddan girecektir ve yalnızca 1 kişi alınacaktır. Taşradan gelen birinin elbette İstanbul’da müzik yapanlara karşı şansı yoktur. Bağlamadan girse bile bir şeyin değişmeyeceğine inandırır kendini. Ankara, İstanbul gibi büyük şehirlerde ünlü sanatçılar arkasında saz çalan adamlardan sıra gelmeyeceğini düşünür. O, bu düşünceler içindeyken omzuna dokunan bir elin omzuna dokunduğunu hisseder.

Döner arkasına bakar:

—Ben Halil Aksoy.

—Ben de Ahmet Gazi.

—Senden bir istirahatım var. Yapar mısın?

—Bilmem. Nasıl bir şey istediğine bağlı.

—Bak! Sen bağlama çalmayı da çok iyi biliyorsun. Uddan da, bağlamadan da girsene alırlar seni. Ama ben bağlama bilmiyorum. Eğer sen bağlamadan girsene ben de uddan girerim ve böylece şansım artmış olur. Kabul mü?

Bir an düşünür Ahmet Gazi. Karşısındakine bakar bir süre. Gözlerindeki çaresizliği görür. Adam, adeta yalvarır gibi konuşmuştur. “Hayır” dese dünyası karacaktır. Ama kendisinin de beklentileri, umutları vardır. O kadar yolu boşuna mı gelmiştir.

Nasıl oldu, niye oldu pek anlayamaz ama ağzından çıkan “Tamam.” sözünü kendisi bile zor duyar. Adamın bakışlarındaki minnet ifadesini görür ve elinin kuvvetlice sıkıldığının farkında bile olmaz.

Kader bu olsa gerek. Alın yazısı.

Halil Aksoy, imtihanı kazanıp ud sanatçısı olarak Ankara Radyosu’na girer. Kimler bilebilir ki O, gelecekte Türkiye’nin en ünlü Türk Sanat Müziği sanatçılarından rahmetli Behiye Aksoy’un kocası olacaktır.

Adının çağrılmasıyla dizlerindeki titreme daha da artar Ahmet Gazi’nin. Elleri terden sırsıklamdır. İçeri girer. Odada devrin en ünlü isimleri vardır. Mesut Cemiller, Refik Fersanlar, Nurullah Taşkıranlar, Veli Kanıklar, çok büyük üstatlar vardır.

Çal derler. Söyle derler. Durmak yoktur. Terlesen de, dizlerinin bağı çözülse de durmak, dinlenmek yoktur.

“Bırak bağlamayı, Keman çal. Bırak kemani, yaylı tambur çal. Bırak yaylı tamburu, kanun çal. Bırak kanunu, ciimbüş çal. Hepsini bırak, saz çalmaya yeniden başla.”

Bu nasıl iştir, bu nasıl imtihandır anlayamaz Ahmet Gazi. Elin adamları en fazla 10 dakika imtihan olurken kendisi yaklaşık 1 saattir içerde ter döküyordur. Kan-ter içinde kalsa da, parmakları sızım sızım sızılarsa da, kolları yorgunluktan kopsa da çaldıkça çalışıyor, söyledikçe söylüyordur.

Kulaktan imtihan yaparlar bütün bunlar yetmez de. İki, dört, sekiz ses bastırırlar. O bunları takır takır söyler. İmtihanı kazanamadığını düşünür bir an.

Oysa odadakiler şaşkınlık içindedirler:

—*Bu nasıl bir kulak? Mikrofon gibi kapıyor.*

Meğer imtihan çoktan bitmiştir ama seçici kurul kendisini çok beğendiğinden sürekli çaldırıp, çaldırıp dinliyorlardır. Sonunda jüriden biri konuşur:

—Oğlum. Sen stajyer olamazsın. Sen sanatkâr olarak kazandın imtihanı.

Dışarıda sıranın kendilerine gelmesini bekleyenler, Onun kazandığını anlarlar ve sıkırlar elini. Kutlarlar kara yağız bu henüz 25 yaşındaki Kayseri delikanlısını.

Ve Ahmet Gazi Ayhan, Ankara Radyosu sanatçısı olur.

Cahillik başa bela derler. Tuhaflık belki de. Ertesi gün doğru Ankara Radyosu'na gider Ahmet Gazi. Mesut Cemil görür Onu. Aralarında şöyle bir konuşma geçer:

—Sen Ahmet Gazi'sin. Dün imtihanı kazandın. Üstelik sanatkâr kadrosunda.

—Evet, ama ben çalgıcı olmak istemiyorum.

—Sen çalgıcı olmayacaksın ki. Daha başka ne istiyorsun?

—İmtihanı kazandığıma dair bir kâğıt verin elime. Ben Kayseri'ye döneceğim.

—Ne?

—Söyledim size. Çalgıcı olmak değil amacım.

—*Sen nasıl şartlar içinde radyoya girdiğinin farkında değilsin. Yetiştirilmek üzere alınmadın. Yetişmiş sazıcı olarak alındın ve maaşın da ona göre olacak. Ben sana kâğıt veremem. Ama eğer sen illa bu kâğıdı alacağım derseni mahkemeye veririm. Çünkü bu ciddi bir imtihan ve sen kendi keyfine göre kâğıt verin, Kayseri'ye gideceğin diyemezsin.*

Susar. Bir şey söyleyemez. Mesut Cemil, Onu büyülemiştir sanki. Zaten söyleyecek bir şeyi yoktur. Yüzlerce kişinin rüyası, hülyası yalnızca onda gerçek olmuştur.

Dahası, kendinden öncekiler 103 lira aylık alırken O, 173 lira alacaktır. Kaldı ki henüz nota bilgileri de yeterli değildir.

Radyo, bütün zamanını alır Ahmet Gazi'nin. Her gün canlı yayına girer. Devrin en ünlü sanatçıları ile aynı stüdyoyu paylaşır. Dinleyenler, daha da tanır, bilir Onu da duymayanlara anlatırlar. Duymayanlar da Ankara Radyosu'nda “Yurttan Sesler”e kulak verirler Onun sesi için. Dinledikçe de severler.

Ahmet Gazi, Kayseri'ye gider daha sonra. Eşi Hikmet Hanım'ı da getirir. Dönüşte, Muzaffer Sarısözen'in karşısına çıkar. Eşi olduğunu, Onu dinlemesini rica eder. Muzaffer Sarısözen aile kavramına müthiş değer veren bir sanat adamıdır. Onları kırmak, reddetmek istemez. Ahmet Gazi ile Hikmet Hanım karı-kocadır çünkü. Sonuçta Sarısözen onu da beğenir ve böylece Kayserili Ahmet Gazi'den sonra, eşi Hikmet Hanım da radyoya gidip gelmeye başlar.

Hikmet Hanım ile Ahmet Gazi'nin 1947 yılında kızları Tülay doğar. Hikmet Hanım'ın radyo tutkusu büyüdükçe büyür. Ahmet Gazi adı duyulmaya başlar daha da artarak. Herkes Onun saz çalışındaki farklılığa hayrandır. Çünkü O, isterse tek eliyle bile çalabiliyordur. Perdeleri kaldırıp atıyor, perdesiz bağlamayı konuşturuyordur adeta. İnanılmaz sigara tiryakisidir ve bağlama çalarken de sigara içme ihtiyacı hissediyordur zaman

zaman. O, sigara içebilmek için tek elle bağlama çalmayı dener. Bir defa, iki defa, üç defa derken bunu da başarır sonunda. Allah vergisidir yalnızca ona mı verilmiş ki böylesine inanılmaz bir yetenekle, ilk ve farklı şeyler yapıyordur sürekli. Şaşkına çeviriyordur herkesi. Hayran bırakıyordur. Adanalı Aziz Şenses bile Ona hayrandır. Aziz Şenses, çok ünlü, Türk Halk Müziği sanatçısıdır. Adana denilince O akla gelir. Adana, taşınır konserlerine. Türkiye’de bilmeyen yoktur Onu. Radyoda sesi duyulunca hayat durur Adana’da.

Bir gün, nasıl olur, ne olur bilinmez ama bulur Ahmet Gazi’yi:

—Ahmet! Konserim olacak Adana’da. Arkamda çalar mısın?

—Ama ben Radyo sanatçısıyım.

—Ne fark eder?

—Mümkün değil. İzin vermezler.

—Eğer isteğimi kabul edersen sana o gece için beş yüz lira veririm helâlinden.

Olaçak şey değildir. Bir gece için beş yüz lira. Aşağı yukarı beş aylık maaştır. Bu inanılmaz tekliften sonra radyoda olduğu bir gün Mesut Cemil’in odasına girer Ahmet Gazi ve saygıda kusur etmeden derdini yavaş yavaş anlatır Ona. İzin ister yalnızca o gece için.

Paraya ihtiyacı olduğundan söz eder:

—Ahmet Gazi. Sen radyo sanatçısısın. Bu izni sana vermemiz mümkün değil.

—Ama sadece 1 gece için.

—Mümkünatı yok. Israr etme.

—Benim bu gecede çalmam için radyodan istifa etmem gerekiyor sanırım.

—Öyle!

—Şu halde ben de istifa ediyorum.

Mesut Cemil, gözlüklerinin üstünden şaşkınlıkla bakar. Bir süre süzer Onu:

—Deli olma. “Yurttan Sesler”in sana ihtiyacı var. Senin de radyoya. Bir defaya mahsus olmak üzere bütün sorumluluğu alarak izin verdim sana. Git ve dön hemen.

O gece Adana’da yer yerinden oynar sanki. Yüzlerce insan, Aziz Şenses’in türkülerinde mest olurken Ahmet Gazi’nin sihirli parmaklarından gözlerini alamaz. Ama Ahmet Gazi kendisine verilmesi gereken parayı da alır, anasının ak sütü kadar temiz.

Yıl 1950.

Piyasada çok para vardır. Bir gecede bir aylık maaşı alıyorlardır, adı sanı hiç duyulmamış bağlamacılar bile. Oysa Onun adı vardır ve gittikçe de hızla duyulmaya başlıyordur. Eğer bir parkta, bir gazinoda çalışıyor olsa 1 yıllık maaşını 1 ayda alabilir.

Ve istifasını Muzaffer Sarısözen’e sunar, helallik diler, vedalaşır, ayrılır radyodan.

Muzaffer Sarısözen’i de, Mesut Cemil’i de, radyo arkadaşlarını da, radyo müdürünü de hatta temizlikçileri, stüdyo kuran işçileri hatta canlı yayındaki mikrofonu bile üze üze gider. Onun gidişine en çok radyo dinle-

ycileri üzürlürler. Canlı yayın olduğu için onun sesini bir daha asla dinleyememek üzer bütün Türkiye'deki türkü sevenleri.

Açlar, çıplaklar, kimsesizler, garipler, yetimler üzürlür. Onlar parasızdır çünkü. Onlar, bir yaz gecesi bir parkta, Onu dinleyebilmek için masa kiralamaya gücü yetmeyen insanlardır. Onlar, bir gazinonun kapısının önünden bile geçemeyecek kadar yoksullardır. Tek yapabildikleri ağaçlara çıkmaktır. Direklere tırmanmaktır. Ama en iyi gazinolarda görürler Onu başka insanlar. En iyi, en kalabalık bahçelerde sesini duyarlar, sazının tellerinin inleyişini dinlerler. O, gönülleri hızla fethetmeye başlar.

İyi para kazanmaya başlar Ahmet Gazi. O, Erciyes'in kokusunu, gurbetin sızını içine sindirmiş halktan biridir. Serde Anadoluluk vardır. Delikanlılık vardır. Kayserililik vardır.

Ahmet Gazi, piyasada çalışırken eşi Hikmet Hanım'ı da alır radyodan. Ama Hikmet Hanım mutlu olmaz Onun bu davranışından. Tartışmalar sürekli. Kavga ederler sık sık.

Sonunda kocasına rest çeker Hikmet Hanım. Evde esen buz gibi rüzgârlar yerini kar yağmaya bırakır. Ayaz olur, don olur ve bir sabah, güneşin ilk ışıkları altında, yağın kar altında, eşi ile Ankara Tren İstasyonu'nda vedalaşırlar. Hikmet, kızı Tülay'ı bırakmaz ve alır götürür yanında Kayseri'ye. Üze, üze. Yüreklere bir şeyler koparak. Bir daha asla geriye dönüş olmadan. Radyoyu kaybetmek adına. Başkenti bırakıp gitmek adına. Bir gün başkaları gibi afişlerde resmi, ismi olma, dev gazinolarda şarkı söyleme şansını yitirmek adına.

Kompartıman penceresinden, doruklarına sis çökmüş, kapkara bulutlar çökmüş yüce dağlara yağın yağmuru seyrederken düşünür saatlerce, saatlerce. Uzaklardan, Erciyes görüldüğünde kararını vermiştir çoktan. Kucağında, her şeyden habersiz uyuyan kızının babasız büyüme ihtimali olmasına rağmen boşanırlar.

Daha sonraki zamanlarda Ahmet Gazi yalnızlığı, yüreğinin derinliklerinde hisseder.

Kızını özler en çok. Onun sesini. Saçlarını, ellerini, gözlerini özler. Bu, sesini de, sazını da, sözünü de etkiler. Çok terler. Adeta sırlısıklam olur. Belki de bu olayın etkisinden, sular, seller basar olur sahnedeyken. Mendiller yetişmez olur. Herkes Onun alnından, esmer yüzüne seller gibi boşanan terleri silmekten zevk duyar. Tıpkı bir gazinoda program yaptığı günlerden birinde, aynı gazinoda Türk Sanat Müziği söyleyen daha doğrusu söylemeye çalışan İzmirli O kadının ilgisi gibi.

Adı Süheyla...

Onun beyaz, ipek mendili alnında dolaşırken ve baygın bakışları Ahmet Gazi'nin yorgun gözlerine çivilenirken, yalnızlığın çemberi içinde sıkışıp kalmış bu genç adamın yüreğindeki kırık kanatlar yeniden vurmaya başlar.

Bir kor düşer. Bir yangın başlar.

Üç gün, beş gün, bir hafta, bir ay. Çıkarlar birlikte program sonlarında. Bir sabahçı lokantada sımsıcak çorba içerler, bir sabahçı kahvehanede yorgunluklarını atarlar bir fincan kahve ile. Anlatırlar birbirlerine ne var ne yoksa. Sonunda evlenirler.

Onların bu evliliklerinden Feyza doğar. Feyza, ışığı olur karanlık gecelerde evlerinin.

Umutsuzluklarında umut, kavgalarında zeytin dalıdır birbirlerine uzattıkları. Bir gül tomurcuğudur, ne zaman poyraz esse. Bir şeyler yanıştır. Adı konulmadık, bilinmedik, gizli, sinsî, içten içe bir kurt gibi oyan bir şey. Ayrı saatlerde eve dönüşleri ve aynı evde gittikçe büyüyen yalnızlıkları vardır. Bir Anadolu erkeğinin alışık olmadığı, olamayacağı yaşam biçimidir bu. Biri İzmir'in, özellikle eğlence ortamlarında yetişmiş, gece

hayatını yadırgamayan, farklı evlilik, farklı hayat anlayışı içinde olan kadındır, diğeri, saf, temiz, geleneklerine sımsıkı bağlı, ahlâk kavramlarından asla taviz vermemiş Anadolu erkeğidir.

Sabaha karşı eve gelen, sanatçı olabilmek için yuvasını bile yıkabilecek, öncelikle evinin hanımı olmaktan çok uzaklarda bir kadından çok şey beklenemeyeceğini anlar Ahmet Gazi. Süheyla Hanım'ın ünlü bir şarkıcı olma hayalini yuvasına değışeceğini anlar ve bir gün aralarında şöyle bir konuşma geçer:

—Bitmeseydi keşke.

—Başka var mı çaresi?

—Yok mu?

—Yapamam. Daha fazla fedakârlık bekleme benden. Ben senin gibi bir sanatçı değilim. Olmak istiyorum. Vazgeçmem. Hayallerim var benim.

—Ya! Feyza?

—Bende kalacak. O henüz bir bebek.

—Allahaismarladık. Hakkını helal et. Güzel günlerdi.

—Sen de.

—İşte hepsi o kadar.

FESTİVALLERE KATILMASI

Yalnızlık. Yüzlerce insanın, kalabalığın içinde insanın kendini yalnız hissetmesi. İşte bu koyar adama. İşte bu boğazını sıkar adamın. Sigara dumanlarında halka halka olur ve gelip insanın boğazına oturur. Sonra da sıkar boğarcasına.

Ahmet Gazi, sevemez yalnızlığı. Necati Bey Caddesi'nde iki odalı bir ev tutar. Önce anası Hanım'ı getirir Kayseri'den. Sonra kardeşi Mahmut'u. Üstelik eşi ve çocuklarıyla. Anasıyla kalır odanın birinde. Diğerinde ise kardeşi Mahmut eşi ve çocuklarıyla kalır. Yengesi Müzeyyen pişirir yemekleri. Kayseri yemeklerini çok güzel yapmış Müzeyyen. Onlar birlikte yerler gurbette, iki odalı bir evin küf kokan duvarları arasında.

Ankara yeni mekânları olur. Yurtları olur.

Yıl 1951.

İstanbul'da bir festival.

Adı; *Milli Oyunlar ve Türkiüler Festivali*. O da katılır festivale. Katılmak istemese bile zorlayacaklardır Onu. Katılır ve

birincilik madalyasını alır alkışlar içinde. Tıpkı aynı yıl yapılan; "*Milletlerarası Müsteşarlık Kongresi*"nde kazandığı, tabii ki yine birincilik madalyası gibi.

Memleket fakirdir o yıllar. Memleket yoksulluk içindedir. Ne çalışacak fabrika, ne ekip biçmeye yardımcı olacak alet edevat ne de cepte para vardır doğru dürüst. Üstüne üstlük bir de tahtakurusu belası sarmıştır her yanı. Her yoksul evde, her yoksul dükkânda, fakir fukaranın yaşadığı akla gelen her yerde tahtakurusu vardır. İstila etmiştir bütün Türkiye'yi. Çare yoktur. Ne yapılsa, ne edilse bu istilanın önüne geçmek mümkün

değildir. İlaçlama falan filan faydasız. Etkili değildir. İşte o sıralar Ahmet Gazi piyasada çalışıyordu. Üstelik adı, ünü gittikçe yayılıyor, herkes Onun çalıştığı gazinoya, bahçeye geliyor, Onun sesini, nasıl farklı bağlama çalışını seyrediyordur. Ama O daha farklı, daha yeni şeyler yapmak istemektedir. Müthiş bir fikir gelir aklına.

Hatırlar:

Askerdir. Tahtakurusu salgını vardır. Her gece sürekli yatağına giriyor ve kendisini inanılmaz derecede rahatsız ediyorlardır. Bu sıkıntıdan kurtulabilmek için günlerce düşünmüş ve sonunda şöyle bir çare bulup uygulamıştır:

Yatağının ayaklarına su dolu leğenler koymuştur. Tahtakurularının bundan dolayı yatağına gelemeyeceklerini düşünmüş ve o gece beklemeye başlamıştır. Tahtakuruları saldırıya geçmişler ancak su dolu leğenleri görünce bu defa duvara tırmanarak kendilerini Onun yatağına balıklamasına atmışlardır. Bütün bunları hayretler içinde seyretmiş ve onların zekâlarından müthiş etkilenmiş, bu olayı günlerce unutamamıştır.

Tahtakurusu... Evet, tahtakurusu konulu bir türkü yapmak gelir aklına. Çalışmalara başlar. Birkaç deneme falan filan derken kısa sürede bitirir. Önce birkaç küçük yerde okur türküyü. Sonra çalıştığı gazinoda. Sonra da her gittiği yerde. Hiç tahmin etmediği bir ilgi, şaşkına çevirir Onu. İnsanların türküyü defalarca istemeleri Onu hem mutlu eder hem de çalışmalarına daha bir hız kazandırıp, yeni türküler derlemesine ama özellikle “Tahtakurusu” türküsünü daha farklı hicivli okumasına neden olur.

Yıl 1954.

Hangi gündür, hangi saattir bilinmiyor. Derler ki İstanbul’da festival var. Türkü söylenecek, bağlama çalınacak. Sanatçılar yarışacaklar. Birinci olana hediyeler var.

Ankara Tren İstasyonu’nda biner trene ve Haydarpaşa Tren İstasyonu’nda, bir elinde tahta bavulu, diğer elinde bağlaması iner kara trenden. Bir beyaz boyalı gemi alır Onu ve karşıya götürür. Sonra otobüs, sonra otel, sonra yorgunluk ve iki gün sonra girer yarışmaya.

Alır bağlamasını eline, bastı bağına, dokunur bağlamanın tellerine ve sonra da söylemeye başlar. Okumaya başlar kendine özgü yorumuyla ve hiç kimselerin akıl sır erdiremediği gırtlığı ile “Tahtakurusu Türküsü”nü. Önce çok kısa süren bir sessizlik sonra bir yanardağ ağzından ansızın püsküren ateş topu gibi bir şeyler olur.

Kıyamet kopar.

Çılgınlık, çılgınlıkları alkışlar, alkışları kovalar yüzlerce kişinin arasında. Yüzlerce insan sever Tahtakurusu türküsünü. Tahtakurusu ararlar, tahta sandalyeler üstünde.

Tam yedi defa...

Tam yedi defa çağırırlar Onu ve yedi defa çalar, okur bu fırtınalar kopartan türküyü.

Bu, tahtakurusuna herkesi âşık eden türküyü.

İşte o türkünün sözleri:

*Ağşam olunca kederim artar
Zalim tahtakurusu ettiğin yeter
Ufacuk iğnesi zehirden beter
Usandım elinden tahtakurusu*

*Sarılmış boynuma hakkımı ister
Şaşırdım Allahım yolumu göster
Ufacık yavruların koynumda besler
Usandım elinden tahtakurusu*

*Her koğuşta elli altmış kişi var
Her biriyle ayrı ayrı işi var
İnci gibi kırılalı dişi var
Usandım elinden tahtakurusu*

*Tam akşam olunca kederim artar
Tuhtakurusu ettiğin yeter
Ufacık iğnesi hançerden beter
Usandım elinden tahtakurusu*

*Zehire boyanmış sivri iğnesi
Günde onbeş yavru yapar annesi
Gözümü yumunca yürür hepisi
Aldattın bizleri tahtakurusu*

YILDIZ AYHAN İLE TANIŞMASI

Süslen, gün geçtikçe haftalar, aylar tükendikçe yıllar birbirini kovaladıkça, daha da serpilir, güzelleşir, genç kız olur.

Yıl 1952.

Soğuk, sisli, kasvetli, bir sonbahar sabahıdır. Ankara'nın uzak tepelerinde mor dumanlar ve havada kara bulutlar. İnsanın içini karartsa da ıslak yollardan gelip geçen, başı önlerinde adamlarla, ara sıra korna çalan otomobillerle hayat devam ediyordur. Ankara Musiki Cemiyeti'nden gelirler birkaç adam ve dikilirler Necati Bey'in, Muazzez Hanım'ın karşısına. Kırşehir'de konser vereceklerini söylerler cumartesi günü. Davet ederler her ikisini de:

—Süslen de gelse sizinle birlikte ve şarkı söylese?

—Bilmem.

—Dernek yararına ama.

—Ne dersin Muazzez Hanım?

—Olabilir.

—Geliyoruz.

Yıldız Süslen çok sevinir bu işe. Sevincinden uyku tutmaz gözlerini. Sabahı zor eder. Şarkı söyleyecekti yüzlerce kişinin karşısında Türk Sanat Müziği'nin en güzel eserlerinden okuyacaktır. Üstelik arkasında saz

heyeti olacaktır.

Necati Bey Caddesi'nde bir otobüs içinde Muazzez Hanım, Necati Bey, Yıldız Süslen ve diğerleriyle birlikte tam yirmi beş kişi ve otobüsün şoförü direksiyon başında birini bekliyorlardır saatlerdir. Otobüsün içinde homurdanmalar şikayetler başlamıştır:

—*Daha ne zaman gelecek kimi bekliyorsak?*

—*Eee! Yetti be!*

—*Yakışmadı O'na.*

—*Sızıp kalmıştır canım.*

—*O, geldi gelecek.*

—*O, şimdi çıktı, gelmek üzere.*

—*O, biraz sonra burada.*

Sinirden delirmek üzeredir Yıldız. Çok merak ediyordu beklenen adamı. Emindir ki kasıntısından yanına varılamazdır bu sanatçının. Emindir ki en az iki bavul elbise ile gelecektir. Millete pahalı elbiseleri ile hava atacaktır. Konuşmasıyla, tepeden bakışlarıyla, küçümseyen tavırlarıyla. Sanki çok ünlü biridir de yapacaktır bunu.

Otobüsün açık duran kapısında bekleyen biri bağırır ansızın:

“*İşte geliyor. O geliyor.*”

Bütün başlar camdan dışarı çevrilir. Yıldız da bakar. Otobüse doğru, elinde bavullarla gelen süslü, püslü birini göremez. Yalnızca paltosunun kolları yer yer simsiyah lekeler içinde ve elinde bağlama olan bir adam otobüse doğru yaklaşıyordur. Onun beklenen adam olabileceğine ihtimal bile vermez. Ta ki otobüsün içinde biri ayağa kalkıp, heyecan içinde konuşuncaya kadar:

—*Sonunda geldi.*

—*Kim?*

—*O.*

—*O kim?*

—*O. Ahmet Gazi Ayhan.*

“*Ne! “ der içinden şaşkınlıkla Yıldız. “Ay! Biz bu adamı mı bekledik saatlerce?”*

Üstelik adını da ilk defa duyuyordur. “Ahmet Gazi Ayhan.” Çoban müziği yapan sıradan, sarhoş, ayyaş bir çalgıcı olmalıdır. Öyle ya! Pardösüsü kir içinde olan, saygısız, sorumsuz, sabah kalkmayı bilmeyen biri ne olabilir ki başka?

Otobüstekilerin ama özellikle, öfkesinden burnundan soluyan Yıldız'ın şaşkın bakışları altında, elinde bağlaması, uzun boylu, esmer, ama yakışıklı, ama sempatik adam gülümser ve selam verip girer içeri.

Otobüs hareket eder.

Eşi Ahmet Gazi Ayhan'ı ilk gördüğü o anları, evinde, Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına konuk olduğumuz

sanatçı Yıldız Ayhan şöyle anlattı bizlere:

“ Balâ’ya vardık. Fakat o ne? Bir kalabalık grup kesti otobüsün önünü. Şoför durdu. Açılan kapıdan içeri girdi bir grup insan ve doğruca Ahmet Gazi denen adamın yanına gidip elini sıktılar sırayla. Bazıları sarıldı Ona. Hepimiz şaşkınlıkla seyrettik. Bu pasaklı, saygısız, üstü başı simsiyah yağ içindeki adamı alkışladılar uzun süre. Onunla fotoğraf çektiler. Ben onun sıradan bir bağlamacı olduğunu düşünürken ona yapılan bu ilgiye annem de, babam da, otobüsün içinde bulunanlar da bir anlam verememiştik. Çalgıcıydı sonuçta. İnsanlar ne buluyorlardı çoban müziği yapan bu adamda aklım almıyordu. Bu kadar meşhur muydu Ahmet Gazi Ayhan denilen bu adam anlayamadım. Ama daha fazla üstünde durmadım. Aklımdan çıktı gitti.”

Yıldız, o güne kadar Ankara’dan başka hiçbir yere çıkmamıştır. Hiçbir yer görmemiştir. Yalnızca yazları ana tarafından kalma yalıya gidiyordur İstanbul’a. Belki de bu yüzden Anadolu’nun az da olsa içlerine kadar yapılan yolculuk ilginç gelir Ona. Otobüs camından, yağmur damlalarının süzülüşlerini, çamur ve tezek kokuları içindeki köy yollarını, kerpiç evleri, sağa sola terk edilmiş traktör römorklarını, saman yığınlarını, belki de nadasa bırakılmış, belki de verimsizliğinden ekilip biçilmeyen tarlaları, yaprağını çoktan dökmüş ağaçların ıslak dallarındaki kuş yuvalarını seyreder. Ara sıra, kimselere fark ettirmemeye çalışarak göz ucuyla Ahmet Gazi Ayhan’a bakar. Yaşlıdır kendisine göre. Kabadır, köylüdür.

O, bu düşünceler içindeyken ve bir kasabadan geçtikleri sırada otobüsün yavaşladığını, kısa bir süre sonra da durduğunu fark eder. Yanında oturan annesine sorar. Dudak bükür Muazzez Hanım. Sağa sola bakar. Sonra şoför otobüsün kapısını açmasıyla birlikte Balâ’da olduğu gibi yine bir grup insan dalar içeri. Özür dilerler önce. Sonra yine aynı görüntüler, yine aynı sahne başlar. Yine aynı el sıkımlar, kucaklaşmalar, fotoğraf çekimleri, hal-hatır sormalar. Hayran hayran bakışlar. Sonra yeniden özür dileyip otobüsü alkışlarla, ıslıklarla, haykırımlarla uğurlarlar.

Ve bunlar bir tek adam için yapılır. O, çalgıcı için. O bağlamacı, Yıldız’ı sinirden deli edecek duruma getiren adam için.

Meraktan, bir an ölebileceğini düşünür Yıldız Süslen. Yalnızca meraktan mı? Kızgınlıktan da. Ayrıca sıradan birine, bir bağlamacıya böylesine inanılmaz ilgi gösterenlere de. Hiç mi aklı, fikri yoktur bu insanların. Nasıl, nereden tanıyorlardır ki, Onu yakından görebilmek, Onun elini tutabilmek, Onunla birazcık konuşabilmek için otobüsü durduruyorlardır. Olacak iş değildir doğrusu. Bir ara bakar, çileden çıkar neredeyse. Gözlerine inanamaz. Babası ile yan yana oturmuşlar sohbet ediyorlardır. O, bir şeyler anlatıyor babası keyifli keyifli gülüyor, bu defa babası anlatıyor, O gülüyordur kahkahalarla. Sanki kırk yıllık dostturlar.

Kırşehir’e ulaşırlar. Yolda, tam dört yerde otobüsleri durdurulur. Adını bilmediği, hiç görmediği köy ya da kasabaların içlerinden geçerlerken hep aynı gerekçeyle ve hep aynı adam için. Ahmet Gazi Ayhan için.

Yıldız, annesi Muazzez Hanım ile otelde bir odaya yerleşir. Necati Bey’in sohbeti konser saatine kadar sürer Ahmet Gazi ile. Hatta konserden sonra sabaha dek. Üstelik birbirlerine “ Reis” diyecek kadar samimiyet içinde ve dostluğu ilerleterek.

Yıldız Süslen sahneye çıkar, gönülleri fetheder bu Kırım güzeli. Adeta bülbül gibi şakır. İnanılmaz güzelliğiyle büyüler. Sahneden iner, alkışlar sürer bir süre.

Ve konserin sonlarına doğru O çıkar sahneye. Ahmet Gazi Ayhan.

Tufan kopar.

Yer yerinden oynar.

Avuçlar patlar, sesler kısılır, tahta sandalyelerin hop oturup hop kalkmaktan bacakları kopar. İnsanlar çılgık çılgıya haykırdılar da, yüzlercesinin sesinden duvarlar sarsılır, salonda kimse kimseyi ne duyar, ne görür uzun bir süre. Gözler, kulaklar sahneye çivilenir. Kaç saat sahnede kalır, Onun saziyla, sözüyle insanlar kendilerinden geçerler kimse bilmez ama konser bitip O, adeta bir hayal gibi gözden kaybolduğunda hiç kimse terk etmez salonu uzun süre. Bu olay daha sonraki günlerde Yıldız Süslen'in uzun süre hafızasından silinmeyecektir. Uzun süre unutmak istese de, ona gösterilen bu ilgiyi düşünecektir.

Yıldız Süslen'in annesi Muazzez Hanım çok hastadır. Ara sıra kan gelmektedir ağzından. Defalarca doktorlara görünmesine rağmen bir türlü ölü kesilmez. Her doktor bir şey söyler kendince. Birinin söylediğini diğeri doğrulamaz. Haplar, iğneler, iplikler falan filan fayda vermez. Çok çalışmaktan olmalı derler sonunda. Ama Defterdarlık'taki işi onun için önemlidir. Zaten Gazi Mustafa Kemal, özellikle eşi Necati Bey'e şöyle demiştir:

—“Öncü kadınlar çalışmalı ve diğer Türk kadınlarına örnek olmalılar. Sakın işten ayrılmasın.”

Ayrıca henüz altı yaşında olan ikinci kızı Sümer'e Yıldız bakıyor, evdeki çamaşır, bulaşık, ütü, sökkük, yırtık gibi dikiş işlerini Yıldız yapıyordur. Yıldız, ev işlerini severek yapıyordur. Özellikle dikişten çok iyi anlıyor, kendince yeni kreasyonlar hazırlıyor, bunları aynanın karşısına geçip üstünde deniyor daha sonra küçük Sümer'e soruyordur. Onun alkışları arasında daha yeni şeyler yapmaya çalışıyordu.

Bahçeyi süpürüyordur bir gün. Tok bir ses duyar ve doğrularak başını sesin geldiği yere çevirir. Bir adam vardır. Önce çıkartamaz kim olduğunu. Dikkatlice bakar. Tanır. Odur. Konserde gördüğü çalgıcı adam. Sınırlerini altüst eden, pardüsesi kirli, bir türlü anlam veremediği, eli sıkılmak istenen bağlamacı. Bütün ciddiyetini takınıp dik dik bakmaya başlar gelen davetsiz misafire. Yıldız Ayhan bize aralarında aynen şöyle bir konuşma geçtiğini söylüyor:

— Ablan evde mi?

— Hangi ablam?

— Yıldız ablan.

— Yıldız benim. Ne var?

—Size misafir geldim. İçeri girebilir miyim?

—Giremezsin?

— Niye?

— Annem ile babam gelmediler henüz. Seni eve alamam. Kardeşim Sümer'den başkası yok evde. Ben de temizlik yapıyorum.

—Gerekirse beklerim.

—Boşuna beklersin. Beklersen de dışarıda bekle.

Ahmet Gazi'nin şaşkın bakışları arasında ve biraz da bozulmuş halinden sonra Yıldız, bahçeyi temizlemeye devam eder. Bu arada fark ettirmeden Ahmet Gazi'nin hareketlerini kontrol ediyordur. Eğer bahçe kapısından içeri girecek olsa hemen kapıyı örterek engel olacaktır. Hiç sevemediği, çalgıcı dediği adamın böylesine habersiz, davetsiz gelmesi, kapıya dayanması, beklemesi Yıldız'a göre son derece görgüsüzlük, kabalıktır.

O sırada Muazzez Hanım gelir. Bahçe kapısında karşılaşırlar. Selamlaşırlar. Ahmet Gazi, Muazzez Hanım ile birkaç cümle konuştuktan sonra Yıldız'ı gösterir:

—Yahu! Bu ne biçim kız? Size misafir geldim dediğim halde beni içeri almadı.

—Benim kızım kimi içeri alıp almayacağını bilir. Öyle yapmışsa öyledir.

— Valla ben görüşmek istediğim bir insan olduğunda kapıdan kovarlarsa bacadan girerim. Benden kurtulamazsınız.

Yıldız, Ahmet Gazi'nin bu son cümlesiyle Onun yüzüne öfkeyle bakar. Sinirden deli olacak gibidir. Yıldız gibi son derece sakın bir insanı böylesine kızdıran bu adamı Türkiye tanısa bile, Onun gözünde cahil bir çobandan farklı değildir. Ama tanrı misafiridir ve evlerine gelmiştir ziyaret için. Annesi kabul etmiştir. Yapacak bir şey yoktur. Bir süre sonra da Necati Bey gelir. Gece geç saatlere kadar sohbet ederler Necati Bey ile Ahmet Gazi. Ara sıra da Muazzez Hanım katılır onlara. Yıldız hiç konuşmaz. Diğer odada dikişine devam eder.

İstanbul'da mülkiye tahsili yapan ağabeyinin şu an burada olmasını çok ister. En azından bu kendince münasebetsiz gördüğü adamı, gecenin bu saatlerine kadar evde tutmaz sepetler. Oysa babası misafirperver, sohbetine doyum olmaz, her insana değer veren, herkes tarafından sevilip saygı gören biridir. Zaten Necati Bey'in evinde her gün saat beşte dört aile için yemek pişirilir ve tepsi ile dağıtılır.

Vakit geç olduğundan annesiyle birlikte odaya çekilip yatarlar. Bir süre sonra da Ahmet Gazi ayrılır evden.

Kapıdan kovulursa pencereden gireceğini söyleyen adam öyle hemen kesmez ayağını. Daha sonraki günlerde sık sık gelmeye başlar. Aileden biri gibi hareket eder. Yine yemeğe kalır, yine gecenin geç saatlerine kadar Yıldız'ın dışındaki aile bireyleri ile sohbet eder. Konu genellikle aynıdır:

Necati Bey Caddesi'nde iki odalı bir ev tuttuğundan, Yaşlı annesi ile odanın birini paylaştığından, Ana bir, baba ayrı kardeşi Mahmut'un işsiz olduğundan, Yengesinin köy kızı olduğundan dolayı bazen iyi yemek pişiremediğinden ve Onun pişirdiği yemekleri sevmediğinden, yemekte zorlandığından söz edip durur Ahmet Gazi.

Yıldız zaten Ahmet Gazi'nin evlerine gelmesinden rahatsızdır ve bir gün bile oturup bütün bunları dinlemez. 16 yaşındayken babasının parasına ihtiyaç duymamaya başlar. Hiç kimsenin pırlantayı bilmediği bir devirde kendine pırlanta yüzük alır. Ne zaman Eskişehir'deki, annelerinin ayrı olduğu ablası geldiğinde birlikte Ulus'a giderler, en pahalısından tatlı yerler ve sürekli hesabı o öder. Hiç para sıkıntısı çekmez çünkü çalışıyordur. Çünkü çalışmayı çok seven, hesabını, kitabını bilen bir kızdır.

Tek hayali, bir gün radyoda şarkı okumaktır. Ahmet Gazi Ayhan'ın artık bıktıran, usandıran, ara vermeyen, ne amaçla olduğu bir türlü anlaşılamayan ziyaretlerinden sıkılmaya başlar. Tam üç aydır bu böyle sürüp gitmesi onun canını sıkmaya başlar. Bir gün şöyle dedi Necati Bey yarı şaka, yarı ciddi:

—“Yahu bu adam benim hanıma mı takıldı ki sık gelmeye başladı.”

Gülüşürler.

Muazzez Hanım da rahatsız olmaya başlar iyiden iyiye. O geldiğinde Yıldız, öteki odaya geçip dikiş işlerine başlasa da ailenin rahatsızlıkları gün geçtikçe artmaya başlar.

Bir gün bir fırsatını bulur Ahmet Gazi ve Yıldız'a fısıltı halinde şunları söyler:

—“Bunlar seni sanatçı yapmak istemiyorlar. Sende büyük kabiliyet var. Yazık olacak. Bunca yıl ders almışsın.

Evlenirsek senin sanatçı olmana yardım ederdim.”

Şaşkına döner Yıldız. Bakıp kalır öylece. Demek aylardır her güne evden çıkmamak bunun içindir.

Yıl 1953.

Geceler boyu düşünürler, taşınırlar ve karar verirler sonunda anne ve baba.

Yıldız, Eskişehir’deki ablasının yanına gidecektir bir süre için. Evden, daha doğrusu Ahmet Gazi Ayhan’dan uzaklaştırılacaktır. Onun eve sık sık gelmesi böylece önlenmiş olacaktır. Ve bir gün, sabahın ilk ışıkları arasında Ankara Garı’ndan trene biner elinde küçük bir bavul ile Yıldız. Ana, baba yolcu ederler. Kara tren, kara bir yılan gibi kıvrılarak ıslak raylar üstünde hızla kayıp giderken onlar da rahat bir nefes alırlar.

Çılgına döner duyduğunda Ahmet Gazi. Başını hangi yana çevirse o. Hangi kadına baksa o. Her yerde tek ses vardır. onun sesi.

Uykusuz geçen gecelerin birinde, sigara dumanlarının küçük odayı sardığı, yaşlı annesi Hanım’ın üzüntüsünü, sıkıntısını ana yüreği ile hissettiği ama anlam veremediği bir saatte oturur, alır kalemi kâğıdı eline ve yazar, yüreğinde kopan fırtınaların sesini. Zarfın kapağını ıslatır, kapatır ve ertesi sabah postaya verir.

Bir hafta sonra, içi yürek yangınlarıyla, gönül ağrılarıyla dolu mektup, dağları, ovaları, nehirleri, yolları aşar, bazen uçar, bazen koşar, bazen yürür, gelen geçen kervanlardan, uçan kuşlardan, ağaçlardan, kır çiçeklerinden adres sorar ve alınının üstünde yazılan yeri bulur.

Yıldız, şaşkınlıkla açar zarfı ve şaşkınlıkla okur mektubu, ablasının yanında. Duygu yüklü satırlardır bunlar. Özlem yüklü ifadelerdir. Kara sevdaya düşmüş bir gönlün içler acısı feryadıdır.

—“...*Seni kasıtlı gönderdiler Eskişehir’e. Senin sanatçı olmanı istemiyorlar. Onlar senin istikbalinle oynuyorlar. Onları dinleme.*

Seni ben sanatçı yapacağım. Beni dinle. Yüreğinin sesine kulak ver. Duygularıma... Kestane kebab / Acele cevap.”

Yıldız, mektubu okumayı bitirir ve gözleri uzaklara dalıp gider. Ahmet Gazi’nin esmer yüzü gelir gözlerinin önüne. Bağlama çalan elleri gelir. Sesini duyar en içli Kayseri türkülerini en içli duygularla söyleyen. Hatta “Bızdık” oyun havasını bile gizli bir hüznle çalan, okuyan, o herkeslerden farklı, o özel sesini duyar.

Sevimli gelir.

Hoş gelir.

“Kestane kebab / Acele cevap”

Acele cevap yazar Yıldız. Bu yazışmalar birkaç defalar tekrar eder. Masumiyetinden, mahcubiyetinden harflerinin bile kızıl bir gül goncası gibi üşüdüğü, renkten renge girdiği mektuplardır bunlar. Gönül kafesinde küçük bir hümanın, Yusufçuk’un, bir beyaz güvercinin, sırlıslık olmuş kanat vuruşlarını duyuran mektuplardır.

Bir gün, Yıldız ve kız arkadaşı, kentin en işlek caddelerindeki mağaza vitrinlerinin önünde dolaştıkları bir sırada aniden kopan tiz bir çığlık arkadaşının yüreğini ağzına getirir:

“Aaa! Ahmet Ağabey! Ahmet Ağabey gelmiş.”

Aralarında şöyle bir konuşma geçtiğini söylüyor Sanatçı Yıldız Ayhan:

— Ne zaman geldin Ahmet Ağabey.

— Bugün. Bir konser var Eskişehir’de. Bitince döneceğim Ankara’ya.

— Araban ile gelmişsin.

— Ya! Öyle oldu.

— Bu benim arkadaşım. Bu gece onların evinde kalacağım.

— Akşama görüşelim. Sana anlatacaklarım var.

Akşam olur. Akşam, bütün hüznüyle, gizemiyle, heyecanıyla, korkusuyla çöker her yere. Porsuk Çayı kenarında oturdukları bir sırada olan olur ve Ahmet Gazi ürkerekten de olsa konuşmaya başlar:

— Yıldız.

— Efendim ağabey.

— Konser yok. Ben seni görmek için geldim.? Beni anlıyor musun? Yalan söyledim sana. Dayanamadım daha fazla. Seni görmek istedim. Sesini duymak. Mektuplarımda yazdıklarımı anladın mı?

— Evet ağabey.

— Şu halde??

Ertesi günü bu olay duyulur. Dedikodu öylesine sarar ki her yanı, Yıldız’ın ablası da, akrabaları da ne söyleyeceklerini, nasıl hareket etmeleri gerektiğini bilemezler. Öfkelenirler. Yetmez, telgraf çekerler Necati Bey’e. Necati Bey apar topar gelir Ankara’dan ve bu kendini, haddini bilmez adama ders vermek, bu müna-sebetsizliği sormak için odanın birine çekip konuşur onunla:

— Bunun anlamı ne Reis?

— Kızınızı seviyorum. Evlenmek istiyorum Onunla eğer izin verirseniz.

— Yakışık almıyor bu sözler.

— Hiçbir kötü amacım yok inanın bana. Yuva kurmak istiyorum kızınızla.

— Dinle Reis. Ben ve Muazzez Hanım, Yıldız’ı başka bir amaçla buraya gönderdik. Sana şu kadarını söyleyim de bu iş burada bitsin. Yıldız biriyle kaçıp gitse ve iki çocuğu ile geri dönse, birini bir omzuma, diğerini öteki omzuma alır kabul ederim. Ama asla sana vermem. Annesi de benim yapacağımın aynısını yapar.”

Hiçbir şey söyleyemez Ahmet Gazi. Başı önünde kalır. Bir süre, tabii ki yediği sözlerden dolayı kalkamaz oturduğu yerden. Kanı damarlarından ya çekilmiş, ya da donmuştur adeta. Eskişehir, üstüne yıkılmıştır da O altında kalmıştır. İçi de, dışı da bir olan bu temiz Anadolu çocuğunun evirip çevirmeden Yıldız ile gönlünü kaptırdığı kızla evlenmek istediğini söylemesi, Onunla yuva kurmak istemesi çok mu garip, çok mu tuhaf gelmiştir ki Necati Bey’e. Bu nasıl bir seçim ya da tercihtir öyle. Kaldı ki kendisinin kim olduğunu bırak kendileri, bütün Türkiye biliyordur. Tanınmış biridir. Aranılan, istenilen biridir O.

Bir cümle dökülür dudaklarından:

“Anlıyorum. Saygılıyım. Kısmet değilmiş. Unutalım gitsin. Hemen Ankara’ya dönmem gerekiyor. İsterseniz sizi de alırım. Birlikte gideriz.”

Yol boyunca hep susar Yıldız. Mümkün olduğu kadar göz göze gelmemeye çalışır kendisine deli gibi âşık olduğunu tahmin ettiği adamlar. Kendisinin de yüreğinde sınırsız bir şeylerin kıpır kıpır olduğunu hissettiği,

bir zamanlar çalgıcı dediği, çoban müziği yapıyor dediği, çalışmayan arabasını çalıştırabilmek için motorunu açtığını, bu yüzden pardüsesinin kollarının kirlendiğini bilmeden onu, konser yolculuğu sırasında pasaklı, kirli bulduğu adamlarla. Muazzez Hanım, üzülür olanları öğrendiğinde. Günlerce, geceler boyu bu olayı konuşurlar. Günlerce uyuyamaz Muazzez Hanım. Uzun bir süredir ağzından gelmeyen kan, ince bir şerit gibi sızar yeniden dudağının kenarından. Dayanamaz bir akşam ve yalvaran, titreyen, inleyen bir sesle konuşur Yıldız'ın gözlerinin içine bakarak:

—“Çok rica ediyorum. Hatta yalvarıyorum. Ne olur evlenme bu adamlarla.”

Susar Yıldız. Bir şey söylemez.

Muazzez Hanım, kızının gözbebeklerinin derinlerine kadar iner. Şaşırır. Dudaklarında acı bir gülümseme belirir. Başını öne eğip, iki yana sallar, döner ve ağır adımlarla odadan çıkar. Bitmiş, tükenmiş gibi. Yanmış, yıkılmış gibi.

Karı-kocanın baş başa verip, Onun diğer odada dikiş işleri ile uğraştığı gecelerdeki, ara sıra fısıltı halindeki uzun süren konuşmaları haftalarca sürer. Dakikalarca suskunluk başlar her ikisinde de. Sonunda karar verilir:

Çok az nişanlı kalmak şartıyla bu izdivaca...

Evet.

AHMET GAZİ VE YILDIZ AYHAN'IN EVLENMELERİ

Tarih 29 Ekim 1953

55

Ankara Gençlik Parkı. Uzunca bir salon.

Akrabadan. Memleketten. Hanımefendiler, beyler. Tanıdık yüzler. Sanat çevresinden insanlar. Bir köşede sessizce onları seyreden çiçekler.

Ve Hanım Ana.

Ve Mahmut, karısı, çocukları oğlan tarafından.

Uzak bir köşede sessizce, son derece üzgün, yıkılmış ama gökten düşen bir Yıldız adına mağrur, gururlu olmaya çalışan Muazzez Hanım. Sürekli gülümseyen, belki de gülümsemeye çalışan Necati Bey.

Ne olup bittiğini hâlâ anlamamış, boş gözlerle çevreyi seyreden bir Ağabey.

Ve O...

Narin, becerikli parmaklarıyla diktiği eflatun rengi bir tuvalet içinde masallardan çıkmış gibi, biblo gibi, hayâl gibi, dünyanın en büyük ressamının yaptığı tablo gibi, gökyüzünün en uzak bir yerinde asla ulaşamayacak, güzelliğinden, alımından, çalımından hatta nazından, edasından, gözleri anında kör edebilecek, henüz keşfedilmemiş bir yıldız gibi, etrafa mahcup, masum, ince dudaklarının ucuyla gülücükler gönderen O.

Yıldız Süslen Balboy.

Fotoğraf çekimi başlar. Aynı karede görülmeye çalışan insanlar. Ama Muazzez Hanım yoktur. Ama Ağabey yoktur. Onlar giderler. Onlar, kalpleri milyon parçaya bölünmüş bir durumda çekip giderler. Ayakta durmakta zorlanan Muazzez Hanım, gözpınarlarından solgun yanaklarına süzülen iki damla yaş, hatta dudağının

kenarından sızan ince bir kan şeridini, koluna girmiş olan oğluna bile göstermemek için başını sürekli diğer tarafa döndürüp durur.

Yıldız Ayhan, fotoğraf çekimi sırasında, belki de olan bitenin ya da ne söylediğinin farkında olmadan konuşmaktadır:

— Ahmet Ağabey!

—Yıldız?”

— Sen sağ tarafa geç.

— Ahmet Ağabey!

— Efendim Yıldız?

— Sen sol tarafa geç.

— Ahmet Ağabey... Ahmet Ağabey... Ağabey...

Sanatçı Yıldız Ayhan bize bunları anlatırken gülümsüyordu. Aralarında 13 yaş fark varmış. Ona “ Ağabey” demeye alışmış mış.

Nişandan sonra Ahmet Gazi, Yıldızların evinden çıkmaz olur. Her günün akşam yemeğinde onların sofrasındadır. Onların koltuğunda kahve içiyordur keyifli, sorunsuz, rahat...

Bir yatıya kalmıyordur. Hani Muazzez Hanım’dan, Necati Bey’den hatta Yıldız’dan yüz bulsa onu da yapacaktır. Bir gün akıllara gelmeyecek bir şey olur. Gece geç saatlerde Yıldızların evinde ayrılan Ahmet Gazi, eve gitmez ve kapının önünde sabaha kadar bekler. Üstelik lapa lapa yağan kar altında.

Bu olaydan sonra karı-koca otururlar. Ama çok düşünmezler, taşınmazlar. Karar verirler. Kısa sürede hemen düğün hazırlıkları başlar.

Yıldız, gelinliğini kendi elleriyle diker. Sümerbank patiskasının üzerine tül koyar, pullarla yıldız işler üstüne irili, ufaklı yıldızlar, gelinliğin üstünde göz kırpmaya başlarlar. O kadar geniş olsun ister ki üç kat yapar ve içine 3 kat da tel koyar.

Kabarır gelinlik. Alın teri, göz nuru, el emeği, beyin fırtınası, estetik bakış ve Yıldız zevki. İşte! Bu kadar. Babasının kaldığı odaya asar. Düğüne birkaç gün kalmıştır.

Ertesi gün, Yıldız uyanır. Doğruca babasının kaldığı odaya gider babası çoktan gitmiştir. Gelinliği astığı duvara bakar. Yüzün kıpkırmızı olur. Gelinliğimin tellerinin kesilmiş olduğunu görür. Birileri özellikle telleri kesmiştir.

Koç burcudur Yıldız. Tepesi attı mı gözü hiçbir şeyi görmez. O günün akşamı nasıl olur bilinmez ama Yıldız, perişan bir halde babasını karşısına oturur. Muazzez Hanım, kızının solgun, üzgün yüz ifadesinden bir şeylerin olduğunu hisseder.

Sonuçta babasıdır. Kırmamaya, incitmemeye çalışarak tane tane konuşmaya başlar:

— Özür dilerim. Ben evlenmekten vazgeçtim.

— Ne demek şimdi bu?

— Biliyorum. Sizi çok üzdüm. Kırdım. Beni bağışlayın. Önceleri ben de istedim evlenmeyi. Ama şimdi istemiyorum. Yüzüğü iade edin ona. Evlenmeyeceğim.

— “Bir sebebi olmalı.”

— “Gelinliğimin tellerinin kesilmesi beni son derece rahatsız etti. Çok emek vermiştim. Neden böyle bir yol seçildi anlamış değilim. Neyse unuttum. İşte yüzük.”

Kıpkırmızı kesilir Necati Bey. Başı önünde, ezildikçe ezilir. Hızla diğer odaya geçen kızının arkasında bakar bir süre. Muazzez Hanım’ın iri iri açılmış gözleri ve tok sesiyle kendine gelir:

“Necati Bey! Doğru mu Yıldız’ın söyledikleri? Öyle ya! Senden başkası yapmaz bunu. Bu nasıl bir iştir Necati Bey? Bir baba... Doğrusu inanamıyorum duyduklarıma.”

Çok geçmez ertesi gün duyulur bu olay duyması gerek kimseye. O, genç kızların bile yüreğini hoplatan, nice yanına yaklaşamayan hoş kadınların bile iç çekişlerine sebep olan ancak hiç birine de dönüp bakmayan adam, Necati Bey’in de, Muazzez Hanım’ın da dizlerine kapanır adeta. Saatlerce sürer üçlü konuşma. Muazzez Hanım hızla kalkar koltuktan, Yıldız’ın bulunduğu odaya doğru yönelir ve girer içeri. O sırada pencereden dışarısını seyretmekte olan dünya güzeli kızının yanına oturur ve yarı sevecen yarı sert konuşur:

“Ben sana evlenme dedim. Ama evleniyorsun. Allah mutlu etsin. Biz de boşanma yoktur. Bu yüzüğü parmağımdan çıkarttım. Şimdi ben takıyorum ve bir daha da çıkartma”

O kadar.

İş biter.

Düğün hazırlıkları başlar yeniden. Ev aramaya başlarlar Ahmet Gazi’nin otomobiliyle. Çünkü Yıldız Ayhan kayıncı ile oturmak istememektedir. En ucuz ev 8. Durakta ve 50 liradır. Ve kiralarlar çaresiz. Ayhan Gazi, neyi var neyi yoksa taşır yeni evlerine. Ayrılrı vefakâr, çile abidesi anasının yanından. Anası anlayışla karşılar ciğerinden bir parça kopsa da. Uğurlar ciğerpare si oğlunu, Necatibey Caddesi’ndeki o iki odalı evden. Şartlar onu getirir. Yıldız’ın çeyizi, bir yatak, bir yorgan, iki çatal, iki kaşık, iki tabaktır. Yıldız’ın anne ve babası kızgınlıktan çeyiz vermek istememişlerdir çünkü.

Ankara, Samanpazarı’nda bir gazino. İnci Gazinosu.

Düğün zamanı.

Kalabalıklar. Davetliler. Duyan, halktan insanlar. Ahmet Gazi’nin sanatçı arkadaşları.

Gazino sahibi, Ahmet Gazi Ayhan’ı bir köşeye çeker:

“Gazinom düğün için sizin. Ücret almıyorum. İkiniz birlikte bu geceden başlayarak gazinomda sahneye çıkın. Beni de mutlu edin. Yıldız Hanım 12.5 lira yevmiye alacak.”

Düğün başlar ama anne Muazzez Hanım gelmez. Necati Bey, bir baba olarak hem nişana hem de düğüne gelir. Buruk, kırık, küskün duyguların bir köşede sessizce oturduğu bir düğün yapılır. Belki de kader denilen şeyin tecelli etmesidir bu.

O gece sahneye çıkarlar karı-koca. Yıldız, ilk defa profesyonel olur ilk o gece. İnci Gazinosu, ilk o gece tanık olur geleceğin müzik dünyasına, bir yıldızın göz kırpmasına. Selam verişine, resim gibi güzelliğiyle. Türk Sanat Müziğini, bir kır bahçesindeki havuzdan akan su gibi kulağa hoş gelen bir sestten dinlerler insanlar.

Ertesi gün, Muazzez Hanım ile Necati Bey’in, Ankara Hastanesi’ne kaldırıldığını duyarlar Yıldız ile Ahmet Gazi. Koşarlar kan-ter içinde. Yıldız’ın içinde tarif edilemez hüznün ve suçluluk duygusu vardır. Bir odaya

karşılıklı konulmuş iki ayrı yataktadırlar anne ve babası. Yorgun, solgun iki yüz. Serumlar. İlaçlar. Muazzez Hanım'ın dudağının kenarında yine o kahredici, bitip, tükenmek bilmeyen, gittikçe kalınlaşan kan şeridi vardır.

Koyu kan şeridi.

Sürekli gelmeye başlayan, sımsıcak, kalın kan şeridi.

Necati Bey'in vücudunun çeşitli yerlerinde, o bir türlü iyi olmayan, iyileşmeyen, iğne, ilaç fayda etmeyen, gittikçe azgınlaşan yaralar vardır.

Ellerini öperler.

Gönüllerini alırlar.

Ve...

Onlar ererler muradlarına...

İLK ÇOCUKLARI NURDAN'IN DOĞUMU

Ahmet Gazi, hayırlı damattır. Vefalı damattır. Kayınpederini, kayınvalidesini sürekli taşır hastanelere. Sırtında çıkarttır en üst katlara. Bu arada İnci Gazinosu'nda programlarına devam ederler. Çok çalışıyorlardır. Turnelerin birinden geliyorlar, diğerine gidiyorlardır. Aynı akşam iki ayrı gazinoda ya da iki ayrı bahçede sahneye çıkıyorlardır. Halk seviyordur onları.

Onlar da halkı.

Evliliklerinin ikinci yılında, Yeni Mahallede, 8. duraktan 2. Durağa, aylığı 80 t'l ye yeni bir eve taşınırlar. Neler almaz ki? Mutfak eşyaları, oturma odasına sandalyeler, misafir odasına vitrin, koltuk. Akla ne gelirse alırlar evlerine.

Ve Muzaffer Sarısözen...

İyi adamdır. Has adamdır. İşinin uzmanı, aşığı, tutkunudur Sarısözen Usta. Altının değerini sarraf bilir derler. Ahmet Gazi'yi çağırır bir gün yanına ve Ona yeniden radyoya dönmesi için teklif yapar. Yıldız Ayhan'ın da "Yurttan Seslere" katılmasının gönlünden geçtiğini söyler. Ancak Yıldız Ayhan'ın öncelikle imtihana girmesi gerekiyordur. Usül, kural, yasa, adı her neyse böyledir ve herkes için geçerlidir. Zaten canlı yayınlarda Türk Halk ve Türk Sanat Müziği için birlikte stüdyoda bulunuyorlardır ve birlikte yayın yapıyorlardır.

Kabul eder karı-koca. Ahmet Gazi yuvaya döner. Yıldız, yapılan imtihanda öylesine başarılı olur ki birinci ilan edilir ve girer radyoya. O sıralar askerliğini yapmakta olan, yakın dostları Ahmet Sezgin de askerlik bitimi radyoya girer. 19 Yaşında, bu kökeni Kırım olan, genç kadın, amatörce Türk Sanat Müziği okumaya başlar.

Tam iki yıl.

"Dönülmez akşamın ufkundayım vakit çok geç

Bu son fasıldır ey ömrüm nasıl geçersen geç

-----"

Yahya Kemal Beyatlı'nın şiiri ve Münir Nurettin Selçuk'un bestesi olan bu segâh şarkı ile insanın ya da bir sanatçının hayatı birden bire değişir mi değişir. Yıldız Ayhan, çoban müziği dediği müziğin içinde, üstelik

okuyucu olarak birden bire kendisini buluverir.

Canlı yayında ki her zaman öyle, eseri okumasının ardından Muzaffer Sarısözen'in odasına geçer Yıldız. Eşi Ahmet Gazi de oradadır. Selamlaşırlar ve Yıldız bir koltuğa ilişir.

Sarısözen gülümser:

— Aferin kızım. Çok güzel neşriyat yaptın. Aman benim bir teklifim var. Neden TSM okumaya çalışıyorsun? Özel bir nedeni mi var?

— Küçüklükten beri Türk Sanat Müziğimiz üzerine ders aldım. Ben kendimi bildim bileli hep bu müzik türü üzerine çalışmalar yaptım. Sanırım bu yüzden olmalı.

— Bak! Dinle beni. Sen de Ahmet Gazi. Durum değişti. Sen Ahmet Gazi Ayhan gibi ünlü bir isim ile evlisin. Eğer Ayhan soyadı ile THM okursan daha çok ünlü olursun. İkinci olarak arkanda Ahmet Gazi Ayhan yönetiminde çalışacak bir kadron ve senin baş sazin da Ahmet Gazi Ayhan olacak. Bence böyle çalışırsan çok muvaffak olursun.

Böylelikle girer Türkülerin dünyasına Yıldız. “Yurttan Sesler”e ait olur, sesi de yorumu da, bütün benliği, aşkı, sevdası, geleceği, gün yirmi dört saat türkü soluması.

Haftada beş gün, kırk beş dakika, canlı yayın yapar. Nezahat Bayram, Nevin Akol, Aliye Akkılıç, Saniye Can, Mustafa Geceyatmaz, Neriman Altındağ, Muzaffer Akgün birinci kuşak sanatçılardır. Saz sanatçıları ise, Osman Özdenkçi, Adnan Şeker, Emin Aldemir, Sarı Recep, Kemal Karasüleymanoğlu gibi isimler birinci kuşak sanatçılardır. Muzaffer Hoca sürekli yeni türküler derlemelerini, bunun kendilerinin şahsi repertuarı olarak kalacağını söyler onlara. Ayrıca bir türküyü kim ilk okursa o türkü onundur ve başkasının okuması yasaktır.

Üç yıl böyle geçer.

Yıl 1959.

Beşevler'den bir ev satın alarak oraya taşınırlar. Alyansını bile satar Yıldız. Ahmet Gazi inanamasa bile, her şeyden önce evinin kadını olan sevgili eşinin iş bilmesinden, fedakârlığından dolayı ev sahibi olmaları Onu inanılmaz mutlu eder. Dayarlar, döşerler gönüllerince. Kiradan, kiracılıktan kurtulmanın verdiği sevinçle şükrederler Allah'a.

Türkiye'de “Avare” adlı bir Hint filmi kasıp kavurur o sıralar ortalığı. Çok meşhur olur. Hintçe şarkılar söy-lüyorlardır filmde. Onlar seyredeler bir sinemada filmi ve akıllarına müthiş bir fikir gelir. Yıldız düşünür daha doğrusu ve düşüncesini açar kocasına.

Hintçe şarkılar söyleyecektir Yıldız. Hatta Ahmet Gazi de. Neden olmasındır.

Başlarlar çalışmaya. Yıldız, 4 tane Hintçe şarkı seçer filmde. Ayhan, Ankara'daki bütün plakçıları gezer ve plaklarını bulur şarkıların. Filmde ve plaklardan seçtiği 4 şarkıyı ezberler günlerce çalışıp Yıldız. Böylece farklı bir repertuarları olur.

O yıllarda, Ankara Gençlik Parkı'nda 9-10 tane gazino kimliğinde çay bahçesi vardır.

Halk, musikiye düşkün olduğundan her gece tıklım tıklım dolduruyorlardır. İşte böyle bir zamanda ve tıklım tıklım dolu bir gazinoda birlikte ve gösteri türünde söylerler“Avaramu” adlı şarkıyı. Bu kadar ilgi görmesine, daha sonraki günlerde, haftalarda bu kadar sevilmesine, tutulmasına ve hiç unutulmamasına en çok onlar şaşırlar. Çok geçmez Konya'dan konser teklifi alırlar. Üstelik tam kırk günlük bir konserdir bu.

Giderler.

Dönerler.

Çok para kazanmışlardır uykusuz geçen gecelerinin karşılığında. Ama Yıldız'ın sağlığı bozulur. Bu, eşi Ahmet Gazi gelmeden asla uyuyamayan, herkesin sevgilisi, Türk Halk Müziği'nin yeni ve farklı sesi Yıldız Ayhan hastalanır. Doğum yapmasını önerirler doktorlar.

Yedi yıl sonra hamile kalır ilk çocuğuna, kocasının olduğu gibi kendisinin de ünü gün geçtikçe artan Yıldız Ayhan, Ahmet Gazi Ayhan'ın sayesinde meşhur olduğunu asla unutmayan, bunu her fırsatta söylemekten çekinmeyen, başka sanatçılarla çıktıkları Malatya Turnesi'nde aç kaldıklarını, fırıncının ekmek vermemesi üzerine saz arkadaşlarının parasını oraya bir yere koymak şartıyla ekmek çaldıklarını, yine bir turnede, tek bir zeytini karı-koca bölüşerek yediklerini, beş gün yatak yüzü görmediklerini, sahneden yollara, yollardan sahnelere düştüklerini anlatmakta bir sakınca göremeyen Halkın Sanatçısı Yıldız Ayhan.

Öncelikle evinin kadını olduğunu gururla söyleyen, eşinin karşısına bir gün bile çıkıp da; *"Ben Yıldız Ayhan'ım. Ben de para kazanıyorum."* dememiş, konserlerde sürekli, aşırı terleyen ve O bunu bildiği için yanında, Ahmet Gazi Ayhan için sürekli yedek iç çamaşır bulundurup, sahne arkasında kendi elleriyle değiştiren sevecen eştir. Düşünceli eştir o.

Evlilikleri için boşanma senaryolarının sıkça yazıldığı, sabırsızlıkla beklenildiği, bugün, yarın özlemle gözlendiği zamanlarda, birilerinin sahne arkasında tuvaletine domuz yağı sürece kadar küçülerek büyü yaptıklarını gördüğünde, eşi ile birlikte, bırak öfkeden deli olmayı, kahkahalar atmasını bilen, asparagas gazete haberlerine gülücükler gönderen, yuvasını gözbebeğinden daha fazla esirgeyen, koruyan, aileyi mukaddes bilen Yıldız Ayhan'dır o. Bu bağlamda bir gün Atatürk'ün manevi kızı Ülkü Hanım, bir sohbetleri sırasında şöyle der:

"Ahmet Gazi Ayhan seni büyük bir fanusun içine koymuş ve sen senelerce o fanusun içinde kalmışsın. Kırmaya ve çıkmaya çalışmamış aksine içinde yaşamak istemişsin."

Çünkü onun, namusunu düşünen, ilgilenen bir kocası vardır. Çünkü Ahmet Gazi, Onun kocası olmasının yanı sıra, organizatörü, bağlamacısı, şoförü, tamircisi, çocuklarının babasıdır. Her şeyidir. O, anne adayıdır. Giydiği daha doğrusu, çoğunlukla kendisinin modelini çizdiği, diktiği sahne kıyafetleri ile Zeki Müren gibi sahnedeysen elbise değiştirmek gibi yeniliklere açık, eşi Ahmet Gazi ile konserlerini adeta hoş bir gösteriye çeviren, müthiş ilgi gören, bu yüzden de diğer sanatçıların zaman zaman kıskançlıklarına hatta şikâyetlerine sebep olan, seyirciye saygılı ve asla bir halk çocuğu olduğunu unutmamış, unutmayacak olan Yıldız Ayhan bir gün anne olacaktır.

Ve sahnede evli bir kadın, üstelik Kayserili Ahmet Gazi Ayhan'ın eşi olduğunu hiç unutmadığından dahası inanılmaz bir incelikle, Kayseri Halkı'na saygısından dolayı asla açık elbise giymeyen, giymeyecek olan sanatçıdır O.

Yıl 1960.

Yıldız Ayhan radyoda çalıştığı sürece hamile olduğunu kimseye söylemez. Söylese bile o yıllarda doğum izni gibi bir şey olmadığından, insanın iki eli kanda da olsa, kırk bir derece ateşler içinde yanıyor da olsa gelip yayına katılacak sonra gidecektir. Radyodan kocası ile yorgun, argın ama mutlu döndükleri bir gecenin ertesi sabahı başlar doğum sancıları.

7 Aralık.

Sabahın erken saatleri. Dışarıda insanın yüzüne bir kamçı gibi inen rüzgâr vardır ve. soğuktur. İliklere kadar işleyen bir soğuktur bu. Ayazdır. İki gece önce yağın kar'ı dona çeviren ayazdır.

Giderler, kendilerine ait otomobilleriyle. Yanlarında bir çanta dolusu eşya. Bebek giysileri, terlikler, taraklar, mendiller, havlular rengârenk eşarplar falan filan vardır. Sonuçta hastanede, beyaz duvarların, buruşuk çarşafların, buram buram terleyen alınların, sıkılan avuçların, endişeli bakışların, karmaşık duyguların ve dayanılmaz sancılarının ve güzel alına yapışmış güzel saçların ve dudakları ısırın dişlerin tanık olduğu inanılmaz bir olay olur ve doktorların “Mucize Çocuk” dedikleri kızları Nurdan doğar.

Daha sonraki günlerde Yıldız radyodaki işinin başına döner.

2.5 ay geçer aradan.

Necati Bey...

Sessizce çekip gider, gözkapaklarını ağır ağır yumarak ve bir daha asla açmamak üzere. İstiklâl Harbi'nin bu kahraman gazisi veda eder dünyaya. Üstelik Muazzez Hanım'ı yalnız bırakarak. Eşini, ayalini, bunca yıllık hayat arkadaşını ve çocuklarının anasını üze üze, ağlata ağlata, şu koskoca dünyada, koskoca yalnızlar içinde bırakarak çekip gider. Torun Nurdan'ı doyasıya koklayamadan. Doyasıya yorgun parmaklarıyla okşayamadan.

Hayat, devam eder bütün acımasızlığı ile. Yedi gün sonra canlı yayın yapar Yıldız Ayhan. Nurdan'ın Annesi. Uzun havalı bir programdır ve O, okurken gözyaşlarını içine akıtır.

Kimseler bilmez. Kimseler görmez, duymaz ağladığını.

İKİNCİ KIZLARI ÖZLEM'İN DOĞUMU

Ahmet Gazi ve Yıldız Ayhan adı Türkiye'de hızla duyulmaya başlar. Ahmet Gazi'nin sahneye çıkması olay olmaktadır. Sahneye akordion, davul koyarlar. Diğer sanatçılar bundan da rahatsız olurlar. Dile getirirler zaman zaman. Çamlık Gazinosu sahibi Baba Beşir buna da bir çözüm yolu bulur. Ahmet Gazi'nin, eşinin programı içinde sola yapmasını önerir ve onlar öyle çıkmaya başlarlar. Yıldız Ayhan'ın tabiriyle Ayhan, önce 8-9 dakika açılış yapıyordur, çünkü halk O'nun sazını dinlemek istiyordur. Bu arada Yıldız, içeride elbise değiştiriyordur.

Ayhan, programda 3 tane solo yapıyor, 1 tane uzun hava okuyor ve sonunda bir oyun havası ile programı bitiriyorlardır. Öyle günler oluyordur ki halk onları 7-8 defa sahneye çağırıyordur. Bırakmak istemiyorlardır. Saz Cambazıdır adam. O bağlamayı değil, bağlama Onu çalışıyordu. Bağlamasına o kadar hâkimdir ki, bağlama Onunla konuşuyor, her dediğini yapıyordur. Bağlama, bağlamalıktan çıkıyor başka bir enstrüman oluyordur.

Sahnedeyken sazın perdelerini kesiyordur zaman zaman.

Mızrapsız çalışıyordu. Üstelik tek eliyle.

Saz çalarken parmak hareketleriyle, seyirciye hissettirmeden, aynı türde bir başka türküyeye geçiyor da se-yircinin ruhu bile duymuyordur. Kimse anlamıyordur nasıl olduğunu.

Bağlamayı çaldığı sırada iki eliyle döndürüyor, yukarıya fırlatıyor, bağlama tavana geçiyor, yeniden ellerine geliyor ve o sırada çaldığı türküyeye ara vermeden devam ediyordur.

O ayrıca bir şairdir. O, halk ozanları ile atışmalar yapabilecek, onları pes ettirecek kadar bu alanda da usta.

İrticalen söylediği hicivli şiirlerine, hazır cevaplığına, ince nüktelerine kimler hayran kalmıyor ki? Besteleri de öyle değil mi? Yalnızca Türk Halk Müziği'nde derlemeler mi yapıyor sanıyorlar insanlar Onu. Türk sanat Müziği'nde de besteleri var.

İşte iki örnek:

“ Sevdaya koşanlar çabuk yorulur.”

“ Neyleyim, neyleyim ben böyle yârî”

Yıldız Ayhan, eşine adı ile değil de soyadı ile sesleniyor. Bunun nedenini sorduğumuzda şöyle demişti:

“ İlk eşi Ona “ Ahmet” demiş. İkincisi “ Gazi” Ben de “Ayhan” diyorum.”

Saz takımının tek tip elbise giymesini ilk defa Yıldız düşünür. 12 sazıcı, tek tip elbise içinde şık görünürler. Eşinin bile kıyafetlerini kendisinin seçtiğini söylüyor. Ahmet Gazi, bej, saten bir elbise ile, elinde sazı sahneye çıktığında halk şok oluyordur adeta. Boylu, poslu, yakışıklı, çekici bir adamdır. Onlar, Müzeyyen Yıldızdoğan, Osman Türen, Saniye Can, Neşe Karaböcek her gece bir yerde ama iki ayrı işte çalışıyorlardır. Bir gün bir yerde Ahmet Gazi sahnedan inerken bahçede insanlar hem alkışlarlar hem de ayaklarını yere vurmaya başlarlar ve bu yüzden her taraf toz-toprak içinde kalır. Kulisteki sanatçılar birbirlerine bakarlar. Daha sonra sahneye Saniye Can çıkar ve şöyle konuşur:

“ Yahu ne yapacağımızı şaşırdık alkış alabilmek için. Tuvaletler giyiyor, makyaj yapıyor, berbere gidiyoruz ama hiç birimiz de Ahmet Gazi Ayhan kadar alkış alamıyoruz.”

62

Nurdan büyür, el bebek, gül bebek. Bazı günler üzdükçe üzer anasını, babasını. Özellikle Annesi Yıldız Hanım'ı. Yemek yemez Nurdan. Her bebek gibi yemek istemez.

“ Ayhan bir şeyler yap. Bebek yemek yemiyor.”

İster babalık duygusu, sevgisi, ister sanatçı duyarlılığı, sezgisi. Adı ne olursa olsun, işte o an biricik kızı için türkü besteler. Türkü söyler babasını merakla dinleyen kızına:

“ Kapısına kapısına kul oldum

Ben bu kızın anasına vuruldum

Bir hayırsız yüziünden

Yandım, yandım kül oldum

Kaşlarının karası

Kalbimdedir yarası

Öyle bir derde düştüm

Yok mu bunun çaresi”

Daha sonra okur türküyü. Gazinolarda, bahçe konserlerinde, turnelerde... Sever, diğer türküler gibi bunu da halk. Ama bilmezler Nurdan doğumlu olduğunu.

“ Kimsenin parası, beni masalarında bağlama çalmaya yetmez.” diyen adamın bu eseri de ne zaman çalınsa, söylense olay olur gittiği her yerde. Bağırlara basılır, Kayseri, Konya, Samsun, İzmir Fuarlarında. Antalya, Altın Portakal Film Festivali'nde.

Serpildikçe serpilir Nurdan. Anneanne Muazzez Hanım'ın, Teyze İnci Sümer Hanım'ın ve bakıcıları Şerife Kadın'ın, gözbebeklerinden bile esirgeyecek derecede korumasında bir çiçek gibi boy verir. Ne zaman İzmir Fuarı'na gitseler, aynı gazonoda birlikte çalıştıkları Berkant, Erol Büyükburç gibi sanatçılar paylaşamazlar Fuar Güzeli Nurdan'ı.

Türk Sineması'nın en ünlü isimlerinin kucağında seyreder anne ve babasını. Ayhan Işık'ın, uzun, simsiyah saçlarını okşadığını, Fatma Girik'in, kalın dudakları ile defalarca yüzüne öpücükler kondurduğunu hisseder de sanki şımarır birazcık Nurdan.

İnsanların babasının sazından çıkan tınıyı, annesinin sesini, ikisinin birlikteliğini görmek için sokaklara döküldüğünü, ağaçların tepelerine çıktıklarını, İzmir'de bindikleri minibüsü halkın havaya kaldırmalarını şaşkınlıkla seyreder ve bir anlam veremez.

Tıpkı, ne olduğunu bilmeden, düşünmeden, babasının dudaklarından düştüğünü hiç göremediği sigaraya, onun mor dumanlarına ve kokusuna veremediği anlam gibi.

Annesinin isteğiyle bale eğitimi alır ama daha sonra basketbola ilgi duyar.

Yıl 1967.

En ünlü sanatçılar olan, Zeki Müren, Müzeyyen Senar, Hamiyet Yüceses ile birlikte aynı gazonoda çalışan, Eşi Ahmet Gazi'nin kendisi için:

“ Benim Hanım ya solisttir, ya solist altıdır.” diyerek sahneye çıkma sırasını belirttiği, kendine düzenli bir çalışma sistemi çizmiş, evine son derece düşkün, ütülerini bile kendisi yapan, uykusu kaçtığı zamanlar ya çamaşır yıkayan ya ev temizleyen, Anadolu erkeği, Kayseri erkeği kocası için, O'nun lüks yemekler sevmediğini bildiğinden üstelik evde iki tane bakıcı olduğu halde, Kayseri yemeklerini özellikle kendisi pişiren halkın sevgilisi Yıldız Ayhan, hamile kaldığı ikinci çocuğu için de hazırlıklar yapmaya başlar.

Kız kardeşi İnci Sümer Hanım, Onun o yoğun çalışma temposunda en büyük yardımcısı olur. Nurdan'ı koruyan gözeten bir annedir adeta.

Bir gün Nurdan'a bir yığın oyuncaklar getirip önüne koyarlar. Bütün bu bebekleri, uzun kulaklı tavşanları kardeşinin getirdiğini söylerler. Şaşkınlıkla bakar Nurdan. Sevinir.

Çocuksu sevinciyle; “ Nerede o?” der. Onu görmek ister. Konuşmak ister Onunla.

Birkaç gün sonra tanışır, kendisinin nereden, nasıl geldiğini, bu oyuncakları nereden aldığını bilemediği ama hediyelerinden dolayı çok sevindiğini, kardeşi olduğunu söylediklerinde onu görmek için çıldırma noktasına geldiği bebek ile.

Özlem ile.

Hiç ayrılmak istemez yanından. Annesinin doğumdan sonraki yatak dinlenmesinde yatağın bir ucunda olur sürekli. Onu seyreder saatlerce. Dokunur küçücük yüzüne. Minicik ellerini alır avuçları arasına. Avuçlarını açar, parmaklarını sayar. Geceleri bile indiremezler yataktan da kışkandığına karar verirler.

Nurdan'ın kardeşi Özlem.

Özlemin adını Özay Gönlüm koyar. Denizlili sanatçı rahmetli Özay Gönlüm.

Yıldız Ayhan... Çalışma şartları daha da ağırlaşır. Sabah saat 9, 5'da Radyoya gider, akşam Gençlik Parkı'nda

3-4 yerde solist olarak sahneye çıkar, ertesi sabah saat 5-6 da eve gelir, hemen o haliyle mutfığa girer, ertesi günün yemeğini düdüklü tencereye koyar ve daha sonra terden sırlıslam olmuş tuvaletini değiştirir. Ahmet Gazi'nin, konser sırasındaki düetlerinde “ Kaynanamın Kızı” dediği eşi, helâli, ayali, kara sevdası Yıldız, böylesine bir yorucu bir çalışma temposunun içindedir. Ama O şikâyetçi değildir. Aksine mutlu ve huzurludur.

Özlem, “*Ayhan kalk. Bugün neşriyat var radyoya gitmen şart.*” diye annesinin sabahları babasını yataktan kaldırmaya çalıştığını, babasının da zoraki kalkıp, mahmur gözlerle, tiryakisi olduğu acı kahvesini, parmakları arasında sürekli sıkışıp kalmış sigarasıyla içtiğini, kahvaltı yapmadığını hatırlıyor. Ankara'daki Yükseliş Koleji, Özlem'e alfabeyi öğretir bir gün. O sırada aynı kolejin orta kısmında okuyan Nurdan'a yıllar önce öğrettiği gibi. Okula başlamanın ilk heyecanını yaşar. İkisi de, anne ve babalarının turnede oldukları zamanda, üç taraftan kuşatılmış bir koruma, kollama, gözetmenin içinde olurlar.

Asla çok fazla cep harçlıkları olmaz diğer çocuklardan farklı olarak. Asla çok pahalı giyinmezler diğer çocukların giysilerinden ayrı olarak. Onların hiçbir şeyleri özel, pahalı, farklı, sanatçı çocuklarına özgü olmaz.

Okullar için çok para harcadılar ama Onlar için fazladan tek kuruş harcamamayı öğrenirler.

“*Arkadaşlarımız şöyle bir elbise giyiyor. Bizlere hava atıyor.*”

“ Ben sizi zengin çocukları gibi yetiştirmeyeceğim.”

Kelimelerin ifade edemeyeceği, anlayamayacağı, çözemeyeceği asalette bir sözdür bu. Şımarıklığın, çocuksu da olsa bu bağlamda bittiği, gak deyince su yerine şerbet, guk deyince ekmek yerine pasta verilmeyeceğini tescil edildiği, yücelikler yücesi sözdür annesinin. Evde, her zaman bolluk olmasına rağmen sürekli bir kısıtlama vardır. Bulgur pilavının mutfaktaki hâkimiyeti söz konusudur. Ayranın. Kuru soğanın. Kara ekmeğin. Lüks lokantaların, adı bilinmedik, pahalı yemekleri ile yaşamak, büyümek, beslenmek hüner değildir onlar için. Yoksul insanların varlığını bilmek, onların çilesini hissetmek gerekir bulgur ile. İki ünlü sanatçının asıllarını, nereden geldiklerini, nasıl geldiklerini, kimin çocukları olduklarını asla unutmamaları gerekmektedir. Eğer halkın sanatçısıysan, halk gibi düşünmek, yaşamak zorundasın diye düşünürler. Evde, bakıcı, hizmetli olmasına rağmen sürekli bir iş paylaşımı vardır. Evde otorite, hizmetli Şerife Hanım'ındır.

“*Evde hizmetlimiz var. Neden evi biz temizliyoruz?*” diye bir defasında bile şikâyet etmemişlerdir. Ramazan Ayı'nda eğer Kumla'daki yazlıkta bulunuluyorsa, oruç, sahur düzeni içinde ve işkolik bir sanatçı annenin gözetiminde:

“*Yazlıktayız çalışmak yok.*” diyemezler.

“*Okul dönüşlerinizde kapının altına bakmayı unutmayın. Orada bir kâğıt bulacaksınız. Kâğıtta ikinizin, o gün ayrı ayrı hangi işleri yapmak zorunda olduğunuz yazılı. Alıp okuyun ve işe başlayın.*”

İşte anne Yıldız Ayhan'ın uyulması gereken talimatı.

Türk Aile Hayatı böyle. Halılar gece silkelenecektir, akşam, açık hava sinemasından geldikten sonra. Başka gençler kumsalda ateş yakıyorlar, üstünden atlıyorlarmış falan filan onları ilgilendirmeyecektir. Nurdan'la Özlem gece temizliğinde olmalılar. Gece temizlik yapan tek genç kızlar olmalılar, sabah mis gibi kokan bir evde uyanmak için. Zaten kumsala ve gece çıkmalarına izin yoktur.. Bilmeleri gereken bir şey vardır:

“*Başka kızlar yapar, “ Gençlik işte.” olur. Siz yaparsanız Annesi şarkıcı, babası çalgıcı olur.*”

Özlem, babanın ifadesiyle Sarı Çıyan, bir gün babasından şöyle bir söz duyar:

“Bak özlem. Sanatçı kızsın, güzelsin, alımlısın, iyi kalplisin. Gezerken dolaşırken dikkatli ol adımıza laf getirme.”

Teyzeleri İnci Sümer Hanım, onların hem sırdaşı, hem suç ortaklarıdır ama onların uzun süre anlamayacakları bir yanı vardır. Ablası Yıldız’ın ajanıdır İncü Sümer Hanım. Olanı, biteni, ne var ne yoksa ne saklıyor, gizliyorlarsa, o gün kimlerle oturup kalkmış, kimlerle konuşmuşlarsa ajan Sümer sayesinde öğrenir anne Yıldız hanım. Sümer Teyze, onlara bir kötülük gelmesin, kimseler zarar vermesin istediğinden yapıyordur bütün bunları.

Ve Onlar, zorunlu olmadıkça Ahmet Gazi ve Yıldız Ayhan’ın kızları olduklarını hiçbir yerde, hiçbir zaman söylemezler. Nurdan liseye başlasa da bu değişmez. Nurdan, Müthiş bir müzik aşkı içinde, bağlama çalmak istese de, anne ve babasının ününü merdiven gibi kullanmak istemez. Çünkü Onlar, kızlarını müzikten uzak tutarlar. Onlar, kızlarından birinin müzikle ilgilenmesinden çok korkarlar. Çünkü müzik piyasasının kötü taraflarını biliyorlardır. Dans ederek gidermeye çalışır Nurdan bütün tutkularını. Kurslara gider uzun süre, yarışmalara katılır. Kumlu’daki yazlıkta, teyzesinin oğlu partneri olur ona ve dans yarışmalarına katılırlar, tango ile. Rock’n roll vardır o zamanlar ve onlar Dünya gençliğini kasıp kavuran bu ünlü dansı yaparlar başarı ile.

“Sen sanatçı kızsın. Herkes hata yapar. Senin hata yapma şansın yok. Ayşe, Fatma yapsa kendilerinin olur ama sen yaparsan Ahmet Gazi Ayhan ve Yıldız Ayhan’ın kızı olur. Biz bugünlere namusumuzla, şerefimizle, iyi adımızla geldik.”

Bu düşünceler, duygular hiçbir zaman çıkmaz akıllarından.

Baba ile karakterleri çatışıyormuş bazı zamanlar. Baba kızına karşı sabırsızmış, kızına göre. Aslında kızı da babasına. Kuşakların anlaşmazlığı.

Bir gün tartışmışlar baba kız. Birbirlerine son derece bağlı, baba sevgisinin, evlat sevgisinin azgın nehirler gibi yatağından taşıdığı iki insan. Bağırır babasına, nasıl olur bilemez, anlayamaz ya da ağzından bir an çıkar da Nurdan. Baba üzülür ama kırılmaz.

“Sen bana bağıramazsın. Ben Ahmet Gazi Ayhan’ım.”

Bunun ne anlama geldiğini, ne yapması gerektiğini çok iyi bilen, babasının, kendisine, kardeşine karşı kıskanç, despot olmak zorunda kaldığının bilincindeki o, kıpkırmızı kesilir.

Bunun adı; Halkın sanatçısı olmuş, halka mâledilmiş bir sanatçı, birilerinin babası da olsa O, herkese aittir. O’nun sahibi Halktır. O, paylaşılacak zorundadır. Ona saygıda kusur, halka saygıda kusur demektir. Onu savunacak birileri her zaman, her yerde, her şartta vardır.

Özellikle bu, Ahmet Gazi Ayhan olmuşsa, evlat da olsa haddi bilmek zorundadır.

Kaldı ki evde canlı müzik hiç olmamıştır. Ne baba eline bağlama alır ne de anne türkü söyler bir gün bile olsa. Sabahları köpüklü, acı bir kahve içip sigara ile güne başlayan kahvaltı alışkanlığı hiç olmayan babasına erken saatlerde okula gittiği için kahveyi tabii ki Nurdan yapar her zaman. Onun en sakin ve rahat olduğu saatler bu saatlerdir. O, kahvesini içerken, kendisiyle ilgili aklına takılan bir şey varsa bu saatlerde sorar kızına. Baba ve kızın en yakın olduğu zamanlardır. Çok hassas, duygusal, komik, güldürmeyi seven bir insandır Ahmet Gazi.

Evde bir durum olsa ve onlar bunu saklamak isteseler başarmaları mümkün değildir.

Hiç oğlu olmadığı için, oğlan çocuğu duygusunu biraz da Nurdan’ın asi karakterinde sayesinde tatmin etmeye çalışır Ahmet Gazi. O, henüz yedi yaşındayken son model Amerikan arabaların birinde, kızının rahat kullanabilmesi için koltuklarına birkaç yastık koyarak araba kullanmayı, tüfikle atışı öğretir. Bu arada Ahmet

Gazi'nin çok ciddi anlamda araba merakının olduğunu herkesler biliyordur. Adeta, bütün parasını arabalara verecek kadar müthiş bir meraktır.

Kayseri, Akçakaya köyünde, 1967 yılında yaptırdıkları ve çok pahalıya çıkan aslında oraya harcanan para ile çok daha iyi yerlerden, gelecekte para edecek ev alınabilmesine rağmen, orada çok mutlu olan, Kayseri delisi adamın ve Onun Kayseri aşkını içinde hissedip, hiç ama hiç pişmanlık duymamış, sonuçta O da Kayserili olmuş Yıldız Ayhan'ın kızı Nurdan, bahçede kayısıları vurur.

Arabaları çok sever. Bir de memleket tutkusu. Kayseri sevdası. İnanılmaz. Müthiş.

Hastalıktır adeta. İflâh olmaz derttir adeta. Tek ilaç, Erciyes kokusudur. Ali Dağı. Aştır delicesine. Boğazköprü'nden girildiği anda, varsa bütün ağrıların bir anda bıçak gibi kesilmesidir. Varsa iyileşmemiş bir yara, anında kabuk bağlayıp, silinip gitmesidir. Coşkunun, sevincin sınır tanımaz seviyeye gelmesidir. Boğazköprü'nden geçildiği sırada birden bire konuşma dili farklılaşır. Kayseri şivesi ile konuşmalar başlar otomobilin içinde. Gelen geçene sıcacık selam verirler. Eve geldiklerinde, O'nun hani Kayseri tabiriyle aşka gelir, havaya iki el ateş eder. Özgürlüğün adı Kayseridir. Özgürce nefes almanın adıdır Akçakaya. Bir gün ailesine şöyle bir sürpriz yapar Ahmet Gazi Ayhan:

Her yaz Aile döndükten sonra Ahmet Gazi bir ay daha orada kalıyordur. Bir arkadaşı iki metre boyunda asma fidanı hediye eder Ona. O da hemen diker ve çardak yaptırır.

Ankara'ya döndüklerinde Yıldız, Nurdan ve Özlem, şaka yaparlar sürekli Ayhan Ailesi'nin Reisine. Asmanın bu kadar kısa süre içinde üzüm vermeyeceğini biliyorlardı çünkü. Şöyle söylüyordur Yıldız dalga geçerek:

“Asma büyüyecek, çardağı saracak, üzümler sallanacak biz de yazın gittiğimizde üzüm yiyeceğiz.”

O yaz, Ahmet Gazi onlardan önce Kayseri'ye gitmiş. Bir süre sonra da Onlar. Köydeki yazlıklarına geldiklerinde, hoşbeşten sonra baba Ahmet Gazi, eşini yüksek bir demir sandalyeye oturtmuş. Yıldız Hanım, merak içinde başını çevirince koca bir üzüm salkımının dudaklarına değdiğini görmüş. Şaşırmış. Bir süre bakıp kalmış üzüm salkımına. Hani o iki metre yüksekliğindeki asma, bütün çardağı sarmış ve her taraftan koca koca, iri taneli üzüm salkımları sarkıyormuş.

İnanamazlar. Şaşırlar. Ayrıca küçük bir havuz yapılmış ve fiskiyesinde bir top dönüp duruyormuş. Yıldız Ayhan daha dikkatlice bakar üzüm salkımlarına. Meselenin özü şudur:

Ahmet Gazi, Onlar gelmeden önce bağlardan sepet sepet üzüm salkımları toplar yaprakları ile birlikte. Sonra getirip onları kuru asmaya bir güzel bağlar. Böylesine şaka yapmayı son derece seven bir baba yüzünü zaman zaman ekşitse de anne Yıldız, daha da baskıcıdır. Baba son derece yumuşaktır, düşkündür çocuklarına. Öyle ki evlerinde erkek sinek bile kalamaz. Evlerine bekâr erkek misafir hiç gelemmez.

İstanbul'da yaşayan dayılarının genç yaşta eşi ölür. Ankara'ya taşınır ve dolayısıyla kız kardeşinin evine sık gelmeye başlar bir aralar. Ama yatıya kalmaz bir gece bile olsun. Bekârdır çünkü. Ama kardeşi Yıldız'ın? Dayıları, kızların. Kayınbiraderi Ahmet Gazi'nin.

“İnsanlar senin kardeşin olduğunu bilmezler. Bir erkek evlerine girip, çıkıyor derler. Ağabeyinle görüşmek istediğin zaman biz Ona gidelim. O buraya sık gelmesin.”

Ahmet Gazi bu isteğiyle haklı mıdır bilinmez ama sanatçı Aile olmanın sakıncalarıdır belki de. Her şeyleri kontrol altında oluyordur sanatçı olunca. Her zaman göz önünde bulunmanın eksileridir. İnsanlar, öküç altında buzağı peşindedirler. Bilmezler ki ya da bilseler bile görmezden gelirler ki asla aslını inkâr etmemiş,

insan sevgisi ile dolu bir sanatçı aile.

Misafiri çok seven, paylaşmayı çok seven, yanlarındaki hizmetlilerini aileden biri gibi gören, ona, hizmetli olduğunu hissettirmemiş, çocuklarını, evlerini bile emanet edecek, aile sırlarını bile verecek kadar son derece güvenen, sanatçı kavramından çok uzakta, sıradan insanlar gibi yemeyi, içmeyi, konuşmayı, gezmeyi tercih eden farklı bir sanatçı ailedir.

Şerife Hanım. Hastalanır bir gün.

Çok hastalanır. Felç gelecek kadar çok ağır hastalanır, yatak, döşek. Bakıma muhtaç, ilgiye muhtaç, hastalığı için ilaç parasına muhtaçtır. Üstelik kimi kimsesi, Ona bakacak birileri de yoktur ya da sahip çıkan bir Allahın kulu. Gidecek, kalacak bir fakirhanesi yoktur.

Köyden gelmiştir ve o bir gün kendisini yatağa düşürecek belki daha da kötü yapacak hastalığını saklayan kadının. Ahmet Gazi, sırtında taşır hastanelere Şerife Hanım'ı. Doktorların 11 ay yaşayabilir dedikleri Şerife Hanım'ın en iyi hastanelerde, en iyi şekilde tedavi olmasını sağlarlar. Yıldız, yemekler yapıp götürür hastaneye. Kendi elleriyle yedirir, yakını olmayan felçli bir kadına ya da hizmetlisine. Yeni çamaşırlar alıp giydirdir kendi elleriyle. Kadın'ın köyüne mektup yazar, olanları, bitenleri anlatır bir bir. Sahip çıkan olmaz

Şöyle düşünür Yıldız:

“Bu bana Allah tarafından gönderildi. Buna ben bakacağım.”

Sanatçı olmakla burnu havalardan inmeyen, kasıntısından yanına yaklaşamayan, engin dağları kendisini yarattığına, inanan, erişilmeyen olduğunu zanneden, “ Bu kadarı da olamaz” diyen, halktan uzak sözde halk sanatçıları. İnsani duygularını büyük gazinoların, neonları altında, afişlerle süslü görkemli sahnelerinde, bilmem kaç liraya satmışlar.

Şerife Hanıma'a bakıcı tutarlar, Ahmet Gazi ve Yıldız.

Ve Şerife Kadın 11 ay sonra ayağa kalkar. İyileşir. Vefa duygusuyla kendini ayakları dibine atar, bu insanların.

AHMET GAZİ AYHAN'IN ÖLÜMÜ

Sanatçı Yıldız Ayhan, evinde konuk olduğumuz sürece anlatmaya devam ediyor. Bu arada ben de bu çok değerli anıları zaman zaman not ediyorum.

Yıldız Ayhan bu arada Kırım Tatarlarına yani kendi soydaşlarının müzikleriyle ilgili derlemeler ve çalışmalar yaparak bu eserlerin ilk defa TRT Repertuarlarına girmesini sağlamış. Oldukça zor olan bir şeyi başaran Yıldız, ırkdaşlarına kendi dillerinden türküler okumuş ve bu türkülerini Onların da öğrenmelerini sağlamış ayrıca. Kırım Tatarları Onu, soylarının en güzeli seçerek onurlandırmışlar.

Yıl 1979.

İstanbul'a tayin olurlar karı-koca. İstanbul Radyosu'nda çalışmaya başlarlar. Usta'nın rahatsızlığından dolayı, doktor tavsiyesi ile deniz havası iyi gelecektir. Zaten Yeniköy'de evleri vardır. Üniversitesi'nde okuyan Nurdan için belki zor olacaktır çünkü terör, çok canlar yakıyordur o sıralar. Kurşun adres bilmiyordur. Kördür. Özlem, öğrenciliğine devam edecektir İstanbul'da ama kolejde değil. Baltalıman Behçet Kemal Çağlar Lisesi.

İşte Anne Yıldız'ın ifadesi ki bu konuda karar vermek yalnızca Ona aittir:

“ İstanbul, Ankara’ya göre daha şımarık ve sorumsuz. Korkuyorum. Koleje gidersen lafa söze gelmez bir İstanbul genci olursun.”

Bu kadar üne sahip bir sanatçı böyle bir şey düşünür. Devlet okuluna gider Özlem.

Alay edilir ilk zamanlar. İngilizce biliyordur ve sanatçı kızı olmasından dolayı dalga geçerler Onunla. İşin tuhafı başarısı nedeniyle “Ayaklı Lügat” adını takarlar Ona. Üstüne üstlük güzelliği de başına belâdır.

“ Hiç boşuna kıpraşma sarıçıyan. Sana bişi olur diye ödümüz kopuyo seni sık sık okuldan alcam.”

Bu kadar. Baba olmak kolay değildir.

“ Özlem! Ana’nın tuvaletini (sahne kıyafetini) giyip gelseydin” diye, üstelik öğretmen bağırımlarının muhatabı olan, kaçırılma korkusundan dolayı, okul dönüşlerinde, okul kapısından, O Mavi Mercedes ile alınması nedeniyle, kendini, haddini, hududunu bilmez arkadaşlarının alay etmelerine, yetmez bir de arkadan; “ Zengin züppesi” ifadelerini duymak zorunda kalır Özlem. Belki de her nimetin bir külfet olmasından kaynaklanan, katlanmak zorunda oldukları sıkıntılardır bunlar.

Renkli neonlar, sahne tozları, müzik sesleri, uzun seyahatler, turneler, yorucu çalışma tempoları ve hatta alkışlar yorarmış bir gün insanı. İçten içe kemirmiş bir kurt gibi.

Özellikle günde dört paket içilen sigara. Evlendiklerinden iki yıl sonra bir doktor kontrolünde, ciğerlerinde ortaya çıkan hasar Ahmet Gazi’nin. Sigarayı yasaklar doktor. Ama aldırış etmez. Aksine çoğaltır. Diğer yandan Yıldız Ayhan, her zaman şükreder Allah’a. Çünkü tek damla olsun alkol almamıştır. Tek nefes olsun tütün çekmemiştir.

Hastalığı artar ustanın. Öksürük krizleri artar. Nefes almaları zorlaşıyordur bazı zamanlar. “Bu sigara öldürecek beni.” der sık sık. Biliyordur. Anlıyordur.

Yıl 1980.

Nurdan, İstanbul’da, Karadenizli bir kaptan ile nişanlanır. Nişanlısı, nişanlının ailesi, herkesler gibi tedirgin oldular terörden de onun bırakmasını isterler üniversiteyi. Başka çare yoktur. Ve bırakır Nurdan içinden bir parça koparak. Bırakır iki üniversiteyi, yüreğinin en gizemli bir köşesinde, bir şeylerin sessiz çılgınlıkları içinde. Ve evlenir Nurdan, masallardaki gibi kırk gün kırk gece olmasa da, masallardakine benzeyen saçları, kaşları, gözleri, gelinliği, pabuçları, tacı, gülümsemesi, her şeyi ile. Hazan, bahara durur. Ağaç yağmura, dal yaprağa.

Tohumlar çatlar bereketli topraklar içinde. Fıskırır filizler gün doğarken. Muştular verir sabaha.

İlk torun Çisel doğar. Yangın bir yüreğe akan en serin su, fırtınalar içindeki yorgun bir bedeninin bir damla yağmuru, tek çaresi, tek ilacı, umudu, sevdasıdır, Çisel Bebek.

Dede Ahmet Gazi.

Anneanne Yıldız Ayhan.

Yıl 1984.

Ahmet Gazi, mide kanaması geçirir bir gün. Hastaneye kaldırılır apar topar.

Çapa Hastanesi. Çok büyük bir kanaması vardır. Hortum yutması gerekiyordur ama Usta inatla yutmak istemez “ Ben iyiyim. Geçti, bitti.” der. Oysa kanama devam ediyordur.

Doktorlar ameliyat olması gerektiğini ancak narkozu kaldıramayacağını söylerler ciğerlerinden dolayı. Nurdan'ın kayınbiraderi Prof. Dr. Ali Rıza Kural, büyük zaman ayırır büyük usta için. İlgilenir her zaman. Sonuçta solunum cihazına bağlayarak ameliyata karar verirler. Çocuklarının yanında metin olmaya çalışan, gözyaşlarını içine akıtan, vefakâr eş, cefakar eş, evliliğini, sanat hayatından her zaman üstün tutmuş, boğazına yumruk gibi bir şey oturmuş, güçlkle konuşan, kelimelerin fısıltı halinde dudaklarından çıktığı Yıldız Ayhan, eşi ile konuşur. Sonunda gerçek ortaya çıkar.

Vedalaşmanız gerekiyor Yıldız Hanım.

O kadar mı kötü?

Ciğer. Ciğer, iflas etmiş.

Anlıyorum.

Allahtan ümit kesilmez. Dua edin. Ama ölümünü beklemelisiniz. Bizim bu durumda yapacağımız fazla bir şey yok.

Kirpiklerinin ucunda çiğ düşmüş gibi, tuzlu, yağmur damlaları takılır Yıldız Ayhan'ın.

Çapa Hastanesi'nin uzun koridorlarında boğuk sesler gibi kalırlar bir köşede. Bir koltuğun üstüne yığılır gibi otururlar.

Beklerler...

Beklerler... saatlerce.

Yıldız Hanımın sürekli kırırdar dudakları. O her şeyin sahibi, mutlak varlık, mutlak hâkimiyet, tek dost Allah'tan, rabbinden yardım diler, tükenmiş bir gönülle.

Ameliyat sırasında Ahmet Gazi Ayhan'ın yorgun kalbi tam yedi defa durmuş. Tam yedi defa çalıştırmak zorunda kalmışlar beyaz giysili, bakışları endişeli adamlar beyaz odada.

"Kimsenin parası, beni masalarında bağlama çalmaya yetmez." diyen adam, yedi defa veda eder yalancı dünyaya.

Sonuçta canlı olarak ameliyattan çıkar dışarıdakilerin gözyaşları arasında.

Reanimasyon servisine alınır. Bilinci yerindedir. Ama konuşamaz. Bakar yarı aralık ve boş gözlerle göremeden. Kimseleri seçemeden. Gözkapakları kapanır ağır ağır. Yorgun, durgun, soran gözler uykuya dalar. Solunum cihazı en yakın arkadaşı olur Ona. Yâreni olur.

Hastanede dördüncü gündür.

Prof. Dr. Kutay Bey Yıldız Hanım'ı konuk eder odasında. Yıldız Hanım'ın tedirgin bakışları arasında kelimeler boğazında düğümleniyor ve zor konuşuyordur. Gözleri sınıslıklamdır ve O bunu saklayamıyordur. Sonunda Yıldız toparlar kendisini ve sorar :

Neden ağlıyorsunuz. Kader ne ise o. Allah büyük.

Ahmet Bey'in biliyorsunuz solunum problemi var. Boğazını delmek zorundayız. Solunum cihazına ancak bu şekilde bağlayabileceğiz kendisini. Ağızdan ve burundan yeniden bağlamamız mümkün değil artık.

Ne gerekiyorsa yapın.

Anlamıyorsunuz. Daha doğrusu ben söylemekte güçlük çekiyorum. Bilmiyorum nasıl izah edeyim size.

Biz ailesi olarak Allah'tan gelecek her şeye razıyız. Eğer boğazı delinmek gerekiyorsa tabii ki doğrusunu yapmak zorundasınız.

Yıldız Hanım. Biliyorsunuz ses telleri boğazda olur. Biz Ahmet Bey'in boğazını delmek zorunda kaldığımızda, ne yazık ki ses telleri zarar görecek.

Geçici olarak mı?

Hayır. Bunu söylemekte zorlanıyorum ama artık bir daha türkü söyleyemeyecek yaşadığı sürece. Böyle bir sanatçının ses tellerini ben nasıl kendi ellerimle parçalarını düşünebiliyor musunuz?

Sapsarı kesilir Yıldız. Bir süre, bakışlarını kendisinden kaçırın Hoca'ya bakar.

Heykel gibi taş kesilir. Kalakalır oturduğu yerde. Kanı damarlarından çekilir sanki.

Kulakları uğuldar. Kan beynine iner çıkar Duyduklarına inanamaz. İnanmak istemez.

Kutay Hoca başını öne eğer. Gözyaşlarını göstermemeye çalışırken Yıldız'ın boğuk, kısık sesi ile bakar onun sapsarı olmuş yüzüne:

“Ne gerekiyorsa yapın. Allah'ın dediği olur.”

Odaya sessizlik hâkim olur.

Hangi gündür ya da saat hatırlamıyorlar. Prof. Kutay Bey Yıldız'a bir gün şöyle söyler:

“Şu anda arkadaşlar makineyi çekiyorlar, bakalım Ayhan makineye bağlı olmadan ne kadar yaşayabilecek, bunu deneyeceğiz.”

Birkaç dakika içinde, koridorlarda koşuşturmalar başlar. Sesler yükselir. Hani o parmağını dudaklarına götüren beyaz taçlı, tacının üstünde yarım ay olan bayan çeker parmağını ağzından ve var gücüyle bağırmaya başlar. İnin inin inlettir her yeri:

“Kimse yokmuuuuu? Usta gidiyor haber vermeden.”

Duyan olmamış gibi bir daha, bir daha haykırır bulunduğu fotoğraf karesinde:

“Ahmet Bey ‘ex’ oldu.”

Koşuşturur doktorlar. Ak giysili hanımlar. Solunum cihazına bağlarlar yeniden, hiç bir şeyden habersiz uyuyan Ustayı. O, ilahi bir mucizeyle tekrar hayata döner.

“Ahmet Bey bizi korkuttun, oralar nasıldı?”

Üç ay. Üç ay kalır, beyaz çarşafların diken tarlasına dönüştüğü, beyaz duvarlarda dev gölgelerin oynadığı, çıldırtan sessizliklerin insanın boğazını öldüresiye sıktığı, motor sesi de olsa, kavga sesi de olsa, “Merhaba” diyen bir sesin duyulmak istendiği beyaz odalarda sanatçımız. Sabah Ezanları ile birlikte gülümser gecenin bitimine. Yanık sesli bir müezzinin, en içli duygularla, saba makamında okuduğu, içli ezan ile yırtılmasına mutlu olur karanlığın.

Eve dönüş müjdesi verirler bir sabah. “Git.” derler sanki.

“Git büyük Usta. Git ve bir daha da gelme buralara. Seni bekliyorlar insanlar. Bağlaman seni bekliyor evde. Git. Bekletme bekleyen her şeyi.”

Ve hastaneden çıkar, Kayseri'nin bu namlı yiğidi, hastanenin çıkış kapısında, merdiven başında, yanında bütün sevdikleri, gönül verdikleri ve Gökten düşmüş o Yıldız olduğu halde, uzaktan Onu seyreden bir kuş; Geçmiş olsun usta dedi sessizce. Bahçedeki birkaç beyaz karanfil selam verdi.

Eve hoşgeldin.

Hastalığı sırasında, daha önceden inandığı kutsal değerlere, gerçeklere daha bir başka inanır, bağlanır Ahmet Gazi. O yılın Ramazan Ayı'nda sorar kızı Nurdan'a:

— Nurdan! Oruç tutuyor musun?

— Elbette tutuyorum baba!

— Aman kızım, aferin. Tut. Bırakma orucunu, çünkü öbür dünya var ben gördüm.

— Nasıl yani? Baba sen şimdi öbür dünyayı gördün mü gerçekten?

— Merak ediyor musun?

— Hem de nasıl. Bu konuda kitaplar okuyorum.

— Doktorlar cihazın fişini çektiklerinin farkında olmadım. Ama birden kendimi yukarıdan seyretmeye başladım. Yatakta yatan kendimi gördüm. Çok garip bir şeydi. Nasıl oldu anlayamadım ama öldüğümü hissettim.

— Gerçekten çok garip.

— Sonra birden yine kendimi, cihaza bağlı olarak yatakta olduğumu hissettim. Nurdan biliyor musun ölmek o kadar da kötü bir şey değilmiş hatta güzel ve huzurluymuş, öbür dünya varmış, keşke daha çok ibadet etseydim.

O, ayağa kalkar ama hastadır hâlâ. O durumda radyoya gider.

Vedalaşmak için.

Saz çalmaz, oturup sohbet eder sadece. Bir ara radyoda arkadaşları ısrar ederler türkü okuması için. Ama bu imkânsızdır. Çünkü gırtlığı delinmiştir Ahmet Gazi'nin.

Dayanamaz ve son bestelediği “Everek Dağı”nı okur. Nasıl okur kimse akıl sır erdiremez ama okur işte:

“Her zaman görsem seni

Everek Dağı

Yüreğimde bir incecik sızı var.

Ah! İle geçirdim ömrümün çağı

Şu anlımda ne bitmedik sızı var

Çoğu gitti şu ömrümün azı var”

Hıçkırıklarla ağlar bazı kadın sanatçılar. Bozlak biter bitmez sıraya girerler, yaşlısı, genci. Gırtlığından öperler. Sanat adına. Gerçek sanatçı adına. Everek Dağı adına. Everek Dağı'ndaki bütün kır çiçekleri adına.

Günler, haftalar, aylar geçer.

Dert girdi mi bir daha çıkmak bilmez. Yine depresir o sinsi hastalık. Yine kaldırırılar hastaneye sanatçıyı.

Ve yine reanimasyon odası.

Ölüm ile hayat arasındaki istasyon.

Sekiz yatak vardır ve buraya düşenler zaten yarı ölmüş insanlardır. Makinelerin zoruyla hayata tutunmaya çalışan, bilinçlerini yitirmiş, bir daha da bulamayacak olan insanlardır. Yalnızca O hariç.

Ahmet Gazi Ayhan.

Onun bilinci yerindedir ve ne zaman bu odaya alınsa, sağından solundan son nefesini verip, iki hastabakıcının, başlarından ayaklarına kadar beyaz bir örtü örtüp, ayak başparmaklarını birbirine bağlayarak çekip morga götürdükleri insanları seyretmek zorunda kalıyordu. Üstelik gırtlığı delik ve bir hortum ciğerine kadar inmiş durumdadır yine makineye bağlıdır. Şöyle söyler bir gün, liseli Özlem'e.

“Seni yerine teslim edemedim. Gözüm açık gidiyorum.”

Eşi Yıldız Ayhan' da vasiyet eder gibi tembihlerde bulunur hasta yatağında:

“Sakin Radyodan ayrılma. Her zaman radyo sanatçısı olarak kal. Türkü okumaktan vazgeçme.”

Hiçbir şey umurunda değildir Yıldız Ayhan'ın. Şanmış, şöhretmiş, koca bir Türkiye, radyolarda sesini dinliyormuş, hastaneye gelirken bile hayran bakışlar üstünde toplanıyormuş umurunda değildir:

“Ayhan! Senin hastalığına çok üzülüyorum. Kapılarda bekliyor, arabada yatıp kalkıyorum. Bu şartlar altında bende ses mi kaldı.”

Hele şu sözü ile iyice kahrolur Yıldız Ayhan:

“Özlem evlenmeden sakın evlenme.”

Kahroluyordur. Üzüldükçe üzülyordur ki ne diller anlatmaya ne kelimeler ifade etmeye yeter. TRT, Ahmet Gazi'nin ağır hastalığından çoktandır haberdardır. Kim düşünmüşse düşünmüştür Onunla ilgili bir belgesel yayınlamak isterler. Oysa Ona ait tek bir kare yoktur arşivlerde. Aile nasıl da üzölmüştür öyle. Bu nasıl bir TRT'dir? Bu nasıl bir arşivcilik anlayışı gelişmemiş, belki de hiç olmamıştır, Türkiye'nin tek yayın kuruluşunda?

Kendilerine yıllarca, yıllarca hizmet etmiş bir sanatçıya bu nasıl bir vefasızlıktır?

Ahmet Gazi'nin sadece solistlerin arkasında saz çalarken görüntüleri vardır. Sonuçta TRT, Onun öleceğine kendini inandırmış olmalıdır ki, adet yerini bulsun türünden olsa gerek hastaneye bir çekim ekibi göndermiştir. Doktorlar izin vermezler tabii ki. Zaten büyük Usta da bu tür bir çekimin yapılmasını istemez ve şunları söyler tokatlar gibi:

“Bugüne kadar gelmediler. Şimdi bu halimi mi çekip gösterecekler. Ölüm döşeginde bir Ahmet Gazi Ayhan'ı mı göreceğ beni sevenlerim.”

Ve Özlem evlenir bir gün. Ahmet Gazi'nin hasta yüreği, deva bulmasa da ak bir güvercin gibi pervaz vurur maviliklerde. Özlem'i, Erciyes'in karının rengine benzer gelinlikler içinde, defalarca, defalarca seyrettiğinde nasıl da mesuttur. Kırmızı kuşağını bağlarken elleri nasıl da titrer, gözpınarlarını nasıl da güçlölkle zapteder öyle.

1 Ay sonra.

Tarih 9 Şubat 1987

Korkuların kol gezdiği karanlıklardan, korkuların kuytularda pusuda beklediği gecelerden sonra, köşe başlarında yanan, en ölgün, en solgun lambaların henüz sönmediği, bütün yalnızlığı, kimsesizliği, çaresizliği,

yokluğu, yoksulluğu birer sünger gibi içen evlerde anason kokularının, çıplak odalara sindiği bir sabaktır. Havada keskin bir iyot kokusu vardır. Kömür kokusu vardır. Kapkara bacalardan çıkıp gelerek kentin ciğerlerine işleyen bir koku vardır. Ağır. Çok ağırdır. Kurşun gibidir. Sonbaharın her yana sindiği gündür.

Bir yağmur vaktidir yine.

O, hastanededir.

O, üçüncü defa gireceği reanimasyon odasına alınacaktır. O, sedyenin üstünde. Beyaz örtüler içindedir. O, solgundur. O, yorgundur. O, yarı kapalı gözleri ile her şeye razıdır. Emir, büyük yerden ise boynun hükmü nedir ki? Boyun kıldan incedir. O, bunu bilir, buna inanır ömrü boyunca.

Ve kapılar kapanır.

Kapılar, Dünyaya kapanır. Kapılar, Allah'a açılır.

Bir el, yelkovanın boynuna bir kement atar ve çeker geriye. Koridordaki, saksı içindeki fesleğenler, ansızın döker yapraklarını bir bir. Sabahtan bu yana, gri gökyüzünde dolaşıp duran alıcı kuş, birden bire, kanatlarını çırpıp, çırpıp ve gelip hastanenin kapkara bacalarından birine konar. Ötmeye başlar uğursuz. Ötmeye başlar sinir bozucu. Bir pervane atar kendini ateşe. Birden Erciyes'te fırtınalar kopar, boralar patlar. Ali Dağı'nda, çoban ateşleri söner karanlığa inat. Ali Dağı, uzun yıllar ötesinde duyduğu bir içli türküyü yolar saçlarını...

Meğer yazgının ötesine geçemezmiş insan.

Meğer kadermiş.

Dal, dökmeye görsün soluk yüzlü yaprağını bir kez. Bir poyraz sürmeye görsün yaprak ölümlerini sonsuza. Kar, inmeye görsün ansızın mor dağlara. Hüznün çökmeye görsün akşamüstleri kanayan ufuklara. Yol, beklemeye görsün yolcusunu.

İşte o an açarmış elvan elvan zakkum çiçeği gönül yaresinin.

İşte o an kol gezermiş bir deli muson rüzgârı harlı ateşinde gönlün. İşte o an dev yangınlar sararmış bütün bahçeleri. Sevda kuşunu vururmuş avcılar ayrılık ateşlerinde.

Ve...

Sanatçımız Ahmet Gazi Ayhan, bütün çabalara rağmen kurtarılamaz, hayata veda eder.

Bir tarih göç eder uzaklara. Dışarıda kar yağıyordur. Karanlıktır ve dışarıda kar yağıyordur. Karanlıktır ve dışarıda rüzgâr vardır, durup dururken poyraz esmektedir.

Ankara'nın tek tük yanan sokak lambalarından hüznün akıyordur bütün kentin bütün damarlarına. Sokaklar ıssızdır ve çılgık çılgıca kalan, dizlerine vuran sokaklara kar yağıyordur. Sokaklarda, gökten düşen yıldız ölümleri vardır.

Kayserili Sanatçı Ahmet Gazi Ayhan, Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedilir. Mezar taşına, kızı Özlem'in şu dizesini yazarlar:

Ağlatan sazları, inleyen sözleri

Burada edebileşti

Bu üstat toprağa sığmaz derken

Altın bağlama kırılıverdi...

Yıldız Ayhan, 1994'te kardeşi İnci Sümer Hanım ile Hac'ca gider. 1997 Yılında ise Kudüs'e giderler. 1998 yılında Umre ziyareti yapar. Yıldız Ayhan'ın Kayseri Büyük Şehir Belediyesine hediye ettiği Ahmet Gazi Ayhan'ın bağlaması, bir camekan yaptırılarak içerine konulur ve Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin güzel bir köşesine yerleştirilir.

O bağlama, camlar ardından, halen ustasının adını fısıldıyor gelip geçene.

Diller, Onları anlattılar döndükçe.

Kalemler çok şey yazdılar ak kağıtlar üstüne, sayfalarca.

Bilen, tanıyan, gören ve dahi ailesi.

İşte onlardan kırık, dökük anılar, gönül dilinden.

BÖLÜM II

Ben Ahmet Gazi Ayhan'ı 1946 yılında Ankara'da, kendisinin de hemşehrisi ve yakın arkadaşı olan şimdi ismini hatırlayamadığım ve terzi olduğunu bildiğim bir yakın arkadaşının evinde tanıdım. Bir münasebetle oraya gittim. Bir de dediler: “*Ahmet Gazi Ayhan gelecek.*” Biraz sonra geldi, oturdular, sohbet ettiler, çay içildi. Ondan sonra dediler ki; “Hadi bakalım. Gazi Bey, bize bir şeyler lütfet” falan dediler. Gazi Ayhan sazı eline aldı, almasıyla beraber zaten ben çarpılmışa döndüm. Çünkü o güne kadar yakından böylesine saza hâkim bir sanatçı daha dinlememiştim. Ben henüz yeni yeni yetişiyordum ve o hatıradan sonra benim radyoya her gidiş gelişimde Gazi Ayhan'la yakından ilişkilerim, arkadaşlıklarım oldu. radyodan ayrıldığı dönemlerde bir ara kopukluk oldu, fakat 1954-1955 yıllarında tekrar radyoya döndüğünde tekraren bir arada saz çalmak imkânı bulduk. Ahmet Gazi Ayhan hakkında şunu söylemek istiyorum; Ahmet Gazi'nin sesi ve sazı bir solist sazı idi ve sazda varyasyon denen şeyi, radyolara getiren ilk sanatçıydı. Birlikte bir türkü çalarken, bir de bakarsınız Ahmet Gazi Ayhan bir ara başka bir varyasyonla başka bir tarafa çekmiş gitmiş, tekrar toparlanmış getirmiş böylesine de sazına hâkim bir sanatçıydı. Özellikle Kayseri tavrı onun bizlere kazandırdığı, yakından tanıttığı, yakından bildirdiği bir tavır olarak gelmiştir. Sesiyle de zaman zaman türküler, zaman zaman bozlaklar söyleyerek kendin den sonra gelecek olan kuşaklara bir nevi örnek olmuş, özendirmiştir. Bu suretle de hem repertuara kazandırdığı türkülerle hem sazındaki yüksek usta icrasıyla, hem de sesine hâkimiyetiyle pek ender rastlanabilecek bir sanat nitelik göstermiştir.

Ayhan, radyoların ilk saz elemanlarından. Yurttan Sesler'in ilk sazlarından olan bu rahmetli arkadaşımızdan benim de öğrendiğim pek çok şey olmuştur. Kendisini rahmetle anarım.

75

Nida Tüfekçi

Gazi Ayhan gibi bir yetenek 100 yılda bir gelir. O, sazı piyano gibi çalar, tek tek melodileri kulağa yerleştirirdi.

Özay Gönlüm

Ahmet Gazi Ayhan'la ilk tanışıklığımız, ben iki senelik radyo sanatçısı iken Ahmet Gazi Ayhan'ın radyo sınavını kazanarak radyoya girmesiyle başladı. Ben Ahmet Gazi Ayhan denildiği zaman evvela aklıma gelen çok güzel, Kayseri tavrında saz çalan bir insan geliyor.

Hakikaten Ahmet Gazi Ayhan, Kayseri'nin en tipik, en orijinal saz sitilini en iyi çalanlardan, en başta gelendi. Ahmet Gazi Ayhan çok kabiliyetli bir insandı. Türkiye'ye az gelecek tipte sanatçılardan birisiydi, yani gerek sesiyle, gerek sazıyla, gerek icrasıyla Halk Müziği'ne büyük katkılarda bulunan, az gelen sanatçılardan birisiydi. Ahmet Gazi Ayhan'ın Halk Müziğindeki yeri ise şudur; bir kere fevkalade Kayseri tavrı saz çalardı.

Biliyoruz ki Kayseri tavrı zor bir tavidir. Her yörenin saz tavrı, ses tavrı ayrıdır. Kayseri'yi o kadar güzel çalar, o kadar güzel söylerdi ki, Kayseri'nin en güzel temsilcisiydi. Onun dışında çok geniş bir muhiti vardı, yani diğer yöreleri de çok güzel çalar, söylerdi o başka ama en söz sahibi olduğu yer Kayseri idi. Tabii çok güzel bir saz icraatı göstermiştir, gençlere güzel bir örnek olmuştur. Ahmet Gazi Ayhan kendisini sanatıyla kabul ettirmiş bir sanatçıdır. Çok saygılı bir insandı, onu çok iyi hatırlıyorum. Sanatçıya, herkese layık olduğu saygıyı gösterirdi. Çünkü tabii bir yapısı vardı, sahtekârlığı yoktu, kötüye iyi demezdi, hazır cevaptı. Gerek müzik olarak, gerek hikâye olarak birikimi vardı, çok halka birikimi vardı, halk adamıydı Ahmet Gazi Ayhan. Kayserililerin tüm özelliklerini taşıyan Ahmet Gazi Ayhan çok çalışkan, zeki, hazır cevap bir insandı. Allah rahmet eylesin.

Neriman Altındağ Tüfekçi

Ahmet Gazi Ayhan Kayseri'yi meşhur eden bir sanatçıdır. Kayseri dediğimiz zaman Ahmet Gazi Ayhan akla gelir. Sabancı değıil. Onu halk, benden daha çok tanıyor ve seviyor.

Kayseriden çok sanayici, iş adamı zengin çıkmıştır ama Ahmet Gazi Ayhan bir tane çıkmıştır.

Sakıp Sabancı

76

Ahmet Gazi Ayhan'ın sesini ve sazını 1951-1952 yıllarında 78 devirli taş plaklarda tanıdım. Daha sonraki yıllarda Ankara ve İstanbul Radyolarında birlikte çalışmalarımız oldu.

Son derece cana yakın, nüktedan, tipik bir anadolu insanıydı. Sesiyle yorumladığı Orta Anadolu ezgilerinde çok başarılı olduğu kadar kendine özgü yanık bir üsluba sahipti.

Sesinin, volümünün yüksekliğinin yansıra oktav itibariyle de geniş oluşu, özellikle bozlakları icrada başarısı yönünde avantaj sağlıyordu. Orta Anadolu'nun çeşitli yöreleri içerisinde, bağlama çalış üslubu bakımından Kayseri'nin çok farklı ve önemli bir yeri vardır. Merhum Ahmet Gazi Ayhan'ın bu üslubunun en iyi temsilcilerinden biri olduğu herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Başka bir yönüyle de kaynak kişi olarak Türk Halk Müziği'ne kazandırmış olduğu uzun ve kırk havalar gelecek nesillere intikal ederek sanatçının daima rahmetle anılmasına vesile olacaktır. Nur içinde yatsın.

Yücel Paşmakçı

Ahmet Gazi Ayhan'a hayranlığım daha küçük yaşlarda başlamıştı. Özellikle Orta Anadolu yöresinin çizgilerini kendine has yorum ve üslubuyla, sazının tezenesinin kendine özgü icrasıyla bende çok büyük bir yeri vardır. Onun çalma, söyleme tekniğinden çok şeyler kendime örnek aldım ve esinlendim. Dolayısıyla Ahmet Gazi Ayhan'ın yeri gerçekten doldurulamaz çünkü o kendine has bir ekoldü. Tek solo programlarında çalıp söylediği zaman çok çok değışik bir özelliğı vardı. O bakımdan Ahmet Gazi Ayhan'ın icraatı tüm THM

sevenlere ve camiasına büyük bir örnek teşkil eder. Birlikte Ankara Radyosu'nda, İstanbul Radyosu'nda çok uzun yıllar çalıştık. Ahmet Gazi Ayhan üstadımızdan müzik İcraatı olarak, yöre tavrı olarak çok örnek aldığımız özellikler oldu. Ahmet Gazi Ayhan, Yurttan Sesler camiası içerisinde kendi yöresinin ezgilerini en güzel şekilde otantığe en yakın şekliyle icra etmiştir. Dolayısıyla Ahmet Gazi Ayhan, o dönemdeki yeri, daha ziyade yöresel ağırlıklı, ferdi icralarını, kendi yeteneğinin vermiş olduğu başarıyla, Yurttan Sesler camiasında büyük bir renklilik arz etmiştir. Kayseri türkülerinde çok başarılıydı ve en güzel şekilde icra ederdi.

Bunun yanında Keskin, Kırşehir, Niğde, Çorum, Ankara, Konya, Orta Anadolu bölgelerinin ezgilerini kendine has üslubuyla yorumlardı. Çalıp söyleme geleneğini radyoya Ahmet Gazi Ayhan getirmiştir. Ahmet Gazi Ayhan çok kişilere örnek olmuş, bilmeden çok kişilere ders vermiştir. Ahmet Gazi Ayhan'ın irticalen yaratma gücü de vardı; yani müzik üretme, söz üretme gücü de vardı, dolayısıyla beste yapabilecek yetenekte olduğu için zaman zaman bu yeteneğini kullanırdı. Ahmet Gazi Ayhan, Türk sanat Müziği'nde de besteler yapmıştır. Ondan bir bozlak dinlemek bambaşka idi. Kayseri, Niğde, Nevşehir yörelerinin bozlaklarını çok çok ayrı bir üslup ve yorumla söylerdi. Kendine özgü bir sanatçıydı. Bu bozlakları ben de ondan dinleyerek, çalışarak öğrendim. Gazi Ayhan bugün radyo sayesinde, kaset, plak sayesinde, bütün Türkiye sathında ve yurt dışında Kayseri türkülerini tanıtmıştır, bu İnkâr edilemez bir gerçektir. Onun sözlü sözsüz tüm ezgilerini yaşatmak gençlerimizin görevi olmalıdır. Son olarak şunu söylemek isterim; ben Ahmet Gazi Ayhan'ı hiçbir zaman unutamam. Sonsuz saygı duyduğum bir insandı. Özellikle Türk Halk Müziği'ne verdiği hizmetten ve emekten dolayı hiçbir zaman unutamam. Allah'tan rahmet diliyorum.

Mehmet Erenler

77

... Geride bıraktığımız 2010 yılının 15 Şubat günü TRT Türkü ve TRT Radyo 4'de ortak yayınlanan "Türkü Sevdalıları" programında Ahmet Gazi Ayhan'ı konu almıştım. O programda sevgili eşi Yıldız Ayhan ile telefon bağlantısı kurdurmuş ve şu soruları sormuştum:

Siz anneniz Muazzez Hanım'ın etkisiyle müziğin coşku dolu yoluna çıktınız. Önceleri Türk Sanat Müziği alanında dönemin ünlü hocalarından dersler aldınız. Çiçeği burnunda bir sanatçıyken Ahmet Gazi Ayhan'la tanıştınız. 1954 yılında evlendiniz ve hayat yolculuğuna çıktınız. Bize Ahmet Gazi Ayhan'ı anlatır mısınız?

Yıldız Ayhan telefonun ucunda şunları söylüyordu:

Ahmet Gazi Ayhan hakkında ben ne söyleyeyim. Çocuklarımin babası, evimin erkeği, otuz yedi senedir beraber olduğum bir kişi. Zaten iyi bir insandı. İyi bir babaydı. Evine düşkün bir eşi. Ama ondan ötesi büyük bir üstattı. Yarabbim! Bütün kabiliyeti, Halk müziği, Sanat müziği üzerine bütün kabiliyetleri üzerine toplamış bir üstattı...

Biliyor musunuz bu otuz yedi yıl içinde Ahmet Gazi Ayhan'ın nesini özledim? Ellerini. Saz çalan ellerini özledim. O kadar güzel sazına hâkim tezene vuruşu vardı ki, o kadar güzel yorumu vardı ki. Tabii ki bütün sanatçılara saygım var. Ama O kendisine ait parçaları ne güzel yorumlardı. Bu da tamamen hançeresinin güzelliği tavrını bu kadar güzel icra etmesi, geniş donanımlı bir sanatçı olmasından kaynaklanıyordu. Onun şiiirlerini özlüyorum.

Siz de Türk Halk Müziği'ne uzun yıllar emek vermiş bir sanatçısınız. Mutlaka saz sanatçılığının dışında başka türlü de özlüyorsunuzdur Ahmet Gazi Ayhan'ı.

Evimde kocam olarak, çocuklarımın babası, hayat arkadaşım olarak otuz yedi Sene, az buz değil yani. Gece ve gündüz beraber sırt sırta vererek bu otuz yedi seneyi geçirdik. Hastalıkta ve iyilikte... Dolayısıyla apayrı bir olay. Ahmet Gazi Ayhan'la evli olduğum için şanslıyım. Bugün gene evlendirseler gene Onunla evlenirdim... Ben kişiliğine söyleyecek laf bulamıyorum. O, tam manasıyla bir Kayseri Ağasıydı... Aynı zamanda Türk Sanat Müziğini seven; Ud, keman, tambur, piyano gibi birçok şeyi çalan ve bunlardan da beste yapmaya bayılan bir kişiydi. Ama o günkü politika, Halk müziğinde bestekârlığı kabul etmiyordu... Pek çok bestesi kayıp. Pek çok bestesi unutulmuş.

Ben, kırk beş sene Ankara ve İstanbul Radyolarında çalıştım ve emekli oldum. TRT'ye verdiğim kırk beş senemi helal ediyorum. Orada çok güzel maddi ve manevi terbiye düzeni içinde yetiştim. Bu terbiye düzeni kişiliğimle birleştiğinde Yıldız Ayhan oldum. Tamamen TRT'ye ve sevgili çocuklarımın, oradaki arkadaşlarımın bana karşı sevgilerine, bana gösterdikleri güzelliğe borçluyum...

Program, bu telefon bağlantısının ardından, Yıldız Ayhan'ın sesinden bir Ahmet Gazi Ayhan türküsüyle sürmüştü.

Ahmet Özdemir

AHMET GAZİ AYHAN'NIN ÖNEMİ

TÜRKÜLER

*Duygularımda çözülür,
Hüznümde erir türküler...
Kaç yankı dilden süzülür,
Ruhuma yürür türküler...*

*Yanar, kanar, akar gelir,
Hayalleri yıkar gelir,
Seli göze takar gelir;
Suyunda sürür türküler...*

*Söyler doğanı, öleni,
Ağlayanları, güleni,
Tutar yüreğimden beni,
Dağlara vurur türküler...*

*Dilden tele dökülürken,
Sesten sese bükülürken,
Tohum gibi ekilirken,
Dilimi korur türküler...*

*Aşk umudu onda bulur,
Acılar onda durulur,
Sığımlan kapı olur,
Güven doğurur türküler...*

*Türküler bir özel dildir,
Bülbüldür, kanayan güldür,
Sığımlan tek gönüldür,
Bende yorulur türküler...*

Bu şiiri, Ahmet Gazi Ayhan'ın 'Gesi Bağları' türküsünü dinlerden oturup bir çırpıda yazdım. Çünkü Ahmet Gazi Ayhan, Türk milletinin fitratında var olan türküyle beslenme duygusunu güçlendiren bir isimdi. Anadolu insanının gurbetteki yalnızlığını giderir ve efkârını o dağıttı. Ahmet Gazi Ayhan, insanlarımızın; "Ağam İstanbul'u mesken mi tuttun/ Gittin buralardan bizi unuttun," türküsüyle yürek yangınına merhem süren bir dil şifacısıydı, hele hele 'Gesi bağlarında dolanıyorum / Yitirdim yârimi aranıyorum', yürek feryadı onun tezenesinde bir buhurdan gibiydi. Gençlik ve orta yaş dönemimde, en çok dinlediğim türkücülerden birisiydi. Niye çok dinlerdim? Çünkü benim gönlümün dilini kullanıyordu. Üslubu Anadolu insanının bozulmamış tarzını yansıtıyordu. Özel bir söyleyiş tavrı vardı. Türküyü kendi diline göre şekillendirmiyor, halkın ağzından çıktığı bâkir şekliyle aktarıyordu.

Ölümünün üzerinden otuz yıldan fazla bir zaman geçti, ama unutulmadı. Çünkü halkın ortak hafızası, onun söylediği türkülerle kendisini beslemeye devam ediyor.

Türkülerden ve Türk sanat müziğinden bir kaçışın gözlemlendiği günümüzde, bunun ana sebebi; insanların hafif meşrep bir eğilime sürüklenmesi değil, ilkel bir modernleşme eğilimine yönelmesindendir. Ahmet Gazi Ayhan ve onun çağdaşı neslin türkücüleri, kenara çekilmek yerine, meydana çıkmalıdır. Kurumlar da, bu insanlara karşı vefa borçlarını ödemedede gayret içinde olmalı.

Türküler, kimliğimizin sözden sese yansıyan diriltici hammaddesini taşır. Toplumu ondan uzak tutmak, başkalarının güdümüne sürüklemek olur. Ben sözü, 1991'de düzenlenen Kayseri Kültür Haftası'nda eşi Türkü Sanatçısı Yıldız Ayhan'ın bir esprisiyle noktalamak istiyorum:

Bu toplantıya katılan Yıldız Hanım, Kayseri Türkülerini yorumlamadan önce şunları söylemişti:

"Ahmet Bey, halkına âşık bir insandı. Bana halkımı sevmeyi ve Türküleriyle ona hizmet etmeyi kendisi öğretti. Onun bu erdeminin farkına varanlara ne mutlu!"

Ben merhumun öneminin bu satırlarla dile getirildiği düşüncesindeyim. Kendisine rahmet diliyorum.

Faruk Yaman Kütüphanesi'nde yer alan “*Kayseri Şehir Hafıza ve Kent Kitaplığı*” bölümünde “**Plaklarda Kayseri Türküleri**” özel koleksiyonum yer almaktadır.

Kayseri Türkülerin yer aldığı bu özel koleksiyon içerisinde Kayseri Türkülerin bulunduğu 162 plak mevcuttur. Bu plakların 1 adeti 33'lük, 58'i taş plak ve 103 adeti ise 45 'lik plak türündedir.

Dönemin ses sanatçıların seslendirdiği bu plaklar şu anda antika değerinde olup, Kayseri Türküleri hakkında çok detaylı bilgiler vermektedir. Söyleyiş tarzı, çalınan enstrüman, söz anlamları, beste ve söz yazarları ile bir bakıma tarihe not düşmektedir.

Birçok müzayede ve plak evinden satın almış olduğum bu plakların içerisinde tabii ki Ahmet Gazi Ayhan'ın önemli bir yeri var. Kayserili olması yanında Kayseri eserlerini derleyen ve seslendiren bir sanatçı olarak Ahmet Gazi Ayhan Kayseri Müzik tarihinin önemli taşlarından biridir.

Çok nadir bulunan plakları bende mevcuttur. En son geçen yıl almış olduğum “PASTIRMADAN MEZAR TAŞI” isimli plağı koleksiyonumun önemli plakları arasında yer almaktadır. Yine “KAYSERİ MEKTEBİNDE OLDUM JANDARMA” türküsü önemli yer almaktadır.

Taş plaklarımın içerisinde Kayseri Türküleri de olmayan Ahmet Gazi

Ayhan'ın seslendirdiği 34 ayrı taş plak mevcuttur. Bunun yanında 45'lik olarak tabir edilen plaklarında da Ahmet Gazi Ayhan'a ait plaklarım mevcuttur. Ahmet Gazi Ayhan'a ait 48 adet 45'lik plağım var, bunun 28 adedi Kayseri türkülerine aittir. Dolayısı ile Ahmet Gazi Ayhan Kayseri Müzik Tarihi içinde olmaz ile olmaz sanatçılarımızdan biri olup, bu koleksiyon kendisi ve aile olduğu kadar Kayseri ve Anadolu kültür mirası için önemli olduğu kanaatindeyim.

Bu türkülerin her birinin araştırılması gerekir. Özellikle taş plaklar birer tez niteliğindedir. Benim gibi koleksiyoner için büyük ve en önemli kısmını yerine getirerek toplu halde bunları biriktirmektedir. Bundan sonraki aşama araştırmacılara, akademisyenlere ve ilgili kurumlara düşmektedir.

Faruk Yaman

Ahmet Gazi Ayhan çok sevdiğimiz bir sanatçı komşumuzdu. Ayrıca Annem Ayşe Taşdelen (1918) ile ilkokul arkadaşıydı. Zaman zaman bizimle Ahmet Gazi Ayhan ve kendisi gibi sanatçı olan eşi Yıldız Ayhan ile ilgili anılarını o günlerin heyecanı ile anlatırdı.

Bir gün, Onlardan birini paylaşmak istiyorum:

“-Allah vergisi olan sanatçılık ilkokulda başlıyor. O zamanlar müzik aletleri nerede? Keman yok,saz yok... Olsa da çalabilen yok. Bir gün bir baktım ki Ahmet Gazi Ayhan, eline iki deynek almış ,keman çalıyor. Bir taraftan da:

*Ben keman çalmazsam darılır dayım
Dayımın kızından yok mu benim payım*

diye türkü söylüyor. Onun bu nükteli türküsüne bir hayli gülmüştük.”

Murat Aydın

Türk Halk Musikimizin gelişmesinde çok değerli mahalli âşıklarımız yanında, olağanüstü yetenekleri olan mahalli sanatçılarımızın da büyük etkisi vardır.

Kayseri, Anadolu'da Müslüman Türk'ün ilk başkentlerindendir. Bu bakımdan köklü bir kültürel geçmişi vardır. Milletimizin dini ve sosyal hayat hikâyesi türkülerimizde gizlidir. Bir değerli yazarımızın çok değerli bir deyişiyle;

“Türk'ün romanı türkülerimizdir.” der.

Kayseri sadece ulemaları ile değil, aynı zamanda âşıkları, müzisyenleri ile de meşhurdur. Son 40 yıl içerisinde bilimsel metotlarla halk musikisine yaklaştığımız zaman bu konuda Kayseri'nin musiki dünyasının ne kadar zengin olduğu görülür.

Yakın zamana kültürü oluşturan Kapadokya ve Kayseri coğrafyasında Türk edebiyatına imza atmış nice âşıklarımız içerisinde Karacoğlu, Dadaloğlu ve Develili Seyrânî; türkülerimize kaynaklık, icra ve taşıyıcı görevi de üstlenen değerlerimiz de vardır. Hemen aklımıza gelenleri şöyle özetleyebiliriz:

Bünyan'dan Adnan Türközü, Zekeriya Bozdağ, Develi'den Yusuf Dağdelen(Seyrânî Hoca) yanında, uzun yıllar Kayseri'ye bağlı kalan Ürgüp'ten de Refik Başaran ile Avanoslu Selahattin haklı bir şöhreti yakalayan değerlerimizdir. Bugün taşıyıcılar tarafından hem kendileri ve hem de nice sanatçılarımız türkülerimizi unutulmaktan kurtarıp plaklar kanalıyla Türkiye'mizde “Kayseri tavrı”nı yaygınlaştırmışlar ve bu konuda ekol olmuşlardır.

Şüphesiz Kayseri türküleri denildiği zaman aklımıza gelen ve son derece halkı bir şöhreti olan, çok yönlü sanatçımız Ahmet Gazi Ayhan'dır. Çok küçük yaşta tahta kaşığı at kılı bağlayarak saz çalmaya başlamış ve saz çalmayı ona öğreten hiç kimse olmamıştır bu büyük kabiliyeti babasından almış olan sanatçının annesi ise köyün mevlit okuyucularındanmış.

İnce sesleri zenginleştirmek için sazların göğsüne doğru perde koyarak sazın daha çok ses vermesini sağlayan Ahmet Gazi Ayhan müzik kabiliyetini yüksek bir saz virtüözü olmuştur.

Kavaldan,orgdan başlayıp klarnete kadar nefesli sazlara kadar,bağlamadan başlayıp tambura ve uda kadar telli sazları büyük ustalıkla çalabilen nadir sanatçılardandır.Zaman zaman şarkı formunu denemeleri de bu yöndeki ustalığına bağlayabiliriz:

“Neyleyim neyleyim ben böyle yâri, Doktor civanım, Sevdaya koşanlar çabuk yorulur.” adlı şarkılar bunlardandır. Ancak çok iyi biliyoruz ki Ahmet Gazi Ayhan ‘ın en tercih ettiği saz bağlamadır. Eşi Yıldız Hanım’dan öğreniyoruz ki sahne hayatında kullandığı altı değişik sazı vardır. Bunlardan biri de Kayseri Büyükşehir Belediyesi Konservatuarı’ndadır.

Şüphesiz çalıp söylediği türkü repertuarında besteleri,derlediği Kayseri türküleri yanında Orta Anadolu türküleri de büyük yer tutar.Kendisi uzun zaman âşıklarla ve saz şairleriyle birlikteliği vardır. Bu bakımdan özellikle popüler ve mizahi türkülerinin büyük bir kısmı bu yeteneğinin bir getirisidir. Şahsen gazinolarda kendisinden dinlediğim türkülerin çoğu aynı türkü olmasına rağmen değiştirerek veya eklemeler yaparak okumuştur. Bu değerli sanatçımız emeklerini çeşitli plaklara okuyarak müzik arşivimize kazandırmıştır.

Yrd. Doç. Dr. Kadir Özdamarlar

Bismillahirrahmanirahim...

Sevgili Gazi Ayhan,

Senin korkunç mizah yanını, şairliğini, bestekârlığını her yönünü herkes söylemiştir. Yanımda kaç defa çok kısa bir sürede şiirini yazıp, müziğini yapıp “nasıl olmuş dinle bakayım” demiştin. Ben de haddimi aşır şurayı değiştir, beğenmedim deyip değiştirttiğimi hatırlıyorum. Hiç kızmadan notaların yerini değiştirip yenilerdin. Her enstrümanı çalardın.

Her şeyi de müzik haline getirirdin. İrili ufaklı bardaklar ya da şişelerle şahane müzik ziyafeti verirdin, insani yanın çok kuvvetliydi. Tanımadığın hastaları tedavi ettirirdin. Bir hasta gördüğün zaman onunla beraber acı çekerdin. Bugün yaşıyorsam, ben hastayken, bana göstermiş olduğun hassasiyet ve doktorlara gösterdiğin kararlı tavırlarıdır. Nur içinde yat sevgili Gazi Ayhan, huzur içinde yat.

Sevgili ablam Yıldız Süslen Balboy, 25 Mart 1934 yılında Ankara’da doğmuştur.

Annesi Muazzez Hanım, Babası Necati Bey’dir. Yıldız bebeğin annesi, Kırım kökenli bir aileden gelmektedir. Anneanne Hanife Hanım, onlarda Rus zulmünden kaçmış, İstanbul’a

yerleşmişlerdir. Yıldız bebeğin dedesi Seyit Mehmet Bey Bursa’da doğmuştur. Bursa’da

Işıklar Askeri Lisesi’ni bitirip İstanbul’a Selimiye Askeri Kışlasına Levazım Subayı olarak atanmıştır. Aile Kuzguncuk Paşa Limanı’nda oturmaktadır.

Seyit Mehmet ve Şerife Hanife, İstanbul’da evlenmişler ve 4 çocukları olmuştur. Yıldız bebeğin Babası Necati Bey (Abdulgaffar.) ise Kırım’da 1900 yılında doğmuştur. Bir yaşındayken Rus zulmünden kaçarak Türkiye’ye gelmişler ve o zamanın

idarecileri tarafından Eskişehir’e yerleştirilmişlerdir. Baba Necati Eskişehir’de büyümüştür.

Göç ederlerken türlü zorluklar içinde anne ve babalarını kaybetmişler. Babamızın Ablası Zayide annelik etmiş kardeşlere. Açlık yokluk ellerindeki kıymetli ne varsa göç

yollarında ellerinden çalınmış. Çok fakir olarak Eskişehir’e yerleşmişler. Ekmek yerine

tuğla gömermiş ateşe ve pişince yiyeceğiz balam derlermiş. Baba Necati Kurtuluş Savaşı’na katılmış. Harpten sonra polis okuluna devam etmiş. Başarılarla, birincilikle bitirmiş polis okulunu. Savaşta Atamıza yakın mevzilerde savaşıp. Öyle zorluklarla kazanmışlar ki Kurtuluş Savaşı’nı.

Babamız Necati Bey anlatırdı. Atlılar savaşa önden gidermiş. Piyadeler arkadan.

Atların geçtiği yollarda pislikleri olurmuş. Bu pisliklerin içinde de arpa taneleri bulunurmuş. Arkadan gelenler. Arpaları toplar. Su bulunca yıkar. Ve yemek niyetine yerlermiş. Vatanımız böyle fedakârlıklarla kuruldu. ALLAH hepsinden razı olsun.

Cumhuriyetten sonrada Atamıza muhafız olarak atanmış. Ve her seyahatinde yanında bulunmuştur. Büyük Atamız Kayseri’yi ziyareti sırasında yanlarında bulunma şerefine nail olmuştur. Kayseri Atatürk Müzesi’nde görebilirsiniz. Polis olarak ilk tayini Aydın’a çıkmıştır.

O sırada Eskişehir’de ilk izdivacını yapmış. Kırım kökenli Zehra Hanım’la evlenmiştir. Zehra Hanım’ın Kırım Hanlığı’ndan prenses unvanı vardır. Aydın’daki vazifesinden sonra başkomiser olarak İstanbul Üsküdar Başkomiserliği’ne atanmıştır.

Üsküdar Başkomiseri iken ailevi sebeplerden dolayı ilk eşi Zehra Hanım’dan dostça ayrılmışlardır. Yaşadıkları süre arkadaşlıkları devam etmiştir Zehra Hanımdan Necati Bey’in Nebahat Ablamız doğmuştur. Her zaman ailenin kıymetli ablası olarak beraberliğimiz devam etmiştir. Yıldız bebek doğmadan daha önce Ailenin iki oğlu olmuştur. Büyük ağabey Yılmaz iki buçuk yaşındayken ikinci oğlu İhsan Oğuz’u doğurmak üzere hastaneye giderken büyük oğlunu komşusuna bırakmıştır Muazzez Hanım. Doğum sancıları başlamadan bir gün evvel rüyasında aklar giyinmiş bir dede görür. Rüyasındaki pirifâni dede iki elma uzatır. Biri küçük, biri büyük. “ Hangisini istersin? der. Muazzez Hanım da küçüğünü ister. Doğumdan sonra eve döndüğünde büyük oğlu Yılmaz’ı ateşler içinde bulur. Zatürree olmuştur. Ümitsizdir ve daha yeni bebeğin adı konmadan ruhunu teslim eder. Aile perişandır. Komşular teselli etmeye çalışırlar. Derler ki: “ Allah’ın ihsan’ı bu bebek sana. Birini aldı Rabbimiz, birini verdi.

Allah’ın ihsanı bu. “ Derler ve böylelikle adı konmuş olur.

Yıldız bebeğin doğumunu annesi evde gerçekleştirmek istemiş. Çok kız evlat istiyormuş. Hastanede karışmasın diye doğumu evde ebe yardımı ile gerçekleştirmiştir. Ebe kızın oldu deyince çok sevinmiştir ama inanmamıştır. Ebe gittikten sonra kundağını açmış ve sevincinden dakikalarca karnını her yerini öpmüştür. Yıldız bebek, ailenin neşesi altıntopu olmuştur. Çok neşeli. Çok güleç. Ama geceleri hiç uyumuyor. Bu arada Atatürk’ün emriyle okumuş hanımlar mesleklerine göre iş başına çağırılmışlardır. Bunlar arasında Muazzez Hanım’da vardır. Tam İstanbul Kültürü ile yetişmiş. Fransızca bilen. Musikiye aşına.

Kusursuz ud çalan. Modern bir Türk Hanımıdır. Çalıştığı için gece uyumak zorundadır. Ama Yıldız Bebek ışıklar yanınca gülücüklere boğulan ışıklar sönünce kıyameti koparan uyutmayan bir bebek. Çareyi anne baba radyo almakta bulurlar. Radyoda müzik çaldığı sürece ışığa gerek kalmıyor. Yıldız Bebek müzik dinledikçe huzur içinde uyuyakalıyor. Bebeklik ve çocukluk çağında çok güzeldir. Mahallenin sevgilisidir.

83

Yıldız, ailenin deyimiyle Süslen adı gibi süslenmeye çok meraklı. Bembeyaz yüzü, kumral lüleli saçları ve neşesiyle herkesin ilgi odağıdır. Bu arada annesi ud çaldığı zamanlar annesine şarkılarla eşlik ediyor. Kabiliyeti minicikken ortaya çıkıyor. Annesi evde yokken beyaz işlemeli yatak örtülerine sarılıp sarmalanır kendine tuvalet yapar. Aynanın karşısına geçerdi. Anne Muazzez Hanım da onu peri kızları gibi giyindirir. Bazen bale yapar. Bazen balalayka oynar. O, bale tipi elbiselerle, nereden gördü öğrendiyse mükemmel reveranslar verirdi alkışlayanlara. Anne kızını çok sever. Kızının değil de kendinin erken öleceğini düşünür.

Gelinliğini göremezsem diye gelinlikler diker giydirdi. Biricik Yıldızına.

Süslen, çok küçük yaşta bile hamarat ve eli her işe yatkındır. Öyle ki kimse inanmaz ama dört buçuk yaşındayken. Annesi isteyken aileye yeni katılan kız kardeş Sümer’e bakmaya başlar. Altılı yaşlara geldiğinde akraba, eş, dost düğünlerinde bildiği şarkıları söyletirler.

Tekrar tekrar istek alırdı. Dinleyen herkes mest olurdu. Daha sonraları ortaokul çağına gelince amcamızdan daha amca bildiğimiz Diş Dr. Aziz Tunç, babası Necati Bey’e :

“ Bu kabiliyet kaybedilemez. Hemen ustalardan ders almaya başlasın. Ders ücretleri benden” der. Allah ondan razı olsun. O günün usta radyo sanatçıları olan, Ekrem Güyer, Radife Erten. Sadi Hoşses’ten usul, nota derslerinin almasının yanı sıra yine o zamanın deyimiyle şarkı geçerler, usul vurmaktan dizleri morarırdı. Aynı zamanda Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Türk Dili Edebiyatı hocalarından şair Ali Rıza Akpolat Beyden diksiyon dersleri görürdü. Hamiyet Yüce ses ve Nevzat Akay gibi gür bir sesi olup mikrofonu gerek duymayan, öyle ki bu mahalleden okusa, diğer mahalleden zevkle dinlenen sanatçılardan ders aldı.

On dört yaşlarında Ankara'da Atatürk Orman Çiftliği'nde Bıra Parkı vardı. Genç yetenekleri ortaya çıkarmada çok faydası olmuştur. Hafta sonu yapılan yarışmalarda Türk Sanat Müziği okur ve hep birinci gelirdi. Adı duyulmaya başlamıştı. Amatör olarak konserlere davet edilirdi. Büyük beğeni kazandıkça daha çok aranır çağrılırdı. Polis Radyosu'ndan canlı Türk Sanat Müziği şarkıları okurdu. Bir yandan müzik dersleri, bir yandan çalışan anneye yardım ederken, okuluna da devam ederdi. Evde bulduğu her kumaş parçasını keser biçer, diker, boncuklarla sahne kıyafetlerini hazırlardı. Tuvaletlerini gördüğü filmlerden esinlenir ve kendi kreasyonunu kendi yaratırdı. Her zaman kusursuz şık olmayı içten gelen yaratıcılıyla devam ettirmiştir. Tuvaletlerini diktikten sonra bizim beğenimize sunardı.

Derdi ki (o zamanın deyişiyle):

“ Meşhur şarkıcı olacağım. Araba kapımda bekleyecek. Ben eteklerimi toplayıp arabaya bineceğim. Her parmağımda kıymetli yüzükler olacak. Kimsenin giyemeyeceği pabuçlar ayağımda olacak.” ve hepsi Allahın izniyle gerçekleşmiştir.

İnci Sümer Arslan

Ben çok mutlu bir çocukluk dönemi geçirdim. Babam, çok neşeli bir insandı. Annem ise otoriter, her şeyi en iyi şekilde yapmaya çalışan, sahne hayatı içinde bizleri asla ihmal etmemiş, bir kolu dışarıda, bir kolu evinde olmuş mükemmel bir aile kadınıydı.

Babam annemin bizleri yetiştirme konusundaki titizliğine karışmazdı. Genç kızlık dönemimdeki takipçim annemdi. Beni her türlü kötülüklerden, yanlış yapmaktan koruyan annemdi. Babam ablama karşı daha fazla yumuşaktı bana nazaran. İkinci çocukların kaderi olmalı bu. Çocukluğuma dair çok şeyleri hatırlayabiliyorum. Özellikle İzmir Fuarı'ndaki bir olayı unutmam mümkün değil. İzmir Fuarı'nda çalıştıkları süresince, Onların meşhur olmalarından, sevimlerinden dolayı prenses gibiydim. Bundan dolayı fuar, luna parkta bulunan bütün eğlence yerleri bedavaydı ablam ve benim için. İstedığımız gibi koşup eğlenmemiz, herkeslerden özel ilgi görmemiz yaşadığım en güzel çocukluk günleriydi.

Bir gün, annemle babamın çalıştıkları gazino tıklım tıklım dolmuştu. Annemle babam sahneye çıkmak üzereydiler. Bizi amcamın oğlu ile luna parka gönderdiler. Ablam başka bir şeye binerken ben uçan salıncağa bindim. Döndüğümüz sırada terliğimin teki, uçan salıncağın altında bulunan havuza düştü. Kıyameti kopardım. Sanırım biraz da küçük evin, küçük kızı olduğumdan şımarıklık vardı. Ağlıyordum sürekli. Daha sonra babama haber vermişler. Babam bunu duyunca, sahneye çıkmasına üç dakika kala koşarak yanıma geldi. Önce beni sakinleştirdi. Daha sonra ki hiç unutamıyorum sahne kıyafetiyle havuza girdi ve sınılsıklam bir şekilde terliğimi alıp getirdi.

Annemden çok korkardım ama babam benim için her zaman, annemden kaçarken sığınacağım bir liman olmuştur. O devrin standartlarına göre lüks yaşayan kızlardık ablamla ben. Ankara'da Yükseliş Koleji vardı. Oraya yazdırıldım ama kolejde okumak benim için ayrıcalık değildi. Örneğin okul harçlığım bile diğer çocuklardan fazla değil belki azdı.

Annem o kadar doğru karar vermek isteyen bir insandı ki bizi sanatçı kızları, zengin çocukları şımarıklığı içinde büyütmemek için elinden geleni yaptı. Ablam ortaokul ben ilkokuldaydım. Bizim; “ *Arkadaşlarımız şöyle bir elbise giyiyor. Bizlere hava atıyor.*” gibi söylemlerimize duyarsız kalır ve “ *Ben sizi zengin çocukları gibi yetiştirmeyeceğim.*” derdi.

Evimizde her zaman bolluk olmasına rağmen sürekli bir kısıtlama da vardı. Evimizde yatılı kalan hizmetlimiz Şerife Abla ve anneannem bizim bakıcılarımızdı. Şerife Abla ile iyi ve kötü günlerimiz oldu. Annemin yokluğunda anneannemin otoritesini hissederdik üstümüzde. Okuldan eve geldiğimde kapının önünde bir kâğıt bulurdum. Bu kâğıtta benim yapacağım o günkü ev işleri yazılı olurdu ve ben bunları yapmak zorundaydım. Çünkü annemle aramın bozulmasını istemezdim. Annemin dövme huyu yoktu ama üç gün küserdi.

“*Evde hizmetlimiz var. Neden evi biz temizliyoruz?*” gibi bir soru sorma hakkına asla sahip değildik. Herkes görevlerini yapmak zorundaydı. Annemin otoritesi böyleydi.

Çok ünlü ve başarılılardı. Onlarla konserlere gitmeye halkla birlikte en önden ablamla bana ayrılan sandalyelerde halkın onları coşku ve sabırsızlıkla beklemelerine o heyecanın içinde onların küçük sarışın güzel kızları olarak bulunmaya bayılırdım. Çok şanslı olduğumu düşünürdüm ki öyleydim. Çünkü aynı zamanda bu şöhretin içinde bizleri paraya boğup ihmal etmezler, evimizde tam bir anne baba olarak aile olgusunu bize tam anlamıyla yaşatırlardı.

Yani kolejdaki öbür çocuklar gibi değil bir Türk halk ailesi gibi yaşadık evimizde.

Ne onların şaşaları ne ünleri ne paraları evde konuşulmaz şarkı, türkü bile söylenmezdi. Bazen çok uzun sürecek konserleri ya da turneleri varsa usul usul oturma odasına girerler, kapılar kapanır uzun saatler çalışırlardı. Babamın eşsiz bağlamasını annemin billur sesini ancak kapı önünde sessizce oturarak dinleyebirdik. Aralarda durur bir şeyler (O zamanların sanatçılarında bulunmayan düetler espriler) eklerler ve yeniden yeni versiyona göre başlarlardı. Annemle babamın sahneleri başka sanatçılarda bulunmayan kocaman bir gerçek eğlence taşırdı. Gerçek bir şovdu. Bir türkü konseri şov! Karı koca olmalarının onlara sağladığı farkı halkada yaşatırlardı. Babam zaten çok esprili bir adamdı. Öyle ustaca espriler yapardı ki mesela sahnede annemin adı ‘kaynanamın kızı’ idi. Kayseri ağzıyla şivesiyle iki türkü bir bağlama ziyafeti arasında küçük atışmalar küçük komik diyaloglarla konuşurlardı doğaçlama. Zaten babamın en büyük özelliği tam bir doğaçlama ustası olmasıydı. Annemde sahnede usta kıvrak ve çok zekice babamın esprilerine espiyle cevap verirdi. Annemin zekâsı çok kıvraktır, çok yaratıcı çok çalışkandır. Hayatımda gördüğüm uykuda bile çalışkan düşünen ve anında hayata aktaran sayılı zekâlardandır. Babam, annem kadar sorumluluk sahibi ve çalışkan değildi. Fakat annem bu konuda tabiri caizse babamın yakasından hiç düşmedi babamı olurluna hiç bırakmadı. Çok iyi hatırlarım;

“*Ayhan kalk. Bugün neşriyat var radyoya gitmen şart.*” diye sabahları Babamı yataktan kaldırmaya çalıştığını. O da istemeden de olsa mecburen kalkar acı kahvesini hazır etmiş annemin elinden yudumlardı. Aslında çok iyi anlaşılan bir çift değillerdi yapıları tamamen farklıydı. Fakat evlilik ve sahne ortaklığı yasalarına hep uydular ve böyle olmalıydı çünkü başkan annemdi.

(Biz de hep uyduk ev kurallarına sıkıysa uyma!)

Çoğunlukla yazılarımız İzmir Fuarı’nda o bitince Kayseri’deki köy evimizde ve Gemlik, Kumla’daki yazlığımızda geçerdi. Her bir yerde farklı ve çok eğlenirdim. Babamın yol arkadaşlığı şahaneydi ve yeni çıkan araba meraklısıydı. Muhtemelen yeni değiştiği arabamızda çok güzel eğlenceli dura kalka yiye içe şarkılar türküler eşliğinde yolculuk yapardık. Şekerden bir adama dönüşürdü babam araba kullanırken. Hâlâ kulağımdadır “*Martılar uçuyor etrafımda*” şarkısı. Öyle coşkulu başlatırdı ki hepimiz aynı coşkuyla katılıverirdik. Annem kızıyor diye çok yavaş sürerdi arabayı babam. “*20 ile git Ayhan. Ağaçları sayacağım.*” derdi annem ve babam gerçekten 20 ile giderdi. Bu 20 ile gitmek bir yaz sıcaklığında ailecek hayatımızı kurtardı. Antalya’da düzenlenen Altın Portakal Film Festivali’ne onur konukları olarak davetliydi bizimkiler. O zaman nerede

böyle yollar. Ben 7 yaşındaydım. Şimdi yaşıam 46. 39 yıl önce Antalya'ya giden yol incecik kıvrım kıvrım bir dağ yolu. Ve çok sıcak. O zaman nerede böyle klimalar. Sersefil bir şekilde arabada giderken benim arka koltukta midem bulandı ve hiç yapmadıkları şey beni ön koltuğa annemin kucağına almak zorunda kaldılar. Daha yeni hareket etmiş ve 20 km yi bulmuştuk ki çocuk gözlerimde hayal bile edemeyeceğim kadar büyük bir tır son sürat virajı döndü. Çok yavaş gitmemize ve babamın (çok usta şofördü) ani bir hareketle iyice yana kaçabilmesine rağmen tır bize çarptı. Babam da yeni aldığı ve çok sevdiği o zaman Türkiye'de iki tane bulunan kırmızı Buick araba vardı. Kazadan sadece benim dizimdeki küçük sıyrıktan başka kan çıkmadı şükür. Çok şaşırmıştım dağ gibi babamın tır şoförüne karşı hoşgörüsüne. Küçük bir sitem ve uyarıdan başka hiçbir söz etmedi adama. Başkası olsa (Sinirli bir adamdı babam) temiz bir dayak çekerdı adama kesin. Ama babam o günden sonra da hep 20 ile en fazla 80 ile gitti o da yol açıksa. Aslında ruhu çlgın bir adamdı ama bizi öyle seviyordu ki hiç hız yapmadı. Genç kız olmaya başladığım zaman beni karşısına oturttu bir gün Kumla'daki yazlıkta ve şöyle söyledi:

“ Bak özlem. Sanatçı kızsın, güzelsin, alımlısın, iyi kalplisin. Gezerken dolaşırken dikkatli ol adımıza laf getirme.” diyorum ya! Yumuşak bir babaydı aslında uyarısını yaptı ve çekildi çünkü biliyordu aramızda FBI gibi çalışan takip eden bir anne modeli var. Adamsan yap bir uçarlık. Annemle arka odaya çekilmek zorunda kalmak, ablamın da benimde korku tünelimdi. Zaten sonradan öğrendik ki; üstümüzde emeği tam bir ana yarısı olan teyzem Sümer Arslan yani hem sırdaşımız hem suç ortağımız canımız teyzem, annemin ajanıymış.

Bize çaktırmadan tam bir ekipmiş iki kız kardeş meğer. Meğer annem ondan sakladığımız her şeyi hepsini bilirmiş ajan Sümer sayesinde.

Genellikle ramazanlarda Kumla'da olurduk ve çok şen geçerdi ramazan. Oruç, sahur düzeni hep vardı. Annem tam bir işkolikti. *“Yazlıktayız çalışmak yok”* diyemezdik hiçbirimiz.

Halılar gece silkelendirirdi akşam açık hava sinemasından geldikten sonra. Öbür gençler kumsalda ateş yakmalar üstünden atlamalar ama Nurdan'la Özlem gece temizliğinde! Gece temizlik yapan tek genç kızlardık biz sabah mis gibi evde uyanalım hepimiz diye. Zaten kumsala ve gece çıkmalarına müsaade olmadığı için somurta somurta temizlerdik tüm evi. O kadar yorulurduk ki aklımız dışarıda kalmazdı, kalamazdı. Babam cam kenarında sokağı seyredip iki tek rakısını yudumlarken; *“ Kaldır baba ayağını. “deyip altını silerdik homurdana homurdana. Önceleri kızdığım tüm sıkıyönetim için kızmıyorum uzun zamandır anneme sonrada babama. Büyüdükçe anladım ki, iyi ki sorumluluk sahibi yetiştirmişler bizi çünkü hayat zormuş ve şımarık büyüseydik eğer şu anda mutsuz ve istekleri bitmeyen bir kadındım ve hayat insana tüm isteklerini vermiyormuş. Başka gençler gibi özgür ve neşeli büyüyemedik biz. Hep korktuk ailemiz meşhur diye. Babam derdi ki:*

“Başka kızlar yapar, ‘Gençlik işte.’ olur. Siz yaparsanız annesi şarkıcı, babası çalgıcı olur.” Buna hep dikkat ettik mecburen. Çünkü öyle yetiştik babamın gölgesi annemin otoritesiyle. Azcık bir yanlışımızla babamın ve annemin korudukları ‘sanatçı’ adına gölge düşürmeyelim diye. Öbür gençlere göre 3 kat daha dikkatli.

Ablam üniversite olayları yüzünden Ankara Üniversitesi'ndeki tahsilini yarım bırakıp İstanbullu biriyle evlilik yapınca babamla annem de İstanbul'a tayinini istedi ve biz Yeniköy'deki güzel evimize yerleştik. 13 yaşındaydım. Kolejden gelmişim, koleje yazdırılacağım sanıyordum. Beni koleje yazdırmadılar. Baltalimanı Behçet Kemal Çağlar Lisesi'ne yazdırdı annem. Diyorum ya! Babam böyle işlere hiç karışmaz gölgede dururdu.

İçişleri bakanı annemdi. Anneme niye beni tekrar koleje yazdırmadığını sorduğumda; *“ İstanbul, Ankara'ya göre daha şımarık ve sorumsuz. Korkuyorum. Koleje gidersen lafa söze gelmez bir İstanbul genci olursun.”* demişti. Devlet okuluna gittim. Çok alay edildim ilk zamanlar. İngilizce biliyorum ve sanatçı kızımıym diye dalga geçti

çoğu benimle. ‘Ayaklı Lügat’ diye bağırdılar arkamdan. Kıbrıs’tan ablamın balayından bana getirdiği hediyenin, beyaz converse’lerimin üstüne çamurlu ayaklarıyla bastılar. Kötü dönemlerdi ama hiç yılmadım. Annemin bana öğrettiği gibi ilk yılın sonunda arkadaşlarımın gözbebeği idim. Ah! Bir de o zamanlar ki acımasız bir kaç yoz düşünceli öğretmenin gayet normal giyinmeme rağmen hatta başka kızların afirikli giyimlerini görmezden gelip benim bir kereliğine giymek zorunda kaldığım (okul hırkam kirliydi) yine lacivert ama başka bir yünden örülü hırkamı görünce; “*Özlem! Ana’nın tuvaletini (sahne kıyafetini) giyip gelseydin*” diye bağırması. Kısacası şöhretin ve başarının bedelini biraz da çocuklar ödüyor.

Bir gün ben okuldayken eve bir telefon gelmiş ve telefondaki ses; “*Özlem kaçırıldı*” demiş anneme. Dersten müdüriyete çağrıldım annemle konuşup rahatlattım. Ne kadar kötüydü insanlar. Annem hıçkırmaktan zor anlattı derdini. O gün babam beni arabayla çıkıştan aldı. O zamanlar mavi bir Mercedes vardı. Tüm arkadaşlarım alay ettiler arkamdan. “*Zengin züppe*” dediler güldüler. Oysa okul harçlığım belki onlar kadar hatta bazen daha azdı.

Sanatçı çocuğuysan anlatamazsın. O günden sonra babam hep beni okul çıkışından kendi aldı. Artık lise-deydim, alay konusu oluyordum ama vazgeçemedi.

“*Sarıçıyan*” derdi bana babam, sesim biraz tiz diye sanırım. “*Hiç boşuna kıpraşma sarıçıyan*” dedi bana. “*Sana bişi olur diye ödümüz kopuyo seni sık sık okuldan alcam*”

Oysa hastalık dönemi başlamıştı zor nefes alıyordu artık. “*Bu sigara beni öldürecek*” derdi hep, sabah öksürükleri krizlerinde. Evet, o sigara onu öldürdü. Babam için çok iradeli kuvvetli bir adamdı diyemeyeceğim. Zevke, sohbete, muhabbete, kişisel zevklerine düşkün tam bir sosyal halk adamıydı. Sanatçı olmayıp ta kendi köyünde yaşayıp yaşlanan bir adam olsaymış köyün bir numaralı sahne adamı olurdu kesin. Hani vardır ya her köyün sivri tipleri.

Köy kahvesine gelsin de ortam biraz renklensin diye beklenen. İşte onlardandı benim babam. Çok ama çok renkli bir kişilikti. Annem de çok renkliydi, O da çok espriliydi ama annemde ‘önce iş’ti hep. Babamda da tam tersi önce “*Biraz da gülelim*” dedi. Mesela dönemin meşhur sanatçılarından yatırım yapabilen 10 parmağı geçmez. Bizim evin maliye müdürü de annemdi. Şu anda birkaç evimiz varsa babam sayesinde değil, annem sayesinde.

Babam sevecen adamdı. Şu anda en pişman olduğum şey, en sevdiği şey olan ‘sırtının kaşınması’nı benden çok rica etmesine rağmen az kaşımam olmuştur. Annem konusunda iş gücü olarak hiç pişmanlığım yok. Ne dediyse yaptım. Sıkıysa yapma. Görünmez otorite: Yıldız Ayhan...

Beni ve ablamı sanat camiasından uzak tuttular. Babam;

“*Annenin yanında, arkasında ben vardım. Siz sahne piyasasından uzak durmalısınız.*” derdi.

Güzel Sanatlar Fakültesi’ne merak sarmıştım. Resmim çok iyiydi, çok güzel şiirler yazıyor ödüller alıyordum. Kumla’daki yazlığımızda Güzel Sanatlar Fakültesi için büyük Heykeltraş Tankut Öktem’den çizim dersleri almaya başladım. Tankut Öktem tam bir Ahmet Gazi-Yıldız Ayhan hayranıydı. 1. çizim dersinin sonunda Tankut Hocam babama şöyle demişti;

“*Sen istediğin kadar sanattan uzak tut kızlarını Ahmet Bey. Oradan yolu kapatmışsın, resimden fırlamış. Sanat genetik bir yol mutlaka bulur*”

Sahiden öyle oldu. Güzel sanatları kazandım. Şu anda tezhip ve Osmanlı Minyatürü ustasıyım. Aynı zamanda

‘Hem sarışın hem düşünür’adlı bir şiir kitabım var. Ablam Nurdan Ayhan’ı da uzak tutamadılar. Ablam tam bir sanat ve edebiyat aşığıdır. Babamın gözünü şaşırtıp kazandığı sayısız dans yarışması vardır. Ablamın müzik kulağı benden çok daha iyidir. Uzaktan bir şakıma duysa hangi cins bülbülün şakıdığını bilecek kadar.

Özlem Ketenci’nin “ Hem Sarışın Hem Düşünür” adlı kitabından:

Babamız AHMET GAZİ AYHAN sizce öldü mü?

Bir tek eser bırakmış olsan bile bin yıl yaşarsın. Babam diye söylemiyorum.

“ TÜRKÜLERİN BABASI” diye söylüyorum. Çok has adamdı benim babam. Annem ve babam sanat adına muhteşem bir ikili, bir ekoldü.

Evimizde;

Herşeye koşturabilen ve halledebilen zekada ve yaratıcılıkta bir Nurdan Ayhan,

Halama benzeyen bir “ Sarı Çıyan” (babamın bana taktığı lakap.)

Zor ve çok koşturmacalı bir hayat yaşamasına rağmen yıkılmayan neşesinden ve otoritesinden ödün vermeyen güçlü çalışkan bir sanat kadını;

Yıldız Ayhan,

Hayatını sanata ve bize adanmış bağlamayı bir saz gibi değilde ‘çok sesli bir konçerto’gibi çalabilen adeta konuşturan güldüren ağlatan bağlama ustası;

Ahmet Gazi Ayhan vardı.

Her kula nasip olmaz. Türkiye’yi salladıkları, türkülerin dağlardan yansıdığı günlerinde bile evimizde sadece annem ve babam vardı. Ablam ve ben asla sanatçı kızları olduğumuzu anlamadık. Sahneye çıktıkları zaman anlardık onların çok meşhur iki türkü ustası olduğunu.

“ Abla, bunlar bizim evdeki anne baba mı?

“ Galiba onlar.”

Derdi ablam. Şaşırdık haşmetlerine ve türkü showlarına.

“ Baba bak ne diyeceğim;

Şimdi yapılanlar sanatsa senin yaptığının başka bir adı olmalı.

Ya da Ahmet Gazi Ayhan bugün doğmalı...

ANNEM (ANEY)

Ah! Aney Ah! Bilmez miyim derdini! O kadar para ver kolejlerde okut, ılımlı yapınla

hiç kızmadan (!) Üniversiteler kazandırt. Bir taraftan sahnelerin kraliçesi, bir taraftan muhteşem bir anne, bir taraftan babamı vezir etmek, Türkiye’ye ve türkülere kazandırtmak... Çok işin vardı çokk... Çok çalışman lazımdı!..

Hayatımda tanıdığım en çalışkan insansın radyolardan evlere sesinle dağılıp insanların güneşi gülümsemesi

sevgisi umudu olduğun yıllarda nasıl olup da, turne turne, sahne sahne gezerken çok yorgunken neşeli tatlı sevecen ve hep bizimle kalabiliyordun?

Tüm işine rağmen bizi hiç ihmal etmedin teşekkür ederim anam. Nasıl oluyor da evden ve bizden uzakken bize gölgeni bırakabiliyordun? Hayatımda tanıdığım tek gölgesi bile, çalışan gölgesi bile yaşayan insansın!..

Ah! Aney Ah! Söylesene bana senin adın ne? Söylesene hayatın nasıl geçti? Söylesene YILDIZ AYHAN nasıl bir parlaklıktı? O nasıl bir yıldızdı Anne?

Sahne kıyafetlerine takılırdı gözlerim

Küçük yüreğimle adını düşünürdüm

Seni seyrederken.

Seninki nasıl bir gönüldü annem

Benimki nasıl bir şansı ki,

Anne diye en parlak yıldızı seçti.

Annecim, sen ablam ve benim yıldızım

Yolum, samanyolum olurken

Onca işin arasında evine ışıık saçarken

Nasıl bir gönüldü yıldızınki,

Tüm acılara güldü geçti.

Bana bu hayatta ne başardın deseler, 'YILDIZ AYHAN'IN kızıyım daha ne derim. Babam Ahmet Gazi Ayhan, annem bir yıldızdır, hiç kaymayan. Hep orda hep en

parlayan. Tüm yıldızlar söndüğü gün biliyorum sen gökyüzünde kalacaksın.

Takımyıldızımsın. Oyun dağılır, zaman dağılır gece sonunda. Sen şafağa dokunan tek yıldız kalacaksın.

Annem sen, bu kitabın tamamına yazılıp, fasiküllerce çoğaltılsan dahi, seni yazamam ki! Çift ruhlu kadını benim. Evinin hâkimi, yöneticisi, sahnelerin kraliçesisin.

Annemsin diye söylemiyorum vallahi bunu. Seni yakından tanıma şansına erişmiş herkes bilir. Ablam ve bana fazla gelen otoriten, bu yaşta anlıyorum ki, meğer bir annenin evladına bırakabileceği en nadide mirasmış. Sana kızdığım genç kızlığım olmasaydı ben olgun yaşımda mutluluğu, mutsuzluk getiren şeylerde arayabilirdim. Ama şimdi biliyorum ki mutluluk; 'iş zamanı iş', 'eğlence zamanı eğlence' deymiş senin bize öğrettiğin gibi.

Tabii senin iş zamanının hiç bitmez ya! Olsun.

Hayatımda tanıdığım en çalışkan, en büyük problemlerine bile hayıflanacak zamanı ayırmamış, homurdanacağına işine, evine sarılmış tek "TAM" 'insansın. Ne olurdu yani biraz sana benzeseydim.

Hayatımın tek hayali şiir kitabımı seneler önce bastırmıştım o zaman. Biraz ağır anlıyorum galiba değil mi aney? Ama suç benim değil. Sen de beni sarışın doğurmasaydın.

Anam sana teşekkür edemem çünkü teşekkürün anlamı sana duyduğum minneti anlatmak için yetersiz.

Şöyle yapayım;
Allah seni başımızdan eksik etmesin
Sensizlik en korkunç kâbusum
Seni seviyorum Yıldızım...

Özlem Ketenci

7 Aralık 1960 yılında doğmuşum. Ama bana bir torpil geçmişler ve 1961 olarak kayıt düşürmüşler. Yedi yıl çocuk yapmamışlar ve zorluklarla geçen hamilelik döneminden sonra o kadar güç doğum olmuş ki doktor bana “ Mucize çocuk” demiş. Bebekken çok zor yemek yiyormuşum. Bir gün yine annem aynı sıkıntı içindeyken babama, “ Ayhan bir şeyler yap. Bebek yemek yemiyor.” demiş. Babam da;

“ Kapısına kapısına kul oldum
Ben bu kızın anasına vuruldum
Bir hayırsız yüzünden
Yandım, yandım kül oldum
Kaşlarının karası
Kalbimdedir yarası
Öyle bir derde düştüm
Yok mu bunun çaresi”

Diye o anda türkü bestelemiş ve bu türkü daha sonraları oldukça ünlü olmuştu. Çok seyahat eden bir anne ve babanın çocuğuydum. Çok küçük yaşlardan itibaren anneannem, teyzem ve bakıcılarımızın korumasında büyüdüm. O yıllarda telefonla konuşmak çok zor olmasına rağmen ben annemle, onlar turnedeyken konuşma imkânı bulabilirdim. Evin tek çocuğu olduğum için çok kıymetliydim. Ama her zaman disiplinli olmak öğretildi bana. Annem ve babam şöyle söylerlerdi bana:

“ Sen sanatçı kızsın. Herkes hata yapar. Senin hata yapma şansın yok. Ayşe, Fatma yapsa kendilerinin olur ama sen yaparsan Ahmet Gazi Ayhan ve Yıldız Ayhan’ın kızı olur. Biz bugünlere namusumuzla, şerefimizle, iyi adımızla geldik.”

Bu baskıyı ben de, kardeşim de ömür boyunca üstümüzde hissettik. Ve ben bugün bile aynı baskıyı halen hissediyorum. Sanırım her ünlü anne ve babanın çocuğunda böyle bir durum vardır. Dahası kardeşim ve ben, zorunlu olmadıkça Ahmet Gazi ve Yıldız Ayhan’ın kızları olduğumuzu hiçbir zaman söylemedik. Bizim çocukluğumuzda Ankara’da gezmeye gidilecek bir yer yoktu. Radyo çalışanları ile kalabalık bir grup Kızılcihamam’a güveç yapmaya giderdik. Annem koca bir tencere bulgur pilavı pişirirdi. Orada sebze, et alınır, güveç yapılır ve fırına verilirdi. Bazen de akşamüstleri radyodan çıktıklarında bulgur, ayran gibi şeyler açık havada yenirdi. İfade ettiğim gibi sürekli bir bakıcımız vardı. Yıllarca evimizde kaldı. Çok rahattı. Ama bir gün bakıcımız Şerife Abl’a felç geldi. Meğer bizim evimizde işe başlarken yalan söylemiş. Bir gün felç geleceğini ve öleceğini biliyormuş.

Babam onu sırtında hastaneye taşıdı. Doktorlar 11 ay yaşar dediler. Kendisine Ankara’da bir hastanede çok

iyi bakım yapıldı. Annem; “ Bu bana Allah tarafından gönderildi. Buna ben bakacağım.” dedi ve kendisine de bir yardımcı tutuldu. Köyüne mektup yazılıp durumu anlatıldı. Şerife Abla 11 ay sonra ölmedi. Kendisini anne ve babamın ayaklarına atardı teşekkür etmek için.

İlkokuldayken annemin isteğiyle bale eğitimi aldım. Ama daha sonra basketbola ilgi duydum ve bu nedenle bale eğitimim yarı da kaldı. Altı yaşındayken kardeşim Özlem doğdu. Ama o henüz doğmadan bana bir oda dolusu oyuncak getirdiler ve doğacak olan kardeşimin verdiğini söylediler. Bundaki amaç sanırım doğacak olan kardeşimi kıskanmamam içindi. Bugün bile bir elmanın iki yarısı gibiyiz. Birbirimize çok bağlıyız. Onun çocukları benim, benim çocukları onun gibidir.

Babam çok yakışıklı bir erkekti. Babam ne zaman bir salona girse başlar Ondan yana çevrilirdi. Yanında annem varken daha da güzel oluyorlardı. Annem dünya güzeli bir kadın, babam çok şık bir erkek. Giydiğini yakıştıran bir insandı babam. Sade giyinirdi ama en iyi kumaşlar seçerdi. Korkunç bir araba sevdalısıydı. Amerikan arabaları vardı. Hatta bir kaç tane olurdu arabası. İyi hatırlıyorum, Mercedes marka arabasını radyo'ya gidip gelirken kullanırdı. Nereden bulurdu, nasıl bulurdu bilemiyorum, üstü komple cam olan bir arabamız bile vardı. Düğmeye basıldığında üstü tamamen açılıyordu. Güya suda giden araba almıştı. Bir gün annemle arabayı tam suya süreceklken annem telaşlanmış ve “ Aman Ayhan! Ya suda gitmezse!” demesiyle gerisin geriye dönmüşlerdi. Hız yapmasını sevmezdi. Annemin kıyafetleri çoğu zamanlar arabanın rengine uygun olurdu. Aslında annem asla abartıya kaçmayan ama sürekli şık olan bir kadındı. Zaten O her konuda mükemmel bir kadındı. Kardeşim ve ben Onun çeyreği bile olamayız desem doğrudur. Ama kardeşim, babamın nüktedanlığını almış. Onun gibi şiir yazabiliyor ve espri yapabiliyor. Ben ise fizik olarak babama benziyorum. Zaten O, para anlamında asla hırslı bir insan olmadı. İhtiyaçlarını karşılayacak kadar parası olsundu yeterdi Onun için. O yıllarda türküye “Çoban Müziği” diyorlardı ve organizatörler kapımızı aşındırdıkları halde babam uzun yıllar Avrupa'ya çıkmadı. Şöyle söylediğini çok iyi hatırlıyorum:

“ Kimsenin parası, beni masalarında bağlama çalmaya yetmez.”

Zaten gerçek sanatçılar, çal, söyle dediğiniz zaman kolay çalıp söyleyen insanlar değillerdir. Kaldı ki biz çocukları olarak onları yalnızca konserlerinde görmüştük. Ben kardeşimden bu konuda biraz daha şanslıydım diyebilirim. Meraklıydım ve özellikle İzmir Fuarı'ndaki, Antalya Altın portakal Film Festivali'ndeki konserlerine beni de götürmeleri için her şeyi yapardım.

Ağa bir adamdı. Kimseye borçlu kalmak istemezdi. Ama annemin ufku açıldı ve doğru yatırımlar yapardı. Her zaman merak etmişimdir. Köyde yetişen bir erkek nasıl bu kadar şık, zarif ve centilmen olur diye. Sanırım ruhu asıldı. Babamın dört kızı oldu evliliklerinden. Ben büyüyüp genç kız olduğumda, babamla karakterlerimiz çatışıyordu. Bana karşı sabırsızdı. Sanırım ben de ona karşı öyleydim. Cahil olduğum dönemlerdi. Bir gün tartıştık ve kendisine bağırdım. Bunun üzerine şöyle söylemişti bana:

“ Sen bana bağıramazsın. Ben Ahmet Gazi Ayhan'ım.”

Genç kızlığında arkadaşlarımla birlikte Çankaya'ya gidip bir kafede bir şeyler içmek, sohbet etmek hiç olmadı. Çünkü baskı yapılıyordu. Sanatçı çocuğu olmanın gereğiymi sanırım. Çünkü babam kızlarına karşı kıskanç, despottu. Ama annem daha da despottu.

Aslında babam yumuşak bir insandı. Bize çok düşküncü. Şimdi düşünüyorum da bu kadar çekinmemize gerek yokmuş. Buna rağmen evimizde erkek sinek bile kalamazdı.

Evimize bekâr erkek misafir hiç gelmedi. Bir örnek vereyim: İstanbul'da yaşayan dayımın genç yaşta eşi

öldü. Ankara'ya taşındı ve dolayısıyla evimize sık gelmeye başladı.

Ama yatıya kalamazdı çünkü bekar olduğundan babam istemezdi. Bunun nedenlerini şöyle söylemişti anneme:

“ İnsanlar senin kardeşin olduğunu bilmezler. Bir erkek evlerine girip, çıkıyor derler. Ağabeyinle görüşmek istediğin zaman biz Ona gidelim. O buraya sık gelmesin.”

Müthiş bir müzik aşkı içindeydim. Bağlama çalmak istiyordum. Bizi müzikten uzak tuttular. O, kızlarından birinin müzikle ilgilenmesinden çok korktu. Çünkü müzik piyasasının kötü taraflarını biliyordu. Ama bu isteklerimi dans ederek gidermeye çalıştım. Kurslara gittim, yarışmalara katıldım. Yazlığımızda, teyzemin oğlu partnerim oldu ve dans yarışmalarına katıldım, tango yaptım.

Oğlum Onun ölümünden sonra doğdu. Ama Onun en büyük sevgisi, aşkı kızım Çisel'di. Onun son sözü de hastane'de, üçüncü defa o özel bakım odasına girerken kızımın;

“ Dede” diye bağırmasına karşılık, kendisinin “ Yavruuum” demesi oldu.

Babam, benimle ve kardeşimle oynamayı çok severdi. Bizi kızdırmak Onun çok hoşuna giderdi. Bizi gıdıklar ve diliyle kulağımıza dokunurdu. Evde gözle görülen ama söylenmeyen katı kurallar vardı ve biz babamdan da, annemden de çok korkardık. Ancak evin içinde şu yasak, bu yasak diye bir söz asla duymadım. Özellikle evimizde yalan yoktu.

Kızacaklarını bilsek de doğruyu söylemek zorundaydık. Zaten babam da annem de tam bir Osmanlı, Anadolu erkeği ve kadınıydılar.

Bizim evde canlı müzik hiç olmadı. Ne babamın eline bağlama aldığını, ne de annemin türkü söylediğini hiç duymadım evde. Yalnızca yeni bir türkü çalışması için kısa süre çalışırlardı o kadar. Babam, evimizde iki tane de bakıcı olsa annemin yemeğinin dışında, başkasının yaptığı yemeği yemezdi. Annem, çok çalışkan, tam bir Türk kadını ve gün yirmi dört saat çalışan bir insandı. Çok iyi biliyorum bizim evde yemek sabaha karşı pişerdi. Çünkü annem ve babam sabaha karşı gelirler, annem üstünde tuvaletiyle hemen mutfığa geçer, yemeği hazırlar ve daha sonra üstünü değiştirip duşa girerdi. Hiçbir zaman evimize dışarıdan yemek gelmemiştir. Annem dikişte mahir, mutfakta temiz, özellikle iki çocuktan sonra babamdan asla ayrılmayı düşünmemiş ve dediğini de yapmış bir insandı. Çok akıllı bir kadındı ve babamı çekip, çevirdi. Medyada çıkan; “ Bugün boşanıyorlar, yarın boşanıyorlar” gibi asparagas haberlere gülüp geçerlerdi.

Çocukken Antalya Altın Portakal Film Festivaline, 1 ay İzmir ve Kayseri, Konya, Samsun Fuarlarına gittiğimizi hatırlıyorum. Annemle babamın buralarda uzun çalışma süreleri olurdu.

Caddelerde bakıcım ve teyzemle yürüdüğüm zaman insanlar beni tanır, “ Maşallah” derler hatta nazar boncuğu takarlardı. Çok ünlü kişiler olan Ahmet Gazi ve Yıldız Ayhan'ın çocuğu olarak inanılmaz ilgi görürdüm. Özellikle luna parklarda istediğim oyuncağa bedava binerdim ve her istediğimi yine ücret ödmeden alırdım. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde, o yılların ünlü sanatçıları olan Berkant, Erol Büyükburç elimden tutar gezdirirlerdi beni. Ayhan Işık'ın, Fatma Girik'in kucağında oturarak geçerdi günlerim.

Festival, o yıllarda geleneksel olarak annemle babamın hazırladıkları kına gecesi ile son bulurdu. Şimdi olduğu gibi protokol ve davetliler için değil halkla bütünleşmiş bir şekilde yapılırdı festival.

Annemle babamın turne konserlerinde izdiham yaşanırdı. Tıpkı, şimdi Amerikan şarkıcıların Türkiye'de verdikleri konserler gibi. Müthiş bir sevgi seli vardı onlara karşı.

İnsanlar babamın sazından çıkan tınıyı, annemin sesini, ikisinin birlikteliğini görmek için sokaklara dökülür, ağaçların tepelerine çıkarlardı. İzmir’de bindiğimiz minibüsü halkın havaya kaldırmalarını hiç unutamıyorum. Ama inanılmaz zorluklar içinde geçerdi çalışma hayatları. Sabahleyin saat 9’da Radyo’ya giderler ve gece geç saatlerde dönerlerdi. Çünkü o yıllarda canlı yayın yaparlardı. Turneleri zorluklar içinde geçerdi. O zamanlar doğru dürüst ne yol vardı ne de otobüs. Özellikle Zigana dağlarından geçerlerken sisten dolayı çok sıkıntı çektiklerini anlatırlardı. Bazen aç kaldıkları bile olurdu. Bütün bu zorlukları yenmesini bildiler diyebilirim.

Sabahları köpüklü, acı bir kahve içer, sigara ile güne başlardı. Kahvaltı alışkanlığı hiç yoktu. Öğle yemeğine kadar bu böyleydi. Sigara, çay ve kahve. Erken saatlerde okula gittiğim için babama kahveyi ben yapardım. Onun en sakin ve rahat olduğu saatlerdi bu saatler.

Kahvesini içerken benimle ilgili aklına takılan bir şey varsa bu saatlerde bana sorardı.

Babam ve benim en yakın olduğum zamanlar bu saatlerdi. Çok hassas, duygusal, komik, güldürmeyi seven bir insandı. Evde bir durum olsa ve biz bunu babamdan saklamak istesek bunu başaramazdık çünkü o sanki olanı biteni biliyordu. Bir bakıma ona malum oluyordu sanki. Altıncı hissi çok kuvvetliydi, hatta bir gün; komşu ziyaretlerinden hiç hoşlanmayan babam bir gece, karşı komşuya gidelim diye tutturdu. Annem çok hasta yatmasına rağmen gittiler. Sanki adamın öleceğini biliyor gibi o gece sabah üçe kadar oturmuşlar. Sabah adamın cenazesini kaldırdılar. Bu durum bizleri çok etkilemişti.

Babamla ilgili yaşadıklarımın en çok özlediğim; geceleri iştten geç geldiği zaman bana köşedeki tükürük köftecisinden köfte alır, ben uyurken onu burnuma tutardı. Ben en derin uykuda bile olsam yine de kalkar o köfteyi yarı uykulu yarı uyanık halde yerdim, oda beni gülererek izlerdi. Ben babamın sanat dehasının, yeteneğinin farkındaydım ama bunun farkında olduğumu belli etmemeye çalışırdım. Öncelikte o benim babamdı.

Hiç oğlu olmadığı için, oğlan çocuğu duygusunu biraz da benim asi karakterim sayesinde tatmin etmeye çalıştı. Yedi yaşındayken bana son model Amerikan arabalarında benim rahat kullanabilmem için koltuklarına birkaç yastık koyarak araba kullanmayı, tüfikle atışı öğretti. Kayseri’deki evimizde kayısıları vururdum. Çok seyahat ederdik. Seyahat boyunca arabayı o kullanırdı, arabaları çok severdi. Anadolu erkeği tabiriyle “at, avrat, silah” onun için araba, silah, ailesi olurdu. Onun için ailesi, arabaları ve silahı çok önemliydi. Son derece sorumluluk sahibi, evlatlarını seven ve onlara sahip çıkan bir babaydı. Bilirdik ki acı ve tatlı günümüzde babam arkamızda.

Ben, yüksek dehalarda olan farklılığın, babamda da olduğuna inanıyorum.

Babam memleketine çok düşkün ve tam bir Kayseri aşığıydı. Kayseri’ye değiştirir, Kayseri şivesi ile konuşmaya başlar, herkesle kucaklaşır ve Kayseri, Akçakaya’daki evimize giderken havaya iki el ateş ederdi. Onun özgür olduğu alandı orası. Kurbanlarımızı orada keserdik. Babam biz döndükten sonra orada 1 ay kalır ve inanılmaz zevk alırdı. Sürpriz yapmayı çok severdi. Bir arkadaşı ona 2 metre boyunda asma fidanı hediye etmişti. O da hemen dikmiş ve çardak yaptırmıştı. Ankara’ya döndüğümüzde annem, ben ve kardeşim sürekli kendisiyle şakalaşıyorduk. Asmanın bu kadar kısa süre içinde üzüm vermeyeceğini biliyorduk. Annem şöyle söylüyordu:

“Asma büyüyecek, çardağı saracak, üzümler sallanacak biz de yazın gittiğimizde üzüm yiyeceğiz.”

O yaz, babam bizden önce Kayseri’ye gitti. Biz de daha sonra gittik. Köye geldiğimizde babam annemi yüksek bir demir sandalyeye oturttu. Annem başını çevirince koca bir üzüm salkımı annemin dudaklarına değdi. Asma her yanı sarmış ve her taraftan koca koca üzüm salkımları sallanıyordu. İnanamadık. Şaşkındık. Ayrıca küçük bir havuz yapılmış ve fiskiyesinde bir top dönüp duruyordu. Üzüm salkımlarını görünce annem

ve biz kışın söylediklerimizden dolayı mahcup olduk. Olacak şey değildi doğrusu. Ancak işin aslını, üzüm salkımlarına dikkatle bakınca öğrendik. Babam biz gelmeden önce bağlardan sepet sepet üzüm salkımları ve yaprakları getirip onları kuru asmaya bir güzel bağlamış, yerleştirmişti.

Çok ağır hastalandı. Sigara onu her gün biraz daha yiyip bitiriyordu. Ama O sigarayı bırakmayı hiç düşünmedi. Öyle ki ölümünden üç yıl önce sigarayı bıraktı ama bir işe yaramadı. Her gün daha da kötüye gidiyordu. Mide kanaması geçirdi. Çapa Hastanesine yatırıldı. Çok büyük bir kanaması vardı. Hortum yutması gerekiyordu ama babam inatla yutmadı ve “*Ben iyiyim. Geçti, bitti.*” dedi. Oysa kanama devam ediyordu. Doktorlar ameliyat olması gerektiğini ancak narkozu kaldıramayacağını söylediler. Sonuçta ameliyata karar verdiler. Doktorlar vedalaşmamızı istediler. Babam da biliyordu öleceğini. Rehabilitasyonda ciğer makinesine bağlandı. Çünkü ameliyat olması için ciğerleri engel oluyordu. Sonunda Onu ciğer makinesine bağladılar ve öyle ameliyat ettiler. Ameliyat sırasında kalbi yedi defa durmuş ve yeniden çalıştırmışlar. Doktorlar şöyle söylemişlerdi:

“Allahtan ümit kesilmez. Ama ölümünü beklemelisiniz. Bizim yapacağımız bir şey yok.”

Babam canlı olarak ameliyattan çıktı. Yoğun bakımda kaldı. Ancak bilinci yerindeydi.

Makineye bağlı yaşarken, doktorlar:

“Şu anda arkadaşlar makineyi çekiyorlar, bakalım Ayhan makineye bağlı olmadan ne kadar yaşayabilecek, bunu deneyeceğiz.” dediler. Birkaç dakika içinde, hemşireler Ahmet Bey “ex” oldu diye doktorlara bağırdılar. Doktorlar hemen makineyi babama tekrar bağlayarak, yaşama döndürmeye çalıştılar. Babam bir mucizeyle tekrar hayata döndü ve hastaneden çıkıp eve geldi.

Aradan zaman geçti, bir ramazan günü bana “*oruçlu musun?*” diye sordu. Ben de:

“Elbette ki oruçluyum” dedim. “*Aman kızım, aferin, tut, bırakma orucunu, çünkü öbür dünya var ben gördüm.*” dedi. O dönemlerde bu konu benim son derece ilgimi çekiyordu. Ve ben ölüp de dirilenler hakkında birçok kitap okumuştum. Birden heyecanlandım ve merakla bir sandalye çekip babamın yanına oturdum, söyleyeceklerini merakla bekledim. Hasta, makinelere bağlı olarak yaşarken, doktorların makineyi çekip, ne kadar yaşayabileceğini denemelerini istememiş, onlara itiraz etmiş. Fakat doktorlar makineyi çektiklerinde kısa bir süre ölmüş. Fakat babam bunun farkında değilmiş, bütün olan biteni hemşirenin “*Ahmet Bey ex oldu.*” diye bağırarak doktorun yanına koşmasını görmüş ki, babamın yattığı yerden bunu görmesi mümkün değildi. Doktorların başına gelmesini, makineyi tekrar bağladıklarını, kendi vücudunu, bütün olup biteni yukarıdan izlemiş ve yeşil bir ışığın varlığından bahsetmişti. Aynı zamanda çok hafif, çok güzel bir müzik sesi de duymuş. İşte o an öldüğünü anlamış. Babam ölümden korkardı, fakat o an; “*Ölmek o kadar da kötü bir şey değilmiş hatta güzel ve huzurluyum, öbür dünya varmış, keşke daha çok ibadet etseydim.*” diye düşünmüş. Sonra bir de bakmış ki tekrar yatakta ve makineye bağlı.

Doktorlar “*Ahmet Bey bizi korkuttun, oralar nasıldı?*” diye espi yapmışlar ve sakinleştirmişler. Halen içimde ukdedir babamın son bestesini dinleyememiş olmak ve bu beni derinden etkiler. Babama, Sabancı’nın şirketinin kuruluş yıldönümü için Sakıp Bey’in ricasıyla, Sabancı şirketlerinin doğuşu ve gelişmesini anlatan bir şiir getirildi. Babamın bu şiiri besteleyip, kutlama gecesinde okuması için de rica da bulundular ve üç ay bir süre verdiler. Babam üç ay oturdu. Ben dört gözle, sinsi bir şekilde ve merakla, onun yapacağı besteyi bekliyor, ondan belki bir nota duyarım diye umut ediyordum. Ama hiç hareket olmadı, hiç çalışma yapmadı. Geceye bir hafta kalmıştı ki babama; “*Nasıl bir beste yaptın?*” diye sonunda sordum. Bu sırada şirketten telefon geldi ve besteyi tamamlayıp tamamlamadığını sordular. Babam ise o şiirde bir şeyin eksik olduğu-

nu, içine sinmediğini ve beğenmediğini söyledi. Bu durum son güne kadar böyle gitti. Ben ve annem çok panikledik. O gece babam davete yalnız gitti. Davette sahnedeysen irticalen bir beste okumuş ve gecede ki bütün davetliler ağlayarak babamı ayakta alkışlamışlar. Bu beste babamın son bestesidir ve biz duymadık, bunun üzüntüsünü hala yaşıyorum.

Babam bir dönem sonra tekrar rahatsızlandı ve hastaneye kaldırıldı. Babamın daha kolay nefes alabilmesi için doktor, babamın boğazının delinmesi gerektiğini düşünüyordu ve delmemek için çok uğraştı ama kolay nefes alabilmesi, hayatı için çok önemliydi ve deldi.

Hastalığı sırasında TRT’de babama ait bir belgeselin olmadığını öğrendik. Çok üzüldük. Babamın sadece solistlerin arkasında saz çalarken görüntüleri vardı. Çünkü o yıllarda bağlama ile solo yaptırmıyorlar ve babam çıkıp tek başına televizyonda türkü söyleyemiyordu. Radyo’da söylüyordu sadece. Sonuçta TRT babamın öleceğine inanmış olmalı ki hastaneye bir çekim ekibi gönderdi. Biz bile ailesi olarak yanına giremezken onlar çekim yapmaya gelmişlerdi. Doktorlar izin vermediler. Zaten babam da bu tür bir çekimin yapılmasını istemedi ve şunları söyledi:

“Bugüne kadar gelmediler. Şimdi bu halimi mi çekip gösterecekler. Ölüm döşeğinde bir Ahmet Gazi Ayhan’ı mı görecek beni sevenlerim.”

Bundan dolayı da babam biraz kırgın gitti diyebilirim.

Babam hasta hasta radyoya gidiyordu fakat saz çalmıyor orada oturuyordu. Hatta bir gün radyoda arkadaşlarının ısrarına dayanamamış ve “Everek Dağı”nı okumuş. Öyle okumuş ki, herkes orada ağlamaktan kırılmışlar. Bozlak biter bitmez herkes sıraya girip onun gırtlğından öpmüşler. Çünkü Ahmet Gazi Ayhan gırtlğından ameliyat olmasına rağmen bozlağı çok güzel okumuş, yorumlamış. Bu olay da babamın son türkü okuyuşu oldu.

Kız kardeşimin mürüvvetini görmeyi çok istiyordu. Hastanedeysen, o zamanlar kardeşim lisede okuyordu ve Ona bir şeyler söylemişti ameliyata girmeden önce;

“*Seni yerine teslim edemedim. Gözüüm açık gidiyorum.*”

Ve kız kardeşim evlendikten tam bir ay sonra babam vefat etti.

Ankara’da bulunan Yükseliş Koleji’nde ilkokuldan lise bitimine kadar okudum. Çok şey öğrendim orada. Daha sonra Ankara Gazi Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandım. Ancak o yıl terör nedeniyle okul hiç açılmadı. Daha sonra yeniden sınava girdim ve Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi’nde okumaya hak kazandım. Hatta aynı yıl Gazi Üniversitesi’nden de kayıt yaptırmam için davetiye aldım. Ancak iki üniversiteyi de bitirmek kismet olmadı. O sıralarda babamın hastalığı artmıştı ve İstanbul’a taşınmıştık ve ben teyzemin yanında kalıyordum. Bu arada İstanbul’da Karadenizli bir kaptan ile nişanlandım. 1980 yılındaki terör nedeniyle nişanlımın ailesi ve yakınlarım okulu bırakmam için baskı yapıyordu ve ben bu baskılara, özellikle terör ortamına dayanamayarak İstanbul’a döndüm ve iki üniversiteyi de bitirmeden evlendim. Belki de 80 yılındaki terörün kurbanı olmamdan ve üniversiteyi bitiremeyeşimden dolayı evliliğim 16 yıl sürdü ve ben bu evliliği bitirdim. İleriki yıllarda aydınlatma mağazaları ve dekorasyon konusunda uzmanlaştım. Mağazalar açtım, yönettim. Çocuklarım, babalarının mesleği olan restoran işletmeciliğini seçtiler. Şimdilerde herkes kendi evinde yaşıyor. Ama ben sürekli annemle ilgileniyorum.

Sonuç olarak, babam, sinirli, delidolu bir adamdı; fakat mantıken açıklanamayacak enteresan bir tarafı da vardı, ulvi bir adamdı. Onun gibi bir sanatçının bir daha dünyaya gelebileceğine inanmıyorum benim fiziğim

ve karakterim babama çok benzer. Ama keşke müziğinin dehasından koklamış olsaydım. Ve şimdiki nesle onun dehasını, yeteneğini ben tattırabilseydim. Ne fayda ki bu mümkün değil. Şimdi onun adının olması gereken türkülerde başkasının adı var. Örneğin; Ahmet Sezgin babamı çok severdi ve babamdan kendisine bir türkü bestelemesini istemişti. Annem mutfaktayken kendisi oda da;

*“Bir of çeksem karşiki dağlar yıkılır
Bugün posta günü canım sıkılır.”*

Adlı türküyü besteledi ve bu türkü Ahmet Sezgin ile çok meşhur oldu. Bu türküyü hem plağa okudu, hem de radyoda okudu. Çünkü babam politik değildi. Bir şey yaptığında arkasını, önünü düşünmez o an ne düşünüyorsa onu yapardı. Bundan dolayı önü kesildi. Ama halk onun çok büyük bir sanatçı olduğunu her zaman takdir etti ve hâlâ ediyor.

Seni anlatmak çok kolay ve çok zor babacığım, ancak seninle yaşayıp seni hissetmek lazım. Keşke ölmeseydin de senin gücünü hep arkamda hissetseydim.

Seni seviyorum. Yerinde rahat uyu babacığım.”

Nurdan Ayhan

Biz, aristokrat bir aileydik. Ahmet Gazi Ayhan’ın yaptığı müzik ki o devirlerde

“Çoban Müziği” derlerdi, bizim eve giremezdi. Hatta O, bize göre sıradan bir çalgıcıydı.

Annem, boğazdaki yalıda büyümüş, ud, keman, piyano çalan, defterdarlıktan şef olarak emekli olmuş, Kırım göçmeni Muazzez Hanımdır. Dedem o devrin binbaşlılarından.

Onlar hiç yokluk görmemişler ama bir defasında üç kardeşi ile sofrada zeytin yerlerken dedem onlara; *“Zeytini tane olarak ağzınıza atmayın. Harp var ve asker aç.”* demiş.

Çok gariptir zeytinin bende de ilginç bir anısı kaldı. Biz Ankara sanatçısıydık ve büyük bir konser olmazsa gitmiyorduk. Hatırladığım kadarıyla Malatya’ya yirmi beş kişilik bir ekiple konsere gidiyorduk. Mevsim kış’tı. Geceleyin bir yerde durduk. Fırıncı ekmekleri yeni pişirmişti ve biz almak isteyince, sabah için gerekçesiyle vermedi. Ama açtık ve almak zorundaydık. Sonunda sazcularımızdan bazıları fırıncıyı lafa tutup oyaladı ve biz parasını oraya bırakmak şartıyla ekmek çaldık. Ancak kimsede katık ve katık alacak yer de yoktu.

Çantamda yalnızca 3 tane zeytin vardı. Ayhan, ben ve Türk Sanat Müziği söyleyen bir hanım sanatçı zeytinleri bölüştük. Hemen söyleyim; İleriki yıllarda sazcularımıza 4 mevsimlik elbise diktirirdik.

Babam önceleri Üsküdar baş komiseriyken daha sonra Atatürk’ün emriyle Onun koruma polisi ve Kırım göçmeni Necati Baybol. Bizim evimizde Türk Sanat Musikisi vardı. Türk Halk Müziği yoktu. Ben daha 9-10 yaşlarındayken o dönemin Türk Sanat Musikisi üstatlarından ders almaya başladım. 15-16 yaşına gelinceye kadar rahmetli babam her ay, Radife Erten, Sadi Hoşses, Melahat Pars, Ekrem Güyer ve piyano dersi aldığım hocaların paralarını birer zarfa koyar ve kendilerine verirdi. Radyo sanatçısı olmak istiyordum. Ama asla sahneye çıkmak, bu işten para kazanmak gibi bir düşüncem yoktu ve zaten babam istemezdi. Üstelik 1952-53 yıllarında çok ayıp bir şeydi. O zamanlar ki adım Yıldız Süslen’di ve herkes beni “Süslen” diye çağırıyordu. Ayrıca Musiki Cemiyeti’ne de gidiyordum. Beni akşamları Yusuf götürüp getiriyordu. Ben radyoya hatıra

binaen talebe olarak girdim. Nesrin Sipahi, Ayten Zenger ve ben derslere çömez olarak giriyorduk. Ama öncelikle şunu söylemek isterim benim Ahmet Gazi Ayhan'ın sayesinde meşhur olduğum görüşü doğrudur. Arkamda Onun gibi bir üstat çalışıyordu. Ancak ben öncelikle evinin kadınıydım. Hiçbir zaman karşısına çıkıp ta. "Ben Yıldız Ayhan'ım. Ben de para kazanıyorum." demedim. 37 yıllık evliliğimizde para hiç sorun olmadı. Biz dört kardeşiz ve Allah hepimize Hac'ca gidip hacı olmayı nasip etti. Bizim evimiz sarhoş evi olmadan çocuklarımız büyüdü. Evimizde Kayseri terbiyesi vardı.

Kayserililer ticari kafalarıyla ün salmışlardır. Fakat Ahmet Gazi Ayhan'da bir Kayserili olarak bu özellik yoktu. Ama tam anlamıyla Kayseri hayranı ve köyü olan Akçakaya'nın aşığı idi... Ankara- Adana- Kayseri yol ağzına geldiğimizde birden bire Kayserili olurdu. Şivesi hemen değişirdi. Eğer arabada bir misafir varsa hemen başlardı anlatmaya: "Karşıda görülen Ali Dağı'dır. Nereden bakarsanız Ali Dağı iki tane görülür ama aslında üç tanedir." Kayserideki evimiz 1967 yılında çok pahalıya çıktı. O para ile çok daha iyi yerlerden gelecekte para edecek ev alınırdı. Ama O orada çok mutluydu. O Kayseri aşığı bir adamdı ve ben Onun Kayseri aşkını içimde hissettim, pişmanlık duymadım sonuçta ben de Kayserili oldum. Akçakaya'daki evimizi Onun hastalığı nedeniyle gidemediğimizden çok düşük bir fiyatla satmak zorunda kaldık. Keşke satmasaydık. Şimdi çok özlüyorum.

Bana " Kayseri Gelini" diyorlar. Ben bundan son derece mutluyum. Ne zaman Erciyes Dağı'nı düşünsem ağlıyorum. Bugün bile hâlâ kışa doğru gelecek diye bekliyorum. Bazen evin içinde hissediyorum.

Her zaman çok onurlu ve gururlu olmuştur. Para için asla sanatını, namusunu, onurunu satmamıştır. Son derece kişilikli ve olgun bir insandı. Bunun yanı sıra dostları arasında Ahmet Gazi Ayhan külyutmaz, kurnaz diye tanınırdı... Ahmet Gazi Ayhan evine, ailesine ve çocuklarına son derece bağlı bir erkekti. 33 senelik evliliğimiz boyunca mutlaka her ailede olabileceği gibi bizim de problemlerimiz olmuştur fakat birbirimize olan sevgimizden benim mesleğime ve eşime olan bağlılığımdan dolayı evliliğimiz gayet güzel yürümüştür. Ahmet Gazi Ayhan'la olan evliliğimiz, onun hastalığından sonra daha çok pekişti. Birbirimizin düşüncelerini okuyup hissedebiliyorduk. Öyle ki; ben mutfakta yemek yaparken aklıma bir şey gelse, bunu Ayhan'a anlatmak için yanına gidip anlattığımda o da bana "Ben sana şimdi ondan bahsedecektim." diyecek kadar duygu ve hislerimiz birleşmişti. Ölümüne yakın küçük kızı Özlem'in de mürüvvetini görmesi onu son derece mutlu etmiştir. Hasta olmasına rağmen o esprili ve hazır cevap kişiliğinden hiç taviz vermemiştir ama onun hasta olması duygusal kişiliğini daha da ön plana çıkarmıştı. Bir Anadolu köyünde büyümesine rağmen son derece kibardı. Hareketleri seviyeli güldürmeyi çok sever fakat kendi pek gülmez, mutaassıp bir erkek idi. Onun kendine ve sanatına olan saygım hiçbir zaman eksilmemiştir. Onunla olan evliliğimiz boyunca yaşadığımız onca anıları hiçbir zaman unutamayacağım. Onu saygı ile anıyor, Allah'tan rahmet diliyorum. Nur içinde yatsın.

Babam gibi sevdiğim, rahmetli Muzaffer Sarısözen, 1940 yılında Türkiye'yi dolaşarak türkü derlemiş ve bu arada Kayseri'ye de gelerek Osman Kavuncu ile görüşmüş. Ayhan'ı da orada tanımış. Ayhan'dan " Germir Bağları, Gesi Bağları" gibi türkülerini dinlemiş. Yıllar sonra Muzaffer Sarısözen bunu itiraf etmişti. İlk notayı Kayseri, Halkevi'nde öğrenmiş. Ankara'ya da inat için gitmiş. Radyoevi sınavına girmek isteyen 600 kişi varmış ve Ayhan kendisinin Türk Sanat Müziğine daha yatkın olduğu düşüncesiyle Ud'dan girmek istemiş. Zaten kendisi, ud, yaylı, tambur, piyano, saksafon, bağlama çalan birisiydi. Herkes kantinde sıra beklerlerken beyefendi olarak tanıdığım, Behiye Aksoy'un kocası Halil Aksoy da sınava girmek için gelmiş ve kendisine şöyle bir ricada bulunmuş:

" 1 kişi ud alacaklar. Ben ud'dan gireceğim. Senin kadron hazır. Sen bağlamadan gir." Daha sonraki yıllarda Ay-

han şöyle söylerdi: “*Kırk yılda bir iyilik yaptım, böyle oldu. Ben TSM’den girecektim ama başlamadan girdim.*”

İmtihani yapacaklar o devrin çok ünlü kişileri. Bunlardan biri de Mesut Cemil. Herkes imtihan sırasında içeride en fazla 3 dakika kalırken bu kadar kısa süre içinde kendisini gösteremeyeceğini düşünerek heyecanlı bir şekilde imtihana giren Ayhan’ı bırakmıyorlar. Bir sanatçıda en önemli şeyin kulak olduğunu söylüyorlar ve kendisine kulaktan imtihan yapıyorlar. İki, dört, sekiz ses basıp O bunları takır takır söyleyince çok şaşıyorlar ve “*Bu nasıl bir kulak. Mikrofon gibi kapıyor.*” diyorlar. Daha sonra sazını dinliyorlar. Bu olayı bize şöyle anlatmıştı: “Ben kan-ter içinde kendimi beğendirmeye çalışırken onlar bana şunu da çal, bunu da çal diyorlardı.” Ayhan o zamanlar 25 yaşında. Sonuçta imtihanı kazanıyor. Ama O işin bilincinde değil. Ertesi gün Mesut Cemil’e giderek kendisine imtihanı kazandığına dair bir belge verilmesini, Kayseri’ye dönmek istediğini ve çalgıcı olmak istemediğini söylüyor. Mesut Cemil ise şunları söylüyor: “*Sen nasıl şartlar içinde radyoya girdiğinin farkında değilsin. Yetiştirilmek üzere alınmadın. Yetişmiş sazçı olarak alındın ve maaşın da ona göre olacak. Ben sana kâğıt veremem. Ama eğer sen illa bu kâğıdı alacağım dersen seni mahkemeye veririm. Çünkü bu ciddi bir imtihan ve sen kendi keyfine göre kâğıt verin, Kayseri’ye gideceğim diyemezsin.*”

O devirde TSM ile THM birleşip öyle canlı yayına giriliyordu. Ayhan bu sözler üzerine ikna oluyor ve ertesi gün notasının zayıf olmasına rağmen kulağının temizliği sayesinde sürekli canlı yayına girmeye başlıyor. O yıllarda sazçıların maaşı 103 lira iken kendisine 173 lira veriyorlar ve bunu da övünerek söylerdi. Ayhan, sazı, sözü ile birden bire meşhur oldu. O devirde radyo sanatçılarının dışarıda konser vermesi yasaktı. Bir gün, Adana’da benim de zevkle dinlediğim Türk Halk Müziği Sanatçısı Aziz Şenses konseri yapılacaktı. Aziz Şenses kendisine, sazçı olarak arkasında çalması halinde beş yüz lira vereceğini söyler. O günün şartlarında çok büyük bir paraydı. Ancak Mesut Cemil, radyo adına izin vermeyince Ayhan da istifa edeceğini söyler. Bunun üzerine kendisine özel izin verilir. Ayhan bu konserden sonra piyasadan çok para kazanılacağını düşünür. Bu arada sesi güzel olan karısı Hikmet’i Kayseri’den Ankara’ya getirterek Muzaffer Sarısözen’in aileye olan saygısından dolayı radyoya aldırır. Karı koca beraber çalışmaya başlarlar. 1947 yılında Tülay isminde kızları doğar. Ayhan 1950 yılında radyodan ayrılıyor ve dört yıl piyasada çalışıyor. Bu arada Kayseri erkeği olduğu için karısını kısıkanıyor ve radyodan alıp kızı Tülay ile birlikte Kayseri’ye gönderiyor. Ancak sonuçta ayrılıyorlar. Devrin en iyi gazinolarında solist olarak çalışıp çok para kazanıyor. O sıralar Türkiye’de bir tahta kurusu istilasına vardır ve bir türlü önlenemez. Ayhan bu konuda hicivli bir türküy yapıyor ve türküy ülkede meşhur oluyor. O seneler ben henüz çocuk sayılıyım. Bizim evde tahta kurusu diye bir şey görmedik. 1954 yılında İstanbul’da bir festival oluyor ve Ayhan bu türküyü birinci olup yedi defa sahneye çağırılıyor.

O yıllarda şöyle bir söz vardı: Ankara Radyosu yetiştirir, içlerinde meşhur olanlar İstanbul’a transfer olur. Ancak Ayhan, piyasanın gerçek yüzünü görmüş olmalı ki benimle evlendikten sonra Muzaffer Sarısözen’in davetine uyarak radyo’ya geri döndü.

Ayhan, sahnede çok terlerdi. Gömleği sırlıslıkla olurdu. Ben bunu bildiğim için konserlerimizde sürekli iç çamaşır bulundurur ve sahne arkasında değiştirmesine yardımcı olurdum. Benimle evlenmeden önce yine bir konserinde sırlıslıkla olmuş ve sahneden indikten sonra aynı kadroda TSM söyleyen Süheyla adında bir sanatçı bunun terini silmiş. Aralarında bir yakınlaşma olmuş, evlenmişler. Feyza adında bir kızları olmuş ama bu evlilik de uzun sürmemiş. Bizim evliliğimiz için de çok şeyler söylediler. Hatta iyi hatırlıyorum İzmir Fuarı’nda çalışırken elbiseme domuz yağı sürdüler, parçaladılar. Büyü yaptılar boşansınlar diye. Ben evde küslük istemem. Küslüğü eve hiç sokmadım. Bu arada çok merak edilen evliliğimi de anlatayım;

1952 yılında, bir gün Musiki Derneği adlı bir dernek, Kırşehir’de konsere gidecekti. Anneme, babama gelerek konserin cumartesi olacağını kendilerini davet ettiklerini bu arada benim de dernek yararına şarkı

söylememi söylediler. Ben zaten şarkı, türkü söyleyeceğim diye uçuyorum. Ben de çok istiyordum. Annem ile babam cumartesi günü olması nedeniyle kabul ettiler. Soğuk bir gündü. Dernek bir otobüs tutmuş ve biz Necati Bey Caddesi'nde bekliyoruz.

Otobüste çok insan var ve biz bekliyoruz saatlerce. O güne kadar hiç duymadığım bir isim Ahmet Gazi Ayhan'ın solist olarak geleceğini ve Onu beklediğimiz söylendi. Hayret etmiştim. Böyle bir bağlamacının olduğunu bile bilmiyordum. Zaten O bizim için çoban müziği yapan biri olmalıydı. O çocuk aklımla çok tuhafıma gitmişti böyle birini beklemek.

Kendisine haber gönderiyorlar, neredeyse gelir diyorlar ama Onun geleceği yoktu.

Sonunda beklenen solist elinde bağlama ile geldi. O zamanlar piyasada çalışıyordu. Üstüne siyah kadife paltosu olan, paltosunun kolları siyah yağ içinde, esmer bir adam. Çok sonraları öğrendim ki bir Amerikan arabası varmış, zaman zaman çalışmıyormuş ve O arabayı çalıştırmak için motorunu tamir ediyormuş. Ben Onu görünce içimden;

“Ay! Biz bunu mu bekledik saatlerdir?” dedim. Biz kendisine çok kızarken üstelik O bize bir de espri yapmıştı. Ben bu espriye bile çok kızmıştım. Zaten bende intiba O sarhoş bir çalgıcıdan başkası değildi. Otobüs hareket etti. Ben o güne kadar, her yıl yazlığa gittiğimizden dolayı İstanbul'dan başka bir yeri bilmiyorum. O yıllar radyo sanatçılarına karşı insanların inanılmaz bir ilgileri vardı. Saygının, sevginin ötesinde büyük bir meraklı bu.

Balâdan geçmek üzereydik. Bir baktım bir grup insan otobüsü durdurdu. Onu sordular ve sohbet ettiler. İşin ilginç yanı bu olay geçtiğimiz çoğu kasaba ve köylerde tekrarladı.

Kimdi bu adam? Bu söz verip de geç gelen, üstü başı pis bağlamacı merakımı çekmiş ama ona hiç değer vermemiştim. Kırşehir'e geldiğimizde ben annemle otelde kaldım. Bu arada babamla dost olmuşlar. Babam Ona bayılmış. Özellikle esprilerini ve Onun çocukken duyduğu hikâyelerini çok sevmiş, birbirlerine “Reis” diyecek kadar dostluğu ilerletmişler.

Sonuçta konser bitti ve biz evimize döndük.

Annemin bir hastalığı vardı. Zaman zaman ağzından kan gelirdi. Bu yüzden ben yapardım çoğu işleri. Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum bir gün bahçeyi temizlerken bir adam geldi ve bana “Ablan nerde?” diye sordu. Baktım O konserde gördüğüm bağlamacı adamdı. Beni Yıldız Süslen'in küçük kardeşi zannetmiş. Ben de Yıldız'ın ben olduğumu, annemin, babamın henüz gelmediklerini söyledim. Bize misafir geldiğini, gerekirse bekleyeceğini söyleyince de ben de kendisini eve almayacağımı söyledim. Sonuçta annem geldi ve beni anneme: “Yahu! Ne biçim kız bu? Misafir geldim beni içeri almadı.” dedi. Annem de: “Benim kızım kimi içeri alıp almayacağını bilir. Öyle yapmışsa öyledir.” dedi. O ise, “Valla ben görüşmek istediğim bir insanla kapıdan kovarlarsa bacadan girerim. Benden kurtulamazsınız.” dedi.

Çok sinirlenmiştim. Daha sonra babam geldi. O akşam bizimle yemek yedi. Babamla uzun uzadıya sohbet ettiler. Biz annemle erkenden yattık. Ağabeyim o sıralar İstanbul'da mülkiye eğitimi alıyordu. Daha sonraki günlerde sık gelmeye başladı. Üvey kardeşini, karısını ve çocuklarını Ankara'ya getirdiğini, Necati Bey Caddesi'nde tuttuğu iki odalı evin bir odasında annesiyle kendisinin diğer odada kardeşiyle ailesinin kaldığından, yengesinin köy kızı olduğu için iyi yemek yapamadığında, annesinin yaşlı, kardeşinin işsiz olduğundan söz ediyordu.

O yıllarda buzdolabı yoktu. Bizim evde her akşam dört aile için yemek pişirilir ve tepsi ile dağıtılırdı. Dolayı-

sıyla yemekler saat 5'te pişirilmek zorundaydı. Ben bu arada dışarıya sürekli dikiş dikiyordum. 16 yaşındayken babamın parasına ihtiyaç duymadım ve kimsenin pırlantayı bilmediği bir devirde kendime pırlanta yüzük aldım. İstedğim gibi yer içerdim. Eskişehir'deki, annelerimizin ayrı olduğu ablam geldiğinde birlikte Ulus'a gider, tatlı yer ve sürekli hesabı ben öderdim. Hiç para sıkıntısı çekmedim çünkü çalışıyordum.

Ayhan çok sık gelmeye başladı. Hemen her gün geliyordu. Hatta babam şaka ile.

“Yahu bu adam benim hanıma mı takıldı ki sık gelmeye başladı.” demişti. Üç ay sürdü sık gelmesi. Artık annem de istememeye başlamıştı. Zaten ben onunla oturmuyordum ve dikiş odam ayrıydı. O babamla sohbet ediyordu, gecenin bir yarısı çıkıp gidiyordu ve fırsat buldukça da bana şunları söylüyordu; *“Bunlar seni sanatçı yapmak istemiyorlar. Sende büyük kabiliyet var. Yazık olacak. Bunca yıl ders almışsın. Evlenirsek senin sanatçı olmana yardım ederdim.”*

Bu durum evdeki huzursuzluğu iyice artırdı. Ağabeyim İstanbul da. Annemle babam düşünmüşler ve beni evden uzaklaştırmak için Eskişehir'deki akrabalarımın yanına gönderdiler. 1953 yılıydı. Ablamın yanında kalıyordum. Ama bana ters gelen bir durumdu. Müzikle uğraşmak istiyordum ama ben buradaydım. Bir gün bir mektup geldi Ayhan'dan. Ailemin benim istikbalim ile oynadıklarını, benim ailemi dinlememi, beni kasıtlı olarak Eskişehir'e gönderdiklerini ama kendisinin beni sanatçı yapacağını yazıyordu. Çok gariptir Onun esmerliğine de alışıyordum. Sanki onu ben de beğenmeye başlamıştım. Cevap yazdım ve birkaç defa mektuplaştık. Çok ilginçti. Beni annemden, babamdan gizli olarak sanatçı yapmak isteyen bir kişi vardı karşımda. Bir gün o eski arabasıyla Eskişehir'e geldi. Kendisine o yıllarda *“Ahmet Ağabey”* derdim. Arabayı görünce *“Aaaa! Ahmet Ağabey gelmiş.”* diye koştum arabanın yanına. Oysa o benim peşimden gelmişti. Konserere geldiğini, yarın döneceğini söylüyordu. Yanımda kız arkadaşım vardı. Akşam olunca konserin yalan olduğunu, benim için geldiğini söyledi. O gece arkadaşımın evinde kaldım. Bu durumdan akrabalarımın haberi olmuş, çok kızmışlar ve sanırım telgraf çekmiş olmalı ki babam çıktı geldi. Bir odada babama, beni sevdiğini, evlenmek istediğini, hiçbir kötü düşüncesinin olmadığını söylemiş. Babam ise kendisine. Beni başka amaçla Eskişehir'e gönderdiğini, bir omzuna bir çocuğum, diğer omzuna öteki çocuğum olsa da beni kabul edeceğini ama asla kendisine vermeyeceğini söylemiş. Bunu üzerine Ayhan başka bir şey söylemedi ancak Ankara'ya döneceğini ve bizi de götürebileceğini söyleyince biz üçümüz onun arabasında Ankara'ya döndük. Annem bunu duyunca çok üzüldü. Günlerce bu olayı konuştular babamla.

Annem gerçekçi bir kadındı. Ama benim yumuşadığımı görünce;

“Çok rica ediyorum. Hatta yalvarıyorum. Ne olur evlenme bu adamla.” dedi.

O zamanlar ne cevap verdim bilemiyorum. Daha sonraki günler içinde annemle babam kendi aralarında konuştular ve benim nişanlanmama karar verdiler. Ama çok az nişanlı kalmam şartıyla. 29 Ekim günü Gençlik Parkı'ndaki bir salonda nişan yapılmasına karar verildi. Eflatun renkli bir tuvalet diktim kendime. Annem ve ağabeyim nişana geldiler ancak yarım saat oturup kalktılar. Babam her zamanki inceliği ile nişanın bitmesini bekledi. Orada herkesi güldüren bir olay oldu. Ben Ona *“Ahmet Ağabey”* diyordum. Fotoğraf çekilirken bile, *“Ahmet Ağabey sağa geç, sola geç.”* demişim ki salonda bulunanlar gülmeye başladılar.

Nişandan sonra Ayhan evden çıkmaz oldu. Annemle babam baktılar olmayacak, acele bir düğün yapmaya karar verdiler. Kendi gelinliğini kendim diktim. Hayalimdeki gelinlik şimdiki gibi çok kabarık olacaktı. Sümerbank patiskasının üzerine tül koydum ve pullarla yıldız işledim. O kadar geniş istiyordum ki 3 kat yaptım ve içine 3 kat da tel koydum. Çok kabarık olan gelinliğini babamın yattığı odaya astım. O yine her gün geliyor, babamla oturuyor ama ben annemle kalıyordum. Sabah kalktığımda gelinliğimin bütün

tellerinin kesilmiş olduğunu gördüm. Koç burcunun etkisiyle tepem attı. Ve babama kendisinden özür dileyerek elbisemin tellerinin kesilmesinin beni son derece rahatsız ettiğini, her ne kadar istemiş olsam da evlenmekten vazgeçtiğimi söyleyerek yüzüğü, Ayhan’a iade etmesi üzerine babama verdim. Akşam Ayhan geldi. Yine babamla uzun uzadıya konuştular. Babama yalvardı. Bana el-kol işaretleri yaptı. Ama ben kararımı vermiştim. Babam zaten istemiyordu ve ben zaten zorla evleniyordum. İçeride ne konuşuldu bilmiyorum ama ben içeride dikiş dikerken annem geldi ve evlenmemi asla istememesine rağmen aynen şunları söyledi:

“Ben sana evlenme dedim. Ama evleniyorsun. Allah mutlu etsin. Bizde boşanma yoktur. Bu yüzüğü parmağımdan çıkarttın. Şimdi ben takıyorum ve bir daha da çıkartma.”

Bunun üzerine hemen nikah ve düğün hazırlıkları başladı. Samanpazarı’ndaki İnci Gazinosu’nun sahibi bana hediye olarak gazinosunda düğünün yapılmasını sağladı.

Nikâh evde kıyıldı ve annem düğüne hiç gelmedi. Ağabeyim zaten İstanbul’daydı. Evlendiğim gece İnci Gazinosu’nun sahibi Ayhan’a gazinosunda çalışmamız için teklifte bulunmuş ve ben o gece 12, 5 lira yevmiye ile sahneye çıktım. Ertesi gün annemle babamı hastaneye kaldırmışlar ve ben onarın elini öpmek için Ankara Hastanesine gittim. Annemin ağzında sürekli kan gelemeye başlamıştı. Babamın da ayağındaki yaralar fazlalaşmıştı. İkisini karşılıklı yatırmışlardı. Bugün bunları düşündükçe onları üzdüğüm için pişmanlık duyuyorum. Allah beni affetsin. Ama Ayhan, babamı hastalığı sırasında sırtında hastaneye götürüp getirdi. Onlara iyi bir damat oldu. Nurdan doğduktan 2, 5 ay sonra babam öldü.

İnci Gazinosunda çalışıyorum ve çok mutluyum çünkü şarkı söylüyordum. O da ayrı solo yapıyordu. Bu arada Ayhan bizim kendi ailesinin de kaldığı Necatibey Caddesi’ndeki o iki odalı evde kalmamızı istedi çünkü ev tutacak parası yoktu.

101

Dahası işsiz kardeşine, Onun ailesine ve annesine bakıyordu. Ben bu teklifi kabul etmedim. O yıllarda Yeni Mahalle yeni kuruluyordu. Evlerin ucuz olduğunu duymuştum. Gittik ve kiralık ev aramaya başladık. Biz yoksulluk içinde evlendik. Ben parayı severim ancak harcamak için severim. En ucuz ev 8. Durakta ve 50 lira. Ve biz ev tuttuk oradan. Ayhan neyi var neyi yoksa getirdi. Annem bana çeyiz olarak; bir yatak, bir yorgan, iki çatal, iki kaşık, iki tabak verdi. Turnelere çıkıyor, çok çalışıyorduk. Babam gibi gördüğüm rahmetli Muzaffer Sarısözen Ayhan’a Radyoya dönmesi için teklif yaptı ve Ayhan radyoya yeniden döndü.

Ayrıca “Ahmet Gazi Ayhan’dan Türküler” adlı programına beni de dâhil etti. Biz 8. Duraktan 2. Durağa taşındık. Yine Muzaffer Sarısözen benim “Yurttan Sesler” programına katılmamı istedi. İmtihana girdim ve kazandım. Ancak solo yapmıyordum. Radyoda Ayhan solo yapıyor ve ben amatörce TSM okuyordum. O zamanlar 19 yaşındaydım. Bir gün segah makamındaki “Dönülmez Akşamın Ufkundayım” adlı şarkı ile canlı neşriyat yaptım. Radyo Müdürünün odasına gittim. Ayhan da oradaydı. Müdür bana şunları söyledi:

“Aferin kızım. Çok güzel neşriyat yaptın. Ama benim bir teklifim var. Neden TSM okumaya çalışıyorsun?” Ben de kendisine senelerce TSM çalıştığımı söyleyince sözlerine şöyle devam etti:

“Durum değişti. Sen Ahmet Gazi Ayhan gibi ünlü bir isim ile evlisin. Eğer Ayhan soyadı ile THM okursan daha çok ünlü olursun. İkinci olarak arkada Ahmet Gazi Ayhan yönetiminde çalışacak bir kadron ve senin baş saızın da Ahmet Gazi Ayhan olacak. Bence böyle çalışırsan çok muvaffak olursun.”

Ve ben böylelikle “Yurttan Sesler”e girmiş oldum. Çok da güzel bir olay oldu.

Radyoda şöyle bir kural vardı; Nezahat Bayram, Aliye Akkılıç, Saniye Can, Mustafa Geceyatmaz gibi sanatçılar için kuşak olayı vardı. Neriman Altındağ, Muzaffer Akgün 1. kuşak sanatçılardı. Ben 3. kuşak olarak

radıyoya başladım. Hatırladığım kadarıyla “Yurttan Sesler” haftada 5 gündü ve kırk beş dakika sürer, canlı yapılır ve sonra haberler başlardı. Zaten Türkiye’de tek radyo vardı ve radyo da okunan türkü ertesı gün meşhur oluyordu. Muzaffer Hoca bunu bildiği için bize sürekli yeni türküler derlememizi, bunun bizim şahsi repertuarımız olarak kalacağını söylerdi. Ayrıca bir türküyü kim ilk okursa o türkü onundu ve başkası okuyamazdı. Aile dostumuz Ahmet Sezgin o sıralar askerlik yapmaktaydı ve askerliği bitince radyoya girdi.

Üç yıl böyle geçti ve biz 1959 senesinde Beşevler’den bir ev alarak oraya taşındık. O sıralar Türkiye’de “Avere” adlı bir hint filmi vardı ve çok meşhurdu. Hintçe şarkılar söylüyorlardı filmde. Ben 4 tane Hintçe şarkı seçtim filmde. Ayhan plaklarını buldu. Filmde ve plaklardan bu 4 şarkıyı ezberledim ve böylece bir repertuarımız oldu. O devirde Ankara Gençlik Parkı’nda 9-10 tane gazino kimliğinde çay bahçesi vardı ve halk düşkün olduğundan her gece tıklım tıklım dolardı. “Avaramu” adlı şarkımın çok tutuldu. Parçaları şov şeklinde okuduk. Halk zaten bizi çok seviyordu. Bu iş bizim 16 yıl İzmir Fuarı’na gitmemize neden oldu. Bu süre içinde yalnızca iki yıl TSM okudum. 1959 yılında Konya’dan 40 günlük bir konser teklifi geldi ve biz para kazanmak için kırk gün Konya’da kaldık. Oradan kazandığımız para ile evimizi dayadık, döşedik. Bu süre içinde uykularımı kaybettim. Şunu söylemek isterim. Ben eşim gelmeden kesinlikle uyumam. Onun gelmesini beklerim.

Konya’da sağlığım bozuldu. Doktorlar doğum yapmamı tavsiye ettiler. Hamile kaldım ve bu halde çalıştım. O yıllarda sözleşmeliydim. 1967 yılında beni sosyal sigortalı yaptılar.

Hamileyken son güne kadar çalıştım. Çünkü doğum izni diye bir şey yoktu ve ben gece radyodan geldikten sonra 1961 yılında doğum için hastaneye gittim. Kızım Nurdan doğdu. Doğumdan 7 gün sonra da yeniden işimin başına dönmek zorunda kaldım. 2,5 ay sonra da babam vefat etti. Babamın vefatından 7 gün sonra canlı yayın yaptım. Uzun havalı bir programdı. Okurken gözyaşlarımı içime akıttım.

Ahmet Gazi ve Yıldız Ayhan Türkiye’de duyulmaya başlamıştı. Ayhan’ın sahneye çıkması olay oluyordu. Sahneye akordion, davul koyduk. O yılların en ünlü isimlerinden biri de Zehra Bilir’di ve sahneye şalvarıyla çıkar, mendil sallardı. Ben elbiselerimin modellerini kendim çizdim. Ayhan’ın Zeki Müren ile çok iyi bir dostlukları vardı. Zeki Müren, sahnede değişik elbise giyme modası çıkarmıştı. Ben de aynı şeyi yapıyordum ve bu yüzden Zeki Müren bana kızılıyordu. Oysa ben zaten değişik giyinmeyi seven bir sanatçıydım. Dahası Ayhan ile beni ayrı ayrı solo yaptıktan sonra esprili olarak birlikte şov yapmamıza bazı sanatçılar tepki gösteriyorlar ve bizi şikâyet ediyorlardı. Çamlık gazinosu sahibi Beşir Baba, Ayhan’ın benim programım içinde solo yapmasını önerdi ve biz böyle çıkmaya başladık. Ayhan önce 8-9 dakika açılış yapıyordu çünkü halk Onun sazını dinlemek istiyordu. Bu arada ben içeride elbise değiştiriyordum. Ayhan benim programımda 3 tane solo yapıyor, 1 tane uzun hava okuyor ve sonunda bir oyun havası ile programı bitiriyorduk. Öyle günler oluyordu ki halk bizi 7-8 defa sahneye çağırıyordu.

Saz takımının tek tip elbise giymesini ilk defa ben uyguladım. 12 tane sazımız vardı.

Ayhan; bej, saten bir elbise ile, elinde sazı sahneye çıktığında halk şok oluyordu adeta.

O yıllarda ben, Müzeyyen Yıldızdoğan, Osman Türen, Saniye Can, Neşe Karaböcek her gece bir yerde ama iki ayrı işte çalışırdık. Bir defasında Ayhan sahneden inerken bahçede insanlar hem alkışlıyor hem de ayaklarını yere vuruyorlardı ve bu yüzden ortalığı bir toz dumanı kaplamıştı. Daha sonra sahneye çıkan Saniye Can şöyle konuştu:

“Yahu ne yapacağımızı şaşırdık alkış alabilmek için. Tuvaletler giyiyor, makyaj yapıyor, berbere gidiyoruz

ama hiç birimiz de Ahmet Gazi Ayhan kadar alkış alamıyoruz.”

Şunu söylemek isterim. Ben sahnede evli bir kadın, üstelik Kayserili Ahmet Gazi Ayhan’ın eşi olduğumu hiç unutmamıştım ve Kayseri halkı’na saygımdan dolayı asla açık elbise giymedim. 1967 yılında ikinci kızım Özlem doğduğunda çalışma hayatım iyice zorlaşmıştı.

Sabah saat 9.30’da radyoya gidiyor, akşam Gençlik Parkı’nda 3-4 yerde solist olarak sahneye çıkıyor, ertesi sabah 5-6 da eve geliyordum. Hemen o halimle mutfağa giriyor, ertesi günün yemeğini düdüklüye koyuyor ve ben daha sonra terden sıılsıklam olmuş tuvaletimi değiştiriyordum. Tuvaletlerimi beş terzini diktığını de bu arada ifade edeyim.

O yılların en ünlü sanatçıları olan, Zeki Müren, Müzeyyen Senar, Hamiyet Yüceses ile birlikte çalışıyordum. Ayhan benim için; “*Benim hanım ya solisttir, ya solist altıdır.*” diyerek sahneye çıkma sıramı belirtirdi. Düzenli bir çalışma sistemi çizmiştim kendime. Evime çok düşkünüm ve halâ ütülerimi kendim yaparım. Bugün bile uyku kaçtığı zamanlar ya çamaşır yıkarım ya ev temizlerim. Kocam Anadolu erkeği olduğu için lüks yemekler yapsam bile anlamaz ve sevmezdi. Evde iki tane bakıcımız olduğu halde benim pişirdiğim yemekleri yerdi. Kız kardeşim Sümer benim o yoğun çalışma tempomda çocuklarıma annelik yaptı.

1979 yılında İstanbul’a tayin olduk. Ama sağlık sorunları düzelmedi. Konserlere gidemedik. Kayseri gecelerinde sürekli aradılar. Radyoda o hali ile okuduğu “Everek Dağı” adlı bozlağı unutmam mümkün değil. İlk defa dinledim. Zaten Ayhan, bozlak okumada Türkiye’de birinciydi. Asla üstüne yoktu.

“*Çoğu gitti şu ömrümün azı var*

İskarpinde incecik tozu var.” diyerek bitirdiğinde bütün koro şaşkın durumdaydı ve herkesler ağlıyordu. Bu türkü Ayhan’ın olmasına rağmen ne yazık ki kabul edilmedi. Türkiye’de tek eliyle üstelik oyun havası çalan bir insandı. Dahasını söyleyim, sazın perdelerini keser perdesiz çalardı. Kayseri tavrını zenginleştirmek için sazına 3-4 perde eklerdi. Onun sazı orkestrasyondur. O kadar yetenekli bir insandı ki pikniğe gittiğimizde hemen söğüt dalından kaval yapar, çocuklara hediye ederdi.

Ayhan günde 4 paket sigara içerdi. Ama bazılarının bildiği gibi asla çok içki içen, özellikle sarhoş olan biri değildi. Evlendiğimiz ikinci yılında ciğerlerinin hasta olduğu anlaşıldı ve doktorlar sigarayı yasak ettiler. Ama O azaltmadı, aksine çoğalttı. İstanbul’a sesine den okunmasın diye özel bir marka sigara almaya giderdik. Çünkü o yıllarda yabancı sigara yasaktı. Bu yüzden yılda birkaç defa zatürre oluyordu. Kanseri veya verem değildi ancak sigara yüzünden ciğerleri çürümüşü. Ben bu bağlamda Allaha şükrediyordum çünkü hayatımda içki ve sigara içmedim. 1994 yılında kızkardeşim ile Hac’ca gittim. 1998 umreye, 1997 yılında Kudüs’e gittim. Kudüs beni çok etkiledi.

Ayhan 1984 yılında büyük bir mide kanaması geçirdi. Prof. Dr. Ali Rıza Kural çok ilgilendi. Ciğerleri ameliyat için narkoz alabilecek durumda olmadığı halde makineye bağlayarak ameliyat ettiler. 3 ay orada kaldı. Doktorlar Onun ölümünü beklemişler. Bunu bize de söylediler ama o bizlere sürpriz yapmıştı doktorların ifadesiyle. Çocuklarına çok düşküdü. Bazen Nurdan ile tartışır ama ben Nurdan’ın başının ağrıdığını söylesem merak eder ve Nurdan’ı görmeye giderdi. Torunum Çisel doğunca büyük bir torun sevgisi içine girdi. Hastanede üçüncü defa rehabilitasyon odasına girerken Çisel; “*Dedeeee!*” diye bağırınca O da yattığı yerden “*Yavruuum*” diye bağırırdı. Son sözü de bu oldu çünkü bu odadan sağ çıkamadı.

İstanbul’da Zincirlikuyu Mezarlığı’nda defnedilmesi kararlaştırıldı. Ben oranın bu kadar değerli olduğunu bilmiyordum. Mezarlık müdürü bana birkaç yer gösterdi ve ben sıradan bir yeri seçtim. Meğer Ayhan için

özel yer göstermişler. Hatta mezarlığın etrafında bulunan çam ağaçlarını karanfillerle süslemişler. Ancak bana son defa yüzünü görmemi istemişlerdi. Ama biz kadınlar olarak arkada duruyorduk ve namahrem olarak biliyordum.

Şimdi son defa yüzünü açıp Onu öpmediğime o kadar pişmanım ki.

Şu noktayı da söylemekte fayda var. Öleceğini biliyordu ve bana özellikle şunu vasiyet etmişti: *“Özlem evlenmeden sakın evlenme.”*

Kendisinden sonra evleneceğimi zannetmiş. Ama ben evlenmedim ve Onun manevi hatırasını evimde her zaman kişiliğimle yaşattım. Hastalığı sırasında makineye bağlı olduğu halde bana: *“Yıldız hasta olma. Yıldız hasta olma.”* derdi. Ben ağlıyorum ama Ona göstermiyorum. Ben de kendisine şöyle söyledim: *“Öyle ya! Hasta olursam seni buraya kim getirecek. Senin önünde kim koşacak.”* Yine bana o sıralar şöyle söylüyordu:

—*“Sakın radyodan ayrılma. Her zaman radyo sanatçısı olarak kal. Türkü okumaktan vazgeçme.”* “Ben de kendisine: *“Ayhan! Senin hastalığına çok üzülüyorum. Kapılarda bekliyor, arabada yatıp kalkıyorum. Bu şartlar altında bende ses mi kaldı.”* dedim. Ben Onun tavsiyesine uydum ve çocuk yaşta girdiğim radyodan torun sahibi olarak ve 46 yıl süren hizmetten sonra emekli oldum.

Ona neden “Ayhan” dediğime gelince. İlk eşi Ona” Ahmet” demiş. İkincisi “Gazi,” demiş. Ben Onu “Ayhan” olarak yakaladım ve bir daha da benden kurtulamadı. Bu bağlamda bir gün Atatürk’ün manevi kızı Ülkü Hanım, bir sohbetimiz sırasında şöyle demişti: *“Ahmet Gazi Ayhan seni büyük bir fanusun içine koymuş ve sen senelerce o fanusun içinde kalmışsın. Kırmaya ve çıkmaya çalışmamış aksine içinde yaşamak istemişsin.”*

İyi ki de yapmışım. Çünkü beni, namusumu düşünen, benimle ilgilenen bir kocam vardı. Bazen sahnedeyken şaka yapardım, O benim kocam, organizatörüm, bağlamacım, şoförüm, tamircim, çocuklarımla babası diye. Mutluyum Kayserili bir üstatla evlendiğim, Ona hizmet ettiğim için. Ayrıca Ayhan’ın doğduğu köye, Erciyes Üniversitesi eski Rektörü Sayın Mehmet Şahin’in sayesinde heykeli dikildi. Bu bağlamda da bütün Kayserililere teşekkür ediyorum. 2011 yılında Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Başkan Mehmet Özhasseki’nin talimatıyla Kayseri Şehir Tiyatrosunda “Ahmet Gazi Ayhan Sanat Gecesi ” yaptı. Sunuculuğunu Yazar Ahmet Sıvacı’nın yaptığı geceye ben, kızlarım, kardeşim Sümer ve torunlarımla katıldık. Dört gün misafiri olduk Kayseri Büyükşehir Belediyesi’nin. Çok mutlu oldum çünkü hemşerileri Onu unutmamışlardı. Bu bağlamda bir şey daha söylemek istiyorum. Tekirdağ Çerkezköy’de adım bir sokağa verildi. İsterdim ki mademki ben Kayseriliyim. Mademki ben Kayserili bir sanatçıyım. Kayseri’de de adım bir sokağa verilsin. İnşallah bir gün bu da gerçekleşir.

51 yaşında dul kaldım. 4 torunum var. Ayrı yaşıyorum ama Nurdan ve kardeşim Sümer çok yakınımnda oturuyorlar.

Namazımdayım.

Tespihimdeyim.

İstediğim tek şey;

Kelime-i Şehadet getirerek ruhumu teslim etmek.

BEN TÜRK HALK MÜZİĞİYİM

*Ben türk halk müziğiyim
Türk kanından çıkmış ezgiler
Ahmet, Memet, Ali, Ayşe'yim
Bazen anadolu'dan eserim saçlarına
Bazen doğudan koşarım ırmaklarla
Gözyaşlarım vardır tozunda toprağında
Dağında taşında.
Sevincim, düğünüm, kına geceleriyim
Sıla gecelerim vardır derelerinde
Ovalarında...
Bazen bir şehit olur ağlarsın benimle,
Kendini halkta kaybetmiş
Bir halk ozanının tellerinde.
Bazen bir Kayseri türküsiyiyim
Yüreğini coşturan.
Ey Türk genci,
Sen beni çok iyi tanımazsın
En çok eskiyim,
Senden çok daha eski!
Dinlediğin müziklerden,
Coştuğun tınılardan,
Ağladığın, seni ağlatan ezgilerin,
Anasıyım babasıyım atasıyım!...
Hiç bilmediğin halde,
Sana halay çektirenim
Hiç tanımasanda öziünü
Uzaktan gelen bir davul zurna sesinde
Sana ritm tutturan benim...
Sen şimdilik beni iyi bilmesende
Ben senin kanınım, genetiğinin.
Belki de adımı bile duymadığın
15 kuşak ötendeki çoban dedenim.
Belki sesin, aynı eski dedenin sesi
Kanının sesiyim.
Belki hiç tanımadığın
Halk ozanı atalarının
Bağlama teliyle bağlıyız birbirimize,
Göbek bağı gibi içten ve sinsice.
Ben, Türk Halk Müziğiyim,
Senin dinlediğin müziklere benzemem
Ben geçici değilim, sıkılmazsın benden.
Lay lay lom olurum bazen*

Ama çok da eğlenemem,
 Vara yoğa bunalıma da girmem
 Evlat acısı türkülerimde bile!
 Çünkü evliyalık vardır özümde...
 Önce insanım,
 Bunu sana ulaşmak için yaptım,
 Sonra halkım,
 Bunu halk olduğunu bil diye yaptım...
 Enerjimi halktan
 Aşkımı hak'tan alırım.
 Bunu da beni kimse
 Öldüremesin diye yaptım.
 Yaşarım, canlıyım, sonsuzum
 Hiç beslenmesem bile aç susuz yaşarım
 Çünkü mutlaka vardır
 Beni bir yaşatan
 Belki cahil belki okumuş
 Ama aslan gibi kalmış bir gönülde...
 Bir ezgi mutlaka olacaktır
 Kanımıza işleyen içimizde yaşayan
 Dilimizde can bulan.
 Yüreğimizi kaynatan.
 Ey Türk Genci!..
 Ben türk halk müziğiyim,
 Hiç görmediğin belki adını bile duymadığın
 Everek dağından inerim soğuk ırmaklarla
 Karşına o kızın çıkacağı havuz başına,
 Bunu sen sevda nedir bil diye yaparım..
 Yârin İstanbul'u mesken mi tuttu
 Diye düşünürken,
 Kendini bulursun düz ovada keklik avlarken..
 Hiç bilmediğin türkülerin sözlerini,
 Seni şaşırtarak sana söyletirim.
 Ben bir Türk Klasikliyim,
 Halkın içinden çıkar, kanına girerim
 Dedim ya dna' nım
 Genetiğim, haberin bile olmaz
 Kuşaktan kuşağa geçerim.
 Hiç dinledin mi Ahmet Gazi Ayhan'ın bağlamasından
 Kopup içine işleyen bir bozlak?
 Hiç dinledin mi Yıldız Ayhan'ın sesinden
 Bir Tatar Türküsü?
 Gel beni dinle, gel biraz araştı

Biraz beni dinle,
Sen kilim dokuyan
Kan tükürse kızalcık şerbeti diyen
O kuvvetli Türk köylü kadınının
O Türkiye, Türkiye'n kurulurken
Toprağını eken, çocuklarını doyuran
Kurtuluş Savaşın'a tüfeksiz giden
Çobanın oğlu çiftçinin torunu
Dağların köylerin çocuğusun.
Sen benim çocuğumsun,
Türk Halk Müziği'nin çocuğu
Aslını bilmeyen kendini bilmez,
Kendini bilmeyenin kültürü ölür
Mezarı da bilinmez...
Türk Halk Müziğiyim ben
Türk'üm, halk'ım, insanım
Sen bana bakma, beslenmesemde yaşarım
Ama sen bensiz varolamazsın,
Unutursun kendini, atanı, dedelerini
Altın kalpli ananeni babaneni,
Sen gel beni dinle,
Sendenim, seninim, atanım
A benim güzel torunum
Gadamı alayım
Beni biraz dinle...

FOTOĞRAFLAR...

109

Şahitti dalgalar... Ve rüzgâr, çocuksu düşlerine...

Yolların dili olsa da anlatsa Ona dair bir şeyler

Ya doğduğu bu evin? Kimbilir ne sesler saklıyor taş duvarlar.

Yıldızlar Yıldızı'nın ailesi.

112

Yıldızlar Yıldızı'nın ailesi.

Kimler acaba onlar?

113

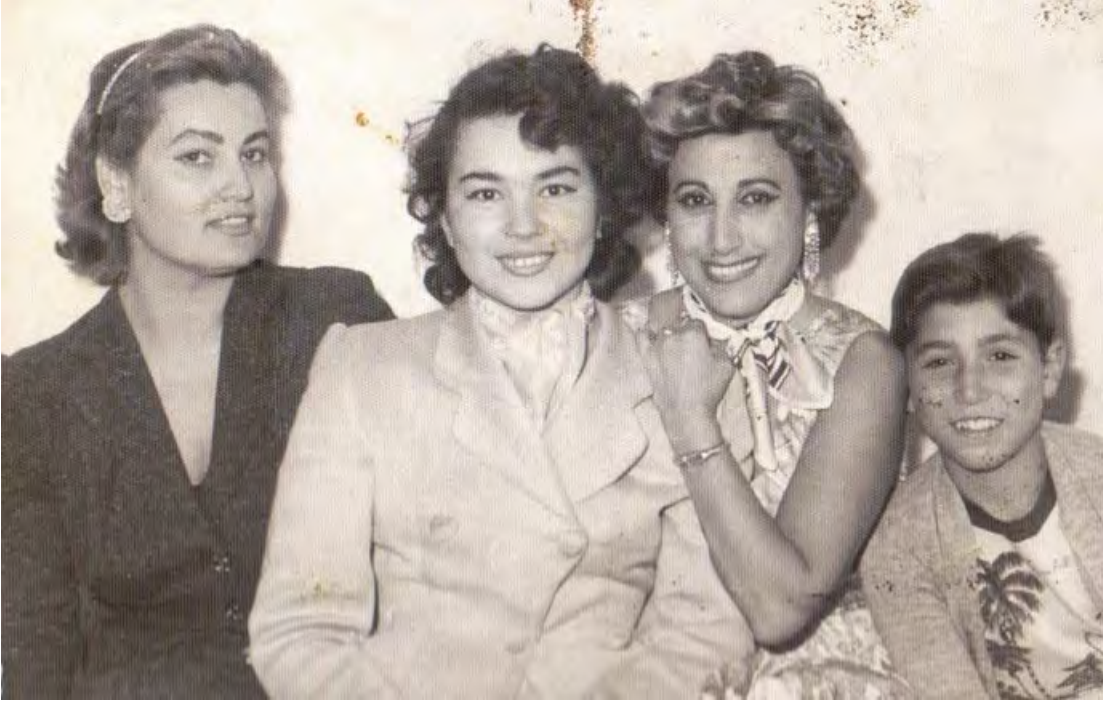

Müzeyyen Senar ile

Hamiet Yüceses ile

Dönemin ünlü sanatçıları ile birlikte.

Neredeler şimdi bu insanlar?

Soldan; Yıldız Ayhan, Saniye Can, Aliye Akkılıç ve Nezahat Bayram.

116

Neriman Altındağ Tüfekçi, Yıldız Ayhan, Ahmet Gazi Ayhan ve Nida Tüfekçi

Beyaz bir gül, gelin olmuş bülbüle. Bülbülün feryat etmeye hakkı var mı artık

Ah ! O çocuksu düşler...

118

Nasıl da yakışıyorlar birbirlerine

120

Neden hep böyle kalmadılar ki? Zaman çok acımasız.

Neden hep böyle kalmadılar ki? Zaman çok acımasız.

Bu insanlar Şimdi kim bilir neredeler ve kaē yaŐındalar?

Türk sanat Müziği söylüyor olmalı.

Sürekli gülümseyen sımsıcak gözler.

124

1305 islamoy (İslamköy) doğumlu Balkar – Kabartay Cumhuriyetinden MusostBekov (Musa Özbekoğlu), Yıldız Ayhan'ın babası Abdülgaffar (Necati,) ile iyi dosttular. Savaş yıllarında, onunla ilgili anılarını oğlu Yüksel ve gelini Nur'a anlattı.

Sağ başta oturan Safiye Ayla ve onlar. Keşke diğerlerinin de kim olduklarını bilsek.

Mutluluğun adı, resmi bundan başka nedir ki? Nurdan, Özlem ve onlar.

129

Özlem ve Nurdan. Genç kızlar. Çocuklar nasıl da çabuk büyüyorlar öyle

130

Yılların su gibi akması önemli mi?

Nurdan gelinlikler içinde.

Onlara olgunluk da yakışıyor.

Özlem ve eşi. Gençliğin sevdası

O'nsuz sahne'de türkü söyleyebilmek. Kimler bile yürekteki yangını.

Kırım Gecesi olmalı. O şeref konuğu.

Sabancılar ve Onlar. Sağ başta Çisel, Özlem, O, Nurdan ve Torun Sezen

Devletin sanatçısına sahip çıktığı gecelerden bir gece olmalı. Kırmızı elbiseli Yıldız Ayhan.

134

Yıl 2011.

Heykeli dikildi Akçakaya'ya. Yıllar yıllar önceydi.

135

Her yer O'nunla ve Onların anıları ile dolu. Antalya'daki evinde...

Kardeşi İnci Sümer, O ve Nurdan Hanımlar.

Antalya'da onun evindeyiz. Dönemin KBB Konservatuar Md. Burhan Surluev, ben ve onlar

İşte büyük Usta Ahmet Gazi Ayhan'ın sazları. Ne olurdu konuşsalarđı bir kez olsun.

Büyük Ustanın Ud'u. Göz izleri var üstünde.

Nurdan Hanım babasının bağlaması ile.

Onun gramofonu.

Küçük kızı Özlem Ketenci, babası gibi halen şiir yazıyor

139

AFİŞLER...

NCI PARK BAHÇESİNDE
3 AĞUSTOS GECESİ SAAT 21 DE

USTAT KEMANİ
DEMİRALİ İDARESİNDE

KEMAN : Tahir Ünyaylar
KANUN : Nadir Duyguluses
CÜNBÜŞ : Şaban Erköse
KLARNET : Hasan Çalgı
DARBUKA : Doğan Hoşses

OKUYUCU
BAYANLAR

Gönül Söyler
Saadet Zühal
Zübeyde Yücesan
Rabia Sökmen

Ankara Radyosu
resmî konseri

İllizyon, Komedî, Skeç, Kukla, Taktit

Halk Türküleri San'atçısı
ZEHRA BİLİR

Sev San'atçısı
GÖNÜL SÖYLER

Komik
ETHEM DELİGÖNÜL

35 kişilik Klâsik eserler korusu

Taktit Kralı
OSMAN SÖZERİ

Sev San'atçısı
YILDIZ SÜSLEN

141

SENENİN EN
BÜYÜK KONSERİ

Türkiye Okutma Derneği yoksul Öğrencileri yararına
Büyük Fedakârlıklarla Adana Erciyes Sinemasında
12-Mayıs- Pazartesi Akşamı Saat 21 de Verilecektir.

YILDIZ SÜSLEN
Ankaranın Gürde Genç Ses
Sanatçılarından

ESMA ENGİN
Ankara Radyosunun
Biricik Yıldızı

AHMET GAZİ AYHAN
İstanbul Festival Birincisi Sax Üstadı ve Halk Türküleri Bestekârı

İddialî Kadın ve Erkek Güreşleri
Ankara Radyosunun Biricik Klarnet üstadı Saffet Gündeğer ve Kanuni Nuri Şeneyli

9 – Ağustos Cumartesi Akşamı
ÇAMLIK SENARDA

YILDIZ AYHAN

Halk Türkülerini Çok Benimsemiştir
Bu benimsemeyi şefi Muzaffer Sarısözene borçludur.

A. GAZİ AYHAN'ın

BÜYÜK JÜBİLESİ

9 – Ağustos Cumartesi Akşamı Gençlik Parkı
ÇAMLIK SENARDA

SEVİM ÇAĞLAYAN

Bu Sene Sahne Hayatına Atılmıştır
En güzel şarkılarını benim gecemde okuyacaktır
ve istikbalin rakipsiz sanatkarı

Bayur Matbaası Tel : 16704 — Ankara

Ahmet Gazi Ayhan
Yıldız Ayhan - Mehmet Erener

17.9. Ayhan'ı
1950- ilk gördüğüm ve ismini ilk duy-
duğum. Pis Kilit

17 KASIM CUMARTESİ AKŞAMI SAAT 20 de
HALKEVİNDE
Kırşehir Öğrenim Gençliğine Yardım Derneği Yararına

Ses sanatkârı
YILDIZ SUSLER
1950

KIRŞEHİR GECESİ
Ankaradan Getirilen On Kişilik Heyet
AHMET GAZİ AYHAN
ve
Ses Sanatkârı-H. Türküleri Okuyucusu
GÖNÜL SÖZEN

Derbârı
Selâhittin **SUNMAN**

Çeşitli
Sürprizler
Pazar Günü Saat()
ile Program

İLLÜZYONİST — MANYETİST — Telepatist
Fethi İNAN

Şiir-Skeç
ve???
de Aynı Kadro
Tekrarlanacaktır.

2, bir
Bağla-
macıydı
Hiç beğen-
medim
Cahice
olarak
gördüm
Buna rağ-
men insan
ların yol
boyu ala-
kası beni
Çok şaşırt-
mıştı
2011-
Y. Ayhan

TARAFINDAN
Büyük Fedakârlıklarla Tertibedilen
== MUHTESEM GECE ==

Kıymetli Ses Sanatçısı
MULLA AKÇİT

Halk Tiyatları Destekçisi
Komedi Sanatçısı
HAYRA AKÇİT

Halk Tiyatları Destekçisi
ve Başlıca Çatış
A. GAZİ AYHAN

7 Eylül Pazar Akşamı

AKTAŞ ASPALTINDAKİ YILDIZ AÇIK HAVA SİNEMASINDA

**MİM Baki ve
arkadaşları
Kahkahalı Skeç**

**"Muazzam İnce
* A Z**

**Bu geceyi
mutlaka görünüz**

Halk-saz sanatçının en seslen
Üstü: Başlıca YILDIZ SELEN

**Ege Cambazhanesi
Kanto - Varyete
Akrobat**

1952

**Bu geceyi
mutlaka görünüz**

PROGRAM

* 11. Ege Cambazhanesi sanatçıları tarafından
Kanto - Varyete - Akrobat
T.C. 0.59 Milli Anıtı

11-11.30 İsmail Yıldız Selen v.s.
11.30-12 A. Gazi Ayhan

KONSER Eğlence Topluluğu
54408

YILDIZ AYHA

AHMET AYHA

AVAREFİLMİNİN
bütün şarkılarını
tam olarak sahnede
dinliyeceksiniz

Avare

**HALK TÜRKÜLERİ VE BAĞLAMA ÜSTADLARI
AHMET GAZİ AYHAN
GEÇESİ**

Nureddin Çambaz

İsmail Demirdöğen

Kacı Tektel ve Arkadaşları
Sarı Recep A. Yamacı
Osman Özdenkci
E. Aldemir S. Sıgmacı

**Bağlama Şairlerinin Cıvazlı
Sözlerle Karşılaşmaları**
Tarihi Halk Türküleri
Milli Oyun Havaları

**Bahçemizin 30 Kişilik
TAM KADROSU**
Gece'nin
SÜRPRİZLERİ

**MUNTEŞEM BİR
GECE**

**Gecemizde M. M. BAKI Operetinden
KAHKAHALI SKEÇ**

M. M. BAKI

SAMSUN YÜKSEK TAHSİL ÖĞRENCİLERİNE
YARDIM DERNEĞİ MENFAATINA
6 - 7 Ağustos Geceleri Park Sinemasında
BÜYÜK MÜSAMERE

Bağlama Üstadı
AHMET GAZİ AYHAN

Halk Türküleri Okuyucusu
YILDIZ SOZEN

HAMİYET YÜCESES
 VE SAZ ARKADAŞLARI

Kemane **Necatî Tokyay** Klarnet : **Salih Orak** Kanunî : **İsmail Tezelli**

145

BÜYÜK MÜSAMERE
 D.D.Y. Federal işçi sendikası Ankara Deposu Yazarına
 Denizciler Caddesi Zafer Matbaası Karşısında
ŞEN TİYATRODA
 Ankara ve İzmirin Sevilmiş 25 Sahne sanatkarının İştirakiyle

YILDIZ **SÜSLEN**

Genç Düst'er Gazip ve Eşi

Meşhur Düvel

Halk Türküleri Yıldızı
 Günel Sozen

YÜMÜŞ PALAS AİLE SAZ SALONU

Her akşam muazzam programla

tanbuldan getirmeğe muvaffak
olduğumuz kıymetli sanatkar
NİGAR ULUERER

Türk musikisinin yeni kıymetle-
rinden tath sesli sanatkar
YILDIZ AYHAN
1954

Musikimizin kıymetli elaman-
arından
İSMET UZUNAY

Halk türkülerinin değerli oku-
yu Erdem kardeşlerin büyü-
VASFİYE ERDEM

Kıymetli Bestekâr ve,
Bağlama üstadı
A. GAZİ AYHAN

Ankaranın Harika Sazı
ERKÖSELER

Kıymetli Piyanist
MENŞURE TUNAY

TAHSİN KARAKUŞ

Sanatlar Ali ve Selahattin Erköse, Saffet Gündoğar, Remzi Şentel, Hüseyin İleri, Tahsin Karakuş, İbrahim Tugberk idaresinde muazzam fasıl.
Her hafta programımız saat 14.30 da ikindi Aile mütanesi. Biletler 150 kuruş, masanızı evvelden ayırtmanız rica olunur Tel: 13821

146

DÖRT YOL AİLE BAHÇESİ

16 Temmuz 954 Cuma Gecesi saat 20 de Büyük Musamere
Geceyi Tertip ve İdare Eden ÖMER ALTUĞ

Kıymetli Ses Sanatkarı
ve Piyanist
Menşure Tunay

Tambur üstadı kıymetli bestekâr Ömer Altuğ'un Yaylı tanburu bu gece illyecek en güzel şirlerini yeni bestelediği nefis ve orjinal Saz Semaisini hisli ruhlar dinliyecek.

Eşsiz Ses Sanatkarı
NEVİN DEMİRDÖVEN

Bu büyük ve zengin geceye bahçenin tam kadrosu da Ayrıca iştirak edecektir.

Halk türkeleri ve Bağlama
Üstadı

Genç Taklit Kralı
Erol Özgen

Genç Ses Yıldızı
Yıldız Ayhan

Üstad Kuklakçı
Hadi Poyrazoğlu

Sahne Bâbüdü
Ayşel Coşkunsel

Biletler Hanımın Buhâr Çek tokaftır mağazadan ve bahçe Kipinden tebliğ edilir.

Senenin Büyük Konser Topluluğu

Bu Akşam *25-9-954 Amartesi* Sinemasında *günü* Saat 21 de

Ankara Radyosunun çok sevilen Halk Türküleri Okuyucusu
ALİ CAN

Ankara Radyosunun Kıymetli Ses Sanatkârı
EMİN ALDEMİR
ve Arkadaşları

Ankara Radyosunun çok sevilen Ses Sanatkârı
SEVİM TAN ÜREK

Ankara Radyosunun 1953 Yılı Ses Kırılı
Ahmet Yüceses

Kıymetli Halk Türküleri Okuyucusu
YILDIZ AYHAN

Calanlar

Keman : Hasan Ovalı Cümbüş : Şakir Ovalı
Darbuka : Ahmet Melik

Bu Geceyi
Kaçırmayınız
Mutlaka Görünüz

Seviliş Ses Sanatkârı
MELEK TURAL

Geceyi Organize
Eden
HURŞİT TURAL

Ankaranın bağlama Üstadı ve Halk Türküleri Sanatkârı
AHMET GAZİ AYHAN

147

21 DE HER GECE 21 DE KIYMETLİ SES SANATKÂRLARI KARABÖCEKLER Ve 30 Seçkin Sanatkârın ZENGİN PROGRAMI

YENİ TİYATRO

Denizciler Cad. Büyük Otel Altında
PROGRAM HER GECE DEĞİŞİR
SAZ - SES VARYETE - BAĞLAMA SANATKÂRLARI Ayrıca
Güldürücü **SÜLEYMAN KARA** Ve Arkadaşlarından Kahkahalı Komedi

Kıymetli Ses Sanatkârı
YILDIZ AYHAN

Beynelminel Rakkase
KAMURAN GÖZALAN

Bestekâr Bağlama Üstadı
A. GAZİ AYHAN

KARABÖCEKLER
Rakipsiz Halk türküleri okuyucuları

Film ve Sahne yıldızı Dansöz
MUAZZEZ ŞENGÜL

Not : Numaralı Balkon ve Koltuk Biletleri saat 13. den

İZMİRLİLERİN CENNET BAHÇESİ
AKASYALAR

Yaz sezonunun son programını iftiharla sunar
Yalnız son 10 gala için

ŞÜKRAN AY

BERKANT

SERPİL ÖRÜMCER

İLHAN DANER

Komedyen

PARAZİTLER

KANTOCU

B-B KARDEŞLER

JALE * HİCRAN * Ork GRUP DOĞUŞ

**GÜRHAN
GÖZAYDAN**

**KEMAL
MISIRLI**

İDARESİNDE FIRTINALAR SAZ GRUBUNDAN FASIL

VE **AHMET GAZİ AYHAN**

BAĞLAMA GRUBU EŞLİĞİNDE

YILDIZ AYHAN

ÇARŞAMBA BAYANLARA-PAZAR
UMUMA MATİNELER

Tel: 37315

KONAK **MAKSİM:**

NİŞAN - DÜĞÜN - SÜNNET ve BİLÜMUM TOPLANTILARINIZ
İÇİN PROGRAMLI (Akasyalar Programı) - PROGRAMSIZ
YEMEKLİ - YEMEKSİZ EMRİNİZDEDİR.
MAKSİM SALONUNDA GÜNDÜZLERİ NİKÂH MERASİMLERİ -
BİLÜMUM YEMEKLER KABUL EDİLİR. TEL: 42107 - 37315

**FUAR
Aile Gazinosu**

ULKER
AKHAN

YILDIZ
AYHAN

REZAN
YÜCEL

Seda Rızaoğlu

Sevgi Şirin

Şeyda

ve
Ahmet
Gazî Ayhan

☆ ERDİNÇ KUTLU-ORKESTRASI
ALİ KOCADINÇ VE ARKADAŞLARI SAZ TOPLULUĞU ☆
fiks menu : 130 tl

TELEFON : 30 61

KAYSERİ

GENÇLİK PARKI
LUNAPARK GAZİNO

BU YER PROGRAMINI İFTİHARLA SUNAR
Çarşıda ve Fuar Bölgesinde Geceleri 10 ile 12 saat
KABULİYETİNDİR. (17.30.00)

SUAT SAYIN

FİLİZ SEYRAN

YILDIZ AYHAN

KAMRAN BENGU

ERKİN KOBAY
ve ORKESTRASI

DOĞAN YILDIZLAR

Ahmet Gazî Ayhan

GÜLŞEN

GÜNİZ BERKANT

PARAZİTLER

Papatya

152

[illegible]

YILDIZ AYHAN TEKRAR SAHNELERDE

Aslen Kayserili olan Yıldız Ayhan, Kayserisporlu futbolcularla tanışarak şampiyonluk beklediğini söyledi.

12 AGUSTOS 1976
PERŞEMBE

Yıldız Ayhan Kayserispor'a başarı diledi

Kayseri'nin yetiştirdiği ünlü halk türkücüsü Yıldız ve Ahmet Gazi Ayhan çifti, Vali Bedri Eser'le birlikte Kayserisporlu futbolcuları ziyaret ederek şampiyonluk temennisinde bulunmuşlardır.

Fuar Alle Gazinosunda program yapmak için Kayseri'de bulunan Yıldız ve Ahmet Gazi Ayhan çifti Kayserispor-Giresun maçı devre arasında Kayserisporlu futbolcuları soyunma odasında ziyaret ederek yeni sezon için başarılar dilemiştir.

Kayserispor'un aldığı başarılı derecelerde Kayserili olarak övündüğünü söyleyen Yıldız Ayhan futbolcularla tek tek tanışarak şampiyonluk bekladiklerini söylemişlerdir.

Kayserispor'un şampiyonluğa layık olduğunu söyleyen Yıldız ve Ahmet Gazi Ayhan Çifti, Kayserispor-Giresunspor maçının birinci yarısını seyretmişlerdir.

Öte yandan sezonun açılışında izinde bulunduğu için yeni transferleri tanıma olanağı bulamadığını söyleyen Vali Bedri Eser, yeni transfer olan Kayserisporlu futbolcularla tek tek tanışarak, "Kayseri'nin adına layık bir takım kurdukları" için Kayserisporlu yöneticileri tebrik etmiştir.

Fırın Çıraklığından Ankara Radyoevine

«Okumam yazmam yok ama halis Kayseriliyim diyen A. Gazi Ayhan hayatımı yazsam roman olurdu»

Kayseri'nin 17 Kilometre Doğusunda Erci yes Dağının o beyaz eteklerinin üzerine kurulmuş basit fakat şahane görümlü bir mühit Yeşil mi yeşil evren, Yeşil dağlar, çayırılar ve ağaçlar. Taşları bile yeşil bir kasaba burası tüm evren renklerinin Cennete dönüştüğü yer yeşil kasaba ve yeşil ZİNCİDERE.

Zincidere yeşil Zincidere halkı Zincidere sanatçı renklerinin yeşile dönüşünün sebebi bu olsa gerek Sanatkar çevresinin kâhinin yıldızda yeşildir.

Yıldız yıldızla bağdaşır yordu burada Bu yıldızlar doğuştan parlak Kulakları mızın yabancı olmadığı bir sesi dinliyoruz yürekten. Yeşil çitlerin ortasından yeşil sık ağaçların arasından Yarım İstanbulu sen meskeni tutun

Gördün güzelleri beni unuttun.

Geniş bir bahçe burası Meyve bahçesi ve bir temel kazılıyor ağaçların ortasında Hıvasıcak ve serin İki işinin çalışmaları ne gibi semre verebilir diye düşünüyoruz Ve o denli de birden bire şaşıyoruz

Tanıdık iki çehre ile aca yip bir ortamda Türkiye Radyolarının sevilen ve kıymetli Halk Müzîği Sanatçıları bunlar Yıldız ve Ahmet Gazi Ayhan çifti.

Gayet sevimli ve içten gelen bir karşılama ile hep birlikte orada bulunan bir meyve ağacının altına oturuyoruz. Bizlerle birlikte kasma ve kürekte oturuyor Sıkıca tutmuşlar hiç ellerin

Reportaj

Ataner YÜCE

Evet Anadolu Fırının açılığı münasebetiyle kendi öz memleketi olan Kayseri'ye gelip Fuar Gazinosunda gece geç saatlere kadar Kayserili dinleyicilerine müzik ziyafeti çekip çoşturan büyük sanatçı Ahmet Gazi Ayhan ve Yıldız çifti sabah olur olmaz arabalarına atla yıp sanatçının köyü Olan Zincidere'de sabahın akşamı kadar kızı koca sallamaktadırlar. Gecenin gazinosunda gündüzleştirmekte oldukları köşkün inşaatında beraber çalışmaktadırlar.

100 bin liraya yakın bir yatırım yapan Ahmet ve Yıldız Ayhan çifti Zincidere kasabasında tam erciyesin altında ve ağaçların arasına Orta Anadolu'nun en moderen ve büyük köşkünü inşa ettirmektedirler. Köşkün ön cephesinde de büyük bir güzme havuzu bulunacaktır Ahmet Gazi Ayhan köşkten erciyese bakıp besteler yapacağını demektedir.

Türkiye Radyolarının sesli ve yazılı besteleriyle

iken nedense saz aletlerine karşı içimde büyük bir sevgi uyandı. Bu arada fırınçı çırağı ve marangoz çırağı yaptım ve nihayet Kayseri Devlet Demir Yollarının Yol Atölyesine girip mobilyacılık yapmakta iken Ankara Radyosu bir imtihan açmış imtihanla sanatkar alınacağını ilân ediyor. Bu imtihana katılmak için ben atölye arkadaşlarımla devamlı olarak teşvik ediyorduk ve nihayet trenle atladım Ankara'ya imtihan gittim Geçmiş bir gün bin küsür müracaat edenler (Devamı Sayfa 4 de)

Büyük Sanatçı Ahmet Gazi Ayhan «Okumam Yaz-

Ahmet Gazi Ayhan

PORTRELER

Ahmet Gazi Ayhan ile bir mülakat

Röportajı yapan: Turgut Yılmaz Güven

G ünlerce peşinde koş, yorul ve sonunda da kendisini bulma! Gazetecileri üzen vaziyet bul olmakla beraber en büyük dostumuzu da tesadüf-er olduğunu bilhassa kaydetmekten kendini alamıyacağım. İşte böyle güzel bir tesadüfün neticesi değil midir ki ben! Ahmet Gazi Ayhan'la karşı karşıya geldim. Gelin Ahmet Gazi'yi ammanıyla tanıyalım ki ilir gözlerimiz bundan çok seviner evvelki bir hâdise üzerine dolayalım:

«Sarı efe nihayetinde meşhur bir zevk olduğu gibi sevilen bir kimsedir de!.. Hele sarı olmanın «fâzlası» bir zevkin for sebat olma kadar iyiliği le çok seven Sarı Efe tabiatıyla ek nak meclislere çağırılmakta ve gayet zevkli saatler yaşanmaktadır.

Bir kaç gün Sarı Efemân ortasında yürümeyi onu sevenler meraklandırmış ve topluca Sarı Efemân ziyarete çıkmıştır ki gidenler Efe'nin son saatlerini yaşadığını derin bir tesadüf içinde görmüşlerdir. Efel yoldan sonra kim nak olabile ki? Azık bütün sevgi ve ihtimam yetim kalan bir buçuk yaşındaki erkek çocuğu üzerinde toplamış ve daimi bir surette onunla meşgul olmuştur.»

İşte dün bir buçuk yaşındaki erkek çocuğu ve bugünün Ahmet Gazi Ayhan'ı. Sara olan

Yıldız Ayhan

ni bu hususta ikna edinceye kadar tabiri caizce nakla harayı seçtin!.. Ben kendisine haksız bir sual sormaya hazırlanırken o otoriter bir sesle:

«— Dur bakalım Turgut bey! Ben de sana bir sual sorayım.. Kimlerle röportaj yaparken daha fazla heyecan duyarsın?»

Op babamın ejini!.. Bu da sorulacak sual mı? Hah! Ahmet Gazi Ayhan.. Mecburi cevap veriyorum:

YILDIZ AYHAN DİYOR Kİ?

«Giyimde ses kadar önemli

* SANATÇI GIYIMI İÇİN HER SEZON BİR KAT PARASINI HİÇ ÇEKİNME-DEN HARÇIYOR

Türkiye Radyolarının ve Televizyonun sevilen sesi Yıldız Ayhan berrim kasanımı giyme yataca yudaların başında gelmektedir. Bu konuda ise dişi ile konuşacağını sa natçı şunları söylemiştir.

«Ben sahneye çıktığı gününden bu yana durmadan giyimini değiştir-meyi prensip edimiyi bir sanatçıyım. Ofis Tele vizyon programları ve çok geniş halk kitlelerine hitap eden (5-6 Bin) kişilik deri gazeteler sa natçı değil bir sesimin de bir tuvalet değiştirmesi mi her parkıda bir tuva let giymeyi kaç etmektedir. İşte bende bu an-layış içinde gümüş pro-gramlarına bürünürüm. pe lah ve günlü yaygın tu valetlerle başlanmaktadır. Kasanımı pek çoğuna giyme yatacağı bir ge-çektir. Bu yüzden benim Ahmet Gazi Ayhan ile nak sık mülakata ettiğimde oluyor.

Bence sahnede ses ka-dar giyimde mühimdir. Türk Halk Müziğinin sevilen sesi Yıldız Ayhan. Başkentli nakli bir tenise sporis verildiği ve hatta Ankara sahnelerinde giy medği yeni tuvaletine tam 22 bin lira ödenmiştir. Türk motiflerinden esinle renk karıştıran ve altın simle işlenen tuvalet için sanatçı şunları söylemiş-tir.

«Meri üzerine sarı altın

dişi Senay'a bu ay giş umu bir sürede dikip le-bağı tuvaletime yataca Antalyada İrsan'lı sevgin bir kadın 25 bin lira para taktığı etti. Fakat benim için paradan ziyade sevirimin dinleyişinin göre zevkidir.»

1974. Sezonu için çok değişik ve yeni tuvaletler dikiren Yıldız Ayhan «Gerek Radyo, Televizyon ve gerekse plak çalışma-ları sezonun düzenli yata masına mami oluyor. Bu yüzden çevremizde gerek-liği şekilde sanımı bir dostluk kursuyoruz. Do-layısıyla bizi yanlış tasav-vorlar» demektedir.

AKASYALAR
ŞUKRAN AY
BERKANT
Seryil Örtümcü
B.B. Kerdeşler
İhan Damer
Paruzliler
NIGRAN - JALE
YILDIZ AYHAN
Gürhan Gözyazan
Kemal Muratlı
Dahiliye 750 - 500 lpa.
Tel: 462 47 50

YILDIZ AYHAN Londra gezisi için 75 bin liralık bindallı-üç etek satın aldı

Türkücü çift Londra'daki Kıbrıslı Türklere «1 kuruş» ücret almadan konser verecekler!

İSTANBUL

YILDIZ AYHAN'A EŞİ AHMET GAZİ AYHAN HOCALIK YAPMIŞ

Bu gece Türk Halk Müziği solistler geçidinde ekranlara gelecek sanatçılardan biri de Yıldız Ayhan...

Türkücü programdan önce sordüğümüz sorulan şöyle cevaplandırdı...
Soru: Sanat hayatınız nasıl başladı?

Cevap: Müziğe 1958 yılında Ankara Radyosu'nda başladım. 18 yıldır da aralıksız bu çalışmalarına devam ediyorum.

Soru: Sizin gibi bir sanatçı olan eşiniz Ahmet Gazi Ayhan'ın müzik çalışmalarınızda rolü oldu mu?

Cevap: Evet. Ben radyoya girdiğim zaman eşim aşağı yukarı 12 yıldır oradaydı. Benim için uğraştı, çalıştı.

Soru: Yıldız Hanım, eşinizle aranızda hiç rekabet ettiğiniz oldu mu?

Cevap: Kesinlikle hayır. Biz daima birbirimizi tamamlamaya çalıştık bugüne kadar. Hem o benden eski olması dolayısıyla daima bana yol göstermiş, hocalık etmiştir.

Soru: En çok sevdiğiniz türkü hangisidir.

Cevap: Ben ve eşim folklorun aşığıyız. Ama ille de bir isim verin derseniz "Denizli'nin Horozları" diyebilirim. Ama bütün türkülerimiz güzeldir ve

YILDIZ AYHAN ve Gazi Ayhan

Türkiye radyolarının en güzel sesli sanatçısı Yıldız Ayhan, ilk defa olarak gazetemizin bu konserinde bulunmak üzere ricamızı kabul ederek, Ankara'dan şehrimize geldi.

Çıkacağı Avrupa gezisinin

den önce sizlere de zengin repertuarını, kocası saz virtüözü Gazi Ayhan'ın usta mızrabıyla sunacak olan sanatçımız, her bakımdan sesiyle, bilgisiyle ve kıvrak hareketleriyle "l mu maralı" olduğumu gösterecektir...

DİKKAT

YILDIZ AYHAN ve AHMET GAZL
AYHAN'ın **ROMANSTA** Cuma
akşamına kadar son haftası.

Sanat sever Bursalıları bu
müddet içinde davet eden

YILDIZ AYHAN

in bu Çarşamba Bursalı hanımlara
tam kadro ile orijinal veda matinesi

ROMANS içkisiz Aile
Gazinosu **Tel : 5616**

(Hakimiyet — 4065)

BURSA HAKİMİYET
15. Ağustos. 1967

22-8-1968 -Kayseri Fuarı

Kayseri'ye Gelin geldim!...

Türkiye Radyo ve Televizyonları'nın, Türk Folkloru'nun Hanım Sanatçısı : YILDIZ AYHAN

Türkü anlamak için dinlemek gerek. Anadolu bu rasi. Bir tür türlü türlü kilerin müzik olarak şakıdıkları Anadolu; ozonla-riyle, aşklarıyla, sevgiyle riyle ve imanlarıyla dolu Anadolu Tümüyle yüreği-mizden, benliğimizden ko-paşa parça. Ne mutlu onla-ra. Okuyunlara ve çalanla-ra.

Bir temsilciyle konuşuyorum Halk müziğimizin kıymetli bir temsilcisiyle Kayseri'de Anadolu Fuarı Gazi nosu'nun kulisinde bekli-gordu bu temsilci, Türk Halk Müziğinin Türkiye Radyo ve Televizyonlarının tahtı ve altın sesli kıymetli folklor sanatçısı YILDIZ AYHAN Programının başlamasına az zaman kalma-sı münasebetiyle, kendisine sanat dalı üzerinde yaptığı mız konuşmalarda, gayet mütevazı bir şekilde davranı-yor, "Kayseri'li bir gelin olarak, hayranlarıma mü-siki üstüne bir şeyler verme-nin samimi gayreti içinde-yim taktir kadirbilir sevgi-li dinliyecilerimdir." diyor du..

Kulisi odasında kendisini daha fazla meşgul etmek gavesiyle önceden tasarladı

Reportaj **Ataner YÜCE**

ğ'm soruları sıralayı verdim buldunuz?

bir biri ardınca:

—Bir Kayseri'li gelin ola

—Kayseri Fuarını nasıl rak iftiharla doluyum, hem

Türkiye Radyo ve Televizyonlarının Türk Folkloru nun hanım sanatçısı YILDIZ AYHAN "Kayseri'li bir ge-lin olmaktan gurur duymaktayım" demektedir. Resimde değerli sanatçı Yıldız Ayhan görülüyor

memleketim, her de Kayse-ri için büyük çıpta bir ge-lişme olarak karşıladım. Ho-pimiz için Allah'tan hayırlı olmasını dilerim.

—Kayseri Halkının 'halk müziği hakkında, sizin üze-rinizde bıraktığı tepkiler ne-lerdir?

—Orta Anadolu halkının bir özel halk müziği tavrı vardır. Kayseri bu çerçeve içerisinde apayrı bir özellik göstermektedir. İçten gelen yaşıtlar duygusuna katılan Kayseri halkına teşekkürü borç bilirim.

—Halk müziğinden başka diğer müziklerle de ilgile-nirmisiniz?

—Her müzikle ilgilenir ve hoşlanırım.

—Taktir ettiğiniz Halk müziği sanatçısının adını söylemişiniz?

—Büyük bir çiçek bahçe-sini tasavvur ediniz, her çi-ğün kendisine has bir ko-kusu var ve herşeyde ayrı ayrı güzelliğindedir.

Halk müziğinin adapte e-dilerek, orkestralar tarafın-dan aranjman olarak çalınıp söylenmesi sizce yerinde bir hareketmidir?

—Orkestralar tasafından aranje edilen halk müziğinin (Devamı Sayfa 4 'de)

Altın mızrap son yolculuğunda

"Bir Of Çeksem" ve
"Yarım İstanbul'u
Mesken mi Tuttun"
gibi birçok tanınmış
esere imzasını atan
Ahmet Gazi Ayhan, eşi
Yıldız Hanım'ı ve
sigarayı en az
bağlaması kadar çok
severdi... İşte sigaraya
olan aşırı tutkusu onu
ölüme götüren en
büyük etkendi...

Ahmet Gazi Ayhan'a "İçme"
dediler... İçti ve öldü

Kral bağlamacı sigaraya mağlup

Lütfen biraz ciddiyet

Cenazeye katılan birçok ünlü sanatçının arasında Zehra
Bilir, Saniye Can ve Bediâ Akartürk de vardı... Fakat onlar
diğerlerinin aksine her nedense pek üzgün
görünmüyorlardı. Hatat yüksek sesle konuşmaları ve
gültürmelerini çevrede bulunanlarca hayli yadırgandı...

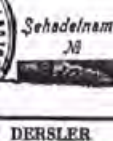
HAYATTA uç seyyi çok sevdi rah-
metli Ahmet Gazi Ayhan. Allesi-
ni, bağlamasını ve yıllar yılı vaz-
geçmediği sigarasını. Ve iste o, sigara-
yı bırakmadan sigara onu bıraktı, hem
de "Dünya Sigara Bırakma Günü" ilan
edilen 9 Şubat'ta.

Günlerdir kendini üzüten güneş, ısı-
larına hâzret kalan insanlara daha bir sı-
cak bakıyordu geçtiğimiz salı günü. Fa-
kat Şişli Camii'nin avlusunu dolduran yüz-
lerce insan farkında değildi bunun. A-
sludaki herkes acı doluydu. Türk Halk
Muzığı ve Sanatı Müzigi'ne sayısız eke-
leri kazandırmış "Bağlama Virtuozu" A-
hmet Gazi Ayhan'ın son yolculuğunda ya-
nız bırakılmak için bir araya gelmişler-
di.

Hulya Süer, Belkis Akkale, Arif Sağ ve
Nuri Saşgüzel hançinde, Ustadın forku-
lerini, şarkılarını seslendiren eski ve orta
kuşaktan birçok sanatçı oradaydı. Ra-
hmetlinin eşi Yıldız Ayhan'ı teselli ede-
mek için var güçleriyle uğraşıyorlardı.
Yaslar sızım göz döşeliyordu acı kadının
gözlerinden. En son görev yaptığı yer
olan İstanbul Radyosu'ndan da birçok ar-
kadası gelmişti onu uğurlamaya. Ve Ra-
hmet önce birçok kız yine sigara yüzünden
hastalanan, fakat yasama olan bağlamacı
türklerin dışından gelen 66 yaşındaki
sanatçı, 47'nci baharını görmeden 9-
uncu gidiyordu dünyadan. Arkasında çok
sevdiği ailesi ve dostlarını bırakarak.

Türkiye Cumhuriyeti
Maarif Vekâleti
KÖY OKUL BİTASDIKNAME'Sİ

Sehadetname No:

Adı: Alihan ef.
Babasının adı: Hasan Mehmet ef.
Anne adı: Çöken oğlu
Doğduğu yer: Enderlik

Mektep No:

DERSLER	NOTLAR	DERSLER	NOTLAR	DERSLER	NOTLAR
Türkçe	<u>yi</u>	Harf bilgisi	<u>orta</u>	Musiki	<u>yi</u>
Yurt bilgisi	<u>orta</u>	Rehin - Eligi	<u>yi</u>	Evidareci	<u>/</u>
Hesap - Hendese	<u>yi</u>	Cirraatik	<u>çok yi</u>		

G DİŞ VE HAL Yazlık

Kayseri vilayeti / kazası Lincideler köyü mektebinde tahsilini biliriserek
girdiği imtihanında yukarıda gösterilen dereceleri kazanmış olan
bu tasdikname okunmuş ve okunmuş okunmuş ayının 22 nci salı günü verilmiştir.
Tasdik olunur.
okunmuş

Sınıf Muallimi M. Sargut Başmüfettiş M. Sargut Maarif Müdürü H. H. H.

Devlet Matbaası

163

Adı: Ahmet Gazi Ayhan
Baba adı: Mehmet
Memleketi: Kayseri 337

Yukarıda fotoğrafı ve künyesi yazılı Mehmet
Oğlu Ahmet Gazi Ayhan iki senedir Atölyemizde (500) Krg.
yevmiye ile marangoz mobilyacı olarak çalışmıştır.

Atölyemizde çalıştığı müddet sarfında hiç
bir sui halı görülmemiştir. Arzusile Atölyemizden ayrıl-
mış ve kendi arzusuna binaen işbu bonservis verilmiştir.

D.D.T.4.İg.B. Atölye Şefi I.

Bahri Altıntaş

Beste: Güfte. Ahmet Gazi Ayhan
: Kapisına Kulcaldum:

Kaslarının karası

1- Kalbimdedir yarası
Güfte bir der de düştüm
Yekter bunun carisi

Kapisına kulcaldum

Bey- Ben o yarin gözlerine vuruldu
Bir hayr sin yarından
Yandım yandım kütaldım

Çıkip cesme basına

Ben o yarin gözlerine vuruldu

Bir hayr sin yarından

2- Hop böyle cılasılmaz
Kaslı dağlar asılmaz
Yarından ayrılmaya
Kulayca alılmaz

Çıkip cesme basına

Destan yandım tasına

2- Gelen geçen olusun

Neler geldi basına

Gesi bağları:

Handwritten musical notation for the song "Gesi bağları". The notation is written on ten staves, each with a treble clef and a 2/4 time signature. The lyrics are written below the staves, with some words in parentheses indicating they are optional or part of a variation. The lyrics are:

bagla rında do la ni ye rum
 yi tin dim ja ri mi
 a ma na ra m ye rum
 SAZ - yi tin
 dim ja ri mi a ma na ra m
 ye rum
 Bir cihre la mi na gü ve
 ni ye rum gel atur ya nım a hal ler i mi
 Hat i m den bi t mi yer be ri ye ri
 ney be ri mi
 Gesi bağ ları den ge liş ge ci lür
 Kar ol sen meş e ler ra hı K an geş ge ci lür
 Her kis se v di gi ni ge ci lür ge ci lür
 of gesi bağ ları den ge liş ge ci lür
 Hey of de h ten ke ri mür sa na be ri a tum
 Ol um va r da sa ge ri le h te ru tum var
 Al ma ga ri p an am at ma be ri dağ lar ar dı nı
 Kim se ler ge ri ma nı an am ye ri sen de ri le me

f. sf. - Ah sabah oldu sabah ol du ci ga ram
 ma z zel du Ah ci ga ram
 du ma dan göz le
 rim gün me z zel du

Dramıza düşman girecek
 Yar bize gelmez olacak
 Kosalırsın nazlı yarım
 Yar gel ah tam üstüne
 Gelen geçen söz ediyor
 Ben fakirin üstüne

Sabahın seher vaktinde
 Uc güzel suya gider
 Kısın suya daldım
 Birisi de nar eden
 Yeter ey sendiğim yeter
 Sindi her ezber öter

T. C.
KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Genel No. : Fen İşleri Müdürlüğü

Özel No. : 1634-3270

Konu :

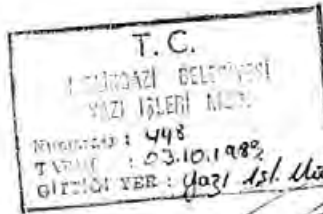
MELİKGAZİ BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
KAYSERİ

KAYSERİ

29.9.1989

İlgi: Yazı İşleri Müdürlüğünün 21.9.1989 gün ve 948 sayılı yazısı.

İlgi yazıda belirtilen merhum Ahmet Gazi Ayhan'ın ismi 21.6.1988 gün ve 15 sayılı meclis kararı ile Aydınlikevler semtinde cadde ismine verildiğine dair karar ekte sunulmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Niyazi BAHÇECİOĞLU
Büyükşehir Belediye Başkanı

Alındığı, büyük, küçük, Çiğir, Erkan, Özulu, Öztok, Aktemiz, Zaman, Bağc, Cebeci, Özçelik, Oyman, Çivici, Millî Egemenlik, Karadeniz, Gülcü, Gencer, Onur, Atılğan, sokakları. Millî Egemenlik, Karadeniz, Akdeniz, Marmara, Fige, Kergan, Eğribucak, Ahmet Gazi Ayhan, Kavgacı Za caddesi isimlerinin geçekondü ve diğer mahallelerdeki cadde ve s kıklara verilmesine, ancak büyük caddeler için yeniden meclisce b lirlenecek isimlerin verilmesinin uygunluğuna oybirliği ile kara verildi.

BAŞKAN
Hüsamettin ÇETİNBULUT
Belediye Başkanı

KATİP
İbrahim DEKBAŞ
Meclis Üyesi

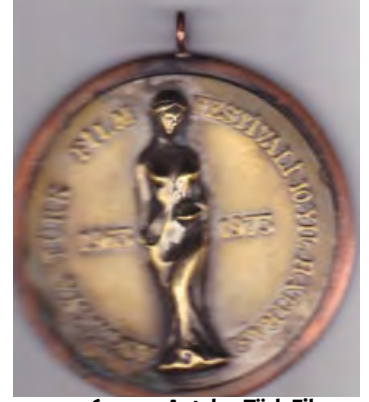
KATİP
Mehmet GÖKAİP
Meclis Üyesi

**XXII. Milletler Arası
Müsteşrikler Kongresi**

**1951 Milli Oyunlar ve Türküler
Festivali**

**1963-1973 Antalya Türk Film
Festivali 10. Yıl Hatırası.**

TAŞ PLAKLAR...

Faruk Yaman Koleksiyonu'ndan

Tanıkları, yaşanmışlığın.

Tanıkları, sığmayan yerlere, göklere.

Dünya döndükçe.

“Pastırmadan Mezar Taşı”

“ Kahbe Felek Sana Ne Ettim”

170

“ HAM MEYVA” Çalan ve Okuyan: Ahmet Gazi Ayhan

“ Neyliyeyim Neyliyeyim “

171

“ Kara Biber Türküsü “

172

173

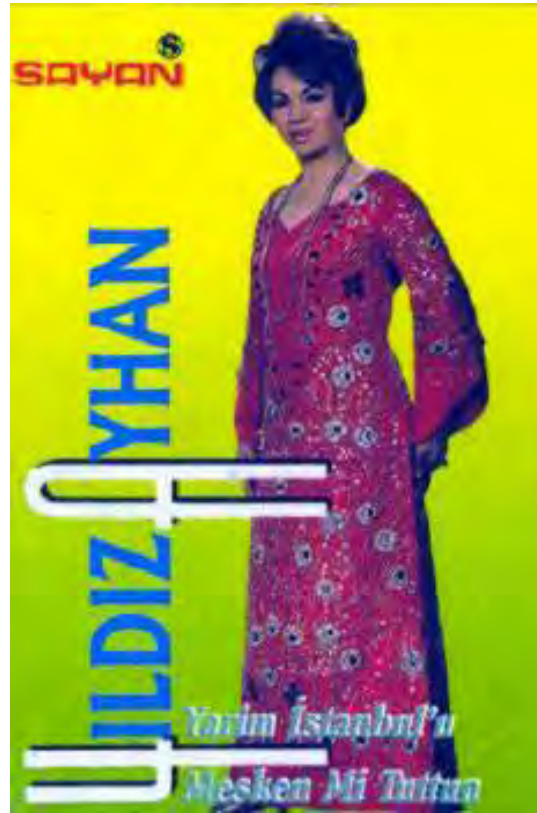
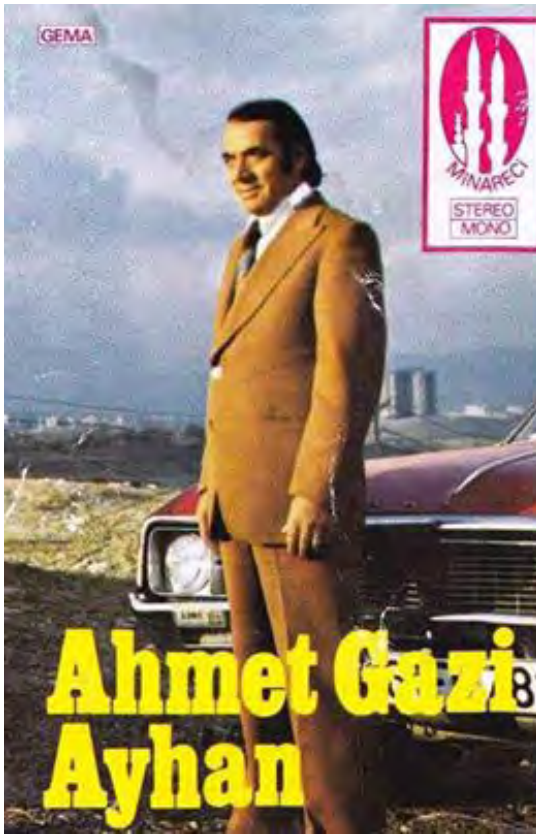
174

Türkiye'nin önde gelen koleksiyoner ve arşivcilerinden birisi olan Faruk Yaman'ın hazinesinde, onların taş plakları ayrı bir yer tutuyor.

Kayseri Melikgazi Belediyesi Basın Yayın Müdürü-Yazar,Yayıncı Faruk Yaman, Onların plakları ile sergi hazırlığı içinde. Kendisinin arşivinden bu kitap için yeterince faydalandım.Teşekkürler.

179

**“Bak baba ne diyeceğim;
Şimdi yapılanlar sanatsa senin yaptığının başka bir adı olmalı.
Ya da Ahmet Gazi Ayhan bugün doğmalı.”**

Özlem Ketenci / Kızı

O...Tarih 25.11.2011

Dönemin KBB Konservatuvarı THM Bölümü, önde koro şefi Mustafa Alimoğlu ile konsere hazır.

Dönemin KBB Konservatuvarı THM Bölümü, önde koro şefi Mustafa Alimoğlu ile konsere hazır.

Nurdan Ayhan olarak babasını, annesini anlatmak. Babasına yazdığı şiiri okumuştur kızı Özlem

Konser öncesi Kayseri Şehir Tiyatrosu'ndalar. Kızları: Nurdan ve Özlem Hanımlar, torunlar: Çisem, Dila, Sezen, kardeşi İnci Sümer Hanım

İş adamı Mustafa İpek ve oğulları Ali ve Murat Beyler... Onlar, sahibi oldukları çok sayıdaki düğün salonlarında zaman zaman Ahmet Gazi Ayhan gecesi düzenleyerek onu ve türkülerini yaşıyorlar.

183

İpek Ailesi, düzenledikleri Ahmet Gazi Ayhan Türkü Gecesi'nde oldukça mutlular. Mustafa İpek,organizatörlük döneminde sanatçılarımızla yakın ilişkiler içindeydi.

Ne de olsa Kayserili sanatçı bir babanın kızı. Elbette pastırma doğramayı bilecektir.

184

Kayserili tanınmış sanatçı Recep Alemdar, konserlerinde ve TV programlarında hemşehrisi Ahmet Gazi Ayhan'ın türkülerini zevkle okuduğunu söylüyor. O da “ Hunat Mahallesi “adlı Kayseri türküsünü meşhur etti.

Dönemin KBB.Gnl. Sek. Mustafa Yalçın, gecenin anısına plaket veriyor.

185

O geceyi sunmak benim için olağanüstü bir şeydi

KBB. Konservatuvarı TSM koro şefi Osman Akpınar, konserlerinde Ahmet Gazi Ayhan'ın TSM. Formatındaki 3 eserini Kayserililere sevdirdi.

Gecenin bitiminde... Keşke o günler yeniden yaşanabilseydi Türkiye'nin gözbebeklerinden Kadir Has Stadyumu yetkililerinin jesti çok hoştu.

Kayserili Sanatçı Ahmet Kaplan, okuduğu “ Şeker Dağları” adlı bozlak ile Yıldız Ayhan'ı etkilemişti.

Gecenin bitiminde, Yıldız Ayhan ve ailesi ile birlikte bir sabahçı restorandayız.

Onun adını taşıyan bulvarın levhası altında... Isınmak karlı, soğuk bir Kayseri gününde.

Ahmet Gazi Ayhan Sanat Gecesi'nden sonra Erciyes'teyiz

Kadir Has Stadyumundayız. Ahmet Gazi Ayhan Sanat Gecesi'nin afişi önünde.

Kadir Has Stadyumu'ndayız.

190

O yıllarda köy olan ancak şimdilerde Kayseri, Melikgazi İlçesi'nin bir mahallesi Akçakaya'da yaşayanlar onları bağırına bastılar ve onlarla hatıra fotoğrafı çektirdiler.

Beştepeler, Döner Restorandayız. Sanırım,gecenin sunumunu yapacak olan ben, sımsıcak bu insanların arasında eridim.

191

Son akşam... Bir restoran. Onları, Kayseri Oto Gar'ından yolcu etmeden önce.

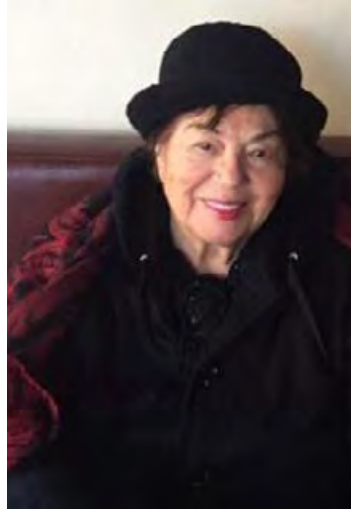

Halen her yıl Antalya'da Ahmet Gazi ve Yıldız Ayhan Sanat Günleri yapılıyor.

192

Kayseri tanıtım filminde ya da klbinde o da, “ Gesi Bağları” türküyle görev aldı

Kızı Nurdan Ayhan, babasının adını, düzenlediği etkinliklerle yaşatmaya devam ediyor.

Yıldız ve İnci Sümer kardeşler

194

Özlem Ayhan, Sümer Ezgü, Yıldız Ayhan, Mehmet Özbek ve Nurdan Ayhan.

KAYNAKÇA

Yıldız Ayhan Özel Arşivi

Nurdan Ayhan Özel Notları ve Anıları

Faruk Yaman Özel Arşivi

